Editura CORINT

Arthur Conan Doyle

Lumea dispărută

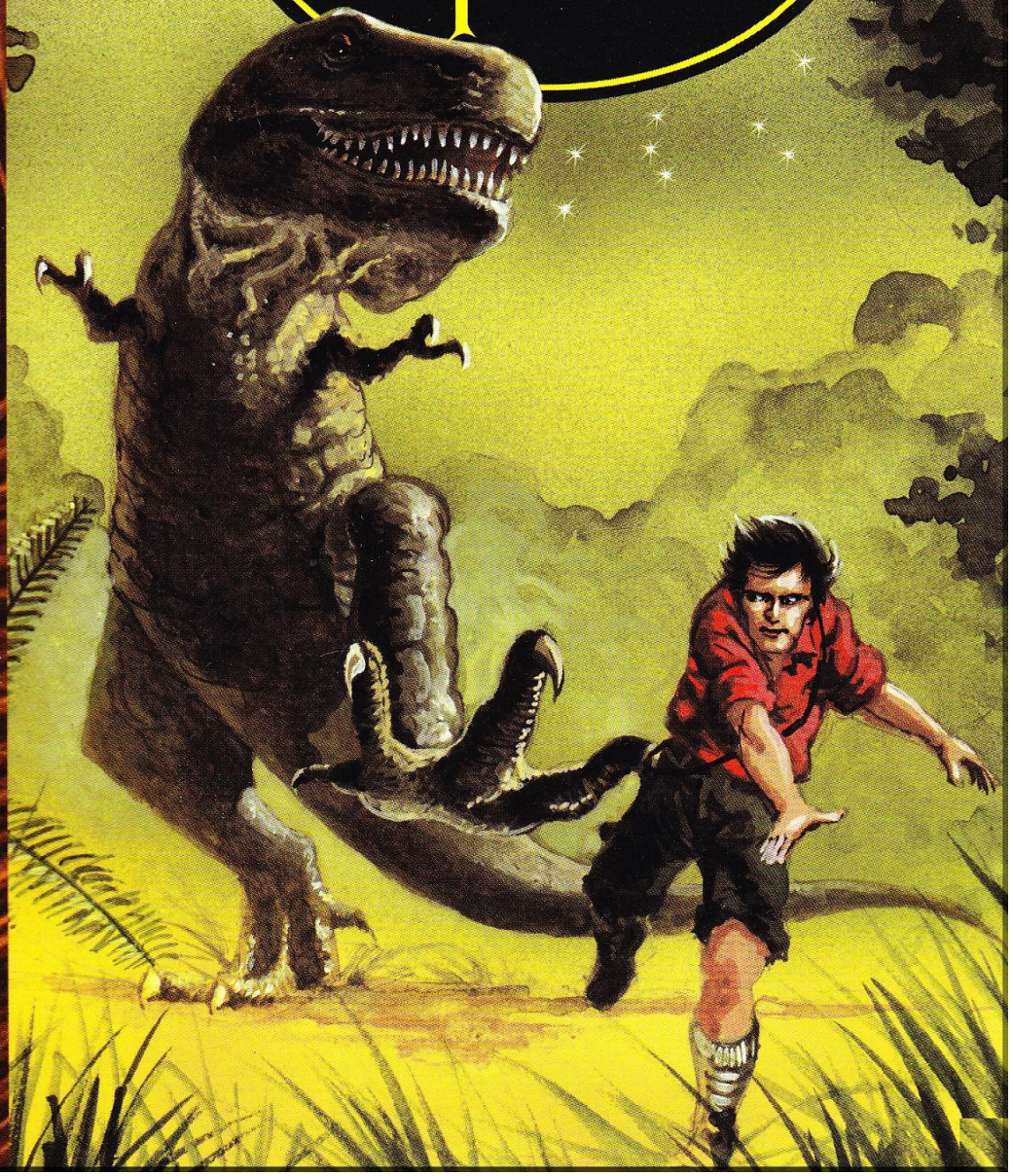

Arthur Conan Doyle

Lumea Dispărută

Arthur Conan Doyle
The Lost World

Versiune ebook: 1.0

CAPITOLUL I

EROISMUL ESTE PRETUTINDENI ÎN JURUL NOSTRU

Domnul Hungerton, tatăl ei, era într-adevăr persoana cea mai lipsită de tact de pe pământ — un bărbat ca un papagal zburlit, cu penele înfoiate, neîngrijit -, dar cu o fire foarte bună, şi fiind foarte centrat asupra propriei persoane. Dacă m-ar fi putut îndepărta ceva de Gladys, atunci ar fi fost gândul de a avea un asemenea socru.

Sunt convins că el credea cu tărie că puteam să vin la Chestunt de trei ori pe săptămână doar pentru plăcerea de a-i ţine tovărăşie şi, în special, pentru a-i asculta părerile despre bimetalism — un subiect în care trecea drept o autoritate.

Timp de un ceas, ba chiar mai mult, i-am suportat comentariile monotone despre banii rău întrebuinţaţi pentru a face bine, valoarea ca amintire a argintului, deprecierea rupiei şi adevăratele standarde ale schimbului.

— Presupune, strigă el cu glasul său lipsit de putere, că toate datoriile din lume ar trebui plătite în acelaşi moment, neapărat. Ce s-ar întâmpla atunci, în asemenea condiţii?

Am dat răspunsul, foarte evident pentru mine, că aş fi fost un om ruinat, la care el a sărit din scaunul său, mi-a redemonstrat obişnuita mea lipsă de seriozitate, care-l face să nu reuşească să discute nici un subiect important în prezenţa mea şi a ieşit din cameră ca să se îmbrace pentru o întâlnire a masonilor.

În sfârşit, eram singur cu Gladys! Soarta îmi zâmbea, până la urmă!

Toată după-amiaza mă simţisem ca un soldat ce aşteaptă semnalul care-l trimite la o victorie aproape deznădăjduită, în timp ce mintea lui credea cu tărie în înfrângerea iminentă.

Ea stătea cu acel profil mândru şi delicat pus în evidenţă pe fondul roşu al draperiei. Ce frumoasă era! Şi ce distinsă!

Fuseserăm prieteni, ba chiar prieteni buni. Era genul de prietenie care mă lega de amicii mei, reporteri, de la Gazetă. Relaţiile dintre noi fuseseră foarte corecte şi foarte amabile.

Instinctele mele sunt împotriva unei femei prea corecte şi care se simte perfect în largul ei atunci când se află alături de mine. Pentru un bărbat, lucrurile acestea nu înseamnă un compliment.

Acolo unde se înfiripează dragostea adevărată, există timiditate şi neîncredere, moştenite din timpurile ancestrale, când iubirea şi violenţa mergeau mână în mână. Capul plecat, ochiul privind în altă parte, vocea slăbită, chipul crispat, acestea şi nu privirea sfredelitoare, răspunsul franc sunt adevăratele senine ale pasiunii. Chiar în scurta mea viaţă învăţasem destule despre asta, sau le moştenisem prin memoria rasei mele, denumită instinct.

Gladys avea din plin orice calitate femeiască. Unii o credeau rece şi dură,

dar o asemenea judecată era greşită. Pielea ei delicată şi bronzată, cu o culoare aproape orientală, părul său negru, ochii mari şi limpezi, buzele pline şi minunate desemnau toate stigmatele pasiunii.

Însă eram întristat la gândul că până atunci nu reuşisem să-i trezesc sentimentele. Oricum, fie ce-o fi, trebuia să termin cu nelămuririle şi să clarific lucrurile în acea seară. Putea să mă refuze, dar mai bine să fiu un iubit respins decât un frate acceptat.

Gândurile mă purtaseră atât de departe şi mă pregăteam să sparg liniştea lungă şi grea, când doi ochi negri, cu privire critică, s-au uitat la mine, iar capul ei mândru s-a clătinat într-un reproş făcut cu zâmbetul pe buze.

— Presimt că mă vei cere de soţie, Ned. Sper să n-o faci, fiindcă lucrurile sunt destul de plăcute aşa cum sunt.

Mi-am tras scaunul mai aproape de ea.

— Cum de-ai ştiut că îţi voi cere mâna? Am întrebat, fireşte, mirat.

— Nu ştiu femeile întotdeauna asta? Crezi că vreo femeie din lumea asta a fost luată vreodată prin surprindere? Vai, Ned, prietenia noastră a fost atât de bună şi de plăcută! Ce păcat s-o strici! Ce minunat este ca o fată şi un băiat să stea faţă în faţă şi să vorbească, aşa cum am făcut noi!

— Nu ştiu, Gladys. Vezi, pot vorbi astfel şi cu un şef de gară.

N-am înţeles de ce am făcut apel la o asemenea comparaţie, dar amândoi am izbucnit în râs din pricina asta.

— Lucrul ăsta însă nu mă mulţumeşte, câtuşi de puţin. Vreau să te strâng la piept şi tu să-ţi laşi capul pe umărul meu, asta vreau, draga mea Gladys...

A sărit de pe scaun temându-se că aveam să trec la fapte ca să-mi demonstrez dorinţele.

— Ai stricat tot, Ned, a zis ea. Totul a fost firesc şi frumos până a început treaba asta. Mare păcat! De ce nu te-ai stăpânit?

— N-am inventat-o eu, am răspuns rugător. E firesc să fie aşa. E iubirea.

— Dragostea poate fi şi altfel. Eu n-am simţit niciodată acelaşi lucru ca tine.

— Dar trebuie! Tu, cu frumuseţea ta, cu sufletul tău! Vai, Gladys, ai fost făcută pentru dragoste.

— Iubirea trebuie aşteptată până ce vine singură.

— Dar de ce nu mă poţi iubi, Gladys? Din pricina felului în care arăt?

Şi-a îndreptat trupul. A întins mâna, cu multă eleganţă, şi mi-a atins creştetul. Apoi m-a privit chiar în ochi, cu un zâmbet înţelept.

— Nu-i vorba de asta, a zis ea în cele din urmă. Nu eşti un băiat prost, de aceea îţi pot spune clar că nu e vorba de asta, ci de ceva mai important.

— Firea mea?

A încuviinţat din cap cu severitate.

— Ce pot să fac să mă schimb? Stai jos şi spune-mi. Hai, stai pe scaun şi explică-mi.

S-a uitat la mine cu neîncredere. Asta însemna pentru mine mai mult decât toate confesiunile ei de până atunci. Ce primitiv şi animalic arată

lucrurile când le tratezi doar în alb şi negru! În plus, poate că era doar un sentiment propriu numai mie. Oricum, ea s-a aşezat.

— Acum spune-mi ce-mi lipseşte.

— M-am îndrăgostit de altcineva, mi-a răspuns ea.

A fost rândul meu să sar de pe scaun.

— Nu-i nimeni în mod special, explică ea, râzând de expresia întipărită pe chipul meu. E un ideal. N-am întâlnit până acum tipul de bărbat de care vorbesc.

— Vorbeşte-mi despre el. Cum arată?

— Vai, poate semăna foarte bine cu tine.

— Ce frumos din partea ta să spui asta! Ce face el şi nu fac eu? Zi doar un cuvânt, ascet, vegetarian, aeronaut, teosofist, supraom, voi încerca să fiu aşa, Gladys, dacă îţi voi fi pe plac!

A râs de elasticitatea caracterului meu.

— Ei, bine, în primul rând, idealul meu n-aş vrea să vorbească aşa, spuse ea. Ar trebui să fie un om dârz, sever, care să nu se adapteze repede la prostiile unei fete. Dar, mai presus de orice, să fie un bărbat de acţiune, care să privească moartea în faţă şi să nu se teamă, un bărbat al faptelor mari şi al experienţelor ciudate. Nu pe el l-aş iubi, ci gloria pe care o aduce şi care s-ar răsfrânge asupra mea.

Gândeşte-te la Richard Burton! Când am citit despre viaţa soţiei lui am înţeles de ce l-a iubit atât. Şi lady Stanley! Ai citit minunatul capitol de la sfârşitul cărţii dedicate de ea soţului ei? Sunt bărbaţii pe care o femeie i-ar adora din tot sufletul ei, lângă care ar fi onorată prin dragostea ei de întreaga lume, datorită celui pe care ea-l inspiră la fapte nobile.

Era atât de frumoasă în entuziasmul ei că aproape ne încheiasem interviul. M-am prins însă cu putere şi am continuat cu argumentele.

— Nu putem fi toţi Stanley şi Burton, am zis. În plus, nu avem norocul, cel puţin eu nu am avut acest noroc. Dacă aş fi avut o şansă de a face ceva măreţ, n-aş fi ratat-o.

— Dar şansele se află pretutindeni în jurul nostru. Tipul de bărbat de care vorbeam îşi creează singur şansele. Nu-l poţi ţine pe loc. Nu l-am întâlnit niciodată, dar parcă l-aş cunoaşte foarte bine. În jurul nostru există destule fapte eroice care aşteaptă să fie făcute. Bărbaţilor le revine obligaţia asta, iar femeilor datoria de a iubi asemenea oameni.

Uită-te la francezul acela care s-a urcat în balon săptămâna trecută. Vântul bătea tare, dar fiindcă anunţase că avea să plece cu balonul, nu s-a lăsat şi a pornit. Vântul l-a dus cu o mie cinci sute de mile pe zi şi s-a prăbuşit în mijlocul Rusiei. Acesta este tipul de bărbat de care vorbesc. Gândeşte-te la femeia pe care o iubeşte el şi câtă lume trebuie să o invidieze. Asta vreau, să fiu invidiată pentru bărbatul meu.

— Aş fi făcut aşa ceva, ca să-ţi fiu pe plac.

— Dar n-ar trebui s-o faci ca să-mi fii mie pe plac. Ar trebui s-o faci fiindcă aşa vrei tu, fiindcă ţi s-ar părea firesc, căci bărbatul din tine strigă după ceva măreţ. Când ai descris explozia din mina de cărbune Wigan de luna trecută, te-ai coborât în adânc şi i-ai ajutat pe oamenii aceia, în ciuda

primejdiei?
— Da.
— N-ai spus asta.
— Nu aveam de ce să mă laud cu asta.
— Nu ştiam.
S-a uitat la mine cu mai mult interes.
— Ai fost îndrăzneţ.
— A trebuit. Dacă vrei să scrii un articol bun trebuie să te afli acolo unde se întâmplă evenimentele.
— Ce motiv prozaic! A dispărut tot romantismul. Dar, oricare ar fi motivul tău, mă bucur că ai coborât în mina aceea.
Mi-a întins mâna ei, dar atât de suav că nu m-am putut opri să i-o sărut.
— Îndrăznesc să spun că sunt mai curând o femeie romanţioasă, cu fanteziile unei fete simple. Dar lucrurile acestea sunt atât de reale pentru mine, fac parte din fiinţa mea şi nu mă pot opri să nu le spun. Dacă mă voi căsători, o voi face cu un bărbat faimos.
— Şi de ce să n-o faci? Am strigat eu. Femeile ca tine le dau aripi bărbaţilor. Dă-mi o şansă şi vei vedea ce va ieşi! În plus, cum spui tu, bărbaţii trebuie să-şi croiască singuri drum în viaţă şi să nu aştepte să li se ofere o şansă. Uită-te la Clive, e doar un funcţionar şi a cucerit India. Pe cinstea mea! Voi face şi eu ceva măreţ în lumea asta!
A început să râdă de efervescenţa mea irlandeză.
— De ce nu? Ai tot ce poate avea un bărbat, tinereţe, sănătate, putere, educaţie, energie. Mi-a părut rău că mi-ai vorbit. Acum mă bucur foarte mult că asemenea gânduri răsar în tine.
— Şi dacă reuşesc?
Mâna ei mi-a atins buzele ca o catifea caldă.
— Nu mai spune nimic, domnule. Trebuia să fii la birou încă de acum o jumătate de ceas, ca să faci de serviciu în după-amiaza asta, dar n-am avut inima să-ţi amintesc asta. Poate, vreodată, îţi vei cuceri locul în lume. Atunci vom mai vorbi despre lucrurile astea.
Aşa s-a făcut că în acea seară ceţoasă de noiembrie m-am trezit urmărind tramvaiul cu inima bătând să-mi spargă pieptul, cu hotărârea fermă ca să nu mai treacă nici o zi înainte de a face ceva demn de doamna mea. Dar cine din lumea largă şi-ar fi putut închipui ce formă aveau să ia evenimentele şi ce paşi ciudaţi aveau să mă ducă la îndeplinirea dorinţei mele?
Acest capitol de început pare să nu aibă pentru cititor vreo legătură cu povestirea mea, totuşi, nu puteam descrie întâmplările ce au urmat fără el. Doar când un bărbat porneşte în lume gata să facă pe eroul, cu dorinţa fierbinte de a ajunge vestit, când o rupe cu viaţa dusă până atunci şi se aventurează pe teritoriul întunecat şi neclar al misticii şi minunilor, poate să treacă prin mari încercări şi să obţină recompense uimitoare.
Iată-mă deci la biroul ziarului Daily Gazette, din personalul căruia făceam parte, fără a fi băgat în seamă de cineva, cu hotărârea fermă de a găsi, chiar în noaptea aceea, fapta care m-ar fi făcut valoros în ochii iubitei

mele, Gladys. Dădea ea dovadă de duritate, de egoism, atunci când îmi cerea să-mi risc viaţa pentru a cuceri gloria de dragul ei? Asemenea gânduri făceau parte din mentalitatea Evului Mediu, dar erau destul de aţâţătoare pentru un tânăr de douăzeci şi trei de ani, aprins de prima lui iubire.

CAPITOLUL II

ÎNCEARCĂ-ŢI NOROCUL CU PROFESORUL CHALLENGER

Întotdeauna am avut o simpatie deosebită pentru McArdle, bătrânul crăcănat, cocoşat, cu păr roşu, redactorul de la ştiri, şi am crezut că şi el mă aprecia pe mine. Desigur, Beaumont era şeful adevărat, dar el trăia în atmosfera rarefiată a vreunei înălţimi olimpiene, de unde nu putea distinge nimic mai mic decât o criză internaţională sau o remaniere guvernamentală.

Uneori îl vedeam trecând ca o majestate singuratică spre sanctuarul său, cu ochii ficşi, şi mintea rătăcindu-i peste Balcani sau Golful Persic. Era deasupra noastră. Dar McArdle era primul lui locotenent şi pe el îl ştiam noi. Bătrânul a dat din cap atunci când am intrat la el şi şi-a îndepărtat ochelarii de capul chel.

— Bine, domnule Malone, din câte am auzit o duci bine, spuse el, cu plăcutul lui accent scoţian.

I-am mulţumit.

— Articolul despre explozia de la mină a fost excelentă. Ca şi incendiul din Southwark. Ai făcut descrieri foarte reuşite. Acum ce doreşti?

— Să-mi faceţi un serviciu.

S-a uitat alarmat la mine.

— Despre ce este vorba?

— Credeţi că mă puteţi trimite, domnule, într-o misiune pentru ziar? Mi-aş da tot interesul să iasă ceva bun.

— Ce fel de misiune vrei, domnule Malone?

— Oricare s-ar dovedi a fi primejdioasă şi plină de aventuri. Îmi voi da toată silinţa să iasă ceva bun. Cu cât va fi mai dificilă, cu atât articolele vor fi mai reuşite.

— Pari hotărât să-ţi pierzi viaţa.

— Să mi-o justific, domnule.

— Dragul meu, domnule Malone, eşti foarte exaltat. Mă tem că în zilele noastre nu mai găsim asemenea misiuni. Costurile pentru misiuni speciale sunt prea mari ca să justifice rezultatele. Marile spaţii goale de pe harta globului s-au cam completat, iar lumea nu mai este romantică. Totuşi, ia aşteaptă puţin!

Spunând asta, pe faţă îi apăru un zâmbet.

— Vorbeam despre marile spaţii goale de pe hartă şi mi-a venit o idee.

Ce-ar fi să găseşti un escroc, un Munchausen modern şi să-l ridiculizezi? Arată-l lumii aşa cum este în realitate, un mincinos! Da, domnule, va fi bine! Ce spui de asta?

— Perfect, nimic nu mă îngrijorează.

McArdle căzu pe gânduri câteva minute.

— Mă întreb dacă poţi fi prietenos ori măcar să-i vorbeşti politicos acestui tip, zise el, în cele din urmă. Pari a avea un fel de talent înnăscut pentru a intra în relaţii cu oamenii. Ai un magnetism aparte, sau e vorba ele vitalitatea tinereţii, ori de altceva. Sunt conştient de asta.

— Sunteţi prea bun, domnule.

— Aşa că de ce nu ţi-ai încerca norocul cu profesorul Challenger, din Enmore Park?

Îndrăznesc să spun că m-am uitat la el puţin alarmat.

— Challenger! Am strigat. Profesorul Challenger, faimosul zoolog! Nu el i-a sfărâmat ţeasta lui Blundell, de la Telegraph?

Redactorul de ştiri a rânjit.

— Te-ai prins? Nu spuneai că te interesează aventura?

— Dacă aşa stau lucrurile...

— Exact aşa. Presupun că nu e mereu la fel de violent. Cred că Blundell s-a legat de el într-un moment prost sau a făcut-o greşit. Poate ai mai mult noroc sau te descurci mai bine cu el. Ai un talent deosebit pentru asta, sunt sigur, iar gazeta noastră va profita.

— Chiar că nu ştiu nimic despre el, am zis. Mi-am amintit numele lui în legătură cu procedurile juridice, pentru lovirea lui Blundell.

— Am câteva notiţe pentru tine, domnule Malone. L-am urmărit pe profesor un timp.

Scoase o hârtie din sertar.

— Iată o prezentare a sa pe scurt:

„Challenger, George, Edward. Născut: Largs, Nord Britain, 1863. Educaţie: Academia Largs, Universitatea din Edinburgh, asistent la British Museum, 1892, asistent principal la Departamentul de Antropologie comparată, 1863. Demisionat după nişte scrisori critice, în acelaşi an. Câştigător al medaliei Crayson de la Rezerva Zoologică.

Membru din străinătate al — aici scria cam mult — Societăţii Belgiene, Academiei Americane de Ştiinţe, La Plata etc, etc. Fost preşedinte al Societăţii Paleontologice, Secţiunea H, de la Asociaţia Britanică şi aşa mai departe.

Lucrări publicate: „Câteva observaţii despre seriile de cranii kalmute", „Rezultatul evoluţiei vertebratelor", numeroase articole care au înfierbântat discuţiile de la Congresul de Zoologie de la Viena. În timpul liber: expediţii montane, alpinism. Adresa: Enmore Park, Kensington, W."

— Uite, ia foaia asta. Nu mai am nimic altceva în seara asta pentru tine.

Am băgat foaia în buzunar.

— O clipă, domnule, am zis când mi-am dat seama că aveam în faţă o chelie roz şi nu un chip îmbujorat. Nu mi-e foarte clar de ce îi voi lua un interviu acestui personaj. Ce a făcut?

Chipul i s-a îmbujorat iar.

— S-a dus în America de Sud, într-o expediţie solitară, cu doi ani în urmă. S-a întors anul trecut. Fără îndoială că a fost în America de Sud, dar refuză să spună exact unde. A început să-şi povestească aventurile, apoi a tăcut, brusc. I s-a întâmplat ceva neobişnuit sau este campionul mincinoşilor, supoziţie mult mai probabilă. Are câteva fotografii deteriorate, despre care se spune că sunt false.

Pare atât de afectat de cele petrecute, că se repede la toţi cei care-l întreabă ceva şi aruncă reporterii jos pe scări. După mine, e doar un megaloman ucigaş, cu înclinaţie spre ştiinţă. Acesta e omul tău, domnule Malone. Fugi acum şi vezi ce poţi scoate de la el. Eşti destul de mare să ai singur grijă de tine. Oricum, nu te ameninţă nimic. Legea de protecţie a ziariştilor îţi este cunoscută.

Chipul lui îmbujorat şi zâmbăreţ se preschimbă iar într-un creştet roz. Întrevederea luase sfârşit.

Am mers către Savage Club, dar în loc să intru acolo am pornit pe lângă calea ferată de la Adelphi Terrace şi m-am uitat îndelung la râul maroniu pe care plutea o peliculă de ulei. Întotdeauna gândesc mai bine şi mai sănătos la aer curat. Am scos lista cu isprăvile profesorului Challenger şi am citit-o sub lampa electrică.

Atunci am avut ceea ce se cheamă o inspiraţie. Am simţit că din ceea ce mi se spusese nu aveam cum spera să iau legătura cu agresivul profesor.

Aceste tendinţe violente, menţionate în sumara sa biografie, dovedeau doar că era un fanatic al ştiinţei. Nu exista o limită a riscului la care să te expui, dincolo de care el să fie accesibil? Aveam să încerc.

Am intrat în club. Era chiar după ora unsprezece, iar sala cea mare era plină. Am observat un bărbat înalt, subţire, care stătea într-un fotoliu, lângă foc. Sa întors către mine când mi-am tras scaunul lângă el. Era singurul care m-ar fi putut ajuta, Tarp Henry de la redacţia revistei Natura, o fiinţă subţire, uscată, osoasă, pe care toţi o considerau tare amabilă. Am intrat imediat în subiect.

— Ce ştii despre profesorul Challenger?

— Challenger?

S-a încruntat ca la o dispută ştiinţifică.

— Challenger este cel care a venit din America ele Sud cu poveşti de adormit copiii.

— Ce poveşti?

— Nişte prostii despre nişte animale străinii pe care le-ar fi descoperit. Cred că le-a retractat de atunci. Oricum, ne-a uimit pe toţi. A dat un interviu la Reuter şi s-a iscat mare scandal. E o treabă care l-a discreditat. Erau de faţă şi vreo doi care l-au crezut, dar i-a îndepărtat şi pe ei.

— Cum?

— Prin grosolănia lui insuportabilă şi prin comportamentul său nesuferit. Era acolo şi bătrânul Wadley, de la Institutul de Zoologie. A trimis un mesaj: „Preşedintele Institutului de Zoologie îi prezintă complimente profesorului Challenger şi îl roagă să vină la următoarea reuniune."

Răspunsul a fost imposibil de redat.

— Nu mi-l spui?

— Ei, bine, o versiune acceptabilă a acestuia ar suna astfel: „Profesorul Challenger îi prezintă complimente preşedintelui Institutului de Zoologie şi i-ar face o deosebită plăcere dacă s-ar duce în..."

— Dumnezeule!

— Asta am aflat-o de la bătrânul Wadley. Îmi amintesc văicăreala lui de la reuniune, care a început astfel: „După cincizeci de ani de experienţă în domeniu..." Challenger l-a distrus.

— Altceva despre el?

— Eu sunt bacteriolog, ştii asta. Trăiesc cu microscopul în mână. Nu prea bag în seamă ceea ce văd cu ochiul liber. Sunt un om de la frontierele cunoaşterii şi nu prea-mi găsesc locul când vin în contact cu voi, fiinţe mari, dure şi grosolane. Sunt în afara scandalurilor, totuşi, în controversele ştiinţifice, am auzit câte ceva despre Challenger, fiindcă nimeni nu-l ignoră.

E deştept, are energie ca o baterie nouă şi nu are scrupule. A ajuns până acolo că a falsificat nişte fotografii despre o treabă din America de Sud.

— Spui că este capricios. Care este toana lui cea mai ciudată?

— Are o mie, dar cea mai recentă este cea despre Weissmann şi Teoria evoluţiei. A existat şi un scandal la Viena.

— Despre ce e vorba?

— Nu ştiu exact, dar am mai multe date la birou. Vrei să vii acolo?

— Desigur. Trebuie să-i iau un interviu acestui tip şi vreau să ajung la el. M-ai ajutat foarte mult. Aş merge acum cu tine, dacă nu este prea târziu.

O jumătate de oră mai târziu stăteam în redacţia ziarului cu un volum imens în faţă, deschis la articolul: „Weissmann versus Darwin", cu subtitlul: „Protest înverşunat la Viena."

Educaţia mea ştiinţifică fiind cam neglijată n-am fost în stare să urmăresc întreaga argumentare, dar era evident că profesorul englez îşi prezentase subiectul într-o manieră foarte agresivă şi că îi plictisise pe colegii săi de pe continent.

„Proteste", „Zarvă" şi „Apel general către preşedintele reuniunii" au fost trei dintre titlurile ce mi-au atras privirea. O mare parte din materie părea scrisă în chinezeşte, încât nu pricepeam nimic.

— Sper să mi-o poţi traduce în englezeşte, i-am spus, în glumă, ajutorului meu.

— Dar iată că există o traducere.

— Mă descurcam mai bine cu originalul.

— Cu siguranţă că e cam greu pentru un avocat.

— Da, nu prea am nimic în comun cu articolele de aici. Doar unul singur mi se pare cunoscut. Îl voi copia. Va fi legătura mea cu înspăimântătorul profesor.

— Mai pot face ceva pentru tine?

— Da. Vreau să-i scriu. Dacă aş pune în plic scrisoarea şi aş scrie adresa ta, poate aş câştiga credibilitate.

— În mod cert că tipul va veni aici şi va face ravagii.

— Nu, nu, scrisoarea nu va conţine nimic supărător, te asigur.

— Stai la biroul meu, acolo. Vei găsi şi hârtie. Vreau să mă uit pe ea înainte să plece de aici.

Mi-am luat ceva timp, dar am considerat că n-a ieşit rea. I-am citit-o cu glas tare bacteriologului cu simţ critic, mândrindu-mă cu lucrătura mea.

Iată ce am scris:

„Dragă profesore Challenger,

Ca un umil cercetător al naturii, am fost foarte interesat de speculaţiile dumitale privind diferenţele dintre Darwin şi Weissmann. Recent, mi-am reîmprospătat memoria recitind...”

— Mare mincinos eşti! Murmură Tarp Henry.

„... recitind măiastra dumitale adresare către reuniunea de la Viena.

Afirmaţia admirabilă şi lucidă ce-ţi aparţine pare să fie ultimul cuvânt în materie. Există o propoziţie totuşi, respectiv «Protestez cu tărie împotriva insuportabilei şi în întregime dogmaticei aserţiuni potrivit căreia fiecare individ este un microcosmos având o arhitectură istorică elaborată treptat, în decursul unei serii de generaţii».

Nu doreşti, în conformitate cu ultimele cercetări, să modifici această afirmaţie? Nu crezi că este prea dură? Cu permisiunea dumitale, aş vrea să-mi acorzi un interviu, căci subiectul mă interesează foarte mult şi am câteva sugestii pe care le-aş putea formula într-o întrevedere personală. Cu consimţământul dumitale, sper să am onoarea să te sun poimâine la ora unsprezece dimineaţa (miercuri).

Îţi adresez, domnule, profundul şi sincerul meu respect,

Edward D. Malone”

— Cum ţi se pare? Am întrebat.

— Dacă te lasă conştiinţa să faci asta...

— Până acum nu m-a trădat niciodată.

— Ce ai de gând să faci?

— Să mă duc la el. O dată ce ajung în camera lui, găsesc eu cum să încep. Mă descurc eu cu el.

— Sper. Rămas bun! Vreau să aflu ce-ţi răspunde miercuri dimineaţă, dacă se va osteni să o facă. E violent, periculos, are un caracter urât, e urât de toţi cei din jurul lui şi studenţii lui n-au alt scop decât să scape mai repede de el. Poate că pentru tine ar fi fost mai bine să nu fi auzit niciodată de el.

CAPITOLUL III

O PERSOANA ABSOLUT IMPOSIBILA

Teama ori speranţa prietenului meu nu s-a îndeplinit. Când am sosit miercuri am găsit o scrisoare cu ştampila din West Kensington şi cu

numele meu mâzgălit pe ea. Iată ce conţinea:

„Enmore Park, W.

Domnule, ţi-am primit notiţa în care mărturiseşti că-mi aprobi părerile, deşi nu văd la ce ar conta dacă cineva mi le aprobă sau nu. Te-ai aventurat folosind cuvântul „speculaţie" cu privire la afirmaţia mea despre darwinism şi îţi atrag atenţia asupra faptului că, în context, cuvântul respectiv e agresiv până la un anumit grad.

Contextul mă convinge, totuşi, că ai greşit mai mult din ignoranţă şi lipsă de tact decât din răutate, aşa că trec lucrurile cu vederea. Citezi o propoziţie izolată din lucrarea mea şi pari a avea anumite dificultăţi. M-aş fi gândit că doar o inteligenţă sub-umană n-ar fi fost în stare să prindă sensul cercetărilor mele, dar, dacă sunt necesare anumite explicaţii voi consimţi să te întâlnesc la ora respectivă, deşi vizitele şi vizitatorii de orice fel nu-mi prea sunt pe plac.

Cât despre sugestia ta că mi-aş putea modifica părerea, îţi fac cunoscut că nu am obiceiul să fac aşa ceva după o exprimare deliberată a vederilor mele mature. Îi vei arăta acest plic omului meu, Austin, când te va chema, căci trebuie să fie foarte prudent spre a mă proteja de ticăloşii plini de tupeu care încearcă să intre la mine şi care-şi zic «ziarişti».

Cu sinceritate, George Edward Challenger”

Iată scrisoarea pe care i-am citit-o cu glas tare lui Tarp Henry, care venise devreme ca să audă rezultatul încercării mele. Singura lui observaţie a fost:

— Parcă e ceva mai mult decât nimic.

Unii oameni au asemenea noţiuni despre umor.

Era aproape zece şi jumătate când primisem mesajul, dar un taxi m-a luat la timp pentru a ajunge la întâlnire. S-a oprit în faţa unei case impunătoare, iar ferestrele cu draperii groase m-au lămurit definitiv asupra bunăstării formidabilului profesor. Uşa fu deschisă de o persoană bătrână şi uscată, cu o jachetă închisă la culoare şi ghetre de piele.

Am aflat mai târziu că era şoferul, care umplea golul valeţilor ce fugiseră de acolo. M-a cântărit din priviri cu nişte ochi albaştri cercetători şi strălucitori.

— Sunteţi aşteptat? A întrebat.

— O întâlnire programată.

— Ai scrisoarea?

Am scos plicul.

— Bine.

Părea o persoană nu prea vorbăreaţă. Urmându-l printr-un coridor, am fost întrerupt brusc de o femeie micuţă care a ieşit din ceea ce părea o sufragerie. Era strălucitoare, vioaie, avea ochii negri şi părea mai mult franţuzoaică decât englezoaică.

— O clipă! A zis ea. Aşteaptă aici, Austin. Domnule, te-ai mai întâlnit cu soţul meu?

— Nu, doamnă, n-am avut onoarea.

— Atunci îţi cer iertare dinainte. Trebuie să-ţi spun că este o persoană

imposibilă, absolut imposibilă. Dacă eşti prevenit, vei şti la ce să te aştepţi.

— Vă mulţumesc, doamnă.

— Să ieşi repede din cameră dacă vezi că devine violent. Nu te certa cu el. Unii au fost răniţi făcând asta. După aceea izbucneşte un scandal şi suntem toţi afectaţi. Presupun că nu vrei să-l vezi în legătură cu America de Sud.

Nu puteam minţi o doamnă.

— Vai de mine! E subiectul cel mai primejdios. Poate nu vei crede nimic din ce spune, dar nu recunoaşte asta. Prefă-te că-l crezi şi nu vei avea necazuri. El e foarte convins de ceea ce spune. De asta poţi fi sigur. E cel mai cinstit om din lume. Dacă ţi se pare periculos, sună clopoţelul şi ţine-l până vin eu. Chiar când face urât de tot, eu pot să-l potolesc.

După aceste cuvinte încurajatoare, doamna m-a încredinţat tăcutului Austin, care aştepta nemişcat ca o statuie de bronz să se încheie scurta noastră discuţie. Am fost condus până la capătul culoarului şi astfel am ajuns în camera profesorului.

Stătea într-un scaun rotativ, în spatele unei mese late, acoperite cu cărţi, hărţi şi grafice. Când am intrat, s-a întors să mă vadă. Felul în care arăta m-a făcut să mi se strângă inima. Mă pregătisem pentru ceva ciudat, dar nu chiar la aşa ceva.

Mărimea lui mi-a tăiat respiraţia. Aceasta şi prezenţa lui impunătoare. Capul îi era enorm, cel mai mare cap pe care l-am văzut la o fiinţă omenească. Sunt convins că dacă mi-aş fi pus pălăria lui, mi-ar fi ajuns până pe umeri. Faţa şi barba i le-aş fi asociat cu cele ale unui taur asirian, prima aşa de rumenă, a doua atât de neagră, doar cu o lucire albastră, de forma unei spade, ajungându-i până la piept.

Părul îi era deosebit, ondulat, acoperindu-i fruntea masivă. Ochii săi aveau culoarea albastră, pe sub nişte sprâncene mari şi negre, foarte limpezi, critici şi autoritari. Imensitatea umerilor săi laţi şi pieptul ca un butoi erau singurele părţi ale trupului său care se vedeau deasupra mesei, în afara celor două mâini enorme acoperite de păr negru. Acestea şi glasul său zgomotos au constituit prima mea impresie asupra profesorului Challenger.

— Bine, a zis el cu nepăsare. Şi acum?

A trebuit să-mi păstrez decepţia câteva clipe, altfel devenise clar că discuţia noastră s-ar fi încheiat acolo.

— Aţi avut bunăvoinţa să-mi acordaţi o întâlnire, domnule, am zis eu, scoţând plicul lui.

A luat scrisoarea mea de pe biroul său şi a despăturit-o.

— Aha, dumneata eşti tânărul care nu înţelege bine engleza, nu? Dar concluziile mele generale le-ai aprobat, nu?

— În întregime, domnule, în întregime! Am spus foarte convingător.

— I-auzi! Asta-mi întăreşte foarte mult imaginea, nu-i aşa? Vârsta şi înfăţişarea dumitale fac de două ori mai valoros sprijinul pe care mi-l dai. Oricum, poţi fi mai bun decât turma de măgari din Viena, ale căror răgete

în turmă nu mă deranjează mai tare decât guiţatul porcului englez.

S-a uitat la mine de parcă eram reprezentarea acelui animal.

— Se pare că s-au comportat mizerabil, am zis eu.

— Vă asigur că pot să-mi duc singur bătăliile şi nu-mi trebuie simpatia dumitale. Lasă-mă singur, domnule, cu spatele la zid. G.E.C. e mai fericit aşa. Hai să vedem, domnule, în ce fel putem continua discuţia, dificilă pentru ambele părţi. Să vorbim despre comentariile asupra afirmaţiilor pe care le-am avansat în tezele mele.

Profesorul te ducea cu brutalitate drept la metodele sale, ceea ce făcea evadarea dificilă. Trebuia să acţionez cu multă abilitate. De la distanţă, părea simplu. Vai, deşteptăciunea mea irlandeză, mă poţi ajuta acum, când e atâta nevoie? El mă fixa cu ochii săi tăioşi.

— Hai, hai, mârâi el.

— Desigur, sunt doar un învăţăcel, am spus eu, cu un zâmbet forţat. Cu toate acestea, mi se pare că eşti cam sever cu Weissmann în problema aceasta, domnule profesor. Oare nu evidenţa datelor tinde să-i întărească poziţia?

— Care evidenţă? Spuse el cu o linişte aducătoare de furtună.

— Desigur, sunt convins că nu există nici o dovadă absolută. Vorbesc din punct de vedere ştiinţific, desigur, dacă mă pot exprima astfel.

— Presupun că eşti conştient că factorul cranian este un indice constant?

— Fireşte, am răspuns.

— Şi că telegonia este încă sub judice?

— Desigur.

— Şi că germenul plasmei este diferit de oul partenogenetic?

— Mai e vorbă? Am strigat eu cu îndrăzneală.

— Dar ce demonstrează asta? Întrebă el cu glas blând şi convingător.

— Într-adevăr, am murmurat, ce demonstrează?

— Să-ţi spun?

— Vă rog.

— Demonstrează, izbucni el furios, că eşti cel mai abject impostor din Londra! Un ziarist ticălos, care nu are ruşine şi nici nu ştie nimic!

Sărise în picioare şi ochii îi aruncau fulgere. Chiar şi atunci, în plină tensiune, am găsit timpul necesar să mă mir de faptul că era un pitic, deoarece capul lui nu-mi ajungea până la umăr. Un uimitor Hercule, a cărui forţă consta în creier.

— Asta am făcut până acum, am bolborosit ştiinţific! Credeai că-ţi merge cu mine, creier de găină! Crezi că eşti omnipotent, scrib infernal? Că lauda ta îl face pe un om şi critica ta îl distruge? Trebuie să ne închinăm toţi la tine, ca să pui o vorbă bună pentru noi, nu? „Omul acesta trebuie să stea cu piciorul ridicat şi celălalt trebuie să stea nu ştiu cum?" Vierme târâtor, te-am dibuit eu!"

Ai luat-o razna, ţi-ai pierdut bunul simţ. Te voi pune eu acolo unde-ţi este locul, nemernicule! Da, domnule, nu l-ai răpus pe G.E.C. Mai există un singur om care este propriul său stăpân. Te-a prevenit dinainte dar, dacă ai venit, ai făcut-o pe riscul tău. Va fi vai de tine, domnule Malone. Ai jucat

o partidă periculoasă şi ai pierdut cam mult!

— Uite ce, domnule, i-am spus, dându-mă cu spatele către uşă şi deschizând-o. Poţi să mă jigneşti cât vrei. Dar există o limită. Să nu sări la mine.

— Să nu sar?

Înainta ameninţător şi încet. Auzindu-mă, se opri şi-şi băgă mâinile mari în buzunarele jachetei pe care o purta.

— Am dat câţiva dintre voi afară, pe uşă. Ai fi al patrulea sau al cincilea. De ce să nu-ţi urmezi neamurile, domnule? Cred că e cazul să o faci.

Îşi reluă înaintarea neplăcută şi precaută, mergând pe vârfuri, ca un maestru de dans.

Aş fi putut ieşi rapid pe hol, dar ar fi fost prea mare laşitate din partea mea. În plus, începeam să mă înfurii şi eu. Nu sperasem prea multe nici înainte, dar ameninţările lui depăşeau estimările.

— Scoate-ţi mâinile din buzunare, domnule. Altfel o păţeşti.

— Vai de mine, răspunse el şi i se ridică mustaţa, iar un colţ alb luci într-un rânjet dispreţuitor. O păţesc?

— Nu fă pe nebunul, profesore! Am strigat. Ce speri? Sunt de stâncă şi joc rugbi în fiecare sâmbătă la clubul irlandez din Londra. Nu sunt omul care...

În clipa aceea s-a repezit la mine. A fost un noroc faptul că deschisesem uşa, altfel am fi trecut prin ea. Ne-am rostogolit pe coridor. Ne-am izbit cumva de un scaun şi am zburat, cu el cu tot, până în stradă. Gura îmi era plină de barba lui, braţele ni se încolăciseră, trupurile ni se încleştaseră, iar scaunul parcă îşi legase picioarele de ale noastre.

Austin, pe fază, deschisese uşa de la intrare. Printr-un salt, coborâsem treptele scării. După ce ne-am rostogolit de câteva ori şi am scăpat de scaun, el s-a ridicat în picioare şi a început să mă ameninţe cu pumnii.

— Ţi-a ajuns? A întrebat gâfâind.

— Taur infernal! Am strigat, după ce mi-am revenit puţin.

Ar fi trebuit să ne batem atunci şi acolo, pentru că nu se putea stăpâni, dar, din fericire, am fost salvat dintr-o situaţie odioasă. Un poliţist se găsea lângă noi, cu un carneţel în mână.

— Ce-i asta? Ar trebui să vă fie ruşine, a zis el.

A fost cea mai raţională remarcă pe care o auzisem în Enmore Park.

— Ia spune, a insistat el, întorcându-se către mine, ce se întâmplă?

— Omul acesta m-a atacat, am zis eu.

— L-ai atacat? A întrebat poliţistul.

Profesorul a oftat greu şi n-a spus nimic.

— Şi nu e pentru prima oară, continuă poliţistul, cu severitate, clătinând din cap. Luna trecută ai intrat în bucluc din acelaşi motiv. Acum i-ai înnegrit ochiul acestui tânăr. Depui plângere împotriva lui, domnule?

M-am înduioşat.

— Nu, am răspuns. Nu depun.

— Ce înseamnă asta? A întrebat poliţistul.

— Şi eu sunt de vină. Am dat buzna peste el. Doar m-a avertizat că o pot

păţi.

Poliţistul şi-a închis carneţelul.

— Să nu se mai întâmple aşa ceva, a zis el. Hei, mişcaţi-vă de-aici! A răcnit el la un ajutor de măcelar, o fată şi vreo doi pierde-vară care se adunaseră în jurul nostru.

Profesorul s-a uitat la mine cu ceva omenie.

— Vino, mi-a zis. Încă n-am terminat cu dumneata.

Cuvintele lui răsunau sinistru, dar l-am urmat în casă. Servitorul, Austin, ca un chip cioplit în lemn, a închis uşa după noi.

CAPITOLUL IV

E CHIAR CEL MAI MĂREŢ LUCRU DIN LUME

De abia s-a închis uşa după noi, că din sufragerie a ieşit doamna Challenger. Micuţa femeie era tare furioasă. I-a barat calea soţului ei, ca o găină înfuriată ieşită înaintea unui buldog. Evident, văzuse cum ieşisem de acolo, dar nu observase că mă întorsesem.

— Eşti o brută, George! A ţipat ea. L-ai rănit pe tânărul acela cumsecade!

El a arătat în spate cu degetul cel mare.

— E aici, întreg şi sănătos, în urma mea.

Ea s-a descumpănit o clipă, apoi a continuat:

— Îmi pare rău, domnule, nu te-am văzut.

— Vă asigur, doamnă, totul e bine.

— Ţi-a învineţit faţa! Vai, George, ce brută eşti! Doar scandaluri, săptămână de săptămână. Toţi te urăsc şi râd de tine. Răbdarea mea a ajuns la capăt!

Profesorul a mormăit ceva.

— Nu-i nici un secret, a strigat ea. Cred că vorbeşte toată strada, ba chiar întreaga Londră... Dă-te la o parte, Austin, nu avem acum nevoie de tine aici. Crezi că ei nu vorbesc despre tine, George? Unde-ţi este demnitatea? Tu, care ar trebui să fii profesor la o mare universitate, unde să te respecte studenţii. Unde-ţi este demnitatea, George?

— Dar a ta, draga mea?

— Prea mă pui la încercare! Ai devenit un nemernic de rând.

— Fii bună, Jessie.

— Un taur înfuriat!

— Destul! Scaunul penitenţei!

Spre uimirea mea, el s-a aplecat, a luat-o de jos şi a pus-o pe un piedestal de marmură neagră dintr-un colţ al holului. Avea cel puţin doi metri înălţime, aşa că ea de abia îşi putea ţine echilibrul. Stătea acolo ţeapănă, de teamă să nu cadă.

— Pune-mă jos, s-a plâns ea.

— Spune „te rog".

— Brută! Pune-mă jos chiar acum!

— Vino în birou, domnule Malone.

— Dar doamna? Am întrebat eu, uitându-mă la ea.

— Iată că domnul Malone mă roagă pentru tine. Când spui „te rog", cobori de acolo.

— Brută! Te rog!

A dat-o jos de parcă ar fi fost un canar.

— Trebuie să te comporţi ca lumea, dragă. Domnul Malone e ziarist. Va scrie în gunoiul lui tot şi va vinde un număr de gazete dublu vecinilor noştri. „Ciudata poveste a vieţii lui". Te simţi la înălţime pe piedestal, nu? Un subtitlu: „Scurtă privire asupra unei căsnicii neobişnuite". Domnul Malone e, ca restul ziariştilor, scormonitor prin gunoaie. Nu, domnule?

— Chiar că eşti imposibil de suportat, am răspuns eu, înfuriat.

A mugit, izbucnind în râs:

— Vom avea acum o coaliţie, zise el uitându-se când la soţia lui, când la mine.

Apoi îşi schimbă tonul:

— Iartă-ne această ceartă în familie, domnule Malone. Te-am chemat pentru lucruri mai importante decât distracţiile noastre casnice. Du-te, doamnă, lasă-ne singuri!

Şi-a pus câte o mână uriaşă pe fiecare umăr al ei.

— Tot ce spui e perfect adevărat, a continuat el. Aş fi un om mai bun dacă m-aş lua după sfaturile tale, dar n-aş mai fi adevăratul George Edward Challenger. Sunt o mulţime de tipi de treabă, draga mea, dar un singur G.E.C. Aşa că respectă-l!

Brusc, o sărută răsunător, ceea ce m-a încurcat mai mult decât dacă aş fi asistat la o scenă de violenţă.

— Acum, domnule Malone, a continuat el cu demnitate, pe aici, te rog.

Am reintrat în camera pe care o părăsisem tumultuos cu doar zece minute înainte. Profesorul a închis cu grijă uşa după noi, m-a împins într-un fotoliu şi mi-a băgat cutia cu ţigări sub nas.

— Adevărate, din San Juan, Colorado, a spus el. Oamenilor nervoşi, ca tine, le sunt bune narcoticele. Cerule! N-o rupe cu dinţii! Tai-o cu grijă! Acum lasă-te pe spătarul fotoliului şi ascultă cu atenţie ceea ce am să-ţi zic. Dacă vei avea de făcut o observaţie, păstreaz-o pentru momentul potrivit.

Mai întâi, fiindcă ai revenit în casa mea după ce ai fost expulzat foarte justificabil, a zis el mângâindu-şi barba şi privindu-mă fix, ca pe unul pe care trebuia să-l provoace sau să stârnească contradicţii, după, aşa cum am spus, binemeritata dumitale expulzare. Motivul stă în răspunsul dat de dumneata celui mai oficial poliţist, răspuns în care parcă am detectat ceva bunăvoinţă, oricum, mult mai multă ca la oricare altul de aceeaşi profesie.

Admiţând, fireşte, că eşti vinovat pentru incidentul dintre noi, mi-ai demonstrat totuşi o anumită detaşare mentală şi o imaginaţie care ţi-au creat o imagine favorabilă în ochii mei. Subspeciile umane, din care faci parte şi dumneata, din nefericire, s-au găsit întotdeauna sub orizontul

meu mental. Cuvintele dumitale te-au adus, deodată, deasupra acestei linii. Am început să fiu interesat de dumneata. De aceea am vrut să ne întoarcem împreună, ca să ne cunoaştem mai bine. Te rog să pui scrumul în tăviţa japoneză de pe masa de bambus aflată la cotul dumitale stâng.

Îmi vorbea precum un profesor care se adresează clasei sale. Şi-a rotit scaunul ca să mă privească drept în ochi. Părea un broscoi imens, cu capul dat pe spate, cu ochii pe jumătate acoperiţi de pleoapele încărcate de gene. Brusc, s-a întors într-o parte, astfel că nu-i mai vedeam decât urechea roz prin claia de păr. Mâzgălea ceva pe o hârtie. Apoi s-a răsucit spre mine cu un carneţel pătat în mână.

— O să-ţi vorbesc despre America de Sud, mi-a zis. Fără comentarii, te rog. Mai întâi, înţelege, te rog, că nimic din ce îţi spun nu va fi repetat în public, decât cu permisiunea mea expresă. Aceasta nu va fi dată, probabil, niciodată. E clar?

— Cam greu, am răspuns. Desigur că o prezentare judicioasă...

A pus carneţelul pe masă.

— Atunci încheiem acum, a zis. Bună ziua, domnule!

— Nu, nu! Am strigat. Mă supun oricărei condiţii. După cum se vede, nu am de ales.

— Absolut deloc.

— Ei, bine, atunci accept.

— Pe cuvânt de onoare?

— Pe cuvânt de onoare!

S-a uitat la mine cam bănuitor, cu ochii săi insolenţi.

— De fapt, ce ştiu eu despre onoarea dumitale? M-a întrebat.

— Pe cuvântul meu, domnule, am strigat furios vă permiteţi prea multe! Niciodată n-am fost aşa de insultat, în viaţa mea!

Părea mai degrabă interesat decât plictisit de izbucnirea mea.

— Cap rotund a murmurat el. Brahicefalic, cu ochi gri, păr negru, care sugerează un negroid. Bănuiesc neamul celt, nu?

— Sunt irlandez, domnule.

— Irlandez curat?

— Da, domnule.

— Ceea ce explică totul. Ia să văd. Mi-ai promis că vei respecta totul, nu? Confidenţa mea nu va fi completă. Dar sunt hotărât să-ţi dau anumite indicaţii care vor fi foarte interesante. Mai întâi, ştii, probabil, că am călătorit timp de doi ani în America de Sud, deplasare care se va dovedi clasică în istoria ştiinţifică a omenirii.

Obiectivul urmărit de mine a fost să verific câteva dintre concluziile lui Wallace şi Bates, care se pot face prin observarea faptelor raportate, în aceleaşi condiţii în care le experimentaseră ei. Dacă aş fi făcut doar atât şi tot ar li fost notabil, dar mi s-a întâmplat ceva curios în timp ce mă ocupam cu cercetarea în sine a faptelor respective.

Eşti la curent, sau poate în această epocă neroadă nu eşti, că ţinuturile din multe părţi din jurul Amazonului n-au fost explorate decât parţial. Există un mare număr de afluenţi care nici nu există pe hărţi. Treaba mea

consta în a cerceta aceste zone şi a le examina fauna, ceea ce mi-a furnizat material pentru câteva capitole ale monumentalei mele lucrări de zoologie care-mi va justifica viaţa.

Mă întorceam, cu sarcina îndeplinită, când am avut ocazia să-mi petrec noaptea într-un mic sat de indieni aflat în locul unde un anumit afluent al Amazonului, al cărui nume şi poziţie nu le divulg, se varsă în fluviu. Băştinaşii erau indieni Cucama, un neam prietenos, dar decăzut, cu puteri mentale mult superioare londonezului de rând.

Am stat de mai multe ori cu ei pe drumul în amonte pe râu, şi i-am impresionat serios prin personalitatea mea. Îmi doream tare mult să mă întorc în Anglia. O dată, mi-am dat seama din semnele pe care mi le făceau că cineva avea nevoie urgentă de ajutor medical şi l-am urmat pe şeful lor într-una dintre colibele sale. Când am intrat, am înţeles că acela pentru care fusesem chemat îşi dădea sufletul. Spre surprinderea mea, nu era un indian, ci un alb. Într-adevăr, pot spune că era un bărbat arătos. Avea părul pieptănat şi câteva caracteristici ale unui albinos. În zdrenţe, purta urmele unei îndelungate suferinţe.

Din câte am înţeles din povestirile băştinaşilor, nu-l cunoşteau defel. Venise singur din pădure, epuizat total. Raniţa lui zăcea lângă pat şi am cercetat ceea ce conţinea. Numele lui era scris pe aceasta, Maple White, Lake Avenue, Detroit, Michigan. Este un nume în faţa căruia îmi scot mereu pălăria.

Din conţinutul raniţei era evident că bărbatul, un artist şi un poet, plecase după subiecte rare. Existau şi nişte versuri. Nu mă consider a fi judecătorul acestora, dar mi s-au părut valoroase. Mai existau nişte peisaje obişnuite cu râul, o cutie de acuarele, alta de cretă colorată, nişte pensule, osul îndoit care se află pe biroul meu, un volum din Molii şi fluturi al lui Baxter şi câteva cartuşe. Echipamentul personal fie că-l pierduse pe drum, fie că nici nu-l avusese. Cam acestea erau toate lucrurile ciudatului boem american.

Vroiam să plec de lângă el, când am observat ceva pe partea din faţă a jachetei sale zdrenţăroase. Era acest carneţel, care arăta la fel de rupt ca acum. Te asigur însă, nici originalul lucrărilor lui Shakespeare n-ar trebui tratat cu mai mult interes ca lucrul acesta, aflat acum în posesia mea. Ţi-l înmânez şi-ţi cer să-l cercetezi, pagină cu pagină.

S-a servit şi el cu o ţigară şi a început să se holbeze la mine, ca să vadă ce efect produce documentul asupra mea.

Am deschis volumul aşteptând o revelaţie. Prima pagină m-a dezamăgit. Nu conţinea decât desenul unui bărbat gras, în jachetă, cu explicaţia: Jimmy Colver pe vasul poştal. Urmau câteva pagini despre indieni. Apoi imaginea unui vesel şi corpolent cleric, cu o pălărie specifică, stând în faţa unui european slab, având dedesubt inscripţia: Prânzul cu Fratele Cristofero, la Rosario.

Studiile cu femei şi copii acopereau mai multe pagini, apoi veneau o serie de animale desenate, cu explicaţii. În ultima schiţă se vedea un fel de porc. Urmau două pagini cu crocodili respingători şi lungi. N-am înţeles

mare lucru de acolo şi i-am spus asta profesorului.

— Sigur aceştia sunt doar crocodili?

— Aligatori! Doar aceştia există în America de Sud, nu crocodili adevăraţi. Diferenţa între ei constă în...

— Vreau să spun că n-am văzut nimic deosebit, care să justifice ceea ce aţi zis.

El zâmbi cu seninătate.

— Uită-te şi pe pagina următoare, a spus.

Aceasta era plină, avea o schiţă în eboşă, pe care un artist îl face ca pe o schiţă pentru a termina, mai târziu, un tablou. Solul era verde-gălbui, cu o vegetaţie bogată în plante cu frunze, care urcau până pe culmile falezei de culoare roşu închis, cu nişte coloane curioase, ca nişte coaste din bazalt.

Se ridicau ca un perete, drept din sol. Într-un punct anume se afla o stâncă piramidală, încoronată de un copac imens, care părea să fie separat de un colţ de stâncă printr-o fisură. Deasupra acestora se întindea cerul albastru, tropical. O linie subţire de vegetaţie se zărea pe culmea falezei stâncoase. Pe pagina următoare era o schiţă în acuarelă a locului respectiv, mult mai de aproape, astfel că detaliile se vedeau clar.

— Ei, bine? A întrebat.

— În mod cert, e o formaţiune ciudată, am răspuns eu, dar nu mă pricep destul la geologie ca să spun că e o minune.

— O minune! A repetat el. E un unicat! E incredibil! Nimeni de pe pământ n-a visat aşa ceva. Să vezi restul!

Am întors pagina şi am scos o exclamaţie de surpriză. Avea înfăţişat desenul celei mai extraordinare fiinţe pe care o văzusem vreodată. Părea coşmarul unui drogat, o viziune delirantă. Capul îi era ca al unei găini, trupul ca al unei şopârle, iar coada târâtoare împodobită cu nişte cuie, de parcă o duzină de fazani întârâtaţi stăteau unul după altul. Înaintea acestei absurde făpturi stătea un hominid, un pitic de formă omenească, ce se holba la ea.

— Ei, ce crezi despre asta? Strigă profesorul, frecându-şi mâinile, triumfător.

— E monstruos, grotesc.

— Dar ce l-a făcut să deseneze asemenea animal?

— Prea mult gin, cred.

— Asta-i cea mai bună explicaţie pe care o poţi da?

— A dumitale care este, domnule?

— E clar că făptura există. A fost desenată după un model viu.

Aş fi izbucnit în râs, dar nu voiam să mă rostogolesc iar pe hol până în stradă.

— Fără îndoială, am răspuns. Mărturisesc, totuşi, am adăugat, că hominidul ăsta mă zăpăceşte. Dacă ar fi un indian, ar fi prima dovadă a unei rase de pigmei în America, dar pare un european cu o pălărie de soare pe cap.

Profesorul pufăi ca un taur furios.

— Mergi prea departe! Mi-a zis el. Nu credeam că e posibil aşa ceva. Pareză cerebrală! Inerţie mintală! Uimitor!

Era prea absurd ca să mă înfurii. Într-adevăr, ce rost avea? Dacă te înfurii cu un asemenea om, atunci te înfurii mereu. M-am mulţumit să zâmbesc.

— Mi-a sărit în ochi că omul acela e tare mic, am zis.

— Uită-te aici! A strigat el, aplecându-se înainte şi băgând un deget gros ca un cârnat, plin de păr, în desen. Iată planta din spatele animalului. Ai crezut că e o păpădie? E un palmier, care are peste cincisprezece metri înălţime. Nu vezi că omul e desenat special acolo? Nu putea să stea înaintea bestiei şi să rămână viu cât o desena! De aceea a schiţat o scară a înălţimilor. El avea, să spunem, cam un metru şi şaptezeci de centimetri. Copacul e de zece ori mai mare.

— Dumnezeule! Am strigat. Crezi că bestia avea... Dar nici gara de la Charing Cross nu i-ar putea servi ca vizuină unui asemenea animal!

— Fără exagerare, este un specimen destul de bine crescut, zise profesorul.

— Dar, am strigat, desigur că toată cunoaşterea umană nu trebuie dată de o parte de o singură schiţă.

Am răsfoit paginile ca să mă asigur că nu mai era nimic în carneţel.

— O singură schiţă a unui artist american ciudat, făcută probabil în delirul febrei sau în cursul unor viziuni fanteziste nu poate fi susţinută de un om de ştiinţă ca dumneata.

Drept răspuns, profesorul luă o carte de pe un raft.

— Iată o excelentă monografie a talentatului meu prieten, Ray Lankester! A zis el. Există o ilustrată care ar putea să te intereseze. Uite-o! Inscripţia de alături spune: „Probabilă apariţia în viaţă a Dinozaurului Stegosaurus din Jurasic. Doar un picior din spate este de două ori mai înalt ca un om matur." Ei, ce-ţi spune asta?

Mi-a înmânat cartea deschisă. Mă uitam foarte atent la imagine. În poza animalului reconstituit existau o mulţime de asemănări cu schiţa artistului necunoscut.

— Desigur, e remarcabil, am răspuns.

— Dar nu admiţi că este o dovadă hotărâtoare?

— Poate fi o coincidenţă sau americanul văzuse aşa ceva şi ţinuse minte. Fiind în delir, a desenat-o.

— Foarte bine, acceptă profesorul cu indulgenţă. S-o lăsăm aşa. Te rog acum să te uiţi la osul acesta.

Mi-a înmânat osul pe care-l găsise printre bunurile celui dispărut. Avea cam cincisprezece centimetri lungime, era mai gros ca degetul meu mare şi se mai vedeau urme de cartilaj uscat la un capăt al său.

— Cărei fiinţe cunoscute îi aparţine? A întrebat el.

L-am cercetat cu grijă, încercând să-mi amintesc mai multe amănunte de biologie.

— Poate fi o claviculă omenească foarte groasă.

Profesorul a făcut un semn dispreţuitor cu mâna.

— Clavicula omenească e arcuită, acesta e drept. Apoi are urme de

prindere a unui tendon, ceea ce nu e cazul la o claviculă.

— Atunci mărturisesc că nu ştiu.

— Nu trebuie să-ţi fie ruşine de ignoranţa ta, fiindcă nimeni din întregul South Kensington n-ar fi în stare să-mi răspundă.

Luă un osişor de mărimea unui bob de fasole dintr-o cutiuţă.

— Din câte cunosc, acest os omenesc e analogul celui pe care-l ţii în mână. Asta îţi face o idee asupra dimensiunilor fiinţei. Observi de la cartilajul acesta că nu discută de o fosilă, ci de un specimen recent. Ce spui despre asta?

— Desigur că un elefant...

Se strâmbă de parcă l-ar fi durut ceva.

— Nu-mi vorbi de elefanţi în America de Sud!

— Dar de un animal mare din America de Sud? Un tapir, de exemplu?

— Trebuie să înţelegi, tinere, că mă pricep la meseria mea. Acesta nu este vreun os de tapir sau de oricare altă fiinţă cunoscută de zoologie. Îi aparţine unui animal uriaş, foarte puternic şi îngrozitor, care există pe faţa pământului, dar nu a fost observat ştiinţific. Nu te-am convins?

— Încă mă interesează foarte mult.

— Atunci eşti un caz fără speranţă. Simt că ai totuşi un grăunte de raţiune şi vom încerca să-l scoatem la lumină cu grijă. Acum vom lăsa în pace americanul mort şi vom continua povestirea mea. Îţi închipui că n-am mai putut pleca de lângă Amazon fără să cercetez mai bine problema. Existau nişte indicaţii asupra drumului urmat de american. Legendele indienilor m-au călăuzit. Vorbeau despre un ţinut ciudat, cunoscut şi de alte triburi riverane. Fără îndoială, ai auzit de Curupuri?

— Niciodată.

— Curupuri este duhul pădurii, ceva îngrozitor, răufăcător, care trebuie evitat. Nimeni nu-i poate descrie forma sau mărimea, dar numele său răspândeşte spaima prin Amazonia. Toate triburile ştiu pe unde trăieşte Curupuri. De acolo venise americanul. Ceva îngrozitor se afla acolo. Trebuia să aflu ce anume.

— Şi ce-ai făcut?

Neseriozitatea mea dispăruse. Bărbatul acela masiv impunea atenţie şi respect.

— Am învins neîncrederea băştinaşilor. Nimeni nu voia să vorbească despre acel subiect. Prin abilitate şi daruri, ba chiar prin ameninţări, i-am convins pe doi dintre ei să-mi fie călăuze. După multe peripeţii, pe care nu le mai descriu, după ce am parcurs o distanţă pe care n-o mai menţionez, în direcţia respectivă, am ajuns până la urmă într-o zonă necunoscută şi necălcată de picior omenesc, exceptându-l, firește, pe artistul american. Vrei să te uiţi la asta?

Mi-a întins o fotografie neclară.

— Imaginea nu-i destul de bună, a zis el, pentru că barca s-a răsturnat pe râu şi lădiţa cu filmul s-a spart, cu rezultate dezastruoase. Aproape toate pozele s-au distrus. Aceasta e dintre puţinele parţial deteriorate. Sper că accepţi explicaţia. Nu vreau să mă cert pentru asta.

Fotografia era slabă. Cineva răuvoitor ar fi putut interpreta greşit suprafaţa ei întunecată. Era un ţinut înverzit. Treptat am înţeles detaliile şi am priceput că reprezenta o faleză înaltă, ca o cascadă uriaşă, văzută de la distanţă, având la bază un şes întins.

— Cred că-i acelaşi peisaj din schiţa pictorului, am zis.

— Aşa e, a spus el. Am găsit urme de la tabăra americanului. Acum, uită-te la asta!

Era o poză mai apropiată a aceluiaşi loc, deşi fotografia se dovedi tare deteriorată. De abia puteam vedea distinct stâncile izolate care se detaşau fie fisura din faleză.

— N-am nici o îndoială că este acelaşi peisaj! Am zis.

— Atunci să mai facem un pas înainte, a spus profesorul. Progresăm, nu? Te uiţi acum la stâncile acelea din vârf? Observi ceva?

— Un copac enorm.

— Şi în copac?

— O pasăre uriaşă, am răspuns.

Mi-a dat o lupă.

— Da, am zis, uitându-mă atent, o pasăre uriaşă stă în copac. Are un cioc imens. Aş zice că e un pelican.

— Nu te pot felicita pentru vederea pe care o ai. Nu-i un pelican, dar este o pasăre. Cred că te-ar interesa să afli că am împuşcat o astfel de pasăre. Era singura dovadă a expediţiei mele, pe care am reuşit să o aduc.

— Înseamnă că o ai?

Era prima dovadă palpabilă a acelei aparente fantezii.

— An avut-o. Din nefericire, s-a pierdut, ca şi alte lucruri, în accidentul de pe râu. Pe când dispărea în vârtejuri, am prins-o de o aripă şi aceasta mi-a rămas în mână. Când am ajuns pe mal nu-mi mai păsa de nimic, dar amărâta rămăşiţă a uluitorului specimen era încă intactă. Acum o pun în faţa ta.

Dintr-un sertar a scos ceea ce mi s-a părut a fi partea de sus a unei aripi de liliac. Avea cel puţin şaizeci de centimetri lungime, un os arcuit, cu un văl membranos.

— Un liliac monstruos! Am îndrăznit eu.

— Nici pe departe! A răspuns profesorul cu severitate. Trăind, ca mine, într-o atmosferă ştiinţifică, n-am crezut că principiile elementare ale zoologiei sunt atât de ignorate. Probabil că nu ştii faptul elementar din anatomia comparată că aripa unei păsări este antebraţul, în timp ce aripa liliacului e compusă din trei degete alungite cu membrane între ele? În cazul de faţă, osul nu e de la antebraţ şi vezi că o singură membrană e prinsă de un singur os, de aceea nu poate fi a unui liliac. Dar, dacă nu e nici pasăre, nici liliac, ce e?

Mica rezervă de cunoştinţe mi se epuizase.

— Nu ştiu, am răspuns.

A deschis iar cartea din care îmi mai arătase ceva.

— Aici, zise el, arătând un desen cu un monstru zburător extraordinar. E o excelentă reproducere a dimorphodonului sau pterodactilul, o reptilă

zburătoare din epoca jurasică. Pe pagina următoare este mecanismul aripii lui. Compară-l cu cel al specimenului din mâna ta!

Uimirea m-a cuprins în timp ce mă uitam. M-am convins. Nu aveam cum să neg aşa ceva. Dovezile, acumulate, mă copleşiseră. Schiţa, fotografiile, povestirea, acum specimenul constituiau argumente de netăgăduit.

Am mărturisit asta. Profesorul fusese judecat greşit. S-a lăsat pe spatele scaunului său, a închis ochii şi a zâmbit tolerant, scăldat de o rază de soare ivită pe neaşteptate.

— E cel mai măreţ lucru de care am auzit vreodată! Am zis eu, mai mult din entuziasm ziaristic decât ştiinţific. E colosal! Eşti un Columb al ştiinţei, care a descoperit o lume pierdută. Îmi pare tare rău că m-am îndoit de dumneata. Dar totul era atât de greu de crezut! Înţeleg însă o dovadă când o văd, iar aceasta e bună pentru oricine.

Profesorul era tare mulţumit.

— După aceea ce ai făcut, domnule?

— A început sezonul umed, domnule Malone, iar proviziile mi se sfârşiseră. Am explorat o parte a falezei uriaşe, dar n-am fost în stare să o escaladez până sus. Stânca piramidală pe care eram când am văzut şi am împuşcat pterodactilul era mai accesibilă. Fiind un fel de fisură, am reuşit să merg până la jumătatea drumului către vârful ei.

De la acea înălţime, mi-am format o mai bună idee despre platoul de deasupra fisurii. Părea foarte mare. Dealurile înverzite nu se sfârşeau nici către răsărit, nici către apus. În zona de şes se vedea jungla şi mlaştina, plină de şerpi, scorpioni, insecte. Acestea protejează în mod natural platoul din vârful falezei.

— Ai observat vreo urmă de viaţă?

— Nu, domnule. Dar, în cursul săptămânii, am stat în tabără la baza falezei şi am auzit nişte sunete foarte ciudate, provenind de sus.

— Dar fiinţa desenată de american? Ce spui despre ea?

— Putem presupune doar că a urcat până sus şi a văzut-o acolo. Ştim, totuşi, că există o cale de a escalada faleza. Mai ştim că e tare dificilă, altfel fiinţele de acolo ar coborî şi s-ar răspândi pe teritoriul de jos. Nu e limpede?

— Dar cum au ajuns sus?

— Cred că e o treabă încâlcită, a zis profesorul, dar poate exista o explicaţie. America de Sud este, după cum ai auzit, un continent din granit. Doar în acea zonă deosebită, în interiorul pământului, cu multă vreme în urmă, s-a declanşat o erupţie vulcanică. Faleza este din bazalt, după cum am observat. O zonă, la fel de mare ca Sussex, a fost ridicată brusc, cu toate vietăţile ei, şi ruptă de restul lumii printr-o prăpastie de mari dimensiuni.

Rezultatul? Legile naturii nu s-au mai aplicat. Luptele pentru existenţă din lumea largă s-au neutralizat sau au dispărut. Făpturile au supravieţuit, în timp ce în restul lumii au dispărut. Vei observa că, atât pterodactilul, cât şi stegozaurul sunt din Jurasic. Pe platoul acela s-au conservat artificial, din pricina acelui straniu accident natural.

— Dar dovada pe care o ai este inatacabilă. Ajunge să o pui pe masă autorităţilor în domeniu.

— Aşa de simplu mi-am imaginat şi eu că va fi, mi-a răspuns profesorul cu amărăciune. Îţi spun însă că n-a fost aşa, că am fost întâmpinat cu neîncredere, în parte prostească, în parte din invidie. Nu-mi stă în fire să mă ploconesc în faţa nimănui, domnule, ori să caut să dovedesc un lucru de care mă îndoiesc. După cum am fost întâmpinat, n-am mai vrut să arăt toate dovezile cumulate pe care le deţineam. Subiectul a devenit de groază pentru mine, nu mai vreau să-mi amintesc.

Când oamenii ca dumneata, care reprezintă curiozitatea prostească a publicului, vin şi-mi tulbură intimitatea, n-am reuşit să-i întâmpin cu demnitatea necesară. Prin firea mea sunt, accept asta, cumva fioros, şi, fiind provocat, devin violent. Mă tem că ai observat asta.

Mi-am frecat ochiul şi am tăcut.

— Soţia mea m-a certat deseori din pricina asta, totuşi cred că orice om de onoare s-ar fi comportat la fel. În noaptea asta demonstrez, totuşi, cât de bine îmi controlez nervii şi emoţiile. Te invit să vii la expoziţie.

Îmi înmânã o carte de vizită de pe biroul lui.

Vei înţelege că domnul Percival Waldron, un naturist cu reputaţie cunoscută, a fost anunţat că va ţine o conferinţă în Sala Institutului de Zoologie despre „Informaţii despre epocile geologice". Am fost invitat special acolo, pentru a-i mulţumi conferenţiarului. În acest timp îmi voi face treaba cu mult tact şi delicateţe, astfel ca, doar câteva remarci să stârnească interesul audienţei şi să-i convingă pe unii să pătrundă mai adânc în subiect.

Nimic litigios, înţelegi, ci doar o indicaţie despre faptul că se ascund multe în adânc. Mă voi stăpâni foarte tare şi vei vedea ce autocontrol îmi pot impune atunci când vreau să ajung la un rezultat favorabil.

— Şi pot veni şi eu? Am întrebat nerăbdător.

— Sigur că da, mi-a răspuns el cu cordialitate.

Părea să-şi poată stăpâni perfect violenţa. Zâmbetul său de bunăvoinţă era un lucru minunat, când obrajii îi deveneau două mere roşii între ochii săi pe jumătate închişi şi barba lui mare şi neagră.

— Vino neapărat. Îmi va fi de folos să ştiu că am măcar un aliat în sală, oricât de ignorant şi de ineficient ar fi privitor la subiectul respectiv. Îmi imaginez că audienţa va fi numeroasă, căci Waldron, un adevărat şarlatan, are mulţi susţinători. Acum, domnule Malone, ţi-am acordat din timpul meu mai mult decât intenţionasem. Problemele personale nu trebuie să monopolizeze ceea ce este dedicat lumii întregi.

Mi-ar plăcea să ne întâlnim diseară, la conferinţă. Până atunci, trebuie să înţelegi că nimeni nu beneficiază public de materialele pe care ţi le-am prezentat.

— Dar domnul Mc Ardle, redactorul meu de ştiri va dori să afle ce am făcut.

— Spune-i ce vrei. Poţi să-i zici, printre altele, că dacă trimite pe altcineva voi pune să fie bătut cu biciul. Dar las în seama dumitale ca

nimic din ce un discutat să nu apară în presă. Ne vedem la Institutul de Zoologie, la ora opt şi jumătate, diseară.

Am avut o ultimă imagine a obrajilor săi roşii, a bărbii dese şi a ochilor săi intoleranţi, în timp ce-mi făcea semn cu mâna să ies din cameră.

CAPITOLUL V

ÎNTREBARE!

M-am trezit iar în Enmore Park, ca un jurnalist demoralizat, cu şocuri psihice datorate primei mele discuţii cu profesorul Challenger şi cu şocuri mentale datorate următoarei discuţii. Mă durea capul, dar mă gândeam că exista ceva adevărat în povestea lui şi că un articol pentru gazetă ar fi fost o lovitură, atunci când îmi va permite să public ceva.

Un taxi aştepta la capătul aleii, aşa că am sărit în el şi am cerut să fiu dus la birou. Mc Ardle era la post, ca de obicei.

— Ei bine, a strigat el, ce-ai păţit? Parcă vii din război, tinere. Să nu-mi spui că te-a atacat!

— La început ne-am cam certat.

— Ce om! Ce-ai făcut?

— Apoi a devenit rezonabil şi am purtat o discuţie. Dar n-am aflat nimic de la el, nimic publicabil.

— Nu sunt sigur de asta. Ai un ochi învineţit şi asta se poate publica! Nu putem sta în regim de teroare, domnule Malone. Omul acesta trebuie pus în fiare. Dă-mi materialul necesar şi mă angajez să-l închid pentru totdeauna. *Profesorul Munchausen*, ar fi bun ca titlu? *Întoarcerea lui sir John Mandeville*, sau *Cagliostro, impostor şi huligan*. Îi voi arăta eu lui!

— Eu n-aş face asta, domnule.

— De ce nu?

— Fiindcă nu este un impostor.

— Cum? Urlă Mc Ardle. Doar nu vrei să spui că îi crezi prostiile despre mamuţi şi mastodonţi şi uriaşii şerpi de mare?

— Nu ştiu. Nici nu cred că vorbeşte de aşa ceva. Cred însă că are anumite noutăţi ştiinţifice de prezentat.

— Atunci, Dumnezeule, de ce nu scrii asta, omule?

— Tare mult aş vrea asta, dar tot ce ştiu este că are încredere în mine cu condiţia să nu scriu nimic în ziar.

Am condensat în câteva propoziţii povestirea profesorului.

— Cam aşa stau lucrurile, am încheiat.

Mc Ardle mă privea neîncrezător.

— Atunci, domnule Malone, mi-a spus, vezi ce faci la adunarea din seara

asta. Oricum, acolo nu trebuie să aperi intimitatea nimănui. Cred că nici un ziar nu va scrie despre şedinţă, căci despre Waldron s-a pomenit mult în ultimul timp. În plus, nimeni nu ştie că va vorbi Challenger. Poţi da lovitura, dacă ai noroc! Să fii acolo, în orice caz, ca să ne dai un articol complet. Îţi păstrez spaţiu pentru noaptea asta.

Aveam o zi încărcată. Luasem cina, mai devreme, la Savage Club, cu Tarp Henry, căruia îi povestisem câte ceva din aventurile mele. M-a ascultat cu un zâmbet sceptic şi a izbucnit în râs când a auzit că profesorul mă convinsese.

— Dragul meu, lucrurile nu se petrec astfel în realitate. Oamenii nu fac astfel de descoperiri extraordinare ca apoi să piardă dovezile. Lasă asta pe seama romancierilor. Tipul este tare viclean şi plin de şmecherii.

— Dar poetul american?

— N-a existat niciodată!

— I-am văzut carnetul cu schiţe!

— Carnetul lui Challenger.

— Crezi că el a desenat animalul acela?

— Sigur că el. Cine altul?

— Dar fotografiile?

— Nu-i nimic în fotografii. Singur ai spus că n-ai văzut decât o pasăre.

— Un pterodactil.

— Aşa zice el. Ţi-a băgat în cap pterodactilul!

— Dar oasele?

— Pe primul l-a scos dintr-o tocană irlandeză. Pe al doilea l-a fabricat de ocazie. Dacă vrei, poţi falsifica un os la fel de uşor ca o fotografie.

Nu mă mai simţeam în apele mele. Poate că mă grăbisem să trag confuziile. Chiar atunci mi-a trecut prin minte un gând fericit.

— Vii la adunarea de diseară? L-am întrebat.

Tarp Henry m-a privit gânditor.

— Nu este prea popular genialul Challenger, a răspuns el. Mulţi au să-i achite nişte poliţe. Pot spune că este cam cel mai detestat om din Londra.

— Poţi cel puţin să-l auzi pledându-şi cauza.

— Aşa ar fi corect. Bine. Sunt omul tău diseară!

Când am ajuns la sală, era mai multă lume decât crezusem. Mulţi se dovediră doar curioşi, dar existau şi destui oameni de ştiinţă. A devenit evident, după ce am luat loc, faptul că tinerii şi şmecherii erau numeroşi la galerie şi în partea din spate a sălii.

Uitându-mă în spate, am putut vedea rânduri întregi de chipuri de studenţi la medicină. Parcă fiecare mare spital îşi trimisese reprezentanţi acolo. Comportamentul publicului părea binevoitor. Unii cântau cu un entuziasm care era un preludiu ciudat pentru o conferinţă ştiinţifică. Mulţi veniseră să se distreze.

Când apăru bătrânul doctor Meldrum cu binecunoscuta lui pălărie de operă, chiuiturile şi ţipetele se înteţiră. Când profesorul Wadley, bolnav de gută, şchiopătă către scaunul lui, publicul îl întrebă ce-i mai făcea degetul mare de la picior, ceea ce îl puse în încurcătură.

Cel mai intens zgomot s-a stârnit la intrarea în sală a cunoştinţei mele, profesorul Challenger, care a străbătut încăperea pentru a se aşeza în marginea cealaltă a rândului. Aproape că am asurzit din pricina urletelor şi mi s-a părut că şi Tarp Henry avusese dreptate să presupună că mulţimea venise mai mult pentru vestitul profesor.

După ţipetele şi zbierătele provocatoare ce însoţiseră intrarea lui Challenger în sală, interpretate ca fiind ostile şi dispreţuitoare, profesorul a zâmbit slab, tolerant, ca un om bun care este lătrat de o ceată de câini vagabonzi.

Apoi se aşeză fără grabă, cu demnitate, îşi umflă pieptul, îşi mângâie barba cu mâna, şi se uită cu ochii pe jumătate acoperiţi de pleoapele căzute la sala aglomerată din jurul lui. Zarva provocată de ivirea lui nu se stinsese când profesorul Ronald Murray, preşedintele şedinţei şi domnul Waldron, conferenţiarul, trecură în faţă şi prezentarea ştiinţifică începu.

Profesorul Murray mă va ierta, sunt sigur, dacă spun că greşeala obişnuită a majorităţii englezilor e că sunt inauzibili. De ce oare cei care au ceva de spus şi merită să fie auziţi nu-şi dau silinţa să o facă? Modalităţile lor de exprimare sunt dificile, iar exemplele colaterale.

Profesorul Murray a făcut câteva remarci profunde despre cravata lui albă şi vasul cu apă de pe masă, cu umor, făcând cu ochiul către sfeşnicul de argint din dreapta sa. Apoi s-a aşezat şi domnul Waldron, celebrul conferenţiar, s-a ridicat în ropotele de aplauze. Era un om sever, slab, cu voce răguşită, care vorbea agresiv, dar avea meritul să asimileze ideile altora.

În plus, le prezenta într-o formă accesibilă şi interesantă marelui public, presărându-şi discursul cu glume, astfel că mişcarea retrogradă a echinocţiilor sau formarea vertebratelor deveneau procese foarte amuzante, în prezentarea lui.

Dezvoltă apoi ipoteza ştiinţifică a creaţiei, o interpretare ştiinţifică într-un limbaj clar şi deseori pitoresc. Ne povesti despre glob, masa uriaşă de gaz prins care domina cerul. Apoi a prezentat solidificarea, răcirea, mişcările scoarţei, care au format munţii, aburii preschimbaţi în apă, pregătirea treptată a scenei pe care urma să se joace inexplicabila dramă a vieţii.

Originea vieţii îi era destul de neclară. Că germenii acesteia cu greu ar fi supravieţuit fierberii de la începuturi părea destul de sigur. De aceea apăruseră mai târziu. Se formase viaţa singură, după răcire, din materie anorganică? Posibil. Veniseră germenii ei din afară, cu un meteor? Greu de crezut. În ansamblu, cel mai înţelept om era foarte puţin dogmatic asupra acestui subiect.

Nu s-a reuşit deocamdată, în laboratoarele noastre, să se facă viaţă din materie anorganică. Prăpastia dintre viu şi mort nu fusese încă trecută prin intermediul chimiei ori altor ştiinţe. Natura a lucrat, timp îndelungat, cu rezultate pe care noi, oamenii, nu le obţinuserăm încă. Dar să lăsăm lucrurile aşa.

Conferenţiarul vorbi apoi despre scara vieţii animale, începând cu moliftele şi micile creaturi, urcând la reptile şi peşti, până la cangurul-

şobolan, o fiinţă ce-şi năştea puii vii, strămoşul direct al mamiferelor şi, deci, al tuturor celor din audienţă. Fireşte, aceste cuvinte fură întâmpinate cu intensa opoziţie a unora din sală.

— Este domnul cu cravată roşie produsul final al evoluţiei? În ciuda comportamentului său educat, evoluţia nu încetează niciodată, chiar dacă mecanismele ei se desfăşoară extrem de lent, aproape imperceptibil.

Speculând astfel intervenţiile interlocutorilor săi, conferenţiarul se întoarse la imaginea trecutului, uscarea mărilor, apariţia continentelor, viaţa vâscoasă de la marginile acestora, din lagune, tendinţa creaturilor oceanice de a se refugia în zone mlăştinoase, abundenţa hranei pentru ele, de unde şi creşterea lor enormă.

— Astfel au apărut, doamnelor şi domnilor, adăugă el, îngrozitorii saurieni care şi azi ne sperie când îi vedem în reproduceri Wealden sau Solenhofen. Din fericire, au pierit cu mult înainte de ivirea omului pe această planetă.

— Întrebare! S-a auzit un glas de pe platformă.

Domnul Waldron era foarte disciplinat, cu darul umorului acid, ca dovadă domnul cu cravată roşie, care o păţise fiindcă-l întrerupsese. Dar acea intervenţie părea să fie atât de absurdă, că nu merita să-şi piardă vremea cu ea.

Aşa părea un shakespearian care se confruntă cu un baconian sau un astronom ce este atacat de un susţinător fanatic al pământului plat. Tăcu o clipă, apoi, ridicând glasul, repetă încet cuvintele:

— ... care au pierit înainte de ivirea omului.

— Întrebare! Bubui iar glasul acela.

Waldon se uită uimit la rândul de profesori de pe platformă până ce distinse chipul lui Challenger, care se lăsase pe spătarul scaunului său, cu ochii închişi, având o expresie amuzată, ca şi cum ar fi zâmbit prin somn.

— Înţeleg, zise Waldron. Prietenul meu, profesorul Challenger.

Şi izbucni în râs, ca şi cum vorbele acelea explicau situaţia şi nu mai trebuia nimic adăugat.

Dar incidentul nu fusese, nici pe departe, închis. Pe orice potecă pornea conferenţiarul printre sălbăticiunile trecutului, ajungea invariabil la o aserţiune despre dispariţia unor forme de viaţă preistorice, fapt ce provoca aceeaşi reacţie din partea profesorului. Publicul începu să-i anticipeze intervenţiile, cu larmă şi desfătare.

Studenţii i se alăturară. De câte ori barba lui Challenger începea să se mişte înainte de a scoate vreun sunet, se auzea ţipătul „întrebare!" din sute de piepturi, ca şi răspunsul „Linişte!" şi „Ruşine!", venind de la şi mai mulţi oameni. Waldron, deşi un conferenţiar sever şi un om hotărât, începu să ezite. Repeta frazele, se încurca în discursul său. În final se repezi la cauza necazurilor sale.

— Chiar că este intolerabil! Strigă el, holbându-se la platformă. Trebuie să-ţi cer, profesore Challenger, să încetezi aceste întreruperi necuviincioase şi ignorante.

Atunci se produse o forfotă neobişnuită în sală, iar studenţii fericiţi

urmăreau cearta dintre marii zei ai Olimpului. Challenger se ridică încet din scaunul său.

— Trebuie să-ţi cer, la rândul meu, domnule Waldron, să încetezi să faci afirmaţii care nu sunt în strictă evidenţă cu faptele ştiinţifice.

Se dezlănţui o furtună de strigăte.

— Ruşine! Ruşine!

— Lăsaţi-l să vorbească!

— Daţi-l afară!

— Daţi-l jos de pe platformă!

— Fiţi corecţi!

Preşedintele şedinţei se ridică în picioare şi începu să bată tare din palme.

— Părerile... profesorului Challenger... mai târziu...

Doar atât se putu auzi în vacarmul acela.

Cel care provocase întreruperea se plecă, zâmbi, îşi mângâie barba şi se aşeză iar pe scaun. Waldron, roşu la chip, gata de luptă, îşi continua observaţiile. Când şi când făcea câte o aserţiune, arunca o privire veninoasă spre adversarul lui, care părea să doarmă adânc, cu acelaşi zâmbet întipărit pe chip.

Până la urmă conferinţa s-a terminat. Sunt înclinat să cred că încheierea a fost prematură, cu o peroraţie în grabă. Firul argumentaţiei fusese rupt în mod brutal, iar audienţa era neobosită şi aştepta. Waldron s-a aşezat. După câteva vorbe ale preşedintelui, profesorul Challenger s-a ridicat şi a înaintat până la marginea estradei. În interesul ziarului meu, i-am consemnat discursul:

— Doamnelor şi domnilor, a început el, fiind întrerupt de cei din spate. Scuzaţi-mă, vă rog! Doamnelor, domnilor şi dragi copii. Omisesem, din neatenţie, o parte importantă a publicului.

Urmă un tumult, în timpul căruia profesorul rămase cu o mână ridicată, dând din capul său enorm, ca un episcop care binecuvântează lumea.

— Am fost ales să-i mulţumesc domnului Waldron pentru prezentarea pitorească şi bogată în imaginaţie pe care tocmai a făcut-o. Există însă puncte de vedere cu care nu sunt de acord şi datoria mea a fost să le pun în evidenţă, chiar dacă domnul Waldron şi-a îndeplinit foarte bine treaba, care a constat în a ne prezenta o povestire simplă şi interesantă despre ceea ce consideră dumnealui istoria planetei noastre.

Conferinţele populare sunt cel mai uşor de înţeles, dar domnul Waldron mă va ierta dacă afirm şi că sunt superficiale şi nereale, fiindcă sunt dedicate unui public ignorant. De aceea sunt, prin natura lor, parazite.

Urmară nişte zâmbete ironice. Domnul Waldron făcu un gest furios de protest.

— Acestea exploatează faima şi banii unei lucrări făcute de oameni necunoscuţi şi dedicaţi muncii lor. Vă pot da mai multe exemple în acest sens.

La cuvintele acelea, domnul Waldron îi şopti ceva preşedintelui, care şi ridică puţin de pe scaun şi spuse ceva, nu se auzi ce, dar păreau cuvinte

destul de severe.

— Dar, destul cu asta! Să trecem la un subiect de mai mare interes. Care este punctul asupra căruia eu, ca investigator original, atac viguros acurateţea conferenţiarului nostru? Acesta constă în permanenţa anumitor forme de viaţă animală pe pământ. Nu vorbesc despre acest subiect ca un amator şi nici, pot adăuga, ca un conferenţiar pentru publicul larg, ci ca unul a cărui conştiinţă ştiinţifică îl cheamă să adere strict la fapte, atunci când spun că domnul Waldron greşeşte presupunând că, dacă n-a văzut niciodată un aşa-numit animal preistoric, el n-ar exista. Aceste animale sunt, cum a declarat şi dânsul, strămoşii noştri, dar, în acelaşi timp sunt, dacă pot folosi expresia, strămoşii noştri contemporani, care încă mai pot fi găsiţi cu trăsăturile lor hidoase şi formidabile, dacă cineva se străduieşte şi îi caută unde trebuie. Făpturi presupuse a fi din Jurasic, monştri care devorează azi mamiferele, trăiesc şi în prezent.

Urmă o avalanşă de strigăte:

— Prostii!

— Demonstrează!

— De unde ştii asta?

— De unde ştiu? Asta mă întrebaţi? Ştiu pentru că le-am vizitat adăposturile secrete. Ştiu fiindcă pe unele dintre ele le-am văzut cu ochii mei!

Aplauze, zarvă, apoi răsună un glas:

— Mincinosule!

— Am auzit bine, m-aţi făcut mincinos?

Zgomot de nedescris.

— Am auzit pe cineva spunând că sunt mincinos? Se ridică în picioare persoana aceea, ca să aflu şi eu cine e?

Un glas:

— Iată-l, domnule!

Un omuleţ inofensiv, cu ochelari, zbătându-se violent, fu ridicat de un grup de studenţi.

— Dumneata ai îndrăznit să mă faci mincinos?

— Nu, domnule! Urlă acuzatul şi se făcu imediat pierdut prin mulţime.

— Dacă cineva din sală se îndoieşte de adevărul celor zise de mine, voi fi bucuros să discut cu el după conferinţă.

Mincinosule!

— Cine a spus asta?

Din nou omuleţul nevinovat fu ridicat deasupra studenţilor.

— Dacă vin acum la voi...

Publicul începu să zbiere:

— Vino, iubite profesor, vino!

Lucrul acesta întrerupse conferinţa o vreme. Preşedintele, ridicându-se în picioare şi făcând semne cu ambele mâini, părea să conducă orchestra. Profesorul, cu chipul injectat, cu nările umflate, cu barba zburlită, parcă înnebunise.

Orice mare descoperire a fost întâmpinată cu aceeaşi neîncredere, semn

al unor generaţii de proşti. Când vă sunt prezentate dovezi importante, nu aveţi intuiţie, imaginaţie, ca să le înţelegeţi. Puteţi doar să-i murdăriţi cu noroi pe cei care şi-au riscat vieţile ca să deschidă orizonturi noi ştiinţei. Persecutaţi profeţii! Galileo, Darwin şi cu mine...

Strigăte prelungite şi râsete întrerupseră complet discursul.

Toate acestea sunt din notiţele luate de mine chiar atunci. Nu reuşesc însă să descrie haosul în care s-a transformat adunarea. Zarva a devenit atât de mare că unele doamne s-au retras de îndată. Unii oameni importanţi s-au prins în discuţii la fel de rău ca studenţii. Am văzut bărbaţi cu bărbi albe ridicând pumnii şi ameninţându-l pe încăpăţânatul profesor.

Întregul public fierbea ca o oală, mai-mai să dea în foc. Profesorul înaintă câţiva paşi şi îşi ridică ambele mâini. Exista ceva măreţ şi bărbătesc în felul lui de a se comporta, că zgomotele se stinseră treptat în faţa gestului de comandă şi a ochilor săi impunători. Părea să aibă un mesaj clar. Voiau să-l audă.

— Nu vă reţin, zise el. Nu are rost. Adevărul e adevăr, iar zarva făcută de mulţi tineri proşti, ca şi de, trebuie să adaug, mai mulţi seniori proşti, nu pot afecta asta. Revendic faptul că am deschis un nou domeniu ştiinţific. Vă pun la test. Veţi fi de acord să trimiteţi pe câţiva dintre voi să-mi verifice afirmaţiile în numele vostru?

Domnul Summerlee, profesorul veteran de anatomie comparată s-a ridicat din public. Era un bărbat înalt, slab, sever, care părea un teoretician. L-a întrebat pe profesorul Challenger dacă observaţiile sale fuseseră făcute în timpul călătoriei din Amazonia, cu doi ani în urmă.

Acesta îi răspunse că da.

Domnul Summerlee îl întrebă atunci cum declară că a făcut descoperii în acele regiuni cercetate înaintea lui de Wallace, Bates şi alţi oameni de ştiinţă de mare renume?

Profesorul Challenger răspunse că domnul Summerlee pare să confunde Amazonul cu Tamisa. În realitate, era un fluviu mult mai mare. Domnul Summerlee putea afla că, împreună cu Orinoco, regiunea aceea se întindea peste cincizeci de mii de mile şi că pe un teritoriu atât de vast nu era imposibil să descoperi ceva ce trecuse neobservat de alţii.

Domnul Summerlee declară, cu un zâmbet acid, că apreciase corect diferenţa dintre Amazon şi Tamisa şi că orice se afirma despre al doilea fluviu putea fi verificat, dar despre primul, nu. I-ar fi rămas îndatorat profesorului Challenger dacă i-ar fi dat latitudinea şi longitudinea ţinutului în care găsise animalele preistorice.

Profesorul îi replică însă că, deocamdată, nu le va face publice, dar că va furniza datele respective unui comitet ales de public, dacă acesta va lucra cu deosebită precauţie. Va vrea domnul Summerlee să facă parte din acest comitet şi să verifice personal afirmaţiile?

— De acord! Răspunse domnul Summerlee.

— Atunci garantez că vă voi da materialele necesare pentru a găsi drumul, zise profesorul Challenger. Totuşi, e drept ca, dacă domnul Summerlee se duce să îmi verifice afirmaţiile, să am şi eu un om sau doi

alături de el, care să verifice că într-adevăr face asta. Nu vă ascund că au de înfruntat dificultăţi şi primejdii. Domnul Summerlee va avea nevoie de un coleg mai tânăr. Pot să cer voluntari?

În asemenea crize se afirmă oamenii. Puteam să-mi închipui că intrând în acea sală aveam să mă implic într-o aventură periculoasă, cum nici măcar nu mai visasem? Dar nu era ocazia de care îmi vorbise Gladys? Ea m-ar fi îndemnat să plec! Am sărit în picioare. Vorbeam, deşi nu-mi pregătisem cuvintele. Tarp Henry mă trăgea de haine şi îmi şoptea:

— Stai jos, Malone! Nu te da în spectacol!

În acelaşi timp, l-am văzut pe un alt bărbat înalt, suplu, cu o claie de păr negru, aflat în faţa mea la câteva scaune, că se ridicase şi el. S-a uitat în urmă, la mine, cu ochi furioşi, dar am refuzat să-i răspund.

— Merg eu, domnule preşedinte, am repetat de mai multe ori.

— Numele! Strigă publicul.

Sunt Edward Dunn Malone, reporter la Daily Gazette. Sunt un martor absolut obiectiv.

— Cum te numeşti, domnule? Îl întrebă preşedintele pe înaltul meu rival.

— Lordul John Roxton. Am mai fost pe Amazon. Cunosc terenul şi am calificarea necesară pentru asemenea investigaţii.

— Reputaţia de sportiv şi de călător a lordului John Roxton e binecunoscută de toată lumea, zise preşedintele. În acelaşi timp, n-ar fi rău ca un reprezentant al presei să facă parte dintr-o asemenea expediţie.

— Atunci propun, spuse profesorul Challenger, ca amândoi aceşti domni să fie aleşi de către adunare ca reprezentanţi ai publicului, pentru a-l însoţi de domnul Summerlee în călătoria care trebuie să cerceteze adevărul afirmaţiilor mele.

Astfel, printre zbierete şi urări, ni s-a decis soarta. M-am trezit purtat de curentul uman ce se îndrepta spre uşă, cu mintea pe jumătate zăpăcită de noul şi vastul proiect care se deschisese brusc în faţa mea.

Când am ieşit din sală, am auzit parcă hohotele de râs ale studenţilor aflaţi pe stradă, apoi un braţ ridicând o umbrelă veche ce lovi în mijlocul lor de mai multe ori. Apoi, prin amestecul de înjurături şi felicitări m-am trezit umblând singur pe sub luminile argintii de pe Regent Street, gândindu-mă la Gladys şi la viitorul meu.

Deodată, cineva m-a atins pe cot. M-am întors şi am văzut ochii impunători ai bărbatului înalt şi suplu care se oferise ca voluntar în acea expediţie stranie.

— Domnul Malone, din câte am înţeles, zise el. Vom fi tovarăşi de drum, nu? Casa mea e chiar pe cealaltă parte a străzii, în Albany. Poate ai bunăvoinţa să petreci cu mine o jumătate de oră, fiindcă sunt câteva lucruri pe care trebuie neapărat să le discut cu dumneata.

CAPITOLUL VI

AM FOST BICIUL LUI DUMNEZEU

Lordul John Roxton şi cu mine am cotit pe Vigo Street, mergând pe lângă porţile vestiţilor aristocraţi din cartier. La capătul unei alei lungi, noua mea cunoştinţă a deschis o uşă, apoi a aprins lumina electrică. Mai multe lămpi strălucitoare au scăldat cu razele lor o cameră spaţioasă.

Stând în prag şi uitându-mă la cele din jurul meu, am avut impresia unui confort extraordinar şi al eleganţei combinate cu luxul într-o atmosferă de intensă virilitate. Gustul pentru frumos şi lipsa grijii pentru obiecte erau specifice unui celibatar. Blănuri scumpe şi rogojini ciudate din vreun bazai oriental zăceau împrăştiate pe podea.

Tablourile şi gravurile considerate chiar şi de către ochii mei neavizaţi ca fiind de mare preţ atârnau în mare număr pe pereţi. Schiţe de boxeri, balerine, cai de cursă alternau cu un Fragonard senzual, un Girardet marţial sau un Turner visător.

Printre acele obiecte se găseau împrăştiate trofeele care-mi amintiră că Lordul John Roxton era unul dintre marii sportivi şi atleţi. O vâslă de culoare albastru închis şi alta de un roz vesel vorbeau despre cursele nautice de la Oxford şi Leanderman. Mănuşile de box şi floretele erau instrumentele cu care el câştigase supremaţia în ambele sporturi.

Ca pe un soclu, în jurul camerei se aflau capetele grele, splendide, ale celor mai frumoase exemplare de vânat din toate colţurile lumii, cu rarul rinocer alb de la Lado Enclave dominându-le pe toate celelalte.

În mijlocul unui bogat covor roşu se afla o masă neagră şi aurie stil Ludovic XV, o frumoasă piesă de epocă deteriorată acum de urmele paharelor şi ale ţigărilor. Pe aceasta se afla o tavă de argint cu o sticlă de tărie şi un sifon, din care tăcuta mea gazdă umplu două pahare înalte.

După ce-mi arătă un fotoliu şi îmi plasă băutura lângă acesta, îmi înmâna un trabuc Havana lung şi neted. Apoi, aşezându-se şi el în faţa mea, se uită lung şi fix la mine cu ochii săi ciudaţi, îndrăzneţi, clipind des. Ochii lui erau de un albastru deschis rece, culoarea unui lac îngheţat.

Prin fumul subţire al ţigării mele am observat amănuntele unui chip cu care deja mă familiarizasem din multe fotografii. Nasul lui era destul de coroiat. Obrajii, supţi şi bătătoriţi. Părul, întunecat şi în dezordine. Mustaţa, bărbătească, iar ciocul de sub bărbie, bine pus în evidenţă.

Avea ceva din Napoleon al III-lea, Don Quijote şi din specificul nobilului englez de la ţară, plăcându-i spaţiile vaste precum câinilor sau cailor. Pielea, roz, îşi datora culoarea soarelui şi vântului. Sprâncenele, stufoase, clădeau ochilor săi reci un aspect mai degrabă fioros.

Era bine clădit, solid, rezistent. Avea mai mult de un metru nouăzeci înălţime, dar părea mai scund din pricina umerilor săi laţi. Aşa arăta Lordul John Roxton care stătea în faţa mea, muşcând ţigara şi privindu-mă într-o tăcere îndelungată şi apăsătoare.

— Ei bine, zise el, în cele din urmă, ne-am pornit şi am făcut-o. Da, am sărit, tu şi cu mine. Presupun că atunci când ai intrat în sala aceea nu te-ai gândit la asta, nu?

— Aşa este.

— Nici eu. Şi iată-ne acum, băgaţi până la gât în treaba asta. Nu sunt trei săptămâni de când m-am întors din Uganda şi m-am ales cu alt drum. Dar pe tine ce te-a apucat să te oferi voluntar?

— Treburile mele m-au obligat. Sunt ziarist la Daily Gazette.

— Înţeleg. Fiindcă veni vorba, am o treabă pentru dumneata, dacă vrei să mă ajuţi.

— Cu plăcere.

Nu te deranjează să-ţi rişti viaţa?

— Care-i riscul?

— Ballinger. Ai auzit de el?

— Nu.

— Dar unde ai trăit până acum, tinere? Sir John Ballinger este cel mai bun jocheu din nordul ţării. Poate la galop îi fac faţă, dar la sărituri mă întrece. Nu-i un secret pentru nimeni că nu se antrenează fără băutură. Şi bea tare. Marţi a intrat în delir şi de atunci urlă întruna. Camera lui e la etaj. Doctorii spun că îi trece dacă-i dăm de mâncare, dar el stă în pat, cu un pistol în mână, şi jură că bagă şase gloanţe în cel care se apropie de el. Nu poţi lăsa însă câştigătorul Marelui Premiu Naţional să moară astfel, nu?

— Şi ce vrei să faci?

— Mă gândeam să dăm năvală peste el. Poate să tragă într-unui dintre noi, dar celălalt tot pune mâna pe el. Apoi îl facem să mănânce mai bine ca niciodată.

Asta mi-a dat totul peste cap. Nu cred că sunt prea curajos. Am o imaginaţie irlandeză, care face necunoscutul să pară mai groaznic decât este. Pe de altă parte, am fost educat cu oroare de frică şi teroare faţă de acest stigmat. Îndrăznesc să spun că aş fi sărit peste o prăpastie, dacă mi-ar fi fost pus la îndoială curajul, ca un hun din cărţile de istorie.

Aş fi făcut-o însă din mândrie şi frică, nu din curaj. De aceea am răspuns la propunerea lui cu un glas aparent nepăsător, că eram gata de treabă. Alte observaţii de-ale lordului Roxton despre primejdia respectivă mai mult m-au enervat.

— Dacă vorbim în continuare nu îmbunătăţim cu nimic situaţia, am zi eu. Haide!

M-am ridicat de pe fotoliu şi el m-a imitat. Apoi, izbucnind într-un hohot de râs, mă bătu de două sau de trei ori pe piept, apoi mă împinse din nou îi fotoliu.

— Bine, băiatul meu, ne vom descurca, zise el.

M-am uitat mirat la el.

— Am avut grijă de Jack Ballinger azi-dimineaţă. Mi-a făcut o gaură în kimono, binecuvântată fie mâna lui, că-i bătrână şi tremură, dar am pus jachetă pe el şi se va face bine într-o săptămână. Sper că nu te superi, tinere nu? Vezi, noi vom fi apropiaţi şi mi se pare foarte serioasă treaba asta cu America de Sud, de aceea vreau să am tovarăş unul pe care să mă bazez.

Începeam să înţeleg.

— De aceea, continuă el, te-am încercat şi pot spune că te-ai descurcat bine. Vezi tu, noi doi vom conta, căci bătrânul Summerlee o să clacheze repede. Nu cumva eşti acel Malone care joacă rugbi pentru Irlanda?

— Poate ca rezervă.

— Ştiam că te cunosc de undeva. Eram de faţă când ai reuşit încercare aceea împotriva Richmondului. Nu pierd nici un meci de rugbi, fiindcă este sportul cel mai bărbătesc pe care-l avem. Nu te-am chemat aici să vorbim de sport. Trebuie să ne punem treburile la punct. Iată o navă spre Paraguay pentru miercuri, săptămâna viitoare. Să o luăm? Foarte bine, aranjez eu detaliile. Cât despre plata ta?

— Se va ocupa ziarul meu de asta.

— Ştii să tragi?

— Cam ca toţi oamenii.

— Aşa de prost, Dumnezeule? E ultimul lucru la care vă gândiţi voi tinerii. Sunteţi albine fără ac, staţi şi vă uitaţi cum vine cineva şi vă fură mierea. Va trebui să te bazezi pe puşca ta în America de Sud căci, dacă prietenul nostru profesorul nu-i mincinos ori nebun, vom vedea nişte lucru urâte înainte de a ne întoarce. Ce armă ai?

Se duse la un dulap din stejar. Îl deschise şi văzui înăuntru armele înşirate ca tuburile unei orgi.

— Văd că trebuie să-ţi dau din panoplia mea, zise el.

Una după alta, scoase câteva puşti frumoase, încărcându-le cu zgomot, puse apoi în rastel cu mare atenţie, precum o mamă ce umbla cu copiii ei.

— E o *Bland 577*, spuse el. Cu ea l-am doborât pe uriaşul acela.

Se uită către rinocerul alb.

Dacă mai făcea zece paşi, mă adăuga el la colecţia lui.

„Doar în glonţul conic norocul lui mai sta
Corectul avantaj al celui slab."

Sper că îl ştii pe Gordon al vostru, poetul ce stăpâneşte şi calul şi pistolul. Iată acum o sculă folositoare, o *470* cu lunetă. Am utilizat arma asta împotriva negustorilor peruvieni de sclavi, în urmă cu trei ani. Am fost biciul lui Dumnezeu prin părţile acelea, deşi nici nu le găseşti pe hărţi. Sunt momente, tinere, când oricare dintre noi trebuie să apere drepturile omului şi dreptatea, altfel nu te mai uiţi în ochii celorlalţi.

Probabil că avea dreptate.

— Astfel, continuă el, mi-am dus singur războiul. L-am declarat şi l-am purtat singur, l-am încheiat la fel. Fiecare crestătură e pentru câte un sclav ucis. Cea mare pentru Pedro Lopez, regele lor, pe care l-am omorât în apele râului Putomayo. Iată acum ceva ce ţi s-ar potrivi!

Scoase o puşcă maronie şi argintată.

— Patul ei este bine şters, cătarea foarte bună, iar în rezervor are cinci cartuşe. Îţi vei apăra viaţa cu ea.

Mi-o înmână şi închise uşa dulapului de arme.

— Chiar aşa, continuă el, aşezându-se iar în fotoliul său, ce ştii despre acest profesor Challenger?

— Nu l-am mai văzut până azi.

— Nici eu. Vesel lucru, vom asculta de ordinele unuia pe care nu-l cunoaştem! Pare un cintezoi bătrân şi înfumurat. Fraţii lui întru ştiinţă nu par să-l iubească prea mult. De ce te interesează treaba asta?

I-am povestit despre experienţele mele din acea dimineaţă, iar el m-a ascultat cu atenţie. Apoi a scos harta Americii de Sud şi a întins-o pe masă.

— Cred că tot ce ţi-a spus e adevărat, a zis. Crede-mă, am ceva experienţă când afirm aşa ceva! Îmi place America de Sud şi, dacă o iei de la Darien la Fuego, e cel mai măreţ, mai bogat, mai frumos loc din lume. Oamenii nu ştiu încă de el şi nu-şi dau seama ce poate deveni. L-am străbătut în lung şi-n lat şi am stat două anotimpuri uscate prin ţinuturile respective, după cum ţi-am povestit, luptând împotriva negustorilor de sclavi.

Ei, bine, atunci am auzit şi zvonuri despre lucrurile acelea, tradiţii indiene, dar cu un sâmbure de adevăr, fără îndoială. Cu cât ştii mai multe despre ţinuturile acelea, cu atât înţelegi că orice este posibil acolo. Orice! Sunt nişte cursuri de apă înguste de-a lungul cărora merg oamenii şi dincolo de ele e întuneric.

Părea omul care să se priceapă bine la asemenea expediţii.

— Coborând în Matto Grosso, continuă el, plimbându-şi ţigara peste hartă, sau urcând în acest colţ unde e graniţa comună a trei ţări, nimic nu mă surprinde. Cum spunea tipul astă-seară, există cincizeci de mii de mile pe drumul apei ce trece prin pădurea cât întreaga Europă! Tu şi cu mim putem sta la o distanţă ca din Scoţia la Constantinopole şi să ne aflăm amândoi în jungla Braziliană!

Imaginea aceea m-a cam nedumerit.

— Omul a trasat doar o potecă pe aici, alta pe colo, prin asemenea labirint. Râurile cad prin cascade de la zeci de metri înălţime, iar jumătate din zona aceea e doar mlaştină, pe unde nu poţi trece. De ce n-ar exista ceva, nou, necunoscut, acolo? Şi de ce nu l-am găsi noi? În plus, adăugă zâmbind la fiecare milă îţi rişti viaţa.

Nu aveam nimic împotriva a ceea ce spunea.

— Sunt o minge veche de golf. Mi s-a luat vopseaua albă de multă vreme. Viaţa mă poate lovi acum şi nu-mi mai lasă nici o urmă. Dar riscul, tinere, înseamnă a trăi. Oferă-mi spaţii nesfârşite şi pământuri necunoscute arma în mână şi lasă-mă să caut. Am fost în război, am zburat cu aeroplanul, dar vânătoarea fiarelor îmi oferă întotdeauna senzaţii noi şi plăcute.

Poate că am zăbovit cam mult asupra noii mele cunoştinţe, dar avea să-mi fie tovarăş multe zile de acum încolo şi îl simţeam ca pe o provocare, datorită personalităţii sale şi şmecheriilor lui de vorbire şi de gândire. Doar fiindcă trebuia să fac cunoscute cele de la adunare am reuşit până la urmă să mă smulg din compania lui.

L-am lăsat stând fericit, ungându-şi arma favorită, râzând în sinea lui cu gândul la aventurile care ne aşteptau. Îmi era clar că, în faţa primejdiilor care ne aşteptau, nu puteam găsi în toată Anglia un cap mai calculat şi un

curaj mai mare decât cel dovedit de el.

În noaptea aceea, obosit peste măsură de cele întâmplate, stăteam cu McArdle, redactorul de la ştiri, explicându-i întreaga situaţie, pe care crezu de cuviinţă să o facă cunoscută, în dimineaţa următoare, redactorului-şef, sir George Beaumont. Am fost de acord să scriu acasă aventurile din călătorie, sub forma unor scrisori către Mc Ardle.

Acestea aveau să fie publicate în Daily Gazette de îndată ce soseau, sau aveau să fie ţinute spre a fi publicate mai târziu, potrivit dorinţei profesorului Challenger. Ca răspuns la o anchetă telefonică, n-am obţinut de la el decât o ripostă energică împotriva presei şi ameninţări. La a doua întrebare n-am mai primit nici un răspuns, ci doar plângerea soţiei lui că bărbatul ei trecea printr-o criză de violenţă şi că spera ca noi să nu facem nimic să o amplificăm.

A treia încercare, făcută în aceeaşi zi, mai târziu, a provocat un dezastru, urmat de un mesaj de la Poşta Centrală, care anunţa că receptorul profesorului fusese sfărâmat. După aceea am abandonat orice încercare de comunicare.

De acum, răbdătorii mei cititori, nu mă mai pot adresa vouă în direct. N-o mai pot face decât prin ziarul pe care-l reprezint. În mâinile redactorului las povestirea celor care au urmat în această expediţie uimitoare, astfel că, dacă nu mă voi mai întoarce niciodată în Anglia, să existe totuşi un document al celor survenite.

Scriu aceste ultime rânduri în cabina vasului Francisca şi ele îi vor fi duse lui McArdle de către pilotul navei. Să vă redau o ultimă imagine înainte de a închide carneţelul, amintirea din urmă a vechii ţări pe care o port mereu în suflet. E o dimineaţă umedă, ceţoasă, de primăvară târzie. Ploaia cade cu stropi mici şi rari.

Trei siluete în impermeabile merg către chei, îndreptându-se către vasul care trebuie să plece. Înaintea lor, un hamal împinge un căruţ prin cu genţi, cufere şi lăzi pentru arme. Profesorul Summerlee, înalt, melancolic, îşi târăşte picioarele şi umblă cu capul plecat, ca unul care-şi plânge deja soarta.

Lordul John Roxton păşeşte vioi, iar chipul lui alungit radiază între şapca sa de vânătoare şi eşarfa de la gât. Cât despre mine, mă bucur că am încheiat zilele de pregătire şi am terminat cu urările de rămas-bun. Deodată, uni ajungem la vas, se aude un strigăt din urmă. E profesorul Challenger, care a promis să ne vadă la plecare. Aleargă după noi cu chipul său nervos şi obrajii îmbujoraţi.

— Nu, mulţumesc, spune el, prefer să nu urc la bord. Am doar câteva cuvinte să vă zic şi vi le voi spune aici. Să nu vă închipuiţi că vă sunt în vreun fel îndatorat că faceţi călătoria asta. Aş vrea să vă fac să înţelegeţi că mie nu mi pasă şi că nu voi avea nici o obligaţie faţă de voi.

Era ceva la care ne aşteptam. El a continuat:

— Adevărul e adevăr şi nimic din ce veţi aduce nu-l va afecta în vreun fel. Poate doar veţi excita emoţiile şi veţi stârni curiozitatea unor oameni. Direcţiile în care veţi merge şi indicaţiile pentru călăuzire se află în acest

plic sigilat. Îl veţi deschide când veţi ajunge la Manaos, un oraş pe Amazon dar nu înainte de data şi ora marcate pe el.

Ne-am privit miraţi. Oare ce însemna asta?

— Am fost destul de clar? Mă bazez pe onoarea voastră că-mi veţi executa instrucţiunile întocmai. Domnule Malone, nu-ţi voi pune nici o restricţie asupra corespondenţei, pentru că scopul călătoriei este aflarea adevărului. Cer însă să nu oferi date exacte, ca destinaţia, şi să nu se publice nimic până ce nu te întorci. Rămas bun, domnule!

Mi-a strâns mâna.

— M-ai făcut să-mi schimb puţin părerea despre neplăcuta profesie pe care o exerciţi. Rămas-bun, Lord John. Ştiinţa este, din câte am înţeles, o carte sigilată pentru dumneata. Fără îndoială, vei avea ocazia să descrii pe viu felul în care vei doborî dimorphodonul pe câmpul de vânătoare ce te aşteaptă. Rămas bun şi dumitale, profesore Summerlee. Dacă eşti în stare de autodepăşire, lucru pe care nu-l cred, te vei întoarce la Londra mai înţelept.

Se răsuci la 180 de grade şi, un minut mai târziu, am putut să-i văd, de pe punte, silueta scundă şi solidă îndepărtându-se. Vom porni acum pe Canal. Mai sună o dată clopoţelul, semn că trebuie să predăm scrisorile. La drum Dumnezeu să-i binecuvânteze pe toţi cei rămaşi în urma noastră şi să ne înapoiem sănătoşi!

CAPITOLUL VII

MÂINE VOM DISPĂREA IN NECUNOSCUT

Nu vă voi plictisi cu descrieri detaliate ale călătoriei făcute cu vasul respectiv, nici nu vă voi aminti prea multe din săptămâna petrecută la Para deşi menţionez bunăvoinţa dovedită de Pereira da Pinta Company pentru a ne ajuta să ne ducem tot echipamentul.

Mă voi referi pe scurt la drumul făcut pe râul lat, când am urcat pe apele încete, noroioase, într-un vaporaş mult mai mic decât acela care ne cărase peste Atlantic. Astfel am ajuns în oraşul Manaos. Acolo am fost salvaţi de atracţiile discutabile ale hanului din localitate, de către reprezentantul Companiei de Comerţ Anglo-Braziliene.

În casa lui mare şi ospitalieră ne-am petrecut timpul până la data când am avut voie să deschidem plicul profesorului Challenger. Înainte de a prezenta evenimentele surprinzătoare de atunci, doresc să fac o descriere scurtă şi i clară a tovarăşilor mei de drum şi a asociaţilor care se strânseseră în jurul nostru. Vorbesc liber şi vă las să-mi prelucraţi materialul, domnule Mc Ardle, deoarece va trece prin mâinile dumneavoastră înainte de a fi publicat. Cunoştinţele ştiinţifice ale profesorului Summerlee sunt prea bine cunoscute ca să mă mai chinui să le prezint. E mai bine echipat pentru o expediţie grea decât se crede.

Chipul lui prelung este insensibil la oboseală, iar comportarea lui distantă, sarcastică, antipatică nu se lasă influenţată de schimbarea mediului din jur.

Deşi în vârstă de şaizeci şi şase de ani, nu l-am auzit exprimându-şi nemulţumirea ocazionată de greutăţile pe care le-am întâmpinat. Îl considerasem ca pe o povară pentru expediţie, dar acum sunt convins că rezistenţa lui e mai mare ca a mea. Ca temperament, e acid şi sceptic. De la început, nu şi-a ascuns părerea că profesorul Challenger e un escroc şi că ne-am băgat într-o prostie, în America de Sud întâlnind doar pericole şi umplându-ne de ridicol în Anglia.

Asemenea opinii îi schimonoseau chipul şi îi fluturau barba subţire, de lup, atunci când ni le spunea. Deşi de când trecusem pe uscat găsise o anumită consolare în frumuseţea şi varietatea insectelor şi păsărilor din jurul lui, rămânea cu totul devotat ştiinţei. Îşi petrecea zilele umblând prin pădure cu puşca sa scurtă şi plasa pentru fluturi, iar seara îşi aranja nenumăratele exemplare capturate.

Printre trăsăturile sale caracteristice se numără neglijenţa, lipsa de urâţenie, neatenţia, fumatul cu luleaua. În tinereţe făcuse parte din şapte expediţii ştiinţifice, umblând şi cu Robertson în Papua, iar viaţa de tabără şi umblatul în canoe nu înseamnă nimic nou pentru el.

Lordul John Roxton are câteva puncte comune cu profesorul Summerlee şi altele, aflate în antiteză. E cu douăzeci de ani mai tânăr, dar are ceva din fizicul uscăţiv şi slab al celuilalt. Despre felul în care arată am scris, dacă nu mă înşel, în fragmentul de naraţiune pe care am lăsat-o în urma mea, la Londra. Comportamentul lui este simplu, se îmbracă mereu cu grijă, doar în costume albe, purtând cizme înalte, maronii, şi se bărbiereşte cel puţin o dată pe zi.

Ca majoritatea oamenilor de acţiune, vorbeşte puţin şi se cufundă repede în propriile-i gânduri, dar întotdeauna răspunde imediat la întrebări sau intră în discuţie exprimându-se cu veselie şi ceva umor. Cunoştinţele lui despre lume şi, în special, despre America de Sud, sunt surprinzătoare. Crede din toată inima în posibilităţile deschise de călătoria noastră, fără a fi ironic, precum profesorul Summerlee.

Are un glas plăcut, e discret, dar în spatele ochilor săi albaştri sclipitori zac o capacitate cumplită de a se mânia şi o hotărâre de nestrămutat, foarte periculoase, deşi ţinute în frâu. Vorbeşte puţin despre propriile isprăvi din Brazilia şi Peru, dar pentru mine a fost o revelaţie să văd emoţia de care au fost cuprinşi băştinaşii de pe râuri când l-au întâlnit alături de noi, considerându-l un mare viteaz şi protectorul lor. Isprăvile Şefului Roşu, cum îi spuneau ei, deveniră legende pentru ei, dar şi lucrurile reale, din câte am aflat, se dovedeau uimitoare.

Iată-le: Lordul John umblase, cu ani în urmă, prin teritoriul nimănui, format între frontierele doar pe jumătate definite dintre Peru, Columbia şi Brazilia. În acea zonă întinsă înfloreşte arborele de cauciuc, care a devenit un blestem pentru băştinaşi, ca în Congo, căci munca lor forţată poate fi comparată cu cea la care îi obligă spaniolii la minele de la Darien.

O mână de metişi nemernici dominau ţinutul, îi înarmau pe unii indieni şi îi sprijineau, iar pe restul îi făcuseră sclavi, terorizându-i cu cele mai cumplite torturi, ca să-i oblige să culeagă cauciucul, care lua apoi drumul apei, până la Para.

Lordul John Roxton a luat partea bietelor victime şi n-a primit decât ameninţări şi insulte când le-a prezentat suferinţa. Apoi a declarat oficial război împotriva lui Pedro Lopez, conducătorul stăpânilor de sclavi, s-a înconjurat cu o ceată dintre cei fugiţi din mâinile acestora, i-a înarmat şi a condus o campanie ce s-a încheiat prin uciderea cu propriile sale mâini a vestitului metis şi sfărâmarea sistemului reprezentat de el.

Nu-i de mirare că bărbatul acesta cu glas plăcut şi maniere simple era privit acum cu mare interes pe malurile marelui fluviu sud-american, deşi sentimentele pe care le inspira erau, fireşte, amestecate, din moment ce recunoştinţa băştinaşilor era egalată de ura celor care doreau să-i exploateze.

Un rezultat folositor al experienţelor sale anterioare era că putea vorbi fluent în lingoa geral, un grai special, o treime portugheză şi două treimi indiană, care se utilizează în mod curent în toată Brazilia.

Am spus înainte că Lordul John Roxton era un sud-american înrăit. Nu putea vorbească despre acel ţinut întins decât cu ardoare, iar aceasta se transmitea, astfel că eu, necunoscător cum eram, m-am molipsit şi am devenit foarte curios. Cât de mult aş vrea să reproduc vraja discursurilor sale amestecul neobişnuit de date adevărate şi fantezie.

Aceste elemente le creau o anumită fascinaţie, încât chiar şi zâmbetul cinic şi neîncrezător al profesorului i se stingea pe chipul său alungit, când le asculta. Putea spune istoria acelui mare fluviu explorat în grabă (unii dintre primi cuceritori ai Perului traversaseră întregul continent doar pe ape), şi totuşi încă necunoscut cu privire la ceea ce se găsea pe malurile sale veşnic schimbătoare.

— Ce-i acolo? Striga el, indicând spre nord. Junglă, mlaştină, teritoriu de nepătruns. Cine ştie ce adăposteşte? Iar spre sud? Păduri sălbatice pe unde omul alb n-a umblat. Necunoscutul se află pretutindeni în jurul nostru. Ce se ştie dincolo de malurile înguste ale fluviului? Cine spune ce poate fi imposibil aici? De ce n-ar avea dreptate bătrânul Challenger?

La fiecare provocare directă apărea iar rânjetul neîncrezător al profesorului Summerlee, al cărui chip era acoperit în parte de norul de fum al pipei sale, în timp ce clătina din cap tăcut, a dezaprobare.

Atât, deocamdată, despre cei doi tovarăşi albi ai mei, ale căror caractere şi limite vor fi expuse mai încolo, ca şi ale mele, în cursul povestirii. Noi angajaserăm deja nişte oameni ce puteau juca un rol important în cele ce urmau.

Primul era un negru uriaş, pe nume Zambo, un Hercule de culoare, puternic precum un armăsar, şi inteligent pe deasupra. Pe el îl luasem în slujba noastră la Para, cu recomandarea companiei de vapoare, pe ale cărei nave învăţase să vorbească stricat engleza.

Tot în Para i-am angajat pe Gomez şi pe Manuel, doi metişi de pe fluviu,

n e veniseră în aval cu un cargou de lemne. Erau nişte flăcăi negricioşi, bărboşi, fioroşi, activi şi elastici ca nişte pantere. Amândoi trăiseră pe cursul superior al Amazonului, zonă pe care urma să o explorăm şi această recomandare l-a făcut pe Lordul John să-i angajeze.

Unul dintre ei, Gomez, prezenta şi avantajul că vorbea excelent englezeşte. Ei voiau să fie servitorii noştri personali, să gătească, să vâslească să ne fie folositori în orice fel, pentru cincisprezece dolari pe lună. Mai angajasem nişte indieni mojo din Bolivia, care sunt foarte îndemânatici la pescuit şi umblat cu barca.

Pe şeful acestora îl strigam Mojo, după numele tribului său, iar pe ceilalţi îi ştiam drept Jose şi Fernando. Trei albi, doi metişi, un negru şi trei indici constituiau membrii expediţiei ce aştepta instrucţiuni la Manaos, înainte de a porni în rezolvarea singurei probleme pe care o urmărea.

În cele din urmă, după o săptămână istovitoare, veniseră ziua şi ora. Imaginaţi-vă camera umbroasă de la Fazenda Santa Ignacio, aflată la două mile, în interior, de oraşul Manaos. Afară strălucea soarele auriu, proiectând pe sol umbrele palmierilor, negre şi clare la fel ca şi aceşti copaci.

Nu bătea vântul, insectele bâzâiau, formând un cor tropical pe mai multe octave, de la cel jos al albinei la cel înalt al ţânţarului. Dincolo de verandă era o grădină, mărginită de cactuşi şi împodobită cu arbuşti înfloriţi, în jurul căreia roiau fluturii mari, albaştri, iar păsărelele treceau repede prin lumina strălucitoare.

Stăteam acolo, în jurul mesei din trestie, pe care zăcea un plic sigilat. Iată ce scrisese mâna profesorului pe el:

„Instrucţiuni pentru Lordul John Roxton şi restul expediţiei. Să fie deschis la Manaos, în data de 15 iulie, la ora 12 fix."

Lordul John îşi puse ceasul pe masă, lângă el.

— Mai avem şapte minute, zise el. Bătrânul e foarte exact.

Profesorul Summerlee zâmbi acru şi luă plicul.

— Ce se poate întâmpla dacă-l deschidem acum sau peste şapte minute întrebă el. Face parte din acelaşi pachet de prostii pentru care, regret s-o spun, cel care l-a scris este recunoscut.

— Hai, să jucăm corect, zise Lordul John. E spectacolul bătrânului Challenger şi ne aflăm aici din pricina lui, de aceea ar trebui să-i urmării întocmai instrucţiunile.

— Frumoasă treabă! Strigă profesorul cu amărăciune. Mi s-a părut absurdă din Londra, dar trebuie să spun că mi se pare din ce în ce mai iraţională. Nu ştiu ce este în plic, dar, dacă nu va fi ceva foarte clar, voi lua următori vas ce coboară pe râu, apoi mă duc în Bolivia, la Para. Am şi lucruri mai importante de făcut pe lume decât să alerg după himerele unui nebun. Acum Roxton, precis e momentul.

— Adevărat, răspunse Lordul John. Poţi fluiera.

Luă plicul şi îl tăie folosindu-şi briceagul. Scoase din el o foaie de hârtie împăturită. O deschise cu grijă şi o puse pe masă. Era goală. O întoarse pe toate părţile. Goală peste tot. Ne privi în tăcere, mirat, până ce profesorul

Summerlee izbucni într-un hohot de râs batjocoritor.

— E o adevărată mărturisire, strigă el. Ce mai vreţi? Recunoaşte singur că-i un mincinos. Ne vom întoarce acasă şi vom spune că este un impostor!

— Cerneală invizibilă! Am sugerat.

Nu cred, răspunse Lordul John, ţinând hârtia la o flacără. Nu, băiatule, nu are rost să te minţi singur. Pariez pe orice că nu s-a scris niciodată nimic pe hârtia asta.

— Pot intra?

Umbra unui trup voinic fu proiectată de lumina soarelui. Glasul acela! Monstruoasa lăţime a umerilor! Am sărit în picioare uimiţi când Challenger, cu o pălărie de paie având o panglică colorată, precum un băieţel, cu mâinile în buzunarele jachetei sale, cu pantofii din pânză îngrijiţi, apăru înaintea noastră.

Îşi dădu capul pe spate şi iată-l stând în razele aurii cu toată bogăţia lui de barbă tipică anticilor asirieni, cu neobrăzarea lui firească rezultând din pleoapele lăsate peste ochii săi intoleranţi.

— Mă tem, zise el scoţându-şi ceasul, că am întârziat câteva minute. Când v-am dat plicul, mărturisesc faptul că nu voiam să-l deschideţi, ci să ajung la voi puţin mai devreme de acest moment. Din nefericire, pilotul vasului nu s-a descurcat prea bine şi am avut probleme din pricina unui banc de nisip. Mă tem că i-am dat colegului meu, profesorul Summerlee, ocazia să înjure.

— Trebuie să spun, domnule, vorbi Lordul John cu asprime în glas, că venirea dumitale ne uşurează mult, căci misiunea noastră părea să se fi încheiat prematur. Chiar şi acum nu pot înţelege de ce aţi acţionat într-un mod atât de neobişnuit.

În loc de răspuns, profesorul Challenger intră, dădu mâna cu mine şi cu Lordul John, se înclină cu neobrăzare în faţa profesorului Summerlee, apoi se aşeză pe un scaun ce pârâi sub greutatea lui.

— Totul e gata pentru drum? Întrebă el.

— Mâine putem porni.

— Aşa să faceţi. Acum nu mai aveţi nevoie de hartă şi de orientare fiindcă aveţi avantajul inestimabil de a vă călăuzi eu. De la început am vru să vă conduc eu cercetările. Cele mai amănunţite hărţi n-ar fi înlocuit, în nici un fel, inteligenţa şi sfatul meu. Cât despre micul vicleşug cu plicul, se datorează faptului că, dacă aş fi spus de la început ce intenţii aveam, aş fi întâmpinat o rezistenţă nedorită.

— Nu din partea mea, exclamă inimos profesorul Summerlee, cât timp mai există un vas pe Atlantic.

Challenger flutură mâna lui mare şi păroasă, ca rămas bun.

— Bunul vostru simţ va susţine, sunt sigur, obiecţiunea mea şi veţi înţelege că a fost mai bine să-mi plănuiesc cu grijă mişcările şi să apar doar în clipa când era într-adevăr nevoie de mine. Adică acum. Vă aflaţi pe mâini bune. Veţi ajunge sigur la destinaţie. Preiau comanda expediţiei şi trebuie să vă cer să completaţi pregătirile la noapte, ca să pornim

mâine în zori. Timpul meu e preţios şi, fără îndoială, la fel e şi al vostru. Propun, de aceea, să ne mişcăm cât mai repede, până ce vă voi arăta ceea ce aţi venit să vedeţi.

Lordul John Roxton stabilise ca vasul cu aburi Esmeralda să ne ducă pe fluviu în amonte. Nu prea conta anotimpul în care ne aflam, căci temperatura este cuprinsă între şaptezeci şi cinci şi nouăzeci de grade F, fie vara, fie iarna, fără diferenţe apreciabile în ceea ce priveşte căldura.

Ca umezeală, e însă altceva. Din decembrie în mai e perioada ploilor şi atunci fluviul se umflă până ce atinge înălţimea de patruzeci de picioare faţă de cota lui cea mai joasă. Se revarsă peste maluri, se extinde în mari lagune peste un spaţiu vast şi formează un imens district, denumit Gapo de localnici, fiind, în cea mai mare parte, imposibil de străbătut pe jos şi având apa prea puţin adâncă pentru a folosi bărcile.

Prin iunie apele încep să scadă şi se află la cea mai joasă cotă în octombrie sau noiembrie. Astfel că expediţia noastră se găsea în timpul sezonului uscat, când fluviul şi afluenţii săi sunt, mai mult sau mai puţin, în stare normală.

Curentul pe fluviu era destul de slab, ceea ce ne convenea foarte mult pentru navigaţie, vântul predominant bătând dinspre sud-est, astfel că ambarcaţiunile merg singure către frontiera peruviană. În cazul nostru, excelentele motoare ale Esmeraldei puteau dispreţui curentul slab. Înaintam cu viteză, de parcă am fi umblat pe un lac.

Trei zile am mers către nord-vest, iar fluviul, chiar la o mie de mile de gura lui de vărsare, era încă atât de enorm că, din mijlocul său, cele două maluri păreau abia nişte umbre. În cea de-a patra zi de când plecasem de la Manaos am pornit pe un afluent care, la gura lui de vărsare, e doar puţin mai mic decât fluviul.

Râul respectiv se îngusta însă rapid. După încă două zile de navigat am ajuns la un sat indian, unde profesorul a insistat să debarcăm, iar Esmeralda să fie trimisă înapoi la Manaos. Curând aveam să ajungem la cascade, ne-a explicat el, de aceea nu mai puteam înainta. A adăugat şi că ne apropiam de intrarea în ţinutul necunoscut şi că era bine să ştie cât mai puţini lucrul acesta. Apoi ne-a făcut să promitem că nu aveam să publicăm sau să spunem nimic în care să dăm date exacte despre locurile respective, iar servitorii au jurat acelaşi lucru. Din acest motiv sunt obligat să fiu cam vag în povestirea şi îi previn pe cititori că hărţile sau desenele pe care le voi prezenta pot fi corecte, dar punctele cardinale sunt confuze în mod voit, spre a nu fi folosite de nici o călăuză din ţinut.

Motivele profesorului Challenger pentru a păstra secretul sunt sau nu valabile, dar am fost obligaţi să le acceptăm, căci era gata să părăsească mai degrabă expediţia decât să schimbe condiţiile în care avea să ne conducă.

Pe 2 august am rupt ultima noastră legătură cu lumea exterioară, luându-ne rămas bun de la Esmeralda. De atunci au trecut patru zile, în care am pornit cu două canoe mari de-ale indienilor, făcute dintr-un material uşor (piei peste rama de trestie), încât le puteam căra peste orice

obstacol.

Le-am încărcat cu hainele noastre şi am angajat încă doi indieni, care să ne ajute la navigat. Am înţeles că erau chiar cei doi — pe nume Ataca şi Ipotu — care îl însoţiseră pe profesorul Challenger în călătoria sa anterioară. Păreau speriaţi la gândul că aveau să o repete, dar şeful lor are puteri patriarhale în acel ţinut, iar dacă târgul făcut e bun pentru el, omul de rând din trib nu are de ales.

Aşa am dispărut în necunoscut. Povestirea o trimit acum în aval pe râu cu o canoe, dar poate fi ultima ştire pentru cei pe care-i interesează soarta noastră. Conform înţelegerii noastre, v-am adresat-o, domnule McArdle, şi o las la aprecierea dumneavoastră spre a fi ştearsă, modificată sau prelucrată.

Din siguranţa afişată de profesorul Challenger — în ciuda scepticismului continuu al profesorului Summerlee — rezultă, fără îndoială, că şeful nostru se va ţine de cuvânt şi că ne aflăm în ajunul unor experienţe uimitoare.

CAPITOLUL VIII

PISCURILE IMPUNĂTOARE ALE NOII LUMI

Prietenii noştri de acasă se pot bucura alături de noi, căci ne-am atins scopul şi am arătat, până la un punct, că afirmaţiile profesorului Challenger sunt adevărate. Nu am urcat încă pe platou. Acesta se află în faţa noastră şi chiar profesorul Summerlee este într-o stare de spirit deosebită.

Nu fiindcă ar admite pentru o clipă măcar faptul că rivalul său ar avea dreptate, dar face obiecţii cu mai puţină insistenţă şi cea mai mare parte a timpului stă cufundat în tăcere, cercetând. Totuşi, să-mi continui povestirea de acolo ele unde o întrerupsesem. Trimitem acasă pe unul dintre indienii noştri, rănit, şi îi încredinţez scrisoarea aceasta, cu mari îndoieli că va ajunge vreodată unde trebuie.

Când am scris ultima oară, ne pregăteam să plecăm din satul indienilor, unde fusesem lăsaţi de Esmeralda. Trebuie să-mi încep raportul cu ştiri proaste, pentru că primul necaz personal serios (trec peste frecuşurile neîncetate dintre profesori) m-a afectat în seara asta şi ar fi putut avea un final tragic.

Am pomenit de metisul nostru vorbitor de engleză, Gomez, un bun muncitor şi un om binevoitor, afectat însă, cred, de viciul curiozităţii, destul de obişnuit printre cei de felul lui. Seara trecută parcă s-a ascuns lângă coliba în care ne discutam planurile şi, fiind observat de uriaşul negru Zambo, care este credincios ca un câine şi îi urăşte, ca întreaga lui rasă, pe metişi, a fost prins şi adus înaintea noastră. Gomez şi-a scos cuţitul şi, dacă n-ar fi fost marea forţă a celui care-l prinsese şi care l-a

dezarmat cu o singură mână, cu siguranţă ar fi fost înjunghiat. Până la urmă i-am împăcat, au fost obligaţi să-şi strângă mâinile şi sperăm că va fi bine. Cât despre frecuşurile celor doi savanţi, sunt neîncetate şi dure.

Admit că Challenger e provocator la cel mai înalt nivel. Summerlee are limba ascuţită şi înrăutăţeşte lucrurile. Aseară, Challenger spunea că n-a vrut niciodată să meargă pe malul Tamisei şi să se uite în amonte, pe fluviu, deoarece este trist să priveşti acolo unde probabil o să se sfârşească viaţa ta. El e convins, desigur, că este destinat, pentru Westminster Abbey (acolo unde sunt rămăşiţele marilor personalităţi engleze).

Summerlee i-a răspuns, totuşi, cu un zâmbet acru, zicând că e mare păcat fiindcă s-a dărâmat închisoarea Millbank. Ingânfarea lui Challenger e imensă ceea ce nu-l lasă să fie vreodată supărat cu adevărat. A zâmbit doar în barbă şi a repetat:

— Chiar aşa? Chiar aşa?

Pe un ton milos, ca un copil. Într-adevăr, amândoi sunt copii — unul sfrijit şi certăreţ, celălalt uimitor şi neafectat de nimic, dar fiecare cu o minte care îi aşează în primul rând al lumii ştiinţifice. Creier, caracter, suflet — doar cel care vede multe în viaţă înţelege diferenţa dintre acestea.

Chiar în ziua următoare am pornit, într-adevăr, în uimitoarea noastră expediţie. Am aflat că proviziile noastre încăpeau foarte bine în două canoe şi ne-am împărţit oamenii, câte şase în fiecare ambarcaţiune. Ca semn de evidentă prevedere, spre a ne bucura de linişte, am pus câte un profesor în câte o canoe.

Eu eram cu Challenger, binedispus atunci, mişcându-se neîncetat şi binevoitor până în măduva oaselor. ÎI cunoscusem în altă dispoziţie. Totuşi, aş fi fost foarte puţin surprins să văd că furtuna începe pe neaşteptate. Dacă e imposibil să te simţi în largul tău, e la fel de imposibil să te plictiseşti în compania lui, pentru că oricând comportamentul său se poate schimba radical.

Timp de două zile am mers pe un râu destul de mare, lat de câteva sute de iarzi, întunecat dar transparent, astfel că, de obicei, vedeam fundul apei. Jumătate dintre afluenţii Amazonului arată la fel, în timp ce alţii sunt albicioşi şi opaci, diferenţa datorându-se tipului de ţinut puţin care curg. Întunecimea indică degradarea vegetaţiei, în timp ce albeaţa zone cu sol argilos.

De două ori am ajuns la curenţi repezi şi de fiecare dată am ocolit o jumătate de milă ca să le evităm. Pădurea, pe fiecare mal, era necălcată de picior omenesc, dar am cărat ambarcaţiunile printre copaci fără mari dificultăţi. Cum voi uita vreodată misterul solemn al junglei? Înălţimea copacilor şi grosimea frunzişului sunt de neînchipuit, trunchiurile înălţându-se ca nişte coloane magnifice atât de sus că nu le mai distingeam clar ramurile. Crengile lor laterale se arcuiau ca bolţile din construcţiile în stil gotic, formând un imens acoperiş verde, prin care arareori izbutea să treacă o rază subţire de lumină aurie, tulburând dominaţia întunericului. Cum mergeam fără zgomot pe covorul gros şi

moale de frunze moarte, tăcerea s-a revărsat în sufletele noastre şi chiar observaţiile profesorului Challenger deveniseră doar o şoaptă. Dacă aş fi fost singur, n-aş fi aflat numele acelor uriaşi, dar savanţii noştri ne arătau cedrii şi alţi arbori tropicali, ca şi multele plante ce făcuseră acest continent principalul furnizor de vegetaţie, baza pentru existenţa regnului animal. Orhidee vii şi licheni coloraţi se aflau pe trunchiurile copacilor.

În aceste zone imense de pădure, formele de viaţă care nu suportă întunericul, se luptă să se ridice spre lumină. Plecare plantă, chiar şi cea mai mică, se întinde către suprafaţa verde, răsucindu-se în jurul altora, mai puternice şi mai înalte, din acelaşi regn. Plantele agăţătoare sunt monstruoase şi luxuriante, dar altele, care n-au fost văzute agăţându-se în alte zone învaţă să facă asta spre a scăpa de întunericul umbrei. Astfel, urzica obişnuită, iasomia, pot fi văzute prin coroanele cedrilor, chinuindu-se să ajungă în vârful acestora.

Animalele nu-şi făceau simţită prezenţa pe sub boitele maiestuoase care se întindeau deasupra noastră, dar o mişcare continuă, sus, departe, ne spunea că lumea variată a şerpilor şi a maimuţelor, a păsărilor şi târâtoarelor care trăiesc la soare, se uită cu uimire la siluetele noastre întunecate şi mici care se împiedică prin obscuritatea de nemăsurat de dedesubtul lor.

La răsăritul soarelui şi la apus maimuţele urlătoare ţipă împreună şi papagalii se ceartă, dar în timpul orelor fierbinţi ale zilei, doar zumzetul insectelor răzbeşte până la ureche ca mugetul îndepărtat al unor valuri şi nimic nu se mişcă printre trunchiurile uriaşe. Într-o zi am văzut trecând împleticindu-se, un furnicar sau un urs. A fost singurul semn de viaţă terestră pe care l-am văzut prin marea junglă amazoniană.

Totuşi, existau indicaţii că nici oamenii nu se aflau departe de noi în acest ţinut misterios. În cea de-a treia zi de mers am devenit conştienţi de o vibraţie a aerului, ritmică şi solemnă, perceptibilă mai ales dimineaţa. Cele două canoe se deplasau la câţiva iarzi una de cealaltă când am auzit-o prima oara iar indienii noştri au rămas nemişcaţi, ca şi cum ar fi fost turnaţi în bronz ascultând atenţi, cu groaza întipărită pe chipuri.

— Ce este? Am întrebat.

— Toba, spuse Lordul John, nepăsător. Toba de război. Am auzit-o şi înainte.

— Da, domnule, toba de război, zise Gomez, metisul. Indieni sălbatic bravos, nu mansos. Ne văd. Ne ucid, dacă pot.

— Cum ne pot vedea? Am întrebat, uitându-mă prin bezna de pe maluri.

Metisul ridică din umerii săi laţi.

— Indienii ştiu cum. Au metoda lor. Ne văd. Vorbesc între ei prin tobe. Ne ucid, dacă pot.

În după-amiaza acelei zile - jurnalul meu de buzunar îmi arăta marţi, 18 august — cel puţin şase sau şapte tobe au bătut din puncte diferite. Uneori ritmul era rapid, alteori lent, părând a pune întrebări ori a răspunde. Când una se pornea să bată repede dinspre răsărit, era urmată de o alta, care se auzea dinspre nord.

Există ceva de nedescris, apăsător şi ameninţător în murmurul acela constant părea să ia forma unor silabe ale metişilor, repetate la nesfârşit: „Vă ucidem, dacă putem. Vă ucidem, dacă putem."

Nimeni nu mişca prin pădurea tăcută. Perdeaua deasă a vegetaţiei ascundea pacea şi liniştea naturii, dar din spatele acesteia venea mereu mesajul altor oameni: „Vă ucidem, dacă putem", zicea indianul de la răsărit. „Vă ucidem dacă putem", răspundea cel de la nord.

Întreaga zi tobele au murmurat şi au şoptit, în timp ce ameninţarea lor se reflecta chipurile tovarăşilor noştri de culoare. Chiar şi durii metişi păreau speriaţi. Am aflat, totuşi, în acea zi, că atât Summerlee, cât şi Challenger erau tare îndrăzneţi, îndrăzneala lor fiind specifică minţii savantului.

Precum Darwin printre acei gaucho argentinieni sau Wallace printre vânătorii de capete din Malaya, nu se lăsau impresionaţi de primejdie. Legea naturii a stabilit ca mintea unui om să nu se poată gândi la două lucruri deodată, astfel că, dacă este adâncită în curiozităţi ştiinţifice, nu mai există loc pentru consideraţii personale.

Întreaga zi, în ciuda neîncetatei şi misterioasei ameninţări, cei doi profesori ai noştri s-au uitat la păsări şi la tufele de pe malul râului, schimbând cuvinte tăioase, ironia lui Summerlee repezind mârâitul lui Challenger, dar fără a face vreo referire la pericole sau la tobele indiene care băteau, de parcă s-ar fi aflat în fumoarul de la Royal Society's Club din strada St. James. Doar o singură dată au vorbit despre ele.

— Canibali miranha sau amajuaca, a zis Challenger, arătând cu degetul spre pădurea răsunătoare.

— Fără îndoială, domnule, a răspuns Summerlee. Ca toate triburile de acest fel, mă aştept să aibă un grai polisintetic şi tipul lor să fie mongoloid.

— Sigur polisintetic, a spus, îngăduitor, Challenger. Nu ştiu să existe vreun alt tip de grai pe acest continent şi cunosc peste o sută. Teoria mongoloidă o privesc însă cu mari rezerve.

— Aş fi crezut că şi simpla cunoaştere superficială a anatomiei comparate ar fi de ajuns pentru a demonstra teoria respectivă, zise Summerlee, cu amărăciune.

Challenger îşi împinse în afară bărbia agresivă, astfel că, de sub mărimea pălăriei i se vedea doar barba.

— Fără îndoială, domnule, o cunoaştere superficială ar fi dus la asemenea rezultat. Dar, dacă studiezi mai profund problema, ajungi la alte concluzii.

Se priveau unul pe altul, gata de înfruntare, în timp ce, de departe răzbătea şoptit:

„Vă vom ucide. Vă vom ucide, dacă vom putea."

În noaptea aceea, după ce am tras la mal, ne-am ancorat ambarcaţiunii în mijlocul râului, folosind pietre grele în acest scop. Ne-am pregătit, de asemenea, pentru un posibil atac. Nu s-a întâmplat însă nimic, iar în zori am pornit din nou la drum, bătăile de tobă stingându-se în urma noastră.

Pe la trei după-amiaza am ajuns la strâmtoare, unde curentul era foarte

puternic, cu o lungime de o milă, cel la care profesorul Challenger a păţit-o în cursul primei sale călătorii. Mărturisesc faptul că la vederea acestuia am devenit mai încrezător, căci era prima dovadă, chiar dacă slabă, a adevărului afirmat de profesor.

Indienii ne-au cărat mai întâi canoele, apoi proviziile, printre tufişuri foarte dese în locul acela, în timp ce noi, patru albi, cu armele pe umeri mergeam între ei, atenţi la orice primejdie care putea veni dinspre copaci. Înainte de venirea serii trecusem cu bine de strâmtoare şi făcusem încă zece mile dincolo de el, apoi am ancorat, aşteptând noaptea. Până acolo consider că străbătusem cam o sută de mile pe afluent, de la gura lui de vărsare în Amazon.

Înainte de prânz, în ziua următoare, ne-am pregătit pentru marea plecare. Încă din zori, profesorul Challenger cercetase cu deosebită atenţie, încontinuu, cele două maluri ale râului. Deodată, a scos o exclamaţie de satisfacţie şi ne-a arătat un copac izolat, ce se apleca peste apă la un anumit unghi.

— Ce spui despre asta? A întrebat el.

— E, fără îndoială, un palmier assai, a spus Summerlee.

— Exact. Un palmier assai mi-am luat ca reper. Deschiderea secretă s află la o jumătate de milă în amonte, pe celălalt mal al râului. Acolo nu există o spărtură printre copaci. De aceea taina e foarte bine păstrată. Acolo unde vezi tufe de culoare verde deschis în loc de verde închis printre uriaşi arbori, se găseşte poarta mea secretă de intrare în necunoscut. Treci prin ea şi vei înţelege.

Într-adevăr, era un loc minunat. După ce am ajuns într-o zonă cu tufe de culoare verde deschis, ne-am deplasat canoele printre acestea, câteva sute de iarzi, am dat de un râu liniştit şi puţin adânc, prin apa lui limpede văzându-se fundul nisipos. Nu avea mai mult de douăzeci de iarzi lăţime şi malurile îi erau acoperite de o vegetaţie luxuriantă. Dacă nu observai că pe o scurtă distanţă nuielele luaseră locul tufelor, n-ai fi putut ghici existenţa unui asemenea râu, nici n-ai fi visat ţinutul de basm din jurul lui.

Pentru că era, într-adevăr, un ţinut de basm, o minunăţie pe care mintea omenească o concepe foarte greu. Vegetaţia bogată se unea deasupra capetelor noastre, şi prin acel tunel de verdeaţă, în razele aurii se vedea râul, transparent, minunat datorită neobişnuitelor nuanţe produse de lumina vie de deasupra, care ajungea la apă filtrată şi atenuată.

Limpede precum cleştarul, nemişcat precum o întindere de sticlă, verde ca marginea unui iceberg, se întindea înaintea noastră pe sub bolta de frunze, fiecare lovitură de vâslă de-a noastră născând mii de unduiri pe suprafaţa lui lucitoare. Era un drum potrivit pentru un ţinut de basm.

Nu mai primeam nici un semn de la indieni, dar animalele se iveau mai des, iar blândeţea lor arăta că nu se temeau defel de vânători. Maimuţe mici, zbârlite, de catifea neagră, cu dinţi albi ca zăpada şi ochi batjocoritori, se răsteau la noi în timp ce treceam. O plescăială grea anunţa câte un caiman care plonja în râu de pe mal.

O dată un tapir întunecat şi stângaci ne-a privit dintr-o tufă, după care a

dispărut în pădure. Altă dată silueta gălbuie, sinuoasă a unei uriaşe pume s-a conturat clar printre tufişuri, iar ochii ei verzi, primejdioşi, ne-au fixat cu ură peste umărul ei roşiatic.

Păsările erau numeroase, în special berze, egrete şi ibişi strângându-se în mici cârduri, albaştri, stacojii şi albi, pe fiecare buştean mai ieşit în afară pe mal, în timp ce apa de cleştar din jurul nostru se dovedea vie, cu peşti de felurite forme şi culori.

Timp de trei zile am umblat prin acest tunel, prin lumina confuză şi verzuie a soarelui. Cu greu puteai spune unde se separau apa verzuie de bolta vegetaţiei. Liniştea adâncă a ciudatei căi de apă nu era tulburată de nici un semn omenesc.

— Nu există indieni pe aici. Le este prea frică de Curupuri, zise Gomez.

— Curupuri este duhul pădurii, explică Lordul John. Denumeşte orice fel de rău. Băştinaşilor le este teamă de el şi evită locurile acestea.

În cea de-a treia zi devenise evident că drumul nostru în canoe nu mai putea dura mult, căci râul scădea vertiginos în adâncime. De două ori ne-am lovit de fundul apei. În cele din urmă am tras bărcile pe uscat şi am pornit-o printre tufele de pe malul râului, unde am petrecut şi noaptea.

În dimineaţa următoare, Lordul John şi cu mine ne-am croit drum câteva mile prin junglă, mergând paralel cu apa. Cum râul scăzuse şi mai mult, ne-am întors şi am spus asta. Era ceea ce bănuise şi Challenger, că ajunsesem acolo de unde nu mai puteam folosi canoele. Le-am scos din apă şi le-am ascuns în tufişuri, făcând semne cu toporul pe un copac, pentru a le regăsi.

Ne-am împărţit, după aceea, bagajele — armele, muniţia, mâncarea, cortul, păturile şi restul — ni le-am pus pe umeri şi am pornit mai departe străbătând partea cea mai dificilă a traseului nostru.

O ceartă nefericită între cei doi scandalagii ai noştri a marcat începutul noii etape. De când ni se alăturase, Challenger dăduse indicaţii pentru tot grupul, spre evidenta nemulţumire a lui Summerlee. Acum, obligându-l pe celălalt savant să care un barometru aneroid, a ieşit scandal.

— Pot să te întreb, domnule, a zis Summerlee cu un calm rău prevestitor, cu ce autoritate ne dai dumneata ordinele astea?

Challenger s-a holbat la el şi s-a zbârlit.

— Cu autoritatea conducătorului de expediţie, profesore Summerlee.

— Îţi mărturisesc, domnule, că nu-ţi recunosc această capacitate.

— Într-adevăr? Zise Challenger înclinându-se cu sarcasm în faţa lui. Poate că-mi defineşti dumneata exact poziţia.

— Da, domnule. Eşti un om a cărui onestitate trebuie judecată şi acest comitet se află aici pentru asta. Dumneata mergi, domnule, alături de judecătorii dumitale.

— Vai de mine! Răspunse Challenger, aşezându-se pe marginea unei bărci. În acest caz mergeţi unde vreţi. Dacă nu sunt eu conducătorul, nu vă aşteptaţi să vă mai conduc eu.

Mulţumim cerului că se găseau şi doi oameni întregi la minte — Lordul John Roxton şi cu mine — care să prevină susceptibilitatea şi nebunia

celor doi savanţi care ne-ar fi trimis înapoi la Londra cu buza umflată. Câte explicaţii şi argumente nu le-am adus până ce i-am potolit!

Până la urmă Summerlee, cu ironia şi pipa lui, avea să meargă în faţă, iar Challenger, mormăind, avea să umble după el. Din fericire, am descoperit că ambii noştri savanţi aveau o părere foarte proastă despre doctorul Hlingorth din Edinburg. De atunci încolo rezolvam orice situaţie tensionată pomenind numele zoologului scoţian şi ambii profesori se aliau ca să îşi deteste şi să îşi ponegrească rivalul comun.

Înaintând în şir indian de-a lungul malului, am aflat curând că râul se îngusta într-atât, încât devenea un pârâu, până la urmă pierzându-se într-un teren mlăştinos, în care ne-am scufundat până la genunchi. Locul era bântuit de nori de ţânţari şi alte insecte zburătoare, astfel că ne-am bucurat să dăm iar de teren tare şi să mergem printre copaci, ceea ce ne-a permis să evităm mlaştina care zbârnâia ca o orgă de la distanţă datorită numeroaselor insecte.

A doua zi de când ne părăsiserăm canoele am aflat că felul în care arăta ţinutul s-a schimbat. Drumul nostru urca încontinuu, iar pădurea se rărea şi îşi pierdea bogăţia tropicală. Arborii imenşi ai câmpiei aluvionare amazoniene lăsau locul palmierilor şi cocotierilor, care creşteau în pâlcuri izolate, cu multe tufişuri între ele.

În adâncituri mai umede, palmieri mauritani îşi etalau frunzele graţioase. Am călătorit doar cu ajutorul busolei şi, o dată sau de două ori, Challenger nu s-a înţeles cu cei doi indieni, când, ca să citez cuvintele indignate ale profesorului, întreaga ceată s-a hotărât „să se încreadă în instinctele sălbaticilor nedezvoltaţi mai mult decât în cele mai înalte produse ale culturii europene." Că am avut dreptate hotărând asta, s-a văzut în cea de-a treia zi, când Challenger a admis că a recunoscut câteva repere de la expediţia sa anterioară şi, într-un loc, chiar am dat peste patru pietre înnegrite de foc, rămase în urma unei tabere.

Drumul urca în continuare şi am traversat o pantă stâncoasă timp de două zile. Vegetaţia se schimbase iar şi doar un arbore leguminos de culoarea fildeşului se vedea prin zonă, alături de multe şi minunate orhidee, printre care am fost învăţat să recunosc rara *Nuttonia Vexillaria* şi vestiţii boboci roz şi stacojii de odontoglossum.

Pâraie cu fund de pietriş şi maluri ascunse de ferigă se scurgeau prin râpele puţin adânci de pe deal, oferind locuri bune de tabără, seară de seară, pe malurile stâncoase ale unor bălţi, unde pâlcuri de peşti mici, coloraţi pe spate în albastru, de mărimea şi forma unor păstrăvi englezeşti, ne furniza o cină delicioasă.

În a noua zi de când ne părăsiserăm canoele, făcând, după cum consider cam o sută douăzeci de mile, am început să ieşim dintre copaci, iar aceştia deveniseră din ce în ce mai mici, ca nişte arbuşti. Locul fusese luat de o imensitate de bambuşi care devenise atât de deasă, că abia puteai pătrunde prin ea tăind o potecă cu machetele[1] şi cârligele ascuţite ale indienilor.

---

1 Machetă- sabie scurtă, lată si tăioasă

Ne-a trebuit o zi îndelungată, călătorind de la şapte dimineaţa până la opt seara, cu doar două pauze de câte un ceas fiecare, ca să trecem acest obstacol. Nimic mai monoton şi mai obositor nu poate fi imaginat pentru că, nici măcar în locurile cele mai deschise, nu vedeam la mai mult de zece până la doisprezece iarzi, de obicei vederea mea limitându-se la spatele jachetei de bumbac a lordului John din faţa mea şi la zidurile galbene din jur, aflate la un pas de mine.

De sus veneau nişte raze subţiri ca tăişul unui cuţit, şi la trei metri şi jumătate deasupra capetelor noastre se vedeau vârfurile bambuşilor pe fondul albastru închis al cerului. Nu ştiu ce făpturi trăiesc în desimea aceea, dar de câteva ori am auzit plonjoanele unor animale mari şi grele destul de aproape de noi. După zgomot, Lordul John a considerat că ar fi un fel de vaci sălbatice. Chiar la căderea nopţii am curăţat zona de bambuşi, astfel că, instalându-ne tabăra, ne-am prăbuşit epuizaţi de efortul făcut în acea zi interminabilă.

În dimineaţa următoare, foarte devreme, eram iar în picioare şi am înţeles că aspectul ţinutului se schimbase din nou. În spatele nostru se afla zidul de bambuşi, marcând clar cursul unui râu. Înainte se deschidea o câmpie, urcând treptat şi uşor, cu pâlcuri de ferigă înalte, până ce se încheia cu o culme lungă, de forma unei spinări de balenă.

La aceasta am ajuns pe la prânz, doar ca să găsim o vale puţin adâncă dincolo de ea, după care se ridica, uşor, o altă colină. Acolo, pe când traversam primul dintre aceste dealuri, s-a petrecut un incident care putea fi destul de important.

Profesorul Challenger care, cu cei doi indieni, se afla în avangarda cetei, s-a oprit brusc şi a indicat cu aprindere spre dreapta. De îndată am văzut, la distanţă de o milă sau două, ceva ce părea o imensă pasăre gri ridicându-se lent de pe sol şi zburând apoi jos şi drept, până ce se pierdu printre ferigile.

— Ai văzut-o? Strigă Challenger înnebunit. Summerlee, ai văzut-o?

Colegul lui se uita fix spre locul în care făptura dispăruse.

— Ce vrei să spui că a fost? Întrebă el.

— Cred că un pterodactil.

Summerlee izbucni în râs.

— Un ptero-arcuş! Zise el. A fost o barză, dacă am văzut vreodată una!

Challenger era prea furios ca să vorbească. Şi-a pus doar pachetul în spate şi a continuat drumul. Lordul John a venit lângă mine. Chipul îi era mai grav ca de obicei. În mână ţinea binoclul Zeiss.

— M-am uitat la făptura aceea înainte de a se ridica deasupra ferigii, spuse el. Nu îmi asum răspunderea să spun ce a fost, dar îmi voi risca reputaţia de vânător căci n-a fost o pasăre pe care s-o fi ochit vreodată în viaţa mea.

Lucrurile au rămas astfel. Suntem la marginea lumii necunoscute, înconjurate de stânci înalte, de care vorbeşte conducătorul nostru? V-am descris incidentul petrecut şi veţi şti la fel de multe ca mine. A fost singurul, căci n-am mai văzut nimic altceva remarcabil.

Acum, cititorii mei, dacă voi avea cândva vreunul, v-am dus pe râul cel lat, printre curenţi puternici, v-am plimbat pe dealurile cu palmieri, prin zona cu bambuşi şi am traversat câmpia cu ferigă înaltă cât copacii. Ceea ce urmăream noi se afla în faţa noastră. După ce am trecut de a doua culme, am văzut înaintea noastră o câmpie neregulată, cu palmieri, apoi linia falezei înalte şi roşiatice pe care o văzusem în schiţa pictorului.

Acolo se află, chiar şi în timp ce scriu, şi nu mă îndoiesc de faptul că e aceeaşi. Punctul ei cel mai apropiat se găseşte cam la şapte mile de noi şi se întinde cât pot vedea eu. Challenger păşeşte falnic precum un păun de preţ, iar Summerlee e tăcut, dar încă sceptic.

Altă zi avea să pună capăt îndoielilor noastre. Între timp, cum Jose, al cărui braţ fusese străpuns de un bambus frânt, insistă să se întoarcă, trimit această scrisoare prin intermediul lui, cu speranţa că va ajunge, poate, în mâna dumneavoastră. Vă voi scrie din nou, când voi avea ocazia. Am ataşat o hartă grosolană a traseului nostru, care ar uşura înţelegerea povestirii făcute de mine.

CAPITOLUL IX

CINE AR FI PUTUT PREVEDEA ASTA?

Ni s-a întâmplat un lucru îngrozitor. Cine ar fi putut prevedea? Nu întrevăd nici un final necazurilor noastre. S-ar putea să fim condamnaţi să ne petrecem restul vieţii în acest loc straniu şi inaccesibil. Sunt încă atât de zăpăcit că de abia pot gândi clar faptele prezentului sau şansele viitorului. În zăpăceala mea, primele mi se par îngrozitoare, iar celelalte negre ca noaptea. Nimeni nu s-a găsit vreodată într-o situaţie mai proastă. N-are rost să vă dezvălui poziţia geografică exactă, cerându-le o echipă de salvare prietenilor noştri. Chiar dacă ar putea-o trimite, soarta noastră va fi, în mod cert cu mult decisă înainte de sosirea acesteia în America de Sud.

De fapt, suntem atât de departe de orice ajutor omenesc, de parcă ne-am afla pe lună. Dacă vom izbuti să trecem prin toate, se va datora numai calităţilor noastre salvatoare. Am ca tovarăşi trei oameni, bărbaţi remarcabili, cu minţi bune şi curaj de neclintit. În asta constă unica noastră speranţa. Doar când mă uit la chipurile netulburate ale celor din jur întrevăd o lumină prin întuneric. Aparent, cred că arăt la fel de nepăsător ca ei. În realitate însă, sunt tare îngrijorat. Daţi-mi voie acum să vă detaliez cum s-au succedat lucrurile care au dus la catastrofa noastră.

Când am terminat ultima mea scrisoare, am pomenit că ne găseam şapte mile de linia uriaşă a falezei stâncoase ce înconjura, fără îndoială, platoul de care vorbise profesorul Challenger. Înălţimea acesteia, pe măsură ce ne apropiam, părea în unele locuri mai mare decât afirmase el, ajungând în unele părţi până la cel puţin trei mii cinci sute de metri, iar

stâncile prezentau striaţii curioase, specifice, cred, formaţiunilor bazaltice.

Ceva asemănător poate fi văzut la Salisbury Crags, lângă Edinburg. Pe culme existau semnele unei vegetaţii luxuriante, cu tufişuri chiar lângă marginea falezei abrupte, iar mai încolo mulţi copaci înalţi. N-am văzut însa indicii de viaţă animală.

În noaptea aceea am ridicat tabăra în apropierea uriaşului zid stâncos — într-un loc sălbatic şi dezolant. Stâncile de deasupra noastră nu erau doar perpendiculare pe sol, ci se şi curbau în afară, în apropiere de culme, astfel că nu puteau fi escaladate.

În apropiere se găsea piscul cel înalt, pe care cred că l-am menţionai povestirea mea anterioară. E ca o turlă de biserică, roşiatic şi lat, având vârful la nivelul platoului, dar despărţit de acesta printr-o prăpastie adâncă. Pe pisc nu creşte decât un singur copac înalt. Atât piscul, cât şi platoul, suni relativ joase — de numai vreo două mii de metri înălţime, cred.

— Pe acesta, zise profesorul Challenger, arătând spre copac, stătea pterodactilul. Am urcat pe stâncă până la jumătatea ei, înainte să-l împuşc. Înclin să cred că un alpinist bun ca mine, poate urca pe pisc, deşi nici aşa nu s-ar apropia prea mult de platou.

Pe când Challenger vorbea de pterodactilul său, m-am uitat la profesorul Summerlee. Pentru prima dată mi s-a părut mai puţin neîncrezător ca de obicei, ba chiar spăşit. Buzele sale subţiri nu mai rânjeau ironic, iar privirea îi părea însufleţită şi exprima uimirea. Challenger văzu şi el asta şi gustă prima oară din cupa victoriei.

— Desigur, zise el cu sarcasmul său obişnuit, profesorul Summerlee va înţelege, când spun pterodactil, că mă refer la o barză — doar că e una fără pene, cu piele, aripi membranoase şi colţi. Rânji, apoi făcu cu ochiul, până ce colegul său se întoarse şi plecă de acolo.

Dimineaţa, după un mic dejun frugal, cu cafea şi manioc — trebuia să ne economisim proviziile — am ţinut consiliu de război despre cea mai bună metodă de a urca pe platoul de deasupra noastră.

Challenger l-a prezidat cu o solemnitate egală cu a lordului care era şef al Justiţiei. Închipuiţi-vi-l stând pe un pietroi, cu pălăria lui copilărească de paie trasă spre ceafă, cu ochii săi dominându-ne de sub sprâncenele sale groase şi de după pleoapele căzute, cu barba lui neagră mişcându-se, în timp ce ne definea situaţia din prezent şi mişcările viitoare.

Lângă el ai fi putut vedea pe trei dintre noi — eu, bronzat, tânăr, viguros după expediţia în aer curat, Summerlee, sobru, dar critic încă, cu pipa lui enormă, Lordul John, ascuţit ca un tăiş de briceag, cu silueta lui suplă sprijinindu-se de puşcă şi cu ochii fixaţi asupra vorbitorului. În spatele nostru se aflau cei doi metişi negricioşi şi ceata de indieni, iar înainte se înălţau stâncile care ne împiedicau să ne atingem ţinta.

— Nu trebuie să spun, zise conducătorul nostru, că la ultima mea vizită am exclus orice posibilitate de a urca peretele abrupt, iar unde eu am eşuat nu cred că altul va reuşi, căci mă pricep la alpinism. N-am avut echipament pentru ascensiuni montane, dar acum mi l-am adus. Cu

acesta voi putea urca piscul care este separat de restul falezei stâncoase, dar cum aceasta din urmă este mai înaltă, nu voi ajunge până pe platou. M-am grăbit, la expediţia anterioară, din pricina apropierii sezonului ploios şi datorită terminării proviziilor. Acestea mi-au limitat timpul şi am putut doar să cercetez faleza şase mile spre est, negăsind nici o cale spre platoul de sus. Acum ce ne rămâne de făcut?

— Se pare să ne fi rămas o singură variantă, spuse profesorul Summerlee. Dacă spre est faleza a fost cercetată, să căutăm către vest o cale de acces spre înălţimi.

— Aşa e, zise Lordul John. Ciudat este că platoul nu are dimensiuni mari, de aceea vom merge în jurul lui până ce, fie vom găsi o cale de a urca, fie ne vom întoarce în punctul din care am plecat.

— Le-am explicat deja tinerilor noştri prieteni de aici, spuse Challenger (făcând aluzie la mine de parcă aş fi fost un şcolar de zece ani), că nu există posibilitatea găsirii unei căi de acces pe platou pentru simplul motiv că, dacă ar fi, acesta n-ar mai fi izolat de restul lumii şi, în asemenea condiţii, formele animale ar fi interferat, supunându-se legilor generale ale evoluţiei.

Admit totuşi că pot exista locuri pe unde un expert în alpinism ar ajunge pe platoul de sus, iar un animal masiv şi greu n-ar avea cum să coboare pe drumul respectiv. E sigur că este un punct prin care ascensiunea se poate face.

— De unde ştii asta, domnule? Întrebă, tăios, Summerlee.

— De la predecesorul meu, americanul Maple White, care a urcat pe platou. Altfel cum ar fi văzut monstrul pe care l-a schiţat în carnetul său?

— Aici judeci oarecum fără probe evidente, spuse încăpăţânatul Summerlee. Admit că există platoul dumitale, fiindcă îl văd cu ochii mei, dar încă nu cred că acolo, sus, trăiesc felurite animale.

— Ce admiţi dumneata, domnule, sau ce nu admiţi, e prea puţin important. Mă bucur să observ că însuşi platoul şi-a impus prezenţa în mintea dumitale.

Se uită în sus şi, spre uimirea noastră, sări de pe pietroi, îl apucă Summerlee de gât, apoi îi îndreptă faţa în sus.

— Acum, domnule, strigă el entuziasmat. Te ajut să pricepi că platoul conţine forme de viaţă animală?

Am spus că o margine deasă de verdeaţă atârna chiar pe marginea înaltului perete stâncos. Din aceasta ţâşnise un obiect negru şi lucitor. Cum se deplasa încet şi atârna deasupra abisului, am văzut că era un şarpe foarte mare, cu capul turtit. Se zbătu deasupra noastră un minut, soarele răsăritului lucind în pielea lui netedă şi lustruită, în timpul încolăcirilor sale repetate. Apoi se retrase în tufiş, dispărând.

Summerlee fusese atât de interesat, că nu opusese rezistenţă când Challenger îi ridicase faţa spre platou. Acum îl îmbrânci pe colegul său şi reveni la demnitatea lui obişnuită.

— M-aş bucura, profesore Challenger, zise el, dacă ai reuşi să-ţi faci observaţiile despre ceea ce se întâmplă fără să mă mai apuci de bărbie.

Chiar şi apariţia unui piton de stâncă obişnuit nu poate justifica un asemenea gest.

— Dar există viaţă pe platou, replică triumfător colegul său. Şi acum, demonstrând clar acest lucru, pentru oricine, oricât de încuiat ar fi la minte sunt de părere că ar trebui să ridicăm tabăra şi să pornim spre vest până ce vom găsi o posibilitate de a urca.

Terenul, la baza falezei, era stâncos şi accidentat. Mergeam încet, cu dificultate. Deodată am ajuns la ceva care ne-a mai înveselit. Era locul unei foste tabere, cu câteva cutii goale de conserve de carne din Chicago, o sticlă cu eticheta Brandy, un desfăcător de conserve rupt şi alte resturi de-ale călătorilor. Un ziar rupt, cu denumirea Chicago Democrat, avea o dată ce nu putea fi citită.

— Nu-i a mea, spuse Challenger. Trebuie să fie a lui Maple White.

Lordul John se uită mirat la feriga uriaşă, cât un copac, a cărei umbră acoperea locul taberei.

— Uitaţi-vă la asta, zise el. Cred că este un semn.

O bucată de lemn tare fusese bătută în tulpina ferigii în aşa fel încât să indice vestul.

— Cu siguranţă că este un semn, spuse Challenger. Ce altceva? Aflându-se într-o misiune primejdioasă, omul nostru a lăsat semnul respectiv pentru ca orice echipă ar fi venit după el să ştie încotro a pornit. Poate că vom da şi peste alte repere, pe măsură ce vom înainta.

Aşa am şi făcut, dar acestea au fost de un fel îngrozitor şi inexplicabil. Chiar sub faleză creşteau o mulţime de bambuşi înalţi, precum cei printre care trecuserăm în cursul călătoriei noastre. Aveau până la şapte metri înălţime, cu vârfuri ascuţite şi tari, astfel încât păreau nişte suliţe formidabile.

Treceam pe lângă marginea acestei acoperiri când am văzut ceva alb, strălucitor printre trestii. Băgându-mi capul printre bambuşi, m-am trezit uitându-mă la o ţeastă lipsită de carne. Întregul schelet se găsea acolo, dar capul se desprinsese de trup şi zăcea la câţiva paşi de mine.

Cu câteva lovituri de machetă ale indienilor am curăţat locul şi am fost în stare să cercetăm amănunţit tragedia. Doar câteva zdrenţe se mai vedeau din haine. Resturile unor cizme, în picioare osoase, indicau clar că mortul era un european. Un ceas de aur, marca Hudson, din New York şi un lănţişor prins de un stilou pentru grafică zăceau printre oase.

Mai erau acolo un port ţigaret din argint, cu "J.C. de la A.E.S." scris pe capac. Starea metalului părea să indice că nenorocirea nu se petrecuse cu prea mult timp în urmă.

— Cine poate fi? Întrebă Lordul John. Bietul om! Parcă toate oasele din corpul lui au fost rupte!

— Iar bambuşii au crescut printre coastele lui sfărâmate, zise Summerlee. E o plantă care creşte repede, dar desigur că e de neconceput ca acest cadavru să fie aici de când bambuşii au crescut până la şapte metri înălţime.

— Cât despre identitatea acestui om, a zis profesorul Challenger, nu am

multe îndoieli asupra acestui lucru. Când am mers în amonte pe râu, ca să vă întâlnesc pe voi, am făcut cercetări detaliate despre Maple White. La Para nu ştiau nimic despre el. Din fericire, aveam o informaţie clară, căci exista un desen deosebit în carnetul lui de schiţe care-l arăta luând masa cu un anume preot, la Rosario. Pe acesta din urmă am putut să-l găsesc şi, deşi s-a dovedit un tip tare certăreţ, care s-a supărat absurd când i-am subliniat efectul coroziv pe care ştiinţa modernă îl are asupra convingerilor sale, mi-a dat câteva informaţii interesante. Maple White trecuse prin Rosario cu patru ani în urmă, adică cu doi ani înainte să-l văd eu. Nu era singur, ci însoţit de un prieten, un american pe nume James Colver, caree a rămas în barcă şi nu s-a întâlnit cu preotul. De aceea, cred că nu avem de ce să ne îndoim că ne uităm acum la rămăşiţele acestui James Colver.

— Nici nu ne îndoim de felul în care şi-a găsit sfârşitul zise Lordul John. A căzut sau a fost împins de sus. Altfel cum şi-ar fi rupt oasele şi cum ar fi rămas prins între bambuşii aceştia cu vârfurile atât de înalte?

Tăcerea s-a lăsat peste noi cum stăteam în jurul acestor rămăşiţe împrăştiate şi am înţeles adevărul vorbelor lordului John. Sus, pe culmea falezei, atârna, în afară, un bambus rupt. Fără îndoială, omul căzuse de sus. Fusese un accident? Sau... Deja posibilităţi îngrozitoare şi ameninţătoare începeau, să capete contur cu privire la ţinutul necunoscut.

Am plecat de acolo tăcuţi şi am continuat să mergem în jurul falezei. Aceasta era continuă ca unul dintre acei monstruoşi gheţari antarctici pe care i-ai văzut întinzându-se dintr-un capăt în altul al orizontului şi ridicându-se deasupra celui mai înalt catarg al vasului ce explora zona.

După cinci mile, nu observasem nici o ruptură sau fisură. Apoi, deodată am perceput ceva ce ne-a umplut sufletele de speranţă. Într-o adâncitură din stâncă, protejată de ploaie, se găsea o săgeată grosolană de cretă, indicând spre vest.

— Iar Maple White, zise profesorul Challenger. Avea presentimentul că vor veni în urma lui oameni valoroşi.

— Şi avea cretă?

— O cutie cu cretă colorată am găsit printre lucrurile lui. Îmi amintesc faptul că cea albă era consumată aproape în întregime.

— A avut un motiv clar, spuse Summerlee. Nu avem decât să ne lăsăm călăuziţi de el şi să-l urmăm către vest.

Aşa am făcut încă vreo şapte kilometri până ce am văzut o altă săgeată albă peste stânci. Era într-un punct unde, pentru prima dată, suprafaţa compactă a falezei drepte se desfăcea printr-o deschizătură îngustă. În deschizătură se mai găsea un semn care arăta chiar în sus.

Era un loc solemn, căci pereţii păreau gigantici, iar crăpătura prin care se vedea cerul albastru, atât de îngustă şi atât de umbrită de două rânduri de verdeaţă, încât doar o lumină slabă ajungea până jos, la noi. Nu mai mâncasem de multe ore şi eram tare istoviţi de drumul neregulat, printre stânci făcut până atunci, dar nervii ne erau atât de întinşi că nu ne permiteau să ne oprim.

Totuşi, am ordonat să se ridice tabăra şi, lăsându-i pe indieni să o aranjeze, noi patru, împreună cu cei doi metişi, am pornit să urcăm prin fisura îngustă din peretele abrupt.

După ce ne-am căţărat vreo treisprezece metri, aceasta s-a închis printr-un unghi ascuţit, calea urmată devenind prea îngustă şi netedă pentru ascensiune. Desigur, nu pe aici încercase să ne indice pictorul să ne căţărăm.

Ne-am întors — întreaga prăpastie nu avea mai mult de un sfert de milă adâncime — şi brusc, ochii ageri ai lordului John s-au oprit pe ceea ce vedeam. Sus de tot, deasupra capetelor noastre, printre umbrele întunecate era un rotund mai negru decât cele din jur. Fără îndoială, era intrarea într-o peşteră.

La baza falezei verticale se găseau multe stânci risipite, ceea ce ne ajuta la căţărat. Când am ajuns în apropierea cercului întunecat, orice îndoială a fost lăsată deoparte. Nu doar că era o intrare în peşteră, ci chiar am găsit semnul săgeţii făcut cu creta. Asta căutasem, iar Maple White şi nefericitul său însoţitor umblaseră pe acolo.

Eram prea entuziasmaţi ca să ne întoarcem la tabără. Trebuia să facem prima explorare de îndată. Lordul John avea o lampă electrică şi la lumina ei puteam vedea. Înaintă, aruncând un nimb gălbui în jurul său, iar noi l-am urmat, în şir indian.

Peştera, evident, fusese săpată de apă. Pereţii laterali erau netezi, iar podeaua acoperită de pietre rotunde. Nu era prea înaltă şi trebuia să mergi aplecat prin ea. Preţ de vreo cincizeci de iarzi penetra aproape drept prin rocă, apoi urca la un unghi de patruzeci şi cinci de grade. Înclinarea deveni chiar mai mare, aşa că ne-am trezit căţărându-ne pe mâini şi genunchi prin molozul ce luneca sub noi. Brusc, lordul Roxton strigă:

— E blocat!

Din spatele lui, am văzut că zona gălbuie a luminii descoperea privirii un zid de bazalt sfărâmat care se ridica până la tavan.

— S-a prăbuşit acoperişul!

În zadar am tras nişte bucăţi de rocă din zid. Singurul rezultat a fost că altele, mai mari, s-au desprins şi ne-au ameninţat cu prăbuşirea peste noi. Era evident că obstacolul nu putea fi înlăturat prin forţele noastre. Drumul urmat de Maple White nu mai era accesibil.

Nici nu mai vorbeam între noi de supărare. Împiedicându-ne prin tunelul întunecat, am pornit înapoi. Un incident a avut totuşi loc, înainte de a ieşi din prăpastia îngustă, important pentru cele ce au urmat.

Ne-am strâns într-un grup mic pe fundul prăpastiei, la vreo treisprezece metri de gura peşterii, şi o stâncă enormă s-a rostogolit pe neaşteptate de sus, trecând pe lângă noi la foarte mică distanţă. Nici măcar nu văzusem de unde venise, dar cei doi metişi ai noştri, care se aflau la intrarea în peşteră, au zis că trecuse în zbor pe deasupra lor, deci căzuse de pe culme.

Ne-am uitat în sus, dar n-am văzut nici un semn de mişcare deasupra

noastră, prin jungla verde ce acoperea zona de acolo. Nu ne prea îndoiam însă că stânca ne ţintise pe noi, astfel că incidentul arăta că nişte oameni ba chiar unii răuvoitori — se găseau pe platoul din vârful falezei!

Ne-am retras grăbiţi din prăpastie, gândindu-ne doar la această nouă descoperire şi la modificarea planurilor noastre. Situaţia fusese dificilă înainte, dar dacă obstacolele naturale erau amplificate de opunerea deliberată a unor oameni, aceasta devenea fără speranţă. Însă, uitându-ne la minunata margine vegetală de sus, la distanţă destul de mică de noi, nici unu nu acceptam ideea de a ne întoarce la Londra fără să explorăm ţinutul ciudat de deasupra noastră.

Discutând despre situaţie, am hotărât că era cel mai bine să continuăm să înconjurăm platoul, sperând să găsim un alt mijloc de a ajunge sus. Culmea falezei abrupte, care scăzuse considerabil în înălţime, se orienta dinspre vest spre nord şi, dacă am fi aproximat-o cu un arc de cerc, întreaga circumferinţă nu putea fi prea mare. În cel mai rău caz, puteam să ne întoarcem în punctul de plecare după câteva zile.

În ziua aceea am mers în total peste treizeci de kilometri, fără să observăm vreo schimbare. Menţionez că aneroidul[2] nostru indica faptul că urcam continuu, de când ne părăsisem bărcile. Ne aflam acum la nu mai puţin de o mie de metri faţă de nivelul mării. De aceea, vegetaţia şi temperatura se modificaseră considerabil. Scăpaserăm de insectăraia îngrozitoare ce reprezintă coşmarul oricărei expediţii tropicale. Doar câţiva palmieri mai existau şi multe ferigi înalte cât copacii, dar arborii amazonieni rămăseseră în urma noastră. Era plăcut să vezi planta-pasiunii, begonia şi alte flori amintindu-mi de casă printre stânci neospitaliere. Ba chiar o begonie avea această culoare precum cea ţinută într-un vas dintr-o anumită vilă din Streatham...

În acea noapte — vorbesc tot despre prima zi din expediţia pentru înconjurarea platoului — ne aştepta o importantă experienţă, una care ne-a lămurit definitiv de minunile care se găseau nu departe de noi.

Veţi înţelege, dragă domnule McArdle, citind rândurile de faţă, că ziarul nu m-a trimis la o vânătoare de fantome, şi că există un exemplar minunat pe care lumea îl aşteaptă, când vom avea acordul profesorului spre a-l folosi. Nu îndrăznesc să public articolele acestea decât după ce pot aduce în Anglia dovezile, altfel voi fi considerat Baronul Munchausen al jurnalisticii.

N-am nici o îndoială că şi dumneavoastră simţiţi la fel şi că nu veţi risca întreaga încredere de care se bucură ziarul pentru o aventură care poate stârni valuri de critici şi de scepticism. Astfel că acest incident minunat, care ar fi fost un titlu de frunte pentru Daily Gazette, trebuie să stea cuminte în sertarul redactorului.

Totul s-a petrecut foarte repede şi n-a rămas nici o urmă negativă, în ceea ce ne priveşte, decât în propriile noastre convingeri.

Iată ce s-a întâmplat. Lordul John împuşcase un ajuti — un animal mic asemănător cu un purcel — şi, jumătate din acesta fiind dat indienilor,

---

2 Aneroid – barometru metalic de masurare a presiuni atmosferice

frigeam pe foc cealaltă parte. Aerul e răcoros după căderea întunericului, de aceea stăteam lângă flăcări. Noaptea era lipsită de lună, dar se vedeau câteva stele şi una se găsea la distanţă mică, peste câmp.

Ei, bine, deodată a ieşit din beznă, din noapte, ceva ca un aeroplan întregul nostru grup a fost acoperit pentru o clipă de o boltă de aripi membranoase şi pentru o clipă am avut viziunea unui gât lung de şarpe, a unui ochi înfiorător, roşu, lacom, şi a unui cioc imens, plin, spre uimirea mea, de colţi mici, strălucitori.

În clipa următoare nu mai era. Dispăruse, ca şi cina noastră. O imensă umbră neagră, la vreo şapte metri de noi, plutea prin aer. Pentru o clipă aripile monstrului acoperiră stelele, apoi acesta a dispărut peste culmile falezei de deasupra noastră. Am rămas toţi tăcuţi, în jurul focului, ca eroii lui Vergiliu, când asupra lor s-au coborât fiinţele văzduhului. Summerlee a vorbit primul:

— Profesore Challenger, a spus el cu glas solemn, tremurând de emoţie, iartă-mă, domnule. Am greşit mult şi te rog să uiţi cele întâmplate mai demult.

Vorbele erau frumoase şi cei doi şi-au strâns mâinile pentru prima dată Atât de mult câştigasem văzând cu claritate un pterodactil pentru prima oară, încât cina furată nu mai conta faţă de stingerea conflictelor între cei doi.

Dar dacă pe platou dăinuiau urme de viaţă preistorică, acestea nu erau prea numeroase, căci în următoarele trei zile n-am mai văzut nici un asemenea semn. În acest timp am străbătut un ţinut lipsit de vegetaţie, care alterna între un deşert stâncos şi mlaştini dezolante, pline de păsări sălbatice, la nord şi la est de faleză. Din zona aceea nu poate urca nimeni spre platou şi din pricina stratului de stânci ascuţite ce acoperă fundul prăpastiei, ne-am întors. De mai multe ori ne-am găsit, scufundaţi până la brâu prin mâlul mlaştinilor vechi. Pentru ca treburile să stea şi mai prost, locurile păreau ideale pentru naşterea şerpilor jaracaca, cel mai veninos şi mai agresiv din America de Sud.

De nenumărate ori, aceste făpturi veneau pe neaşteptate de sub vreun buştean putred şi doar cu pistoalele pregătite ne simţeam în siguranţă. O depresiune în formă de pâlnie, de un verde palid din cauza lichenilor care putrezeau în ea, va rămâne mereu în mintea mea ca o imagine de coşmar.

Se pare că era un cuib special al acestor şerpi veninoşi care se mişcau în direcţia noastră, căci este o particularitate a respectivilor jaracaca să atace rapid omul. Erau prea mulţi ca să-i putem împuşca, aşa că am fugit cât de repede am putut. Întotdeauna îmi voi aminti cum ne uitam în spate, ca să vedem cât de departe de noi se găseau îngrozitorii noştri urmăritori. Le-am observat capetele şi spinările ridicându-se şi coborându-se printre crengi. Pe harta făcută de noi, am notat astfel Mlaştina Jaracaca.

Spre zona îndepărtată, faleza îşi pierduse din culoarea intensă, devenind acum ciocolatie. Vegetaţia părea mai împrăştiată pe culmea falezei.

Înălţimea acesteia nu mai depăşea o mie trei sute de metri, dar nici un loc nu se dovedea bun pentru căţărare. Zidul vertical de piatră părea mai dificil de escaladat, chiar faţă de punctul nostru de plecare. Acest lucru se vedea şi din fotografia pe care am făcut-o la deşertul stâncos.

— Fireşte, am spus eu, când discutam situaţia, ploaia trebuie să ajungă jos într-un fel. Desigur că există canale pentru apă în stâncă.

— Tânărul nostru prieten are sclipiri de luciditate, zise profesorul Challenger, bătându-mă pe umăr.

— Ploaia trebuie să se scurgă pe undeva, am repetat.

— Nu renunţă la ideea lui. Am demonstrat însă, cercetând peste tot, că nu există nicăieri canale pentru apă în stâncă.

— Atunci unde se duce? Am insistat.

— Cred că rezultă clar de aici că, dacă nu se scurge în afara falezei, atunci se scurge înăuntrul ei.

— Înseamnă că există un lac în centrul acesteia.

— Aşa presupun.

— Foarte probabil că lacul este un crater vechi, spuse Summerlee. Întreaga formaţiune este, fireşte, vulcanică. Dar, oricum ar fi, mă aştept ca suprafaţa platoului să coboare spre centrul acestuia către o întindere considerabilă de apă, care se poate scurge, prin canalele din stâncă, în Mlaştina Juracaca.

— Sau vaporizarea păstrează, poate, echilibrul, remarcă profesorul Challenger şi cei doi savanţi se aventurară în argumentările lor ştiinţifice care sunt la fel de clare precum chineza pentru un american.

În cea de-a şasea zi ne-am încheiat circuitul în jurul falezei verticale Ne-am întors în locul de unde plecasem, adică la prima tabără, lângă stânca înaltă, izolată de platou. Eram tare supăraţi, fiindcă cercetasem locurile şi nu găsisem nici unul pe unde să sperăm măcar să escaladăm peretele abrupt până sus. Locul pe unde urcase Maple White ne era acum cu desăvârşiri inaccesibil.

Ce să facem? Proviziile de hrană, suplimentate cu armele noastre, se dovedeau suficiente, dar avea să vină ziua când vor trebui împrospătate Peste câteva luni se aşteptau ploile şi tabăra urma să fie inundată. Stânca era mai tare ca marmura şi încercarea de a ne croi potecă pentru a urca asemenea înălţime ne depăşea puterile.

Nu e de mirare că ne uitam necăjiţi unul la celălalt în noaptea aceea, acoperiţi cu păturile, fără să schimbăm un cuvânt. Îmi amintesc faptul că, aţipind, l-am văzut pe Challenger ghemuit lângă foc, precum un buldog monstruos, ţinându-şi capul imens în mâini, aparent cufundat în gânduri fără să audă urarea mea de „noapte bună".

Dar un alt Challenger ne spuse „bună dimineaţa", unul mulţumit şi plin de el. Ne privi atunci când ne aşezarăm la micul dejun cu o condamnabila falsă modestie în ochi, ca şi cum ar fi zis:

— Ştiu că merit omagiile voastre, dar vă rog să mă cruţaţi şi să nu le faceţi cunoscute.

Barba i se zbârlise, pieptul îi ieşise în afară, iar mâna îi era prinsă în

partea de sus a jachetei. Poate că, în imaginaţia lui, se vede uneori pe un piedestal în Trafalgar Square, suplimentând cu încă una ororile de pe străzile Londrei.

— Evrika! A strigat el, cu dinţii strălucindu-i prin barbă. Domnilor, mă puteţi felicita şi vă puteţi felicita între voi. Problema s-a rezolvat!

— Ai găsit o cale de a urca pe platou?

— Mă aventurez să cred asta.

— Şi pe unde?

Ca răspuns, ne arătă turla de stâncă din dreapta noastră.

Pe măsură ce ne uitam la ea, ne dezumflam — mai ales eu. Putea fi urcată, ne asigura tovarăşul nostru. Dar o prăpastie oribilă se afla între stânca izolată şi platou.

— N-o vom putea trece niciodată, am murmurat.

— Cel puţin vom urca pe vârful ei, răspunse el. Când vom ajunge sus, vă voi arăta că resursele unei minţi inventive nu cunosc limite.

După masă am desfăcut pachetul în care conducătorul nostru îşi adusese echipamentul de urcat. Luă de acolo o frânghie tare şi uşoară, de peste cincizeci de metri lungime, cuie de înfipt în piatră şi alte dispozitive. Lordul John, era un alpinist experimentat. Summerlee făcuse nişte escaladări dure de câteva ori, dar eu eram un novice în aşa ceva. Puterea şi energia mea au ţinut loc lipsei de experienţă.

Nu era chiar o treabă extrem de grea, deşi au existat momente când mi s-a făcut părul măciucă. Prima jumătate a ascensiunii s-a dovedit chiar uşoară, după aceea însă stânca a devenit foarte abruptă, iar ultimii cincisprezece metri i-am urcat cu degetele prinse de crăpăturile şi fisurile înguste din stâncă.

N-aş fi reuşit să ajung sus, nici Summerlee n-ar fi făcut-o, dacă Challenger n-ar fi atins vârful (era uimitor să vezi în activitate o făptură atât de stângace) şi n-ar fi fixat frânghia în jurul trunchiului uriaşului arbore care creştea acolo. Cu un asemenea sprijin, am fost capabili să ne căţărăm pe peretele vertical până ce am ajuns pe mica platformă cu iarbă, care se întindea pe câte nouă metri în fiecare direcţie şi forma culmea.

Prima impresie pe care am avut-o când m-am mai liniştit a fost oferită de extraordinara imagine a întregului ţinut prin care călătorisem. Întreaga câmpie braziliană părea parcă să se întindă sub noi, extinzându-se până departe, sfârşindu-se în aburii albăstrui către linia orizontului.

Fundalul îl alcătuia panta lentă şi lungă, acoperită de stânci şi împodobită de feriga înaltă cât copacii. Mai departe, pe la jumătatea distanţei, uitându-mă peste dealurile ca nişte şei, am zărit bambuşii galbeni şi verzi, printre care trecusem. Apoi, treptat, vegetaţia devenea mai abundentă până ce începea pădurea imensă care se extindea cât vedeai cu ochii, pe cel puţin trei mii de kilometri înjur.

Încă mă mai gândeam la minunata panoramă, când mâna grea a profesorului se aşeză pe umărul meu.

— Pe aici, tinere prieten, zise el, *vestigia nulla restrorsum*, nu te uita

niciodată înapoi, ci mereu spre ţinta noastră glorioasă.

Nivelul platoului, când m-am întors, era exact cel la care ne găseam noi, iar pătura de tufişuri, cu cei câţiva copaci, se afla atât de aproape că era greu să înţelegi inaccesibilitatea ei. La o primă aproximare, prăpastia dintre stânca noastră şi platou avea o lăţime de vreo paisprezece metri, din câte vedeam, clar putea să fie şi de şaizeci de kilometri.

M-am prins cu mâinile de trunchiul copacului şi m-am aplecat peste abis. Departe, jos, zăream siluetele servitorilor noştri, care se uitau către noi. Pereţii erau absolut verticali, inclusiv cel din faţa mea.

— Chiar că este ciudat, zise profesorul Summerlee cu vocea lui spartă.

M-am întors şi am observat că cerceta cu mare interes arborele de care mă ţineam. Coaja lui netedă şi frunzele mici, cu nervuri, păreau familiare ochilor mei.

— Da, am strigat, e un fag!

— Exact, a răspuns Summerlee. Un compatriot într-o ţară îndepărtată.

— Nu doar un compatriot, dragul meu domn, a spus Challenger, ci şi, dacă mi se permite să îţi amplific zâmbetul, un aliat de mare valoare. Fagul ne va salva!

— Pe Sfântul Gheorghe! Strigă Lordul John. O punte!

— Exact, prieteni, o punte. Nu degeaba am stat noaptea trecută să mă gândesc intens la situaţia în care ne găseam. Îmi amintesc observaţia făcută tânărului nostru prieten, cum că G.E.C. este cel mai bun când se găseşte într-o încurcătură. Şi aşa era astă-noapte. Dar unde puterea voinţei şi a minţii merg împreună, întotdeauna există o ieşire. Trebuia găsit un pod şi aruncai peste abis. Iată-l!

Desigur, era o idee strălucită. Copacul avea cel puţin douăzeci de metri înălţime şi, dacă ar fi căzut bine pe partea cealaltă, am fi putut trece prăpastia... Challenger îşi pusese pe umăr toporul când începuse ascensiunea Acum mi-l dădu mie.

— Tânărul nostru prieten are muşchii şi nervii oţeliţi pentru asta, zise el. Cred că ne va fi foarte folositor pentru treaba asta. Vreau să te rog, totuşi, să te reţii de la a gândi cu capul tău şi să faci exact ceea ce ţi s-a spus.

Sub conducerea lui am tăiat adânc arborele pe părţile sale laterale, asigurându-ne că avea să cadă aşa cum doream. Deja avea o înclinare naturală şi accentuată spre platou, aşa că sarcina nu era dificilă. În cele din urmă m-am pus pe lucru doar asupra trunchiului, făcând schimb cu Lordul John. În mai puţin de un ceas s-a auzit o pârâitură puternică, copacul s-a prăbuşit înainte, apoi crengile sale au căzut peste tufele de pe celălalt mal al prăpastiei.

Trunchiul s-a rostogolit până la marginea platformei noastre şi, pentru o clipă, îngroziţi, am crezut că va cădea în abis. S-a oprit însă la câteva degete de margine, devenind astfel puntea noastră spre necunoscut.

Noi toţi, fără să scoatem o vorbă, ne-am strâns mâinile cu profesorul Challenger. El şi-a ridicat pălăria de paie de pe cap şi s-a înclinat adânc în faţa fiecăruia dintre noi.

— Cer onoarea, zise el, de a fi primul care să treacă în lumea

necunoscută — un subiect palpitant, desigur, pentru un viitor istoric.

Se apropiase de pod, când Lordul John îl prinse de haină.

— Dragul meu prieten, spuse el, chiar că nu te pot lăsa să o faci.

— Nu mă poţi lăsa, domnule?

Capul se dădu înapoi, barba o luă înainte.

— Când e vorba de ştiinţă, te urmez, fiindcă eşti un savant. Dar trebuie să urmezi şi dumneata când este ceva din domeniul meu.

— Domeniul dumitale, domnule?

— Fiecare are meseria lui, iar a mea este cea de soldat. Cum părerea mea este că invadăm un nou teritoriu, s-ar putea să dăm peste o mulţime de duşmani. Nu vom pătrunde orbeşte. Bunul simţ şi răbdarea sunt metodele mele de conducere.

Avea dreptate şi argumentele îi erau logice. Challenger îşi ridică privirea şi îşi înălţă umerii grei.

— Ei bine, domnule, ce propui?

— Dincolo se poate găsi un trib de canibali la ora mesei, ascuns printre tufişuri, spuse Lordul John, uitându-se peste pod. E bine să devii isteţ înainte să ajungi într-o oală de fiert. Ne vom mulţumi toţi să aflăm că nu ne ameninţă nimic, dar ne vom comporta ca şi cum necazul ne aşteaptă acolo. Malone şi cu mine vom coborî, ne vom lua puştile, împreună cu Gomez şi cu celălalt. Un om va trece dincolo, ceilalţi îl vor acoperi cu armele, până se lămureşte că nu-i nici un pericol şi poate trece tot grupul.

Challenger se aşeză pe buturuga proaspăt tăiată şi mârâi nerăbdător. Summerlee şi cu mine eram de acord ca Lordul John să ne conducă în asemenea situaţii. Căţăratul pe stânca izolată nu mai era o problemă de când frânghia atârna în zona cea mai dificil e urcat. După un ceas, adusesem puştile şi un pistol.

Urcaseră şi metişii. La comanda lordului John, căraseră un pachet cu provizii, în caz că prima noastră expediţie avea să fie una lungă. Fiecare aveam bandoliere cu cartuşe.

— Acum, Challenger, dacă insişti într-adevăr să fii primul care trece din colo... zise Lordul John, când toate erau gata.

— Îţi sunt foarte îndatorat pentru graţioasa permisiune, spuse profesorul furios. Dacă eşti bun şi mă laşi, voi fi un deschizător de drumuri noi cu ocazia asta.

Punându-se pe copacul în jurul căruia se afla abisul ca pe o şa, cu toporişca pe spate, Challenger trecu dincolo. Se ridică şi ne făcu semn cu mâinile fluturând prin aer.

— În sfârşit! Strigă el. În sfârşit!

Mă uitam neliniştit la el, aşteptând, fără să ştiu de ce, să păţească ceva, să-l ameninţe primejdia de dincolo de cortina verde din spatele lui. Dar totul părea liniştit, în afară de pasărea ciudată, multicoloră, ce zbură de la picioarele sale şi dispăru printre arbori.

Al doilea fu Summerlee. Energia lui de fier e minunată, comparativ cu trupul său plăpând. Insistase să ia două puşti cu el, astfel că ambii profesori aveau arme, după ce trecuseră dincolo. Am urmat eu şi am vrut

să nu mă uit în jos, în prăpastia îngrozitoare. Summerlee mi-a întins patul puştii sale, iar o clipă mai târziu l-am prins de mână. Cât despre Lordul John, el s-a plimbat de-a dreptul pe copac, fără să se ţină de ceva! Probabil că are nervi de oţel.

Şi iată-ne pe toţi patru pe tărâmul visat, în lumea dispărută a lui Maple White. Tuturor ni se pare o reuşită extraordinară. Cine ar fi ghicit că era preludiul dezastrului total? Să vă spun nenorocirea care s-a abătut asupra noastră!

Pornisem de la marginea prăpastiei şi pătrunsesem vreo cincizeci de iarzi în pădurea învecinată, când am auzit un zgomot cumplit în urma noastră. Imediat am fugit înapoi, să vedem care se întâmplase. Dispăruse podul!

Jos de tot, pe fundul prăpastiei am văzut o mulţime de crengi şi trunchiul făcut bucăţi. Era fagul nostru. Cedase marginea platformei şi se prăbuşise? O clipă, ne-am gândit la asemenea explicaţie. Apoi, pe cealaltă parte a prăpastiei am văzut un chip înfiorător, chipul lui Gomez metisul. Era el, dar nu cel pe care-l cunoscusem până atunci.

Faţa sa avea ochi ce aruncau fulgere, iar trăsăturile îi erau deformate. Chipul îi era convulsionat din pricina urii. O bucurie nebunească i se citea în privire, bucuria răzbunării.

— Lord Roxton! Strigă el. Lord John Roxton!

— Iată-mă, răspunse tovarăşul nostru.

Un hohot de râs se auzi de peste abis.

— Da, acolo eşti, câine englez şi acolo vei rămâne! Am aşteptat multă vreme, dar acum ai ajuns la mâna mea. Cu greu ai urcat acolo. Şi mai greu vei cobori! Nebunilor, aţi căzut în capcană, cu toţii!

Eram prea uimiţi ca să mai vorbim. Stăteam doar acolo şi ne holbam uluiţi. O ramură mare, ruptă, zăcea pe iarbă arătându-ne cu ce mişcase el trunchiul de copac. Chipul său dispăruse, dar se arătă iar, mai ieşit din minţi ca prima oară.

— A fost cât pe ce să te omorâm cu un bolovan, la peşteră, strigă el. Acum e şi mai bine! E o moarte lentă şi groaznică. Oasele îţi vor albi acolo, sus, şi nimeni nu va şti unde zaci, să ţi le acopere. Când vei muri, să te gândeşti la Lopez, pe care l-aţi împuşcat acum cinci ani, pe râul Potomayo. Sunt fratele lui şi, de-acum, pot pieri, căci l-am răzbunat!

Ne-a ameninţat cu pumnul, furios, apoi s-a făcut linişte.

Oare metisul îşi dusese până la capăt răzbunarea şi plecase? Totul ar fi fost bine pentru el. Dar nebunia şi impulsul latin irezistibil îi aduseseră sfârşitul. Roxton, cel care îşi câştigase porecla de Biciul lui Dumnezeu în trei ţări, nu era omul de care să-ţi baţi joc fără teamă.

Metisul ne făcuse semne de pe partea cealaltă a prăpastiei şi umbla pe acolo încercând să coboare. Lordul John căutase un loc de unde se vedea bine dincolo şi nu trăsese cu puşca decât o dată. Deşi nu vedeam nimic, am auzit un urlet şi zgomotul surd făcut de un trup ce se prăbuşeşte. Roxton se întoarse la noi cu un chip de piatră.

— Am fost prost şi orb, zise el, cu amărăciune. Nebunia mea v-a adus în asemenea încurcătură. Trebuia să-mi fi amintit că oamenii aceştia ţin

minte multă vreme datoriile de sânge şi să mă fi păzit mai bine.

— Dar cu celălalt cum rămâne? Era nevoie de cel puţin doi oameni ca să se arunce trunchiul în prăpastie.

— L-aş fi putut împuşca şi pe el, dar l-am lăsat să plece. Poate că nu e vinovat. Poate că, ucigându-l, aş fi făcut mai bine, pentru că, aşa cum spuneţi, a ajutat şi el la treaba asta murdară.

Acum că pricepusem pentru ce ni se întâmplase necazul, fiecare puteam să ne amintim vreo faptă sinistră a metisului — dorinţa lui constantă de a ne cunoaşte planurile, prinderea lui lângă cortul nostru, când ne asculta, privirile scurte şi pline de ură pe care ni le aruncase uneori şi care ne miraseră, încă mai discutam lucrurile acestea, străduindu-ne să ne adaptăm minţile noilor condiţii, când o scenă neobişnuită, petrecută în câmpia de jos, ne atrase atenţia.

Un bărbat în haine albe, care nu putea fi decât metisul supravieţuitor, fugea cât îl ţineau puterile, de parcă îl urmărea piaza-rea. În spatele lui, la numai câţiva paşi, alerga Zambo, negrul nostru devotat. Cum ne uitam noi, acesta din urmă s-a aruncat asupra fugarului şi l-a prins cu mâinile de beregată.

Apoi s-au rostogolit pe pământ împreună. După câteva clipe, Zambo s-a ridicat, s-a uitat la bărbatul rămas nemişcat, ne-a făcut semn cu mâna, bucuros, apoi a început să alerge spre noi. Silueta albă zăcea, nemişcată, în mijlocul câmpiei.

Cei doi trădători fuseseră distruşi, dar nenorocirea făcută de ei stăruia. Nu aveam cum să ne întoarcem la stânca pe care urcasem. Platoul era separat de ea. Fusesem membri ai lumii întregi, acum deveniserăm doar ai platoului.

Se vedea câmpia care se întindea până la canoele noastre. Dincolo de orizontul ceţos şi violet, se afla râul ce ducea înapoi, în lumea civilizată. Dar legătura dintre el şi noi se pierduse. Nici o formă de ingeniozitate umană nu putea concepe o punte peste prăpastia care se căsca între noi şi trecutul nostru. O clipă schimbase fundamental condiţiile noastre de existenţă.

În asemenea clipe am înţeles din ce aluat erau făcuţi tovarăşii mei. Erau sobri, adevărat, şi gânditori, dar de o seninătate de neînvins. Deocamdată nu puteam decât să stăm în tufiş, răbdători, şi să aşteptăm venirea lui Zambo. Curând, chipul lui negru şi onest se văzu deasupra stâncilor, iar silueta lui herculeană se ivi pe vârful uriaşului con de piatră escaladat anterior de noi.

— Ce să fac oare acum? Întrebă el. Îmi spuneţi şi fac.

Era o întrebare mai uşor de pus decât de răspuns. Un singur lucru se dovedea clar. El devenise legătura noastră cu lumea exterioară. Nu trebuia, cu nici un chip, să ne părăsească.

— Nu, nu! Strigă el. Nu vă voi părăsi! Când veţi veni, mă veţi găsi aici. Dar nu pot să-i ţin şi pe indieni. Deja vorbesc prea mult, Curupuri trăiesc aici şi vor să plece acasă. Eu nu-i pot ţine.

— Fă-i să aştepte până mâine, Zambo, am strigat eu, să pot trimite o

scrisoare cu ajutorul lor.

— Foarte bine, domnule! Promit că aşteaptă până mâine, zise negrul. Dar acum ce fac pentru voi?

Avea multe de făcut şi le îndeplini în mod admirabil, omul nostru credincios. Mai întâi, la ordinele noastre, desfăcu frânghia de pe buturuga copacului şi ne aruncă nouă un capăt al ei. Nu era prea groasă, dar era deosebit de rezistentă, şi, deşi nu puteam face o punte cu ea, avea o valoare inestimabilă în cazul unei ascensiuni montane.

El legă celălalt capăt al ei de un pachet cu provizii ce fusese cărat sus şi am reuşit să-l tragem la noi. Astfel am căpătat hrană pentru cel puţin o săptămână, chiar dacă nu mai vânam nimic altceva. În cele din urmă, a coborât şi a mai cărat până pe platformă alte două pachete cu diverse mărfuri — o cutie cu muniţii, dar şi alte lucruri, care au ajuns la noi cu ajutorul frânghiei întinse peste prăpastie.

De abia seara a coborât din vârful uriaşei stânci izolate, după ce ne-a asigurat că îi va ţine pe indieni până în zori. Aşa a făcut, iar eu mi-am petrecut aproape întreaga primă noapte de pe platou scriind experienţele noastre la lumina unui felinar.

Am mâncat şi am ridicat tabăra chiar la marginea falezei, secând cele două sticle de Apollinaris care se găseau într-o ladă. Era vital pentru noi să dăm de apă, dar cred că şi lordului John îi ajungeau atâtea aventuri într-o singură zi şi nici unul dintre noi nu simţea nevoia să pornească mai departe, în necunoscut. N-am făcut focul şi nici zgomot prea mult.

Mâine (sau astăzi, mai degrabă, căci s-au ivit zorii şi tot scriu) ne vom aventura prima oară în acest ţinut straniu. Când voi putea scrie iar — sau dacă voi mai putea scrie — nu ştiu. Deocamdată, văd că indienii sunt la locurile lor şi sunt convins că fidelul nostru Zambo va veni să-mi ia scrisoarea. Sper doar să ajungă în mâna dumneavoastră.

PS. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât situaţia mi se pare mai disperată. Nu avem nici o speranţă că ne vom întoarce. Dacă ar fi crescut un copac uriaş la marginea platoului, l-am fi doborât ca să facem o punte, dar nu se află nici unul pe o distanţă de cincizeci de iarzi. N-am fi în stare să cărăm un asemenea trunchi pentru aşa ceva. Frânghia este prea scurtă, ca să coborâm pe ea. Situaţia noastră este disperată. Disperată!

CAPITOLUL X

S-AU ÎNTÂMPLAT LUCRURI UIMITOARE

S-au întâmplat lucruri uimitoare şi continuă să se întâmple. Toată hârtia pe care o am constă în cinci caiete vechi şi o mulţime de resturi şi am doar un stilou grafic, dar cât timp îmi voi putea mişca mâna voi continua să pun pe pagină experienţe şi impresii căci, de când suntem singurii oameni din lume ce vedem asemenea lucruri, e de o importanţă enormă

să le înregistrez când îmi sunt proaspete în memorie şi înainte ca soarta, care pare constant potrivnică, să ne copleşească.

Dacă Zambo va putea până la urmă să ducă scrisorile astea până la râu sau dacă eu le voi duce acasă, printr-un miracol, o dată cu mine, sau dacă, în sfârşit, vreun explorator, venind pe urmele noastre avantajat poate de un monoplan perfect va găsi manuscrisele, nu ştiu, dar consider că cele notate de mine sunt destinate nemuririi, ca orice aventură extraordinară.

În dimineaţa următoare, după ce am rămas captivi pe platou datorită nemernicului de Gomez, au început alte experienţe noi pentru noi. Primul incident petrecut n-a fost de natură să-mi creeze o imagine foarte favorabilă despre locul pe care rătăceam. De îndată ce m-am trezit din scurtul somn în care căzusem înainte de ivirea zorilor, ochii mi s-au aţintit pe propriul meu picior.

Pantalonul îmi lunecase, expunându-mi pielea câţiva inci deasupra ciorapului. Acolo am zărit un bob de strugure mare şi roşu. Mirat de asta, m-am aplecat să-l iau, când, spre groaza mea, a explodat între degetul meu mare şi arătător, împrăştiind sânge în toate direcţiile. Strigătul meu de dezgust îi aduse pe ambii profesori lângă mine.

— Foarte interesant, zise Summerlee, aplecându-se până la pielea mea. O căpuşă enormă, neclasificată încă, din câte ştiu.

— Primele fructe ale muncii noastre, spuse Challenger, pedant, ca de obicei. Vom denumi această insectă Ixodes Maloni. Micul inconvenient că ai fost muşcat, tinere prietene, nu poate, sunt sigur, cântări cât gloriosul privilegiu de a-ţi avea numele înscris în registrul nemuritor al geologiei. Din nefericire, ai zdrobit minunatul specimen în clipa în care se săturase.

— Ce ticăloşie infectă! Am strigat.

Profesorul Challenger îşi ridică sprâncenele mari în semn de protest şi mă bătu liniştitor pe umăr, cu mâna lui grea.

— Ar trebui să-ţi cultivi ochiul ştiinţific şi mintea ştiinţifică detaşată, zise el. Pentru un om cu temperament filozofic asemeni mie, căpuşa, cu trompa ei specifică şi stomacul ce i se dilată, este o capodoperă a naturii precum păunul sau aurora boreală. Mă doare sufletul să te aud vorbind aşa depreciativ de ea. Fără îndoială, cu atenţia cuvenită, am putea păstra un alt specimen.

— Nu există nici o îndoială în privinţa asta, zise Summerlee, rânjind, căci una chiar a dispărut după gulerul dumitale.

Challenger sări în sus ca un taur şi îşi sfâşie haina şi cămaşa ca să scape de căpuşe. Summerlee şi cu mine râdeam atât de tare, că nu-l puteam ajuta, l-am văzut expus torsul monstruos (cincizeci şi patru de inci). Trupul îi era acoperit de păr negru. De unde culesese căpuşa umblătoare? Dar tufişurile din jurul nostru erau pline de gângănii teribile şi era clar că trebuia să fugim de acolo.

Dar mai întâi de toate se dovedea necesar să ne înţelegem cu negrul nostru credincios, care apăruse pe platforma de pe stânca izolată cu conserve de cacao şi biscuiţi, pe care ni le aruncă. I-am poruncit ca din

proviziile râmase jos să păstreze cât îi trebuia pentru a rezista două luni acolo.

Indienii aveau să ia restul ca plată pentru serviciile lor şi pentru faptul că ne duceau scrisorile pe Amazon la vale. Câteva ore mai târziu i-am văzut în şir indian, departe, în câmp, fiecare cu un pachet pe cap, întorcându-se pe poteca pe care venisem. Zambo ocupa micul nostru cort de la baza stâncii uriaşe, rămânând singura noastră legătură cu lumea exterioară.

Ne-am hotărât ce să facem în continuare. Ne-am schimbat poziţia din tufişurile pline cu căpuşe, până ce am ajuns într-o poieniţă înconjurată de copaci groşi. În centrul ei existau nişte pietre plate, cu un excelent izvor în apropiere şi acolo, stând confortabil, am făcut primele planuri de invadare a noului ţinut.

Păsările cântau prin frunziş — în special una care parcă tuşea convulsiv, ceea ce era cu totul nou pentru noi — dar, dincolo de aceste sunete, nu existau alte semne de viaţă.

Prima noastră grijă a fost să facem un fel de listă a propriilor noastre provizii, ca să ştim pe ce ne bazăm. Cu cele aduse de noi şi de Zambo aveam destul. Mai important ca orice, din pricina primejdiilor care ne puteau înconjura, aveam cele patru puşti ale noastre şi o mie trei sute de gloanţe, şi de asemenea, un pistol, cu doar o sută cincizeci de cartuşe.

În ceea ce priveşte proviziile, acestea ne ajungeau pentru câteva săptămâni, aveam suficient tutun şi destulă aparatură ştiinţifică, o lunetă şi o lupă. Lucrurile respective le-am inventariat într-o poieniţă şi ca primă măsură de prevedere am tăiat cu toporul şi cuţitele câteva tufe cu spini, pe care le-am aşezat pe o circumferinţă cu diametrul de cincisprezece iarzi.

Acesta avea să fie, deocamdată, cartierul nostru general — locul de refugiu în cazul apariţiei bruşte a unei primejdii şi magazia păzită a proviziilor noastre. I-am spus Fortul Challenger.

Am terminat pregătirile respective pe la prânz. Temperatura nu era excesivă, iar caracteristica generală a platoului, ca vegetaţie şi climă, se dovedea temperată. Fagul, stejarul şi chiar mesteacănul se găseau printre copacii din jurul nostru. Un imens arbore gingko, mai înalt decât ceilalţi, îşi întindea ramurile şi frunzişul des peste fortul construit de noi. La umbra lui ne continuam discuţia, în timp ce Lordul John, care preluase comanda la momentul acţiunii, ne prezenta părerea sa.

— Cât timp nici un om sau animal nu ne-a văzut, nici nu ne-a auzit, suntem în siguranţă, zise el. Când vor afla însă, vor începe necazurile noastre. Deocamdată, nu ştiu de noi. De aceea, să nu ne arătăm prea mult şi să spionăm ţinutul. Să ne uităm la vecinii noştri, înainte de a-i primi în vizită.

— Dar va trebui să înaintăm, m-am aventurat să observ.

— Categoric, băiatul meu! Vom înainta. Dar cu grijă. Să nu ne îndepărtăm prea mult, încât să nu ne putem întoarce la bază. Mai presus de orice, să nu tragem cu puştile decât dacă suntem în mare primejdie.

— Dar tu ai tras ieri, zise Summerlee.

— Da, nu se putea altfel. Totuşi, vântul era tare şi bătea într-o altă direcţie. De aceea, zgomotul nu cred că a ajuns prea departe, pe platou. Chiar aşa, cum vom numi locul acesta? Presupun că trebuie să-i spunem cumva.

Au existat câteva sugestii, mai mult sau mai puţin fericite, dar cea a lui Challenger s-a dovedit decisivă.

— Nu poate avea decât un nume, spuse el. Să-l denumim după cel care l-a descoperit, Ţinutul Maple White.

Aşa că i s-a zis Ţinutul Maple White, cum l-am trecut şi pe harta mea. Sper că aşa va apărea, în viitor, şi în atlas.

Pătrunderea lentă în Ţinutul Maple White era chestiunea arzătoare ce ne preocupa. Aveam evidenţa, în faţa ochilor noştri, că zona era locuită de făpturi necunoscute şi din caietul cu schiţe al lui Maple White rezulta că monştri îngrozitori se puteau ivi de oriunde. Că şi fiinţele omeneşti de acolo puteau fi răuvoitoare o sugera scheletul înfipt în bambuşi, care nu avusese cum să ajungă acolo decât aruncat de sus.

Situaţia noastră, aflaţi în acel ţinut de unde nu puteam evada, se dovedea, în mod evident, foarte periculoasă, iar minţile noastre erau de acord cu toate măsurile de prevedere pe care experienţa lordului John o sugera. Însă se dovedea cert că nu trebuia să ne oprim la marginea lumii misterioase când sufletele ne împingeau cu nerăbdare să înaintăm până în centrul acesteia.

De aceea am blocat intrarea în fortul nostru cu câteva tufe de mărăcini şi am plecat din tabăra unde ne-am lăsat proviziile, înconjurate peste tot de gardul de spini. Am pornit încet şi cu precauţie în necunoscut, urmând cursul unui pârâu care pornea de la izvorul nostru şi avea să ne călăuzească şi pe drumul de întoarcere.

De abia am plecat şi au apărut semnele că adevărate minuni ne aşteptau. După câteva sute de iarzi de pădure deasă, conţinând mulţi copaci necunoscuţi pentru mine, dar pe care Summerlee, botanistul grupului, i-a recunoscut ca făcând parte dintre conifere şi dispăruseră de mult din lumea de jos, am intrat într-o regiune unde pârâul s-a lăţit şi a format o mlaştină întinsă.

Nuiele înalte, dintr-o specie necunoscută, creşteau în mare număr înaintea noastră. Li s-a spus equisitaceea sau barba-ursului. Copacii de ferigă se găseau printre ele şi se aplecau în bătaia vântului. Brusc, Lordul John, care mergea primul, se opri cu mâna ridicată.

— Uitaţi-vă la asta! Zise el. Pe Sfântul Gheorghe, trebuie să fie strămoşul tuturor păsărilor!

O urmă enormă de talpă, cu trei degete, se găsea imprimată în noroiul din faţa noastră. Creatura, oricare ar fi fost ea, traversase mlaştina şi intrase în pădure. Ne-am oprit toţi să cercetăm urma aceea monstruoasă.

Dacă era într-adevăr o pasăre — ce alt animal ar fi putut lăsa asemenea amprentă? — Piciorul îl depăşea cu mult în dimensiuni pe cel al unui struţ, iar greutatea ei, la asemenea scară, trebuia să fie enormă. Lordul John se uită de îndată în jur şi băgă două cartuşe în puşca sa pentru elefanţi.

— Pe renumele meu de vânător, zise el, dacă urma asta nu e proaspătă. Creatura a trecut pe aici acum nici zece minute. Uitaţi-vă cum apa musteşte încă în urma cea mai adâncă! Dumnezeule! Iată şi amprenta unui pui!

Nişte urme mai mici, de aceeaşi formă, mergeau în paralel cu cele mari.

— Dar ce spuneţi de asta? Strigă triumfător profesorul Summerlee, indicând spre amprenta uriaşă a unei mâini omeneşti cu cinci degete ce apărea printre urmele cu trei degete.

— Wealden! Strigă Challenger. Am văzut aşa ceva în lutul de la Wealden. E o făptură ce merge ridicată pe picioarele cu trei degete şi uneori se sprijină în labele din faţă, cu cinci degete. Nu-i o pasăre, dragă Roxton, nu-i o pasăre.

— O fiară?

— Nu. O reptilă — un dinozaur. Nimic altceva n-ar fi lăsat o asemenea urmă. L-au intrigat destul pe un valoros doctor din Sussex, cu vreo nouăzeci de ani în urmă, dar cine din lume ar fi sperat să vadă aşa ceva?

Cuvintele i se stinseră într-o şoaptă şi toţi am încremenit. Luându-ne după urme, ieşisem din mlaştină şi pornisem printre copaci şi tufişuri. Dincolo de aceştia era o poiană şi acolo se găseau cinci făpturi uimitoare. Lăsându-ne jos, printre tufe, le-am putut vedea după pofta inimii.

Se aflau, cum am spus, cinci, doi adulţi şi trei pui. Dimensiunile lor erau imense. Chiar şi puii erau mari cât elefanţii, în timp ce adulţii nu puteau fi comparaţi cu nici un animal văzut până atunci. Aveau pielea de culoarea ardeziei, acoperită cu solzi ca la şopârle, iar aceştia străluceau în lumina soarelui.

Toţi cinci dinozaurii stăteau în picioare, echilibrându-se cu cozile lor uriaşe, iar cu labele din faţă, cu cinci degete, rupeau ramuri din copaci şi le mâncau. Nu ştiu cum i-aş putea descrie mai bine decât spunând că erau ca nişte canguri monstruoşi, de vreo şapte metri înălţime, cu pielea precum crocodilii.

Nu-mi dau seama cât am stat nemişcaţi acolo, holbându-ne la acel spectacol uimitor. Vântul, puternic, bătea spre noi, astfel că nu puteam fi descoperiţi. Din când în când, puii se jucau în jurul părinţilor lor, făcând tumbe, târând în jocul lor şi adulţii care căzeau cu mare zgomot pe pământ.

Forţa părinţilor părea a nu cunoaşte limite. Unuia dintre ei, fiindu-i dificil să ajungă la nişte crengi cu frunze ce creşteau pe un copac, la înălţime considerabilă, smulse trunchiul acestuia cu labele din faţă. Acţiunea părea, cum am crezut, să arate dezvoltarea mare a muşchilor săi, dar şi una foarte mică a creierului, căci arborele se prăbuşi peste el şi urletele care urmară demonstrară că rezistenţa îi era, totuşi, limitată.

Incidentul îl făcu să creadă că împrejurimile se dovedeau primejdioase, astfel că porni încet de acolo, prin pădure, după el luându-se partenera sa adultă şi cei trei pui enormi. Le-am urmărit strălucirea solzilor printre trunchiurile copacilor şi capetele ondulându-se pe deasupra tufelor. Apoi au dispărut.

M-am uitat la tovarăşii mei. Lordul John stătea uimit, cu degetul pe trăgaci, cu ochii de vânător strălucind. Ce n-ar fi dat pentru un asemenea cap drept trofeu, pe policioara de deasupra căminului, în locuinţa lui de la Albany! Totuşi, raţiunea îl domina, căci continuarea expediţiei noastre în ţinutul minunilor depindea de ascunderea prezenţei noastre în faţa locuitorilor de acolo.

Cei doi profesori trăiau un extaz tăcut. În entuziasmul lor se luaseră unul pe celălalt de mână şi stăteau ca doi copii ce se uitau la o minune. Obrajii lui Challenger se destinseseră într-un zâmbet angelic, iar chipul sardonic al lui Summerlee exprima, pentru moment, uimirea şi respectul.

— Nune dimittis![3] Strigă el în cele din urmă. Ce vor spune în Anglia despre asta?

— Dragul meu Summerlee, îţi voi spune eu exact ce vor zice în Anglia, răspunse Challenger. Că eşti un mincinos notoriu şi un savant şarlatan, cum tu şi alţii aţi zis despre mine.

— În faţa fotografiilor?

— Trucate, Summerlee. Stângaci trucate!

— În faţa exemplarelor?

— Ah, aici s-ar putea să-i învingem. Malone şi ceata lui de pe stradă pot schelălăi cât vor. Pe 28 august am văzut cinci iguanodoni vii într-o poiană din Ţinutul Maple White. Scrie asta în jurnalul tău, tinere prieten, şi trimite-o la fiţuica ta.

— Şi fii gata să primeşti un şut, zise Lordul John. Lucrurile se văd altfel de la latitudinea Londrei, tinere. Acolo există mulţi care nu-şi spun povestirile, de teamă că nu îi va crede nimeni. Cine să-i condamne? Peste o lună sau două şi nouă ni se va părea că am visat. Ce spuneai că sunt?

— Iguanodoni, răspunse Summerlee. Le găseşti urmele în nisipurile de la Hastings, în Kent şi în Sussex. Sudul Angliei era plin de ei pe vremea când acolo creştea o vegetaţie luxuriantă. Condiţiile s-au schimbat, iar animalele au pierit. Aici se pare că nu s-au modificat condiţiile, iar ele trăiesc şi azi.

— Dacă scăpăm cu viaţă de aici, vreau să iau un cap de-al lor cu mine, zise Lordul John. Trofeele mele din Somalia şi Uganda sunt nimic pe lângă aşa ceva! Nu ştiu ce credeţi voi, dar am impresia că mergem pe gheaţă subţire.

Aveam acelaşi sentiment, că misterul şi pericolul ne înconjurau. În umbra copacilor domnea o ameninţare continuă. Când ne uitam în frunzişul întunecat, inimile ne îngheţau de teamă. E adevărat că monştrii pe care-i văzusem erau bestii greoaie, inofensive, parcă incapabile de a răni pe cineva, dar în acea lume uimitoare ce supravieţuitori mai puteau fi — ce făpturi îngrozitoare, gata să se repeadă la noi, zăceau după stânci sau prin tufişuri?

Ştiam puţine despre creaturile preistorice, dar îmi aminteam clar o carte despre care citisem, în care se vorbea de animale pe lângă care leul sau

---

3 Nunuc dimittis servum tuum, Domine (în limba latină, în original) — Acum slobozeşte, Doamne, pe robul tău! (n.red.)

tigrul erau cât şoarecii pe lângă pisici. Ce se întâmpla dacă prin pădurile din Ţinutul Maple White găseam asemenea făpturi?

A fost destinat ca în acea dimineaţă — prima în lumea nouă — să aflăm ce ciudăţenii se aflau în jurul nostru. Am avut parte de o aventură îngrozitoare. la care mi-e teamă să mă gândesc. Dacă, aşa cum spunea Lordul John, mlaştina iguanadonilor va rămâne pentru noi un vis, atunci sigur mlaştina pterodactililor va fi, întotdeauna, coşmarul nostru. Să vă povestesc exact ce s-a întâmplat.

Am mers foarte încet prin pădure, în parte fiindcă Lordul John se purta ca iscoada noastră, înainte să ne lase să înaintăm, în parte că la fiecare pas, cei doi profesori ai noştri erau gata să se aplece, uimiţi, în faţa vreunei flori sau insecte care li se părea necunoscută.

Nu făcusem mai mult de două sau trei mile în total, umblând pe cursul pârâului, când am ajuns la o poiană de mari dimensiuni. O centură de tufişuri ducea la nişte stânci — întregul platou era presărat cu bolovani. Ne îndreptam lent spre stâncile acelea, printre tufele care ne ajungeau până la brâu, când am observat o bolboroseală şi un fluierat uşor.

O zarvă continuă umplea văzduhul şi părea că vine dintr-un loc aflat înaintea noastră, la mică distanţă. Lordul John şi-a ridicat mâna ca un semnal pentru noi să ne oprim şi a pornit mai departe cu agilitate, aplecându-se şi alergând, spre şirul de stânci. L-am văzut cercetând din priviri spre ei şi făcând un gest de uimire.

Apoi a stat o vreme, de parcă ar fi uitat de noi, într-atât de hipnotizat era de ceea ce vedea. În cele din urmă, ne-a făcut semn cu mâna să ne apropiem, ţinând braţul ridicat ca semnal spre a fi precauţi. Întregul lui comportament m-a făcut să presimt că ceva uimitor, dar tare periculos se găsea înaintea, noastră.

Târându-ne pe o parte, ne-am uitat peste stânci. Locul văzut de noi era o văgăună de natură vulcanică. Avea forma unei vaze şi pe fundul acesteia, aflat la sute de iarzi de noi, se găseau bălţi cu apă verzuie, cu pipirig în jurul lor. Era un loc foarte ciudat, dar ocupanţii săi l-au făcut să pară o scenă din opera lui Dante.

Pterodactilii colcăiau acolo. Sute de asemenea animale stăteau laolaltă, cât vedeai cu ochii. Fundul văgăunii, în jurul bălţilor, era acoperit de puii lor, şi de mame hidoase ce-şi îngrijeau ouăle gălbui şi membranoase. Din acea mulţime târâtoare de reptile obscene se ridica zgomotul ce umplea văzduhul, şi mirosul oribil, care ne îmbolnăvea.

Deasupra tuturor stăteau, fiecare pe stânca lui, înalţi, cenuşii, uscaţi, mai mult morţi decât vii, oribilii masculi, absolut nemişcaţi, în afara ochilor lor roşii care li se roteau în cap şi a zgomotului sec al ciocurilor lor în timp ce câte un dragon zburător trecea peste ei.

Imensele lor aripi membranoase se terminau cu nişte antebraţe, iar ei stăteau ca nişte gigantice femei bătrâne, înfofolite în nişte şaluri hidoase, cu nervuri, cu capetele feroce şi frunţile bombate. Mari şi mici, nu mai puţin de o mie de asemenea creaturi se găseau în văgăuna dinaintea noastră.

În cele din urmă, totuşi, Challenger, ocupat cu demonstrarea unui lucru contestat de Summerlee, îşi înălţă capul peste piatra ce-l ascunsese şi aproape că aduse distrugerea asupra noastră. Imediat, cel mai apropiat mascul scoase un strigăt, îşi fâlfâi aripile membranoase şi se ridică în văzduh. Femelele şi puii se îngrămădiră lângă bălţi, în timp ce întregul cerc de santinele se ridicară, una după alta, şi se avântară pe cer.

Era o privelişte minunată să vezi cel puţin o sută de asemenea făpturi enorme şi urâte plutind cu aripile desfăcute pe deasupra noastră. Dar imediat ne-am dat seama că era şi una care nu ne mai permitea să zăbovim acolo. La început, bestiile au zburat în jurul nostru, într-un inel uriaş, ca pentru a cerceta ce anume le ameninţa.

După aceea se lăsară tot mai jos, până ce ajunseră să se învârtească pe lângă noi, fluturarea uscată, ca un pârâit, a aripilor lor imense făcând un zgomot ce mi-a amintit de aerodromul de la Hendon, într-o zi de întrecere aviatică.

— Porniţi spre pădure şi nu vă îndepărtaţi unul de celălalt, strigă Lordul John, luându-şi puşca. Animalele astea au devenit foarte primejdioase.

Când am vrut să ne retragem, cercul s-a închis deasupra noastră, până ce vârfurile aripilor celor mai apropiaţi pterodactili aproape că ne atingeau feţele. Am dat în ei cu paturile puştilor, dar nu exista nimic vulnerabil sau solid în care să loveşti. Apoi, brusc, din cercul lor rotitor se ivi un gât lung şi un cioc înfiorător se repezi către noi. Fu urmat de altele.

Summerlee urlă şi îşi acoperi faţa cu mâinile. Sângele îi ţâşnise din obraz. Am simţit o lovitură în ceafă şi m-am întors ameţit, din pricina şocului. Challenger s-a prăbuşit şi, aplecându-mă să-l ridic, am fost iar izbit din spate şi am căzut peste el. În aceeaşi clipă am auzit bubuind puşca pentru elefanţi a lordului John şi, uitându-mă în sus, am văzut un monstru cu aripa ruptă prăbuşindu-se pe sol, scuipând şi horcăind.

Cum se holba aşa către noi, cu ochii bulbucaţi şi ciocul larg deschis, părea o imagine a necuratului dintr-o pictură medievală. Celelalte bestii se înălţară, la un sunet scos pe neaşteptate, zburând în continuare în cerc deasupra capetelor noastre.

— Acum! Strigă Lordul John. Acum, dacă ţineţi la vieţile voastre!

Ne-am repezit printre tufişuri şi chiar când am ajuns printre copaci, ei se aflau iar deasupra noastră. Summerlee nu se mai ţinea pe picioare, dar l-am sprijinit noi şi am fugit printre trunchiurile arborilor. Acolo ne găseam în siguranţă, căci aripile imense nu aveau destul spaţiu să se balanseze printre crengi.

În timp ce şchiopătam spre casă, amărâţi şi speriaţi, i-am văzut zburând în înaltul cerului încă multă vreme, deasupra noastră, rotindu-se în cerc, părând cât porumbeii sălbatici, urmărindu-ne înaintarea din priviri. Când, în sfârşit, am pătruns în pădurea deasă, au abandonat vânătoarea şi nu i-am mai văzut.

— O experienţă foarte interesantă şi convingătoare, zise Challenger, când ne-am oprit lângă pârâu şi şi-a spălat piciorul umflat. Suntem excepţional de bine informaţi, Summerlee, despre obiceiurile acestor

pterodactili turbaţi.

Summerlee se ştergea de sângele de la o tăietură din frunte, în timp ce eu îmi bandajam o rană la ceafă. Lordul John avea umărul hainei sfâşiat, dar colţii creaturii doar îi zgâriaseră pielea.

— Trebuie observat, continuă Challenger, că tânărul nostru prieten a fost înţepat, fără îndoială, iar haina lordului John a fost sfâşiată de o muşcătură. În cazul meu, m-au bătut în cap cu aripile, aşa că am avut parte de o demonstraţie remarcabilă a metodelor lor variate de atac.

— Abia am scăpat vii, zise sobru Lordul John. Cumplită moarte ne-ar fi aşteptat dacă le cădeam în gheare! Îmi pare rău că am tras dar, Dumnezeule, n-am avut de ales!

— N-am fi scăpat dacă n-ai fi făcut-o, am spus eu, cu convingere.

— Poate că n-am făcut nimic rău, zise el. Prin pădurea asta trebuie să fie multe zgomote ce se aseamănă cu o împuşcătură. Acum, dacă sunteţi de acord cu mine, am avut parte de destule emoţii astăzi şi avem nevoie de cutia de prim-ajutor de la tabără. Cine ştie ce venin au bestiile astea în fălcile lor hidoase?

Fireşte însă, nici un om nu mai avusese o astfel de zi, de când e lumea. Dar alte surprize ne aşteptau. Când, urmând cursul pârâului nostru, am ajuns, în sfârşit, în poiana noastră şi am văzut fortăreaţa de mărăcini a taberei, am crezut că aventurile noastre s-au încheiat. Însă mai aveam ceva la care să ne gândim, înainte de a ne odihni.

Poarta Fortului Challenger nu fusese atinsă, nici gardul din jur deteriorat, totuşi ne vizitase, în absenţă, o creatură ciudată şi puternică. Nici o amprentă rămasă în sol nu ne dezvăluia natura ei, doar o creangă ruptă a unui uriaş copac gingko sugera cum venise şi plecase. Forţa ei ostilă se evidenţia clar în felul în care arătau proviziile. Împrăştiate pe pământ, o cutie de conserve de carne sfărâmată, cartuşele dintr-o cutie aruncate în tufiş, gloanţele de aramă aruncate. Din nou am fost cuprinşi de o spaimă nedefinită şi ne-am uitat speriaţi în jur la umbrele din apropierea noastră, ale copacilor din spatele cărora oricând putea apărea ceva îngrozitor.

Ce bine a fost când ne-am auzit strigaţi de Zambo şi, ducându-ne la marginea platoului, l-am văzut rânjind la noi de pe vârful stâncii uriaşe.

— Totu-i bine, dom' Challenger, totu-i bine, strigă el. Eu stau aici. Fără teamă. Întotdeauna mă găsiţi aici când vreţi.

Chipul lui negru şi onest şi imensa privelişte dinaintea noastră, ce ne ducea înapoi până la jumătatea drumului parcurs, pe afluentul Amazonului, ne-au ajutat să ne amintim că ne aflam pe pământ, în secolul XX şi nu transportaţi, prin magie, pe vreo planetă dintr-o altă perioadă, mai timpurie ori mai târzie.

Cât de dificil a fost să înţelegem că linia violetă din depărtare reprezenta, de fapt, fluviul pe care umblau vapoare mari, iar oamenii vorbeau despre problemele vieţii, în timp ce noi, părăsiţi printre fiinţele unei ere trecute, nu puteam decât să ne uităm spre aceasta şi să tânjim pentru tot ce însemna ea.

O altă amintire mi-a rămas din acea zi minunată şi cu asta îmi închei

scrisoarea. Cei doi profesori, înfuriaţi, fără îndoială, de disputele lor, voiau să stabilească dacă atacatorii noştri fuseseră într-adevăr pterodactili sau dimorphocloni, şi îşi spuneau vorbe grele. Ca să-i evit, m-am retras, mai departe de ei, şi stăteam, fumând, pe trunchiul unui copac prăbuşit când Lordul John veni spre mine.

— Malone, zise el, îţi aminteşti locul unde se găseau bestiile?

— Foarte bine.

— Un fel de con vulcanic, nu?

— Exact, am răspuns.

— Ai observat solul?

— Stâncos.

— Dar în jurul apei, unde erau nuielele?

— Părea un fel de nămol.

— Exact. Con vulcanic plin de nămol albastru.

— Și ce-i cu asta? Am întrebat.

— Nimic, nimic, zise el şi se îndreptă într-acolo unde vocile certăreţilor savanţi se ridicau în duet prelungit, cea stridentă, a lui Summerlee, distingându-se de cea baritonală a lui Challenger.

Nu m-aş mai fi gândit la remarca lordului John dacă nu l-aş fi auzit iar, în aceeaşi noapte, murmurând singur:

— Nămol albastru — nămol într-un con vulcanic!

Au fost ultimele cuvinte pe care le-am auzit înainte de a mă cufunda într-un somn de plumb.

CAPITOLUL XI

O DATA AM FOST ŞI EU EROU

Lordul John Roxton avea dreptate când se gândea că o anumită cantitate toxică putea să se afle în muşcătura oribilelor creaturi care ne atacaseră. În dimineaţa următoare aventurii noastre pe platou, atât Summerlee, cât şi eu, sufeream şi aveam febră, în timp ce Challenger şchiopăta rău, din pricina genunchiului.

Am stat în tabără întreaga zi, astfel că Lordul John, văzându-şi singur de treabă, noi ajutându-l foarte puţin, a ridicat un gard înalt şi des de mărăcini, care însemna singura noastră apărare. Îmi amintesc faptul că întreaga zi am fost urmărit de sentimentul că eram observaţi îndeaproape, deşi nu ştiam de cine sau de cât timp.

Impresia mea era atât de puternică, încât i-am vorbit profesorului Challenger despre aceasta, care a considerat-o datorată stării mele de febră. Iar şi iar m-am uitat înjur, cu convingerea că aveam să observ ceva, dar ochii mei n-au întâlnit altceva decât încurcătura de mărăcini din gard şi coroanele umbroase ale copacilor uriaşi care se arcuiau deasupra capetelor noastre.

Dar sentimentul a devenit chiar mai intens în mintea mea că ceva ne urmărea şi ne voia răul. Nu se afla departe. M-am gândit la superstiţia indiană despre Curupuri — îngrozitorul şi ademenitorul spirit al pădurii — şi mi-aş fi imaginat că această teribilă prezenţă bântuia în jurul celor care-i invadaseră îndepărtatul şi tainicul loc de retragere.

În acea noapte (a treia în Ţinutul Maple White) am trăit o experienţă care ne-a lăsat o impresie îngrozitoare şi ne-a făcut să-i mulţumim lordului John, care muncise din greu să ne facă fortăreaţa impenetrabilă. Dormeam în jurul focului aproape stins, când am fost treziţi — sau, mai degrabă, aş spune, smulşi din somnul greu — de o succesiune de strigăte şi ţipete, cum nu mai auzisem vreodată.

Nu cunosc nici un sunet cu care să compar acel tumult uimitor, ce părea să vină de la doar câteva sute de iarzi de tabăra noastră. Îţi spărgea urechea precum sirena unei locomotive. Era, mai degrabă, un şuierat clar, mecanic, ascuţit, tare şi vibrant, cu un sâmbure amplificat de agonie şi teroare.

Ne-am acoperit urechile cu mâinile ca să nu mai auzim chemarea care ne întindea atât de rău nervii. O sudoare rece mi-a acoperit trupul şi inima mă durea. Toate blestemele vieţii chinuite, toate incriminările văzduhului, nenumăratele lui necazuri păreau să se concentreze şi să se condenseze într-un singur strigăt, agonizant şi îngrozitor.

Şi, sub acesta, grav, ca un ţiuit, exista un altul, mai intermitent, gros, ca un hohot de râs, un gâlgâit din gât ce forma un acompaniament grotesc ţipătului cu care era amestecat. Timp de trei sau patru minute continua îngrozitorul duet, în timp ce din frunziş păsările zburară speriate. Apoi se sfârşi, la fel de brusc precum începuse.

Multă vreme am rămas încremeniţi, înspăimântaţi şi tăcuţi. Lordul John aruncă crengi pe foc, iar lumina lui roşiatică puse în evidenţă chipurile concentrate ale tovarăşilor mei şi îndepărtă bezna ce acoperise marile ramuri de deasupra capetelor noastre.

— Ce-a fost asta? Am şoptit.

— Vom afla mâine dimineaţă, răspunse Lordul John. A fost aproape de noi, nu la o depărtare mai mare decât poiana.

— Am avut privilegiul să ascultăm o tragedie preistorică, o dramă petrecută printre trestiile de la marginea vreunei lagune jurasice, când dragonul cel mare înhaţă un animal mai mic prin mocirlă. A fost, desigur, foarte bine pentru om că a apărut mai târziu, pe scara evoluţiei.

Existau forţe, la începutul lumii, pe care nici curajul, nici mecanismele sale nu le-ar fi putut birui. Ce să fi făcut praştia lui, suliţa sau săgeţile împotriva unor asemenea puteri precum cele care au bântuit pe aici în noaptea asta? Nici cu o puşcă modernă nu-i faci prea mult rău unui astfel de monstru...

— Cred că-l voi purta în spate pe micul meu prieten, spuse Lordul John, mângâindu-şi arma pentru elefanţi. Dar şi fiara are multe şanse să supravieţuiască.

Summerlee ridică mâna.

— Ssst! Strigă el. Am auzit ceva!

Din tăcerea adâncă răsunară câteva plesnituri la intervale regulate de timp. Erau paşii unui animal — ce călca greoi, dar grijuliu, pe sol. Se furişa fără grabă în jurul taberei noastre, apoi se opri înaintea intrării. Auzirăm cum respira. Doar slabul nostru gard de protecţie ne apăra de această oroare a nopţii. Fiecare îşi luă puşca. Lordul John dădu la o parte o tufă de mărăcini, ca să facă un loc de trecere prin gard.

— Pe Sfântul Gheorghe, şopti el. Cred că-l pot vedea!

M-am aplecat şi am privit în noapte, peste umărul său. Da, îl puteam vedea şi eu. La umbra adâncă a unui copac se zărea o umbră mai intensă, nedefinită — a unei forme ghemuite ce părea viguroasă şi ameninţătoare. Părea ceva mai înalt ca un cal, cu un contur ce sugera volum şi putere.

Gâfâitul făpturii aceleia, cu totul deosebit şi foarte intens, ca zgomotul făcut de un motor, dezvăluia un organism monstruos. O dată, mişcându-mă, am crezut că am văzut lucirea a doi ochi verzui, îngrozitori. Se auzi un scârţâit greoi, ca şi cum făptura se retrăgea târându-se.

— Cred că e gata să sară pe noi, am zis, trăgând piedica armei.

— Nu trage! Nu trage! Şopti Lordul John. În tăcerea nopţii, o împuşcătură s-ar auzi de la distanţe mari. Păstreaz-o ca ultima şansă.

— Dacă trece peste gardul nostru vom trage, zise Summerlee, iar glasul îi fu urmat de un hohot de râs nervos.

— Nu trebuie să treacă peste el, strigă Lordul John. Însă nu trageţi până ce nu se întâmplă asta. Poate că pot să-l împiedic cumva. Voi încerca, oricum.

A fost o faptă eroică şi n-am mai văzut pe nimeni făcând aşa ceva. Se aplecă peste foc, luă o creangă aprinsă şi se furişă, o clipă mai târziu, prin deschizătura pe care o făcuse în gard. Făptura se mişcă înainte, cu mârâit înfiorător. Lordul John nu ezită nici o clipă şi, alergând spre el, îi băgă torţa arzând în faţă.

Pentru o clipă mi s-a părut că văd masca oribilă a unei ţestoase uriaşe, cu pielea plină de bube, ce scotea sânge prin gura-i deschisă. În clipa următoare, s-a auzit o trosnitură puternică şi cumplitul nostru vizitator a dispărut.

— Cred că nu-i place să înfrunte focul, zise Lordul John, râzând, în timp ce se întorcea să pună creanga la locul ei.

— Nu trebuia să rişti astfel, i-am strigat noi, cu toţii.

— N-aveam de ales. Dacă ar fi pătruns printre noi, am fi tras unii în alţii, ca să-l doborâm. Pe de altă parte, dacă am fi tras prin gard şi l-am fi rănit, ar fi tăbărât pe noi, fără a mai spune că ne-am fi dat de gol. Pe scurt, cred c-am ieşit cu bine din tărăşenia asta. Ce era animalul ăsta?

Savanţii noştri se uitară unul la celălalt, ezitând.

— Personal, nu sunt în stare să clasific făptura cu certitudine, răspunse Summerlee, aprinzându-şi pipa la foc.

— Refuzând să te angajezi astfel, dai dovadă de o rezervă tipică omului de ştiinţă, zise Challenger, cu multă bunăvoinţă. Nici eu nu sunt pregătit decât să spun că, în termeni generali, am venit în contact, azi-noapte, cu

un tip de dinozaur carnivor. Mi-am exprimat deja părerea că aşa ceva ar putea să existe pe platou.

— Să ţinem minte, remarcă Summerlee, că sunt multe forme preistorice care n-au coborât niciodată în lumea noastră. Vom putea să le dăm denumiri tuturor celor pe care le vom întâlni?

— Sigur că da. Măcar o clasificare primară să încercăm să facem. Mâine, vom strânge probe pentru a identifica animalul acesta. Deocamdată, să ne culcăm din nou.

— Dar nu fără a pune o santinelă, zise Lordul John, hotărât. Nu ne putem permite să trăim la întâmplare într-un ţinut ca ăsta. Vom face de pază câte două ore fiecare.

— Atunci eu îmi voi termina pipa, fiind primul de serviciu, spuse profesorul Summerlee.

Şi de atunci am făcut întotdeauna de pază, noaptea.

Dimineaţa am descoperit repede sursa zarvei oribile din timpul nopţii. Poiana iguanodonilor fusese scena unui cumplit măcel. Din bălţile de sânge şi bucăţile de carne enorme împrăştiate în toate direcţiile, pe pajiştea verde, ne-am imaginat, la început, numărul animalelor ucise, dar, cercetând mai atent rămăşiţele, am descoperit că distrugerea acelor monştri ciudaţi fusese realizată de o creatură mai mare şi mai feroce, care îi făcuse, literalmente, fărâme.

Cei doi profesori ai noştri erau absorbiţi de ceea ce vedeau, şi examinau fiecare bucăţică, ce purta urmele unor dinţi sălbatici şi a unor gheare enorme.

— Trebuie să suspendăm temporar judecata noastră, zise Challenger, cu o bucată de carne albicioasă peste genunchi. Explicaţiile ar avea consistenţă acceptând prezenţa unui tigru cu dinţi-sabie, aşa cum se găsesc încă pe pereţii cavernelor noastre. Dar făptura ce a făcut ravagii pare să fie mai mare şi mai apropiată de reptile. Personal, m-aş pronunţa pentru alosaurus.

— Sau megalosaurus, spuse Summerlee.

— Exact. Oricare dintre marii carnivori dinozauri ar putea fi acceptat. Printre ei găsim cele mai îngrozitoare forme de viaţă animală care au blestemat pământul şi au binecuvântat muzeele.

A izbucnit în râs zgomotos de propriul său concept căci, deşi nu prea avea simţul umorului, cea mai mică glumă ieşită din gura lui era apreciată în mod deosebit.

— Cu cât facem mai puţin zgomot, cu atât mai bine, zise, scurt, Lordul John. Nu ştii cine sau ce poate fi în apropierea noastră. Dacă tipul ăsta se întoarce pentru micul dejun şi ne prinde aici, nu prea vom avea de ce râde. Fiindcă veni vorba, ce este semnul acesta pe pielea iguanodonului?

Pe pielea colorată ca ardezia, acoperită de solzi, undeva deasupra umărului se găsea un cerc dintr-o substanţă care semăna cu asfaltul. Nici unul dintre noi nu putu sugera ce însemna, deşi Summerlee era de părere că văzuse ceva similar pe un pui, cu două zile în urmă. Challenger nu zise nimic, dar părea plin de sine, ca şi cum ar fi ştiut despre ce era vorba, dar

nu voia să spună, astfel că, până la urmă, Lordul John îl întrebă direct ce opinie avea.

— Dacă înălţimea voastră îmi permite cu mărinimie să deschid gura, aş fi fericit să-mi exprim sentimentele, spuse el, cu un sarcasm elaborat. Nu sunt obişnuit să primesc însărcinări aşa cum le porunciţi celorlalţi, înălţime. Nu mi-am dat seama că trebuia să vă cer permisiunea de a zâmbi la o glumă nevinovată.

Până ce nu i-au fost prezentate scuze, prietenul nostru nu s-a potolit. După aceea, ni s-a adresat de la distanţă, stând pe trunchiul unui copac prăbuşit, vorbindu-ne cu preţiozitate:

— Cu privire la semn, zise el, sunt înclinat să fiu de acord cu colegul şi prietenul meu, profesorul Summerlee, că petele sunt din asfalt. Cum acest platou este, în mod natural, vulcanic, iar asfaltul se asociază întotdeauna cu forţele plutonice, nu mă îndoiesc de existenţa lui în stare lichidă, venind în contact cu animalele respective.

O problemă mai importantă este cea a monstrului carnivor care şi-a lăsat urma în poiană. În mare, ştim că platoul acesta nu este mai mare ca un comitat englez. În acest spaţiu limitat, un număr de creaturi, dintre care multe au dispărut în lumea noastră, de jos, trăiesc împreună de foarte multă vreme. Mi se pare limpede ca într-o perioadă atât de lungă, unele carnivore, multiplicate peste măsură, şi-au epuizat rezerva de hrană ori şi-au modificat modul de alimentare sau au murit de foame. Vedem că nu s-a întâmplat aşa. Înainte doar ne imaginam că echilibrul natural se păstrează prin limitarea numărului de creaturi feroce.

Una dintre multele probleme interesante, totuşi, care aşteaptă soluţia noastră, este să descoperim felul în care se păstrează echilibrul în natură, îndrăznesc să cred că vom avea, în viitor, ocazia să studiem mai amănunţit dinozaurii carnivori.

— Şi eu mă aventurez să cred că nu, am observat eu.

Profesorul doar s-a încruntat, ca şi cum un băieţel făcea o remarcă minoră unui cadru didactic experimentat.

— Poate că profesorul Summerlee are vreo observaţie de făcut, zise el, şi cei doi savanţi se ridicară într-o atmosferă ştiinţifică înaltă, discutând problemele legate de rata naşterilor şi declinul rezervelor de hrană, în cadrul luptei pentru existenţă.

În dimineaţa aceea am trecut pe hartă o mică porţiune din platou, evitând mlaştina pterodactililor şi mergând pe partea estică a pârâului, nu spre vest. În acea direcţie, ţinutul era acoperit tot de păduri dese, prin care înaintam cu greu.

Până acum am zăbovit asupra grozăviilor din Ţinutul Maple White. Există însă şi o altă latură a subiectului, căci întreaga dimineaţă am umblat printre flori minunate — cele mai multe, am observat, albe sau galbene, fiind, conform profesorilor, nişte plante primitive. În multe locuri, solul era acoperit pretutindeni de ele şi ne cufundam până la glezne în covorul lor minunat, iar mirosul lor dulce ne sufoca. La fel ca în Anglia, în jurul nostru bâzâiau albine. Am trecut pe sub pomi cu crengile arcuite din pricina

fructelor. Pe unele le-am recunoscut, altele s-au dovedit necunoscute. Observând că unele dintre acestea erau ciugulite de păsări, am evitat orice pericol de otrăvire şi le-am adăugat deliciul rezervei noastre de hrană.

În jungla prin care umblam existau destule poteci bine bătătorite de animale, iar prin mlaştini am întâlnit urmele lor adânci, inclusiv ale iguanodonilor. O dată, într-o livadă, am remarcat mai multe asemenea făpturi păşunând, iar Lordul John, cu binoclul său, a putut să observe că erau, de asemenea, marcate cu asfalt, dar în locuri diferite faţă de cele de dimineaţă. Nu ne-am imaginat ce însemna acest fenomen.

Am văzut multe animale mici, un furnicar cu solzi, un porc sălbatic, un mistreţ cu colţii lungi şi curbaţi. O dată, printr-o spărtură între copaci, am observat o culme deluroasă acoperită de verdeaţă, la oarecare distanţă de noi. Pe acolo, un animal uriaş se plimba liniştit.

A trecut pe lângă noi atât de repede, că n-am fost în stare să spunem ce era. Un căprior imens, cum declara Lordul John? Trebuia să fi fost la fel de mare ca monstruoşii elani irlandezi care sunt dezgropaţi din când în când din mlaştinile ţinutului meu natal.

De la vizita misterioasă pe care ne-o făcuse făptura necunoscută în tabără, ne întorceam întotdeauna acasă cu o strângere de inimă. Totuşi, de fiecare dată găseam lucrurile în ordine. În seara aceea am avut o serioasă discuţie despre situaţia noastră din prezent şi planurile de viitor, pe care trebuie să o descriu drept puţin cam lungă, ajungând la o nouă plecare prin care eram în stare să aflăm mai multe despre Ţinutul Maple White decât o făcusem în câteva săptămâni de explorare.

Summerlee a deschis dezbaterea. Întreaga zi fusese cam certăreţ, iar acum, o remarcă a lordului John, care întrebase ce aveam să facem a doua zi, îl determină să-şi verse amărăciunea.

— Ce trebuie să facem mâine, azi şi întotdeauna, zise el, este să găsim o cale de ieşire din capcana în care am căzut. Toţi v-aţi chinuit să intraţi în ţinutul acesta. Eu zic să vedem cum ieşim de aici.

— Sunt surprins, domnule, spuse Challenger, mângâindu-şi barba maiestuoasă, că un om de ştiinţă poate nutri un asemenea sentiment dezonorant. Eşti într-un ţinut care oferă un asemenea stimulent unui naturalist ambiţios cum n-a mai făcut-o nimeni, de la începutul lumii, şi sugerezi să plecăm de aici înainte de a acumula cunoştinţe serioase despre acesta şi ceea ce conţine. Mă aşteptam la mai mult de la tine, profesore Summerlee.

— Trebuie să-ţi aminteşti, zise Summerlee cu acreală, că eşti titularul unei catedre în Londra, care acum este la bunăvoinţa unui extrem de ineficient locum tenens[4]. Aceasta face situaţia mea diferită de a dumitale, profesore Challenger. Din câte ştiu, nu ţi s-a încredinţat nici un fel de responsabilitate educativă.

— Chiar aşa, răspunse Challenger, căci am considerat un sacrilegiu ca un creier capabil de înalta cercetare ştiinţifică să se ocupe de treburi atât de

4 Locum tenens (în limba latină în original) – înlocuitor, (n.red.)

uşoare. De aceea, n-am urmărit decât probleme ştiinţifice importante.

— Ca de exemplu? Întrebă ironic Summerlee.

Dar Lordul John se grăbi să schimbe discuţia.

— Trebuie să spun, zise el, că ar fi tare păcat să ne întoarcem la Londra înainte de a afla încă multe lucruri despre locul acesta.

— Nici nu îndrăznesc să merg la biroul din spate al ziarului meu şi să mă întâlnesc cu bătrânul Mc Ardle, am spus eu. (Iertaţi-mă pentru francheţea acestui raport, domnule). Nu m-ar ierta niciodată că am plecat de aici fără şi ştiu destule. În plus, din câte pot vedea, nici nu avem ce discuta, căci nu putem coborî de pe platou, chiar dacă am vrea.

— Tânărul nostru prieten contrabalansează numeroasele lacune mentale printr-o măsură deosebită a bunului simţ, observă Challenger. Interesele deplorabilei lui profesiuni sunt neînsemnate pentru noi. Dar, aşa cum remarcă el, oricum nu putem ajunge jos, aşa că ne pierdem în zadar energia vorbind despre asta.

— E o pierdere de energie să faci orice altceva, mârâi Summerlee, din spatele pipei sale. Să vă reamintesc faptul că am venit aici pentru o misiune perfect definită, încredinţată nouă de Institutul Zoologic din Londra. Această misiune consta în a verifica adevărul afirmaţiilor profesorului Challenger. Afirmaţiile respective, trebuie să admit, sunt privite dintr-o nouă perspectivă.

Munca noastră a fost îndeplinită. Cât despre amănuntele care mai trebuie cercetate pe platou, sunt atât de multe, că doar o expediţie mai mare, cu un echipament special, poate spera să le clarifice. Dacă vom încerca să le studiem noi, singurul rezultat va fi că nu ne vom reîntoarce niciodată cu importanta contribuţie ştiinţifică pe care am obţinut-o deja.

Profesorul Challenger a reuşit să folosească mijloacele necesare pentru a ajunge pe acest platou care părea inaccesibil. Cred că acum ar trebui să utilizeze aceeaşi ingeniozitate ca să ne ducă înapoi în lumea din care am venit.

Mărturisesc faptul că afirmaţia lui Summerlee mi s-a părut absolut rezonabilă. Chiar şi Challenger fu afectat de consideraţia că duşmanii săi nu puteau fi învinşi decât de confirmarea afirmaţiilor sale, care urmau să ajungă la cei ce se îndoiseră de ele.

— Problema coborârii este, la prima vedere, una formidabilă, zise el, dar nu mă îndoiesc de faptul că inteligenţa o va rezolva. Mă pregătesc să agreez opinia colegului meu că o şedere prelungită în Ţinutul Maple White nu este, în prezent, recomandabilă, şi că ne vom ocupa de chestiunea coborârii, foarte curând. Totuşi, n-aş pleca de aici până ce n-aş face măcar o cercetare superficială a regiunii şi n-am fi în stare să ne întoarcem cu ceva de natura unei hărţi.

Profesorul Summerlee făcu un gest de nerăbdare.

— Am petrecut două zile lungi explorând zona, spuse el, şi nu ştim mai multe, din punct de vedere geografic, decât atunci când am început. E clar că platoul e acoperit de pădurea deasă şi ne-ar lua luni de zile să pătrundem prin aceasta. Dacă ar exista un pisc în centru, ar fi altceva, dar

tot ţinutul coboară, treptat, din cât vedem noi. Cu cât ne îndepărtăm de tabără, cu atât observăm mai puţin.

În clipa aceea am fost foarte inspirat. Ochii mi-au căzut pe un trunchi enorm de gingko, ce îşi înălţa ramurile imense deasupra capetelor noastre. Desigur, coroana lui se ridica peste celelalte, deci trebuia să fie mai înalt ca alţi copaci. Dacă marginea platoului se dovedea, într-adevăr, locul cel mai înalt din ţinut, de ce n-ar fi fost uriaşul arbore un fel de turn din care să se vadă toată regiunea?

Întotdeauna mi-a plăcut, încă de când eram în Irlanda, să mă caţăr cu îndrăzneală şi abilitate în arbori. Tovarăşii mei se descurcau, desigur, mai bine cu stâncile, dar printre ramuri eram neîntrecut. Doar să fi pus piciorul într-unui dintre cei mai scunzi giganţi şi mi-aş fi croit de îndată drum spre vârful lui. Tovarăşii mei fură încântaţi de ideea mea.

— Tânărul nostru prieten, zise Challenger cu obrajii îmbujoraţi, e capabil de execuţii acrobatice imposibile pentru un om mai solid. Îl aplaud pentru hotărârea lui.

— Pe Sfântul Gheorghe, tinere, ai câştigat! Zise Lordul John, bătându-mă pe umăr. Nu înţeleg de ce nu ne-am gândit noi înainte, la aşa ceva. N-a mai rămas decât un ceas din ziua asta, dar dacă iei un carneţel cu tine, vei putea schiţa o hartă grosolană a ţinutului. Dacă punem lăzile astea cu muniţii sub arbore, te voi ajuta să te urci în el.

Ne-am aşezat pe lăzi, cu faţa spre copac. Eram ridicat lent, când Challenger făcu un salt şi mă împinse aşa de tare cu mâna lui imensă că mă aruncă în copac. Cu ambele braţe ţinându-mă de o ramură, am râcâit scoarţa cu picioarele până ce am reuşit, mai întâi cu trupul, apoi cu genunchii, să ajung deasupra crengii.

Trei ramuri scurte, excelente, ca nişte trepte uriaşe ale unei scări, se găseau deasupra capului meu. Am urcat în arbore cu ajutorul lor şi al altor crengi, cu atâta viteză că, în curând, n-am mai văzut solul, ci doar frunzişul din jurul meu. Din când în când, întâlneam un gol de ramuri de peste trei metri, dar am trecut de acestea, iar glasul lui Challenger se auzea slab, undeva, de jos.

Copacul era, într-adevăr, enorm. Uitându-mă în sus, am văzut nenumărate frunze deasupra capului meu. Unele erau groase, ca o tufă, ce părea un parazit pe ramura pe care ajungeam. M-am uitat pe după asemenea frunze, ca să văd ce era dincolo de ea şi a fost cât pe ce să cad din pricina groazei.

Un chip se holba la mine — de la distanţă de doar o jumătate de metru. Creatura ce-l poseda stătea chircită în spatele parazitului. Avea un chip omenesc — oricum, era mai umană decât oricare faţă de maimuţă văzută vreodată de mine. Era lungă, albă, pătată de bube, cu nasul lat, falca scoasă în afară, cu ţepi de barbă şi favoriţi rudimentari în jurul bărbiei.

Ochii, pe sub sprâncenele groase şi mari, erau bestiali şi feroce, ca şi gura lui deschisă, când a mârâit la mine şi am observat că avea dinţii ascuţiţi şi curbi ca la câini. O clipă am citit ură şi ameninţare în ochii săi răi. Apoi, repede ca fulgerul, a urmat o expresie de mare frică.

Nişte crengi au pârâit în timp ce s-a aruncat în jos, în verdeaţă. I-am distins doar trupul păros, ca al unui porc roşiatic, după care a dispărut printre frunzele şi ramurile încâlcite.

— Ce s-a întâmplat? A întrebat, de jos, Lordul John. Ceva rău?

— Ai văzut-o? Am strigat ţinându-mă cu braţele de o ramură, foarte nervos.

— Am auzit un zgomot, iar piciorul ţi-a alunecat. Ce s-a întâmplat?

Am fost atât de şocat de apariţia aceea bruscă şi ciudată a omului-maimuţă că am ezitat să cobor şi să le povestesc experienţa mea tovarăşilor mei. Dar eram deja atât de sus în arbore, că părea o umilinţă să mă întorc fără să-mi fi îndeplinit misiunea.

De aceea, după o pauză îndelungată, ca să-mi revin, mi-am continuat ascensiunea. O dată m-am sprijinit de o creangă putredă şi am rămas cu ea în mâini. Dar, în mare, urcuşul a fost uşor. Treptat, frunzele s-au rărit în jurul meu şi mi-am dat seama, datorită vântului ce bătea din faţă, că mă găseam deasupra arborilor din pădure.

Totuşi, m-am hotărât să nu mă uit în jurul meu până ce nu am ajuns în vârful copacului, aşa că m-am căţărat până ce am urcat pe creanga cea mai înaltă, care s-a arcuit sub greutatea mea. M-am aşezat într-o furcă făcută din două ramuri şi balansându-mă în siguranţă, m-am trezit uitându-mă în jos la minunata panoramă a straniului ţinut în care ne găseam.

Soarele se afla chiar deasupra liniei orizontului, la apus, iar amurgul se dovedea luminos, văzduhul senin, astfel că platoul se vedea în întregime, sub mine. De la înălţimea aceea, regiunea avea un contur oval, cu o lungime de aproape cincizeci de kilometri şi o lăţime de treizeci. Forma sa generală era de pâlnie nu prea adâncă, coborând din margine către centru, unde se afla un lac uriaş.

Lacul avea o circumferinţă de vreo cincisprezece kilometri. Se întindea, verde şi minunat, în lumina serii, cu un gard de trestii pe marginea lui şi suprafaţa întreruptă de câteva bancuri de nisip galbene, care păreau aurii în razele soarelui. Un număr de obiecte lungi şi întunecate, prea mari ca să fie aligatori, prea lungi să fie canoe, stăteau pe marginile acestor bancuri de nisip. Cu ocheanul am observat că erau vii, dar nu-mi dădeam seama ce erau.

Dinspre partea platoului unde ne găseam, pantele împădurite, cu câteva poieni, se întindeau în jos vreo şapte sau opt kilometri, spre lacul din centru. Chiar la picioarele mele, am văzut poiana iguanadonilor şi ceva mai încolo o deschizătură rotundă prin copaci, ce marca mlaştina pterodactililor.

Înaintea mea însă, platoul prezenta un aspect diferit. Acolo, faleza bazaltică dinafară se reproducea în interior, formând un zid de cam şaptezeci de metri înălţime, cu o pantă împădurită sub el. La baza acestei faleze, la o anumită distanţă deasupra solului, am văzut un număr de găuri întunecate prin ochean, pe care le-am considerat intrările în nişte peşteri.

În dreptul unui asemenea orificiu se observa ceva alb, dar nu mi-am dat seama ce. Am stat şi am schiţat harta ţinutului până ce a apus soarele şi nu mai distingeam amănuntele. Apoi am început să cobor repede la tovarăşii mei ce mă aşteptau nerăbdători sub giganticul arbore. O dată eram şi eu eroul expediţiei.

Singur mă gândisem la ascensiunea aceea şi singur o înfăptuisem. Realizasem harta care ne scutea de o lună de orbecăiri printre pericole necunoscute. Fiecare dintre ei îmi strânse mâna cu solemnitate. Înainte de a discuta amănuntele hărţii mele, a trebuit să le povestesc întâlnirea mea cu omul— maimuţă, printre ramuri.

— A fost acolo tot timpul, am spus eu.

— De unde ştii? Întrebă Lordul John.

— Pentru că mereu am avut senzaţia unei prezenţe potrivnice, care ne urmărea. Ţi-am menţionat asta, profesore Challenger.

— Sigur că tânărul nostru prieten a spus aşa ceva. De asemenea, este singurul dintre noi dotat cu acel temperament celtic, al înaintaşilor săi, care-l face sensibil la asemenea impresii.

— Întreaga teorie a telepatiei, începu Summerlee, umplându-şi pipa.

— E prea vastă pentru a o discuta acum, răspunse, hotărât, Challenger. Spune-mi acum, adăugă, precum un episcop ce se adresează unui elev de la şcoala de duminică, ai observat cumva dacă făptura putea să-şi îndoiască degetul mare peste palmă?

— Nu.

— Avea coadă?

— Nu.

— Dar picior ca la maimuţe?

— Nu cred că putea dispărea atât de repede printre crengi, dacă nu s-ar fi prins de ele şi cu picioarele.

— În America de Sud se găsesc, dacă nu mă înşeală memoria — vei verifica afirmaţia mea, profesore Summerlee — vreo treizeci şi şase de specii de maimuţe, clar cea antropoidă este necunoscută aici. Totuşi, e clar că există în ţinutul acesta şi că nu e vorba de o varietate păroasă, asemănătoare gorilei, neîntâlnită vreodată în afara Africii.

Am fost înclinat să intervin zicând că, văzându-l pe omul-maimuţă, l-am recunoscut pe vărul său primar, de la Kensington.

— Acesta este un tip lipsit de culoare, cu perciuni, prima caracteristică indicând că îşi petrece zilele în întunericul copacilor. Chestiunea cu care ne confruntăm este dacă se apropie mai mult de om sau de maimuţă. În primul caz, poate fi bine aproximat cu ceea ce vulgul denumeşte „veriga lipsă". Soluţionarea acestei probleme este îndatorirea noastră imediată.

— Nici pe departe! Interveni, brusc, Summerlee. Acum că, prin activitatea inteligentă a domnului Malone (nu mă pot abţine să citez cuvintele acestea) am obţinut harta, singura şi imediata noastră îndatorire este să plecăm întregi şi sănătoşi din locul acesta înfiorător.

— Suntem reprezentanţii civilizaţiei, mârâi Challenger.

— Pionierii civilizaţiei, domnule. Datoria noastră constă în a înregistra

ceea ce am văzut şi să lăsăm pe seama altora o explorare mai amănunţită. Toţi ne-am înţeles aşa, înainte ca domnul Malone să facă rost de hartă.

— Ei, bine, zise Challenger, că mi-aş mai linişti mintea dacă aş fi asigurat că rezultatele expediţiei noastre au ajuns la prietenii noştri. Încă nu-mi dau seama cum vom coborî de aici. N-am întâlnit însă nici o problemă pe care creierul omenesc să nu fie în stare să o rezolve şi vă promit că de mâine mă voi gândi doar la chestiunea coborârii.

Astfel că am lăsat subiectul respectiv deoparte. Dar în acea seară, la lumina focului şi a unei lumânări, a fost elaborată prima hartă a lumii dispărute.

Fiecare amănunt, notat grosolan din turnul de observaţie, a fost desenat în locul care-i revenea. Creionul lui Challenger hoinărea peste spaţiul gol care marca lacul.

— Cum să-i zicem? Întrebă el.

— De ce să nu-i dăm numele noastre? Întrebă Summerlee, cu obişnuita lui aciditate.

— Cred, domnule, că numele meu va avea alte şi multe merite să fie păstrat pentru prosperitate, spuse Challenger, cu severitate. Orice ignorant poate să-şi lase în memoria colectivă numele, după ce l-a impus unui munte sau râu. Nu am nevoie de asemenea monument.

Summerlee, cu un zâmbet, era gata să atace din nou, când Lordul John se grăbi să intervină.

— Tu trebuie, tinere, să dai nume lacului, zise el. Tu l-ai văzut primul şi, pe Sfântul Gheorghe, dacă ai alege să-i spui Lacul Malone, ai avea multă dreptate.

— Aşa e, zise Challenger. Să-l lăsăm pe tânărul nostru prieten să-i dea un nume!

— Atunci, am spus eu, înroşindu-mă, să fie numit Lacul Gladys.

— Nu crezi că Lacul Central ar fi mai sugestiv? Remarcă Summerlee.

— Aş prefera Lacul Gladys.

Challenger mă privi cu compătimire şi clătină din cap în semn de dezaprobare ironică:

— Băieţii sunt tot băieţi, spuse el. Să rămână deci Lacul Gladys!

CAPITOLUL XII

PĂDUREA GROAZEI

Spusesem — sau poate că nu, căci memoria îmi joacă farse în aceste zile — că nu mai puteam de mândrie când trei asemenea oameni ca tovarăşii mei mi-au mulţumit că îi salvasem sau, cel puţin, îi ajutasem mult să iasă din încurcătură. Fiind cel mai tânăr din echipă, nu doar ca ani, dar şi ca experienţă, caracter, cunoaştere şi tot ceea ce face un bărbat, stătusem

în umbra lor, încă de la început.

Acum, eram în frunte! Mă încânta acest gând. Vai! Mândria vine înaintea căderii! Acea automulţumire, acea autoîncredere aveau să mă ducă, în aceeaşi noapte chiar, la cea mai îngrozitoare experienţă din viaţa mea, terminându-se printr-un şoc de care şi acum mă doare inima, atunci când mi-l reamintesc.

Iată cum s-a întâmplat. Fusesem tare incitat de aventura din copac şi nu puteam dormi. Summerlee era de pază, stând aplecat peste micul nostru foc, cu arma pe genunchi şi barba ca de ţap, mişcându-şi-o o dată cu capul. Lordul John stătea tăcut, învelit cu acel poncho sud-american pe care-l purta, în timp ce Challenger sforăia de se auzea în toată pădurea.

Luna, rotundă, strălucea tare. Era destul de rece. Ce noapte bună pentru plimbare. Şi imediat mi-am zis: „De ce nu?" Presupunând că plecam tiptil de acolo, că mă întorceam până la micul dejun, după ce făcusem o recunoaştere a locurilor — nu aş fi fost privit cu şi mai multă apreciere?

Apoi, dacă se afla un mijloc de a pleca de acolo, nu ajungeam la Londra cu date de prima mână despre misterul din centrul platoului, pe care doar eu, din toţi oamenii, l-aş fi pătruns. Mă gândeam la Gladys, cu al ei „Eroismul se află în jurul nostru". Mă gândeam şi la McArdle. Ce articol pe trei coloane pentru ziar! Ce fundament pentru cariera mea! Aş fi putut deveni şi corespondent de război, în următorul mare conflict.

Mi-am luat arma — buzunarele îmi erau pline de cartuşe — şi, despărţind mărăcinii de la poarta fortăreţei noastre, m-am strecurat repede afară. Ultima imagine din tabără mi-a arătat că inconştientul Summerlee, cea mai nepăsătoare santinelă, încă dădea din cap aproape mecanic, încercând să nu aţipească, lângă foc.

Nu mersesem o sută de iarzi înainte de a regreta din suflet graba mea Poate că am spus pe undeva, prin cronica de faţă, că sunt un om prea fantezist ca să am într-adevăr curaj, dar îmi domin teama. Puterea aceasta nu ducea acum înainte. Pur şi simplu nu eram în stare să mă întorc fără să fi făcut nimic.

Chiar dacă tovarăşii mei nu mi-ar fi simţit lipsa şi nu mi-ar fi ştiut slăbiciunea, tot mi-ar fi rămas o intolerabilă ruşine în suflet. Totuşi, mă înfiora şi situaţia în care mă găseam şi aş fi dat ceea ce aveam ca să scap cu faţa curata din întreaga noastră afacere.

În pădure era groaznic. Copacii creşteau atât de deşi şi coroanele li se întindeau aşa de mult, că lumina lunii nu ajungea până la mine. Ici şi colo vedeam, printr-o spărtură în frunze, cerul înstelat. Cum ochii mi se obişnuiră cu întunericul, am observat diverse grade de obscuritate printre copaci — unele forme erau mai vizibile, altele negre precum cărbunele, ca intrările în peşteri, de care mă înfioram când treceam prin dreptul lor.

M-am gândit la ţipătul disperat al iguanodonului torturat — îngrozitorul strigăt ce răsunase din pădure. M-am gândit, de asemenea, la imaginea de o clipă, vizibilă la lumina torţei lordului John, a botului însângerat şi grotesc. Chiar acum mă găseam pe terenul lui de vânătoare. În orice clipă putea sări pe mine din beznă monstrul acela oribil, fără nume.

M-am oprit şi am scos un cartuş din buzunar. Voiam să-l bag pe ţeava puştii. Când am atins arma, inima mi-a sărit din piept. O luasem pe cea cu ţeavă scurtă, care aducea mai mult a pistol, nu a carabină adevărată!

Din nou am fost foarte tentat să mă întorc. Iată, în mod cert, o cauză de bază ce explică eşecul meu — cum ar crede oricine. Şi iar mândria prostească a înfruntat raţiunea. Nu puteam — nu trebuia — să dau greş. De fapt, carabina mi-ar fi fost, probabil, la fel de nefolositoare ca puşca scurtă împotriva unor primejdii precum cele pe care le puteam întâlni.

Dacă m-aş fi întors în tabără să schimb arma, nu aveam şanse prea mari să intru şi să ies de acolo fără să fiu văzut. În acest caz ar fi fost necesare explicaţii, iar încercarea mea ar fi fost cunoscută de toţi. După o mică ezitare, mi-am recăpătat curajul şi mi-am continuat drumul, cu puşca mea nefolositoare sub braţ.

Întunericul din pădure fusese alarmant, dar mai rea era lumina albă şi tăcută a lunii din poiana iguanodonilor. Ascuns printre tufişuri, mă uitam la aceasta. Nici unul dintre uriaşele animale nu se vedea pe acolo. Poate că tragedia care îl lovise pe unul dintre ei îi făcuse pe ceilalţi să-şi părăsească terenul pe care se hrăneau.

În noaptea argintie şi misterioasă nu puteam vedea nici un semn de-al vreunei fiinţe vii. Astfel, căpătând curaj, am traversat repede poiana şi, ajuns în jungla de pe partea cealaltă, am pornit mai departe, luând ca reper de orientare pârâul. Era un tovarăş vesel, susurând mereu, ca dragul meu pârâu cu păstrăvi din West Country, unde am pescuit noaptea, în copilărie. Cât timp mergeam de-a lungul lui, ajungeam până la lac, iar dacă mă deplasam în sens invers, mă opream tocmai la tabără. Deseori am fost pe cale să-l pierd din vedere datorită tufişurilor încâlcite, dar mă luam după auz şi-l regăseam, după susur.

Pe măsură ce coboram panta, pădurea se rărea, iar tufele, cu arbori înalţi presăraţi din loc în loc, îi luară, treptat, locul. Înaintasem mult, din acest motiv, şi puteam vedea, fără să fiu observat. Am trecut prin apropierea mlaştinii pterodactililor. Chiar atunci am auzit scârţâitul aripilor membranoase ale uneia dintre acele mari creaturi — avea peste şase metri dintr-un capăt în altul — care se ridicase de lângă mine şi plutea prin văzduh.

Când trecu prin dreptul lunii, lumina acesteia străluci prin membranele aripilor ei şi părea un schelet zburător pe fondul radiaţiei albe, tropicale. M-am ghemuit cât mai jos, în tufiş, căci ştiam, din experienţa anterioară, că un singur ţipăt al creaturii putea aduce sute de făpturi identice la urechile mele. De abia după ce a aterizat iar am îndrăznit să mă furişez, ca să-mi continui călătoria.

Noaptea fusese neobişnuit de tăcută, dar, pe măsură ce înaintam, am devenit conştient de un zgomot jos, ca un huruit, un murmur continuu, venind dinaintea mea. Deveni mai intens, cu cât avansam, până ce l-am perceput chiar în apropierea mea. Când stăteam pe loc, sunetul era constant, aşa că părea să vină de la o sursă staţionară.

Se asemăna cu un ceainic fierbând sau cu o oală plină, pusă pe foc.

Curând am dat de sursa lui, căci în mijlocul unei mici poieni am găsit un lac — sau o baltă, mai curând, căci nu era mai mare decât bazinul fântânii din Trafalgar Square — plin cu ceva negru, ca smoala, pe suprafaţa căruia se ridicau băşici de gaz. Aerul de deasupra era încălzit şi malul atât de fierbinte că de abia puteam să-l ating cu mâna.

Se dovedea clar că marea explozie vulcanică dusese la ridicarea ciudatului platou cu multă vreme în urmă, dar nu-şi pierduse cu totul forţa. Stânci înnegrite şi bucăţi mari de lavă văzusem deja pretutindeni, prin vegetaţia luxuriantă care le ascundea, însă balta de asfalt din junglă era primul semn pe care-l aveam despre activitatea vulcanică din fostul crater. N-am avut vreme să-l cercetez mai amănunţit, căci a trebuit să mă grăbesc, să mă întorc în tabără până dimineaţa.

A fost un drum îngrozitor, pe care-l voi ţine minte cât voi trăi. Prin poienile luminate de lună mă strecuram printre umbrele de pe margini. În jungla mă târâm, oprindu-mă, cu inima bătând să-mi spargă pieptul, când auzeam, şi asta destul de des, vreo creangă pârâind, datorită călcăturii unui animal sălbatic.

Din când în când, umbre mari se iveau pentru o clipă, apoi dispăreau — umbre uriaşe, tăcute, ce păreau să dea târcoale pe furiş. De câte ori m-am oprit, cu intenţia de a mă întoarce, dar de fiecare dată mândria mea s-a dovedit mai tare ca spaima şi am pornit iar la drum, spre a-mi atinge obiectivul!

În cele din urmă (ceasul meu arăta ora unu dimineaţa), am văzut un fir de apă printr-o deschizătură din junglă şi, zece minute mai târziu, mă aflam printre trestiile de pe malul lacului central. Îmi era foarte sete, aşa că m-am lăsat jos şi am sorbit o înghiţitură din apa lui, proaspătă şi rece.

În locul unde mă găseam ducea o potecă lată, cu multe urme pe ea, aşa că era, în mod cert, una dintre adăpătoarele animalelor. Chiar la marginea apei se afla un imens bloc de lavă izolat. M-am urcat pe el şi, stând în vârf, am avut o panoramă excelentă a zonei.

Primul lucru pe care l-am văzut m-a uimit. Când am descris ţinutul din vârful uriaşului copac am zis că pe faleza îndepărtată observasem multe pete întunecate, care păreau intrări în peşteri. Acum, uitându-mă la peretele acela abrupt, am văzut discuri de lumină în fiecare direcţie, pete clar definite, ca ferestrele unui vapor, prin întuneric.

Pentru o clipă, am crezut că aşa lucea lava, în urma unei acţiuni vulcanice, dar asta nu se putea. Activitatea vulcanică trebuia să se desfăşoare în adâncuri, nu sus, printre stânci. Ce alternativă exista? Una minunată. Petele acelea luminoase erau probabil reflectarea focurilor din caverne — focuri ce puteau fi aprinse doar de mâna omului.

Existau deci fiinţe umane pe platou! Ce glorie putea să-mi aducă expediţia mea! Iată ştiri uimitoare pe care le-am fi dus cu noi, când ne-am fi întors la Londra!

Multă vreme am stat şi am privit acele pete de lumină roşiatice şi pâlpâitoare. Presupun că se găseau la zece mile de mine, dar chiar şi de la distanţa aceea cineva putea observa cum, din când în când, clipeau şi

erau acoperite de cineva care trecea prin dreptul lor. Ce n-aş fi dat să reuşesc să mă târăsc până la ele!

M-aş fi uitat înăuntrul lor şi le-aş fi adus tovarăşilor mei la cunoştinţă existenţa şi caracteristicile rasei ce trăia în acel loc ciudat! Deocamdată însă, nu se punea problema, dar, în mod sigur, nu aveam să plecăm de pe platou înainte de a clarifica lucrurile respective.

Lacul Gladys — lacul meu — se întindea ca o pânză de mercur înaintea mea, luna ce se reflecta strălucea tare în mijlocul lui. Nu era adânc, fiindcă în multe locuri am observat bancuri de nisip ieşind în afara apei. Pe întreaga lui suprafaţă am văzut semne de viaţă, uneori târâituri şi clipocituri ale apei, alteori strălucirea unui peşte mare şi argintiu prin aer, sau spinarea arcuită, de culoarea ardeziei, a unui monstru ce trecea pe acolo.

O dată, pe un banc galben de nisip, am distins o făptură ca o lebădă imensă, cu un trup greoi şi un gât lung, flexibil, umblând pe marginea apei. Apoi şi-a băgat gâtul în lac şi, o vreme, i-am văzut gâtul arcuit şi capul lunguieţ ondulându-se pe sub apă. În cele din urmă s-a scufundat cu totul şi n-am mai văzut-o.

Atenţia mi-a fost curând distrasă de la imaginile acelea îndepărtate şi mi s-a concentrat asupra a ceea ce se petrecea la picioarele mele. Două făpturi, ca nişte şopârle mari, veniseră la adăpat şi îşi scoteau, la marginea apei, limbile lungi şi flexibile, ca nişte panglici, sorbind lichidul pe care-l aduceau până la gură.

Un căprior imens, cu coarne ramificate, o creatură magnifică, purtându-se ca un rege, veni cu însoţitoarea lui şi doi pui, să bea alături de şopârle. Asemenea căpriori nu există nicăieri în lume. Elanii de abia i-ar fi ajuns până la umăr. După ce fornăi scurt, întreaga lui familie se retrase printre trestii. Şi şopârlele voiau să se adăpostească undeva. Noul venit, un animal mai monstruos, se apropia de apă, mergând pe potecă.

O clipă m-am întrebat unde aş fi putut vedea forma aceea ciudată. Pe spinarea arcuită se ridicau trei triunghiuri osoase. Capul, precum al unei păsări, îl ţinea lipit de pământ. Apoi se întoarse către mine. Era un stegosaurus — chiar creatura pe care Maple White o păstrase în carnetul său cu schiţe şi fusese primul obiect ce-i atrăsese atenţia lui Challenger!

Iată-l înaintea mea — poate chiar ultimul specimen pe care artistul american îl întâlnise. Solul se cutremura sub greutatea lui enormă, iar sorbiturile sale răsunară prin noaptea tăcută. Timp de cinci minute stătu aşa de aproape de stânca mea că, dacă aş fi întins mâna, i-aş fi atins solzii hidoşi de pe spate. Apoi a plecat, dispărând printre stânci.

Uitându-mă la ceas, am văzut că era două şi jumătate şi trebuia să pornesc spre tabără. Nu exista nici o dificultate în ceea ce privea direcţia de pornire, căci mereu pârâul fusese în stânga mea, iar acesta se vărsa în lacul central la o aruncătură de piatră de stânca pe care stăteam. Am pornit, deci, cu mult curaj, pentru că simţeam că făcusem treabă bună şi le aduceam o grămadă de noutăţi tovarăşilor mei. Înainte de orice, desigur, văzusem cavernele cu foc şi aveam siguranţa că o rasă troglodită

le locuia. În plus, puteam vorbi despre experienţa de la Lacul Central.

Puteam dovedi că acesta era plin de făpturi stranii şi că văzusem câteva forme primitive de viaţă, pe care nu le mai întâlnisem. Mă gândeam, în timp ce mergeam, că puţini oameni din lume ar fi putut petrece o noapte mai ciudată sau puteau adăuga mai mult la cunoaşterea întregii umanităţi.

Urcam dealul cu aceste gânduri în minte şi ajunsesem într-un punct aflat la jumătatea drumului spre tabără, când mi-am amintit de situaţia în care mă găseam auzind un zgomot straniu din urmă. Era ceva între un fornăit şi un mârâit, gros, tare, extrem de ameninţător. Vreo făptură ciudată se găsea, evident, lângă mine, dar nu se vedea nimic, de aceea m-am grăbit să-mi continui drumul.

Străbătusem cam un kilometru, când sunetul se repetă, tot din spatele meu, dar mai intens şi mai ameninţător ca prima oară. Inima mi s-a oprit când mi-am dat seama că bestia, orice ar fi fost, se afla în urma mea! Mi s-a făcut părul măciucă. Că monştrii aceia se sfâşiau în bucăţi între ei era o parte a ciudatei lupte pentru existenţă, dar gândul îngrozitor că acelaşi lucru i l-ar fi făcut omului modern, pe care-l vânează în mod deliberat, m-a înfiorat. Mi-am amintit faţa plină de sânge pe care o văzusem la lumina torţei lordului John, o oribilă viziune scoasă parcă din Infernul lui Dante. Cu genunchii tremurând, am stat şi m-am uitat la poteca luminată de lună din spatele meu. Totul era cufundat în tăcere, ca un peisaj dintr-un vis.

Luminişurile argintii şi petele negre ale tufişurilor — altceva n-am observat. Apoi din tăcerea aceea, iminent şi ameninţător, s-a auzit iarăşi croncănitul acela din gât, mult mai tare şi mai apropiat ca înainte. Nu mai exista nici o îndoială. Ceva venea pe urmele mele şi putea apărea oricând.

Am rămas ca paralizat, uitându-mă încă la pământul pe care-l traversasem. Deodată, l-am văzut. Fu o mişcare prin tufiş la extremitatea cealaltă a luminişului pe care-l străbătusem. O umbră imensă se ivi în lumina lunii. Fiara aceea sări, ca un cangur. Labele din faţă le ţinea ridicate, stând vertical pe puternicele picioare din spate.

Avea dimensiuni enorme şi o putere uriaşă. Părea un elefant ridicat pe două picioare, dar se mişca repede. O clipă, când i-am văzut silueta, am sperat să fie un iguanodon, care ştiam că nu este periculos, dar, deşi sunt ignorant, am priceput că aveam de a face cu altceva.

În locul blândului mâncător de frunze cu cap asemănător căpriorului şi picioare cu trei degete, bestia avea capul lat, turtit, ca al unei ţestoase, asemeni celui care ne alarmase tabăra. Ferocele său strigăt şi oribila energie în urmărirea mea mă asigurară că era unul dintre uriaşii dinozauri carnivori, cele mai îngrozitoare făpturi care populaseră vreodată pământul.

Apoi fiara se lăsă şi pe labele din faţă, mirosind solul cu nasul la fiecare douăzeci de iarzi străbătuţi. Îmi adulmeca urmele. Uneori, pentru o clipă, parcă greşea. Apoi îmi regăsea urmele şi pornea repede pe cărarea pe care veneam eu.

Chiar şi acum mă gândesc la coşmarul acela. Ce puteam face? Puşca

mea inutilă o ţineam în mâini. Cu ce mă ajuta? M-am uitat, disperat, după vreo stâncă sau un arbore, dar mă găseam în jungla de tufişuri, unde doar un copăcel era mai înalt. Ştiam însă că monstrul care venea după mine putea doborî uşor un arbore obişnuit.

Singura posibilitate de scăpare era fuga. Nu mă puteam mişca în voie, căci solul era plin de bolovani şi de crăpături. Uitându-mă disperat înjur, am văzut o potecă bine marcată şi bătătorită, care pornea din faţa mea. Mai observasem asemenea cărări umblate des de animalele sălbatice, în timpul expediţiilor noastre.

Poate că pe acolo aş fi scăpat, căci alergam bine şi eram rezistent. Aruncându-mi arma nefolositoare, am străbătut trei sferturi de kilometru ca niciodată în viaţă. Mă dureau membrele, pieptul îmi plesnea, aerul îmi lipsea, totuşi grozăvia din urma mea mă făcea să fug neîncetat. În sfârşit, m-am oprit, căci de abia mă mai mişcăm.

O clipă am crezut că am scăpat de bestie. Poteca se întindea tăcută în urma mea. Apoi, brusc, cu un pârâit şi o sfâşiere, tropăitul picioarelor gigantice şi gâfâitul monstrului îmi dădură de înţeles că bestia se ţinea după mine. Era foarte aproape. Eram pierdut!

Fusesem nebun să stau aşa de mult înainte. Am fugit! Până atunci, monstrul se luase după miros şi se mişcase încet. Dar acum mă văzuse fugind. De acum încolo avea să mă urmărească folosindu-şi privirea, căci poteca îi arăta încotro alergam. Când venea la vale, făcea salturi înalte şi lungi. În lumina lunii străluceau ochii săi imenşi, scoşi din orbite, şirul de dinţi enormi din gura lui deschisă, ghearele membrelor din faţă, purtate de antebraţele sale scurte şi deosebit de puternice. Cu un urlet de groază am cotit şi m-am repezit, disperat, în jos pe potecă.

În spatele meu, respiraţia grea a bestiei se auzea din ce în ce mai tare. Călca pe urmele mele. În fiecare clipă mă aşteptam să-i simt gheara pe spate. Şi, deodată, s-a auzit o pârâitură puternică — am căzut în gol şi totul din jurul meu a devenit întuneric şi nemişcare.

Când m-am smuls din leşin — care n-ar fi putut dura, cred, mai mult de câteva minute — am devenit conştient de mirosul puternic şi pătrunzător. Pipăind cu mâna prin beznă, am dat de ceva care părea o masă imensă de carne, în timp ce mâna cealaltă a atins un os mare. Deasupra mea era o deschizătură rotundă prin care se vedea cerul înstelat. Am înţeles că mă găseam în fundul unei gropi.

Încet, m-am ridicat în picioare şi am înţeles că eram întreg. Ţeapăn şi plin de răni din cap până la picioare, dar îmi mişcăm toate membrele şi încheieturile îmi erau bune. Cum circumstanţele căderii îmi reveniră în mintea confuză, m-am uitat în sus îngrozit, aşteptându-mă să văd înfiorătoarea siluetă a capului pe fondul cerului slab luminat.

Dar nu exista nici un semn de la monstru. Nu auzeam nici un zgomot provenind de sus. Am început să merg încet în jur, pipăind peste tot, încercând să aflu ce putea fi locul ciudat în care căzusem pe neaşteptate.

Era, cum am spus, o groapă. Pereţii săi abrupţi coborau vreo şapte metri în pământ. Fundul îi era acoperit cu bucăţi de carne, multe din acestea

fiind în stadiu de putrefacţie. Aerul era otrăvitor şi groaznic. După ce m-am împiedicat de mormanele acelea descompuse, am dat, brusc, de ceva tare şi am găsit o prăjină fixată bine în centrul găurii. Era atât de înaltă că nu i-am atins vârful cu mâinile şi părea acoperită cu grăsime.

Deodată, mi-am amintit că aveam o cutie metalică cu un fel de chibrituri în buzunar. Am aprins unul şi mi-am putut forma, în sfârşit, o părere despre locul în care căzusem. Nu exista nici un dubiu despre natura acestuia. Era o capcană — făcută de mâna omului. Prăjina din centru, de vreo trei metri înălţime, era ascuţită la capătul de sus şi înnegrită de sângele închegai al fiinţelor care se înfipseseră în ea.

Resturile împrăştiate reprezentau fragmente ale victimelor, ce fuseseră despicate spre a se face loc următorul animal gata să se înfigă în ţeapă. Mi-am amintit că profesorul Challenger declarase că omul nu putea exista pe platou, deoarece cu armele lui slabe n-ar fi avut cum sa le vină de hac monştrilor care rătăceau pe acolo.

Acum însă devenise limpede că omul trăia în lumea aceea. Retraşi în cavernele cu deschizături înguste, băştinaşii, oricine ar fi fost ei, aveau refugii în care imenşii dinozauri nu reuşeau să intre, în timp ce semenii noştri, cu creierele lor dezvoltate, se dovediseră capabili de a pune asemenea capcane, acoperite cu crengi, pe potecile marcate de paşii animalelor, distrugându-le pe acestea în ciuda puterii şi energiei lor. Omul a fost întotdeauna un mister.

Peretele abrupt al gropii nu era însă deosebit de dificil de urcat de un om inimos. An ezitat însă mult să mă ridic la suprafaţă, unde mă putea aştepta creatura înfiorătoare ce aproape că mă distrusese. De unde ştiam că nu mă pândea din cel mai apropiat tufiş, aşteptându-mă să reapar?

Am îndrăznit, totuşi, să ies, amintindu-mi o discuţie între Challenger şi Summerlee despre obiceiurile marilor saurieni. Amândoi căzuseră de acord că monştrii nu aveau creier deloc şi că raţiunea nu se găsea defel în micile lor cavităţi craniene, iar dacă dispăruseră din restul lumii, evenimentul se datora, desigur, prostiei lor, care i-a împiedicat să se adapteze condiţiilor de mediu schimbătoare.

Ca să mă fi aşteptat la ieşire, ar fi însemnat că făptura pricepuse ceea ce mi se întâmplase şi că făcuse legătura între cauză şi efect. Mult mai sigur era ca o creatură lipsită de creier şi acţionând doar după instinctul neclar de prădător, să renunţe la urmărire în momentul dispariţiei mele şi, după un scurt interval de uimire să pornească după o altă pradă.

Am urcat pe peretele gropii până sus şi m-am uitat afară. Stelele îşi pierdeau din strălucire, cerul începea să se lumineze, iar vântul rece al dimineţii sufla plăcut pe faţa mea. N-am putut auzi sau vedea nimic despre duşmanul meu. Am ieşit încet afară din groapă, gata să sar înapoi dacă ar fi apărut vreun pericol.

Apoi, încurajat de liniştea absolută şi de zorii care se iveau, am îndrăznit mai mult şi am pornit spre tabără pe poteca pe care venisem. După un timp de mers mi-am luat arma de jos, apoi am dat de pârâul care mă călăuzea. Astfel, uitându-mă în urmă cu groază, de multe ori, mergeam

spre tabără.

Şi, deodată, ceva mi-a reamintit de tovarăşii mei absenţi. Prin aerul limpede şi liniştit se auzi, de departe, sunetul ascuţit şi tare al unei împuşcături. M-am oprit şi am ascultat, dar nu s-a mai auzit nimic. Pentru moment, am fost şocat la gândul că o primejdie neaşteptată se abătuse asupra lor.

Apoi o explicaţie mai simplă şi mai firească mi-a trecut prin minte. Acum era zi. Îşi imaginaseră că mă rătăcisem prin pădure şi trăseseră ca să-mi arate drumul spre tabără. E adevărat că luasem o hotărâre clară asupra folosirii puştilor, clar crezuseră că mă găseam în pericol, de aceea nu ezitaseră să le folosească. Nu-mi rămânea decât să mă grăbesc cât puteam de tare, ca să-i liniştesc.

Eram obosit, de aceea nu am înaintat pe cât de repede am vrut. În sfârşit, am ajuns în apropierea taberei. În stânga mea se găsea mlaştina pterodactililor, iar în faţă poiana iguanodonilor. Mă aflam acum în ultima centură de copaci care mă despărţea de Fortul Challenger. Am strigat bucuros, ca să le alung temerile.

Dar m-am speriat de tăcerea nefirească. Am început să alerg. Fortăreaţa de mărăcini s-a ivit înaintea mea, dar poarta era deschisă. M-am repezii înăuntru. În lumina rece a dimineţii, ochii mei au văzut ceva îngrozitor. Lucrurile ne erau împrăştiate pe jos. Tovarăşii mei dispăruseră. Lângă scrumul focului stins iarba era murdărită de o baltă purpurie de sânge.

Am rămas înmărmurit din pricina şocului. Pentru câteva clipe mi-am pierdut raţiunea. Îmi amintesc vag, ca prin vis, cum alergam în jurul taberei şi îi strigam, prin pădure, pe tovarăşii mei. Dar n-am primit nici un răspuns dintre copacii întunecaţi. Gândul oribil că nu aveam să-i mai văd, că fusesem părăsit în acel loc groaznic, fără posibilitatea de a coborî în lumea de jos, că aveam să trăiesc şi să pier în acel ţinut de coşmar, m-a dus la disperare. Nu puteam decât să-mi smulg părul şi să mă bat cu pumnii în cap!

Atunci doar am înţeles cât de mult îmi lipseau tovarăşii mei şi cât depindeam de ei! Calmul senin al lui Challenger, stăpânirea de sine şi umorul rece al lordului Roxton îmi fuseseră, deseori, sprijin. Fără acestea, eram ca un copil prin întuneric, neajutorat şi neputincios. Nu ştiam pe unde să o iau sau ce să fac mai întâi.

După o perioadă în care am rămas dezorientat, am început să caut ce nenorocire se abătuse, pe neaşteptate, asupra tovarăşilor mei. Întreaga dezordine din tabără indica faptul că se desfăşurase un fel de atac, iar împuşcătura, fără îndoială, arăta momentul când acesta avusese loc. Faptul că nu existase decât una însemna că totul se terminase foarte repede.

Puştile zăceau încă pe pământ şi una dintre ele — cea a lordului John — avea un cartuş gol. Păturile lui Challenger şi Summerlee de lângă foc sugerau că fuseseră surprinşi în somn. Lăzile cu muniţie şi mâncare erau împrăştiate în jur, împreună cu aparatele de fotografiat şi clişeele, dar nici unul dintre acestea nu lipsea.

Pe de altă parte, toate proviziile expuse — şi îmi amintesc faptul că avusesem o cantitate considerabilă — dispăruseră. Însemna că existau animale ce pătrunseseră după aceea înăuntru şi luaseră totul, căci băştinaşii ar mai lăsat câte ceva.

Dar dacă animalele sau un singur monstru îngrozitor intrase acolo, ce soartă avuseseră prietenii mei? 0 fiară i-ar fi distrus şi le-ar fi lăsat în urmă rămăşiţele. Adevărat, exista o baltă îngrozitoare de sânge, ca urmă de violenţă. Un monstru precum cel care mă fugărise în cursul nopţii ar fi putut căra de acolo o victimă cu uşurinţa cu care pisica îşi duce şoarecii.

Dar, în acest caz, ceilalţi ar fi plecat după el. Cu cât încercam să aflu mai multe folosindu-mi creierul obosit şi confuz, cu atât explicaţiile deveneau mai puţin plauzibile. Am căutat iar prin pădure, dar n-am dat de urme care să mă ajute să ajung la o concluzie. O dată chiar m-am rătăcit şi doar cu noroc, după o oră de mers, am nimerit din nou la tabără.

Deodată, mi-a venit un gând care mi-a mai uşurat inima. Nu eram singur pe lume. Jos, la baza falezei imense, aştepta credinciosul Zambo. M-am dus la marginea platoului şi m-am uitat către el. În mod cert, stătea învelit în păturile de lângă focul din mica lui tabără. Dar, spre mirarea lui, un alt om se găsea în faţa lui.

Pentru o clipă, inima mi-a bătut nebuneşte, de bucurie. Am crezut că unul dintre tovarăşii mei ajunsese jos, în deplină siguranţă. Dar m-am uitat iar şi optimismul mi s-a risipit. Soarele ce răsărea a luminat pielea acelui om. Era un indian. Am strigat cât am putut şi mi-am fluturat batista.

Zambo s-a uitat în sus, mi-a făcut semn cu mâna şi a început să urce pe stânca izolată. În scurtă vreme, stătea în apropierea mea şi asculta cu adâncă mâhnire povestea pe care i-o spuneam:

— Au ajuns în iad, Dom' Malone, zise el. Aţi intrat în ţara Necuratului şi vă ia pe toţi la el. Ascultă sfatul ăsta, dom' Malone, şi vino jos repede, altfel rău va fi!

— Cum să cobor, Zambo?

— Cu liane din copaci, Dom' Malone. Aruncă-le aici. Le prind eu de buturuga asta şi ai punte.

— Ne-am gândit la asta. Dar nu există pe aici liane care să reziste la aşa ceva.

— Trimite după funii, Dom' Malone.

— Pe cine să trimit? Şi unde?

— În satul indienilor. Multe funii din piele acolo. Indianul de jos, pe el trimit.

— Cine e?

— Unul dintre indienii noştri. Alţii l-au bătut şi i-au luat plata. S-a întors la noi. E gata acum să ducă scrisori, să aducă funii — orice.

Să ducă scrisori! De ce nu? Poate că ne aduce şi ajutoare. Însă, în orice caz, voi fi sigur că nu ne-am pierde vieţile degeaba, că veştile despre tot ce am cucerit pentru ştiinţă vor ajunge la prietenii noştri de acasă. Am două scrisori complete care aşteaptă să fie expediate. Voi petrece întreaga zi scriind-o pe a treia, ca să notez şi evenimentele de ultimă oră.

Indianul ar putea duce veştile acestea lumii. De aceea, i-am ordonat lui Zambo să revină spre seară, iar eu îmi petrec ziua asta mizerabilă singuratic, înregistrând pe hârtie aventurile mele de azi-noapte. Anexez şi o notă spre a fi dată oricărui negustor sau căpitan de vas alb pe care-l găseşte indianul, cu rugămintea să aibă grijă de frânghiile care ne pot salva vieţile.

Aceste documente i le arunc diseară lui Zambo, împreună cu punga mea, în care se mai găsesc trei monede. Banii vor fi daţi indianului şi i se vor promite încă de două ori mai mulţi, dacă se va întoarce cu frânghiile.

Aşa că acum veţi înţelege, dragă domnule McArdle, cum ajung aceste veşti la dumneavoastră. Veţi afla adevărul şi dumneavoastră, în cazul în care nu veţi mai auzi niciodată de nefericitul corespondent al gazetei. În noaptea asta sunt prea mâhnit şi obosit ca să mai fac planuri. Mâine mă voi gândi cum să fac să rămân în legătură cu tabăra, dar să-i şi caut prin pădure pe nefericiţii mei prieteni.

CAPITOLUL XIII

O IMAGINE DE NEUITAT

Chiar când soarele apunea spre a începe acea noapte tristă, am văzut silueta singuratică a indianului prin vasta câmpie de sub mine şi mă uitam la el ca la singura şi palida noastră speranţă de salvare, până ce dispăru în negura care se ridica din pricina serii, între râul îndepărtat şi mine.

Era aproape întuneric atunci când m-am întors la tabără şi ultima imagine pe care am distins-o a fost lucirea roşiatică a focului lui Zambo, singurul punct luminos din lumea vastă de sub mine, asemeni prezenţei lui fidele în sufletul meu umbrit.

Totuşi, mă simţeam mai vesel ca în momentele în care lovitura aceea devastatoare mă afectase prima oară, căci, cel puţin, numele noastre n-ar fi dispărut o dată cu trupurile noastre, ci vor ajunge în posteritate asociate cu rezultatele activităţii desfăşurate de noi pe platou.

Părea ceva uimitor să dormi în tabăra blestemată. Dar nici în junglă nu te puteai odihni... Undeva trebuia să dormi. Prudenţa, pe de o parte, mă avertiza să rămân în alertă, dar trupul istovit, pe de altă parte, îmi cerea să nu mă ocup decât de odihnă.

De aceea, m-am căţărat pe o ramură a uriaşului arbore gingko. Cum nu exista nici un loc în care să dorm fără să mă rostogolesc de pe ramură şi să cad, ba chiar să-mi rup gâtul, m-am temut să aţipesc. Apoi am coborât din copac şi am început să mă gândesc la ceea ce trebuia să fac.

În cele din urmă, am închis poarta fortăreţei de mărăcini, am aprins trei focuri în triunghi şi, după ce am mâncat cu poftă ceva, am căzut într-un somn adânc, din care am fost trezit într-un mod straniu, dar binevenit. Dis — de-dimineaţă, chiar la revărsatul zorilor, am simţit o mână pe braţul

meu. Am tresărit, speriat şi am pipăit cu mâna o puşcă, apoi am dat un strigăt de bucurie căci, în lumina slabă, l-am distins pe Lordul John îngenuncheat lângă mine.

El era — şi parcă nu. Îl lăsasem calm, cu hainele îngrijite, arătând bine. Acum era palid şi îngrijorat, gâfâia de parcă alergase mult şi repede. Chipul uscat îi era zgâriat şi însângerat, hainele numai zdrenţe şi pălăria n-o mai avea. M-am uitat uimit la el, dar nu m-a lăsat să-i pun întrebări. Strânse proviziile noastre în timp ce-mi vorbi:

— Repede, tinere! Repede! Fiecare moment contează! Ia puştile, amândouă! Le am pe celelalte două. Strânge toate cartuşele pe care le găseşti! Umple-ţi buzunarele. Acum, ceva de mâncat. Şase conserve ne ajung. Bun. Nu se aştepta să vorbim. Să mergem, altfel s-a zis cu noi!

Încă trezit pe jumătate, incapabil să înţeleg ce însemna asta, am pornit în goană, prin pădure, după el, cu câte o puşcă sub fiecare braţ şi o grămadă de provizii în mâini. Sărea printre tufişurile cele mai dese până ce a ajuns în dreptul unui hăţiş. A pătruns de îndată acolo fără să ţină cont de mărăcini, trăgându-mă după el.

— Aici! A zis el gâfâind. Cred că suntem în siguranţă aici. Ei vor intra în tabără, asta e sigur. Va fi primul lor gând. Dar asta îi va mira.

— Dar ce se întâmplă? Am întrebat, când mi-am recăpătat suflul. Unde sunt profesorii? Cine ne urmăreşte?

— Oamenii-maimuţă, strigă el. Dumnezeule, ce bestii! Nu ridica vocea, au urechi ascuţite — şi ochi ageri, dar nu au simţul mirosului, din câte cred, şi mă îndoiesc de faptul că ne-ar adulmeca urmele. Unde ai fost, tinere? Ai scăpat de necazurile astea.

În câteva fraze i-am şoptit ce făcusem.

— Destul de rău, spuse el, când auzi despre dinozaur şi groapă. Nu e locul potrivit pentru o cură de sănătate. N-am ştiut însă adevărata situaţie până ce nu m-au prins nemernicii ăştia. O dată am căzut în mâinile canibalilor din Papua, dar ei sunt civilizaţi faţă de ăştia.

— Cum s-a întâmplat? Am întrebat.

— Dis-de-dimineaţă. Savanţii noştri abia se trezeau. Nici nu începuseră cearta. Deodată, a început să plouă cu maimuţe. Cădeau ca merele din pom. Bănuiesc faptul că se strânseseră noaptea şi copacul de deasupra noastră era plin de ele. Am împuşcat una în burtă, dar imediat ne-au sărit în spate. Le spun maimuţe, dar aveau beţe şi pietre în mâini şi zbierau una la alta. Până la urmă ne-au legat mâinile cu liane, aşa că sunt superioare în faţa oricărei fiare pe care am văzut-o în peregrinările mele.

— Chiar aşa?

— Oameni-maimuţă — asta sunt ei — veriga lipsă şi mi-aş fi dorit să li rămas lipsă. L-au cărat de acolo pe tovarăşul lor rănit — sângera ca un porc — apoi s-au aşezat în jurul nostru şi le-am văzut chipurile de criminali. Erau mari, cât un om, dar mai puternici. Au ochi sticloşi, ciudaţi, pe sub smocurile de păr roşcat. Stăteau şi se bucurau. Tare se mai bucurau!

— Foarte ciudat...

— Challenger nu este fricos, dar s-a speriat şi el. A reuşit să se ridice în picioare şi le-a strigat să termine o dată cu el. Cred că-şi pierduse cumpătul, că ţipa şi striga la ei ca un nebun. Dacă ar fi avut de a face cu o adunătură de ziarişti dragi lui n-ar fi urlat mai tare.

— Şi ei ce-au făcut?

Eram nerăbdător să aud povestirea ciudată pe care tovarăşul meu o şoptea la urechea mea, în timp ce, mereu, ochii lui ficşi se uitau în toate direcţiile, iar mâna ţinea ridicat cocoşul puştii.

— Am crezut că ne-a sunat sfârşitul, dar în loc de asta s-a petrecut altceva. S-au strâns şi au vorbit între ei. Apoi unul dintre ei s-a aşezat lângă Challenger. Vei zâmbi, tinere, dar pe cuvântul meu dacă n-ai fi zis că erau rude. N-aş fi crezut dacă n-aş fi văzut cu ochii mei. Bătrânul om-maimuţă — şeful lor — era un fel de Challenger roşcat.

Avea umeri laţi, pieptul lat, era scund, gâtul de abia i se vedea, barba îi creştea destul de deasă, iar sprâncenele păreau nişte smocuri de păr, avea o privire respingătoare şi aşa mai departe. Când omul-maimuţă s-a aşezat lângă Challenger şi i-a pus laba pe umăr, tabloul era complet. Pe Summerlee îl apucă isteria şi se prăpădea de râs.

Şi oamenii-maimuţă râdeau — cel puţin scoteau nişte hohote afurisite — după care au început să ne târască prin pădure. Nu s-au atins de arme şi de lucruri — cred că se temeau de ele — dar au luat cu ei mâncarea ce nu se găsea în conserve.

Summerlee şi cu mine ne-am chinuit pe drum — pielea şi hainele mele arată asta — pentru că ne-au dus printre tufişuri, iar pielea lor e groasă şi rezistentă. Dar lui Challenger îi era bine. Patru dintre ei îl cărau pe umeri şi mergea ca un împărat roman. Ce-i asta?

Se auzi un zgomot la distanţă, intermitent, dar nu ca de castaniete.

— Acolo se duc! Zise tovarăşul meu, strecurând cartuşe în puşca Expresului, cu două ţevi. Încarcă-le, tinere, că nu or să ne prindă vii, şi nu mai sta pe gânduri. Merg în şir când sunt supăraţi. Pe Sfântul Gheorghe! Ce-ar mai vrea să pună labele pe noi! Îmi amintesc de „Ultima rezistenţă a celor în uniforme gri": Cu puştile strânse în mâinile înţepenite, printre morţi şi muribunzi", cum se cântă. Îi mai auzi?

— Foarte departe.

— Am scăpat de ceata asta, dar cred că alte grupuri scormonesc pădurea. Ei, bine, să-ţi povestesc necazul mai departe. Am ajuns, curând, în acel oraş al lor — cam o mie de colibe din crengi şi frunze într-o livadă mare, chiar la marginea unei faleze stâncoase, la şase kilometri de aici. Bestiile puneau degetele pe mine peste tot şi cred că niciodată n-o să mai fiu curat din nou.

Ne-au legat — cel care mă avea în pază ştia bine să o facă — şi am rămas acolo, cu picioarele în sus, lângă un arbore, în timp ce o bestie uriaşă ne păzea cu o bâtă în mână. Când zic noi mă refer la Summerlee şi la mine. Challenger era într-un copac, mâncând ananas şi părând s-o ducă foarte bine.

Ba chiar ne-a dat şi nouă câteva fructe şi cu mâinile lui ne-a desfăcut

legăturile. Dacă l-ai fi văzut în copac, alături de fratele său geamăn, cu care se tutuia şi cânta, ai fi zâmbit. Dar nouă nu ne ardea de râs, după cum îţi dai seama. Pe el îl lăsau să facă tot ce vrea, dar pe noi ne supravegheau strict. Ne consola însă mult faptul că tu erai liber şi aveai grijă de arhivele noastre.

Acum, tinere, îţi voi spune ceva ce te va mira. Zici că ai văzut semne de-ale oamenilor, focuri, capcane şi altele. Ei, bine, i-am văzut chiar pe băştinaşi. Bieţii de ei, erau descurajaţi, micuţii, şi aveau de ce. Se pare că oamenii stăpânesc o parte a platoului — acolo unde ai văzut peşterile — iar oamenii-maimuţă cealaltă şi se duc mereu lupte sângeroase între ei.

Asta e situaţia, din câte am priceput. Ei, bine, ieri oamenii-maimuţa făcuseră prizonieri o duzină de oameni. Ce mai ţipau şi mai strigau! Oamenii erau scunzi, piei-roşii, fuseseră muşcaţi şi zgâriaţi de gheare că de abia mergeau. Oamenii-maimuţă uciseră doi pe loc. Unuia îi smulseseră braţele cu bestialitate. Omuleţii erau însă curajoşi, nici măcar nu crâcneau când erau ucişi.

Dar pe noi scena aceea ne îmbolnăvi. Summerlee leşină, iar Challenger de abia se mai ţinea să nu se prăbuşească. Cred că au plecat, nu?

Ascultarăm foarte atenţi, dar nu se auzea nimic altceva decât ciripitul păsărilor, care tulbura liniştea pădurii. Lordul John îşi continuă povestirea:

— Cred că ai trecut prin încercarea vieţii tale, tinere. Doar fiindcă îi prinseseră pe indienii aceia nu se mai gândiseră la tine, altfel s-ar fi întors la tabără şi te-ar fi prins înăuntru. Aşa cum ai spus, ne-au urmărit chiar de la început, din copac, şi ştiau totul despre noi. Dar ne-au surprins, căci nu ne aşteptam să ne cadă maimuţele în cap aşa de dimineaţă.

După aceea, treaba a devenit mai murdară. Dumnezeule! Ce coşmar e întreaga poveste! Îţi aminteşti bambuşii de jos, între care am găsit scheletul americanului? Se află chiar sub oraşul maimuţelor şi acolo este punctul de unde se aruncă prizonierii. Cred că există mormane de schelete jos, dacă te uiţi.

Au un loc curăţat, de sărbătoare, unde se desfăşoară o adevărată ceremonie. Unul după altul, bieţii omuleţi trebuie să sară şi jocul este să vezi dacă se sfărâmă de pământ sau se înfig în bambuşi. Ne-au luat cu ei, să vedem şi noi asta şi tot tribul s-a aliniat la marginea platoului. Patru indieni au sărit şi bambuşii au trecut prin ei ca nişte ace de cusut printr-o bucată de unt.

Nu e de mirare că am găsit scheletul bietului american cu bambuşi crescuţi printre coastele lui. Era oribil să participi la aşa ceva, dar şi cumplit de interesant. Ne-a fascinat felul în care se aruncau în gol, chiar dacă ştiam că urmam, la rândul nostru, să fim aruncaţi de sus.

Dar n-a fost aşa. Au păstrat şase indieni pentru azi — aşa am înţeles — îmi închipui însă că noi avem să fim vedetele spectacolului. Challenger poate scăpa, dar eu şi Summerlee ne aflăm pe listă. Limbajul lor e mai mult prin semne, de aceea pricepeam ce spuneau. Şi am decis că era timpul să le acordăm o pauză.

M-am gândit puţin cum să facem şi mi-am clarificat două-trei lucruri în

minte. Toată povara cădea pe mine, căci Summerlee nu era de nici un folos, nici Challenger. Cât timp au stat împreună s-au certat, căci nu cădeau de acord cu clasificarea ştiinţifică a nemernicilor cu capete roşcate care ne ţineau prizonieri.

Unul spunea că aveam de a face cu dryopithecus din Java, celălalt cu pithecanthropus. Eu spun că sunt nebuni amândoi. Dar, cum am zis, mă gândisem la două-trei lucruri care-mi veneau în ajutor. Unul era că bestiile acelea nu fug la fel de repede ca noi în câmp deschis. Ele au trupuri grele şi picioarele scurte, crăcănate.

Chiar şi Challenger ar căpăta un avans de câţiva iarzi la o sută în faţa celui mai rapid dintre ei, iar tu sau eu am fi campioni la alergat. Alt lucru era că nu ştiau nimic despre arme. Nu cred că au înţeles cum cel împuşcat de mine fusese rănit. Dacă am fi ajuns la armele noastre nu mai trebuie spus ce puteam face.

Aşa că am fugit în dimineaţa asta, în zori. L-am lovit pe paznic cu piciorul într-un loc sensibil şi am luat-o la goană spre tabără. Acolo am dat peste tine şi peste puşti. Asta e tot.

— Dar profesorii? Am întrebat consternat.

— Trebuie să ne întoarcem şi să-i aducem. Nu i-am putut lua cu mine. Challenger stătea în copac, iar Summerlee era incapabil de efort. Singura şansă era să ajung la arme, apoi să încerc să-i eliberez. Nu cred că se vor atinge de Challenger, dar nu răspund pentru Summerlee. Sunt sigur că se află în mare primejdie. De aceea n-am înrăutăţit situaţia fugind de acolo.

Onoarea ne obligă însă, pe amândoi, să ne întoarcem şi să-i scoatem din mâinile lor sau să o păţim, împreună cu ei. Aşa că fii tare, tinere, căci până diseară vom şti care ne este soarta!

Am încercat să redau cât mai exact felul în care-mi vorbea lordul Roxton, scurt, fără să-mi ascundă nimic, puţin ironic, pe jumătate glumeţ, pe jumătate sobru. Se născuse conducător. Cu cât primejdia se dovedea mai mare, vorbele îi erau mai iuţi, ochii reci îi sclipeau plini de viaţă, iar mustaţa lui de Don Quijote se zbârlea din pricina înflăcărării sale.

Iubea pericolul, aprecia mult drama aventurii — voia să trăiască situaţii limită — credea că orice primejdie este o întrecere sportivă, un joc nemilos între tine şi destin, în care cel care pierdea pierea, de aceea el era cel mai recomandabil sprijin în astfel de împrejurări. Dacă nu ne-ar fi fost teamă de soarta tovarăşilor noştri, tot m-aş fi alăturat bucuros unui astfel de om, într-o asemenea treabă. Tocmai ne ridicam din tufiş, când am simţit că mi-a pus mâna pe umăr:

— Pe Sfântul Gheorghe! Şopti el. Vin!

De unde eram vedeam jos o boltă arcuită şi verde, formată din trunchiuri de copaci şi ramuri. Pe sub aceasta trecea o ceată de oameni-maimuţă. Umblau în şir indian, cu picioarele îndoite şi spinările aplecate, atingând uneori solul cu mâinile. Întorcându-şi capetele în dreapta şi în stânga în timp ce mergeau.

Umbletul lor ghemuit le ascundea înălţimea obişnuită, dar cred că aveau peste un metru şaizeci, braţe lungi şi piepturi enorme. Mulţi aveau bâte şi

de la distanţă păreau nişte oameni păroşi şi diformi. O clipă i-am putut privi pe îndelete, apoi s-au pierdut printre tufe.

— Nu acum, zise Lordul John, care îşi luase puşca. Cel mai bine e să stăm cuminţi până ce termină căutările. Apoi vom vedea dacă nu putem ajunge în oraşul lor şi lovi unde îi doare mai tare. Să le dăm un ceas pauză, după care pornim!

Ne-am petrecut timpul— deschizând o conservă şi servind micul dejun. Lordul Roxton nu mâncase decât fructe de dimineaţa trecută şi se hrăni ca unul care murea de foame. Apoi, în sfârşit, cu puştile în mâini, cu buzunarele burduşite de cartuşe, am pornit în misiunea de salvare.

Înainte de a porni ne-am marcat cu grijă ascunzătoarea din tufiş şi drumul către Fort Challenger, ca să le găsim, la nevoie. Am umblat printre tufe fără zgomot până ce am ajuns chiar la marginea falezei, lângă vechea tabără. Acolo ne-am oprit şi Lordul John mi-a prezentat câteva dintre planurile sale.

— Cât timp umblăm prin pădurea deasă, nemernicii ăştia ne sunt superiori, zise el. Ne pot vedea, dar noi nu. Dar în câmp deschis lucrurile stau altfel. Acolo ne mişcăm mai repede ca ei. Aşa că trebuie să stăm cât mai mult în câmpie. Marginea platoului are mai puţini copaci decât zona interioară. Pe aici vom înainta. Mergi încet, cască bine ochii şi să ai puşca pregătită! În nici un caz să nu te laşi luat prizonier cât timp mai ai vreun cartuş. Ultimul să fie pentru tine, tinere!

Ajungând la marginea platoului, m-am uitat în jos şi l-am văzut pe bunul nostru Zambo stând şi fumând pe o stâncă. Tare aş fi vrut să-l strig şi să-i arăt unde ne găseam, dar era foarte primejdios, căci ne puteau auzi. Pădurea părea plină de oameni-maimuţă şi deseori le ascultam ciudata pălăvrăgeală dintre ei.

Când se întâmpla asta, ne ascundeam în tufiş şi stăteam acolo, tăcuţi, până ce se îndepărtau. De aceea înaintam foarte lent. Trecuseră deja două ore până ce l-am văzut pe Lordul John făcându-mi semn să fiu prevăzător, căci ne apropiaserăm de destinaţie. Mi-a semnalat să nu scot o vorbă, apoi s-a târât înainte. După un minut s-a întors, cu chipul trădându-i nerăbdarea.

— Hai, zise el. Vino repede! Pentru Dumnezeu, sper că nu e prea târziu!

M-am trezit tremurând din pricina nervilor în timp ce stăteam alături de el, lipiţi de pământ, şi priveam printre tufe spre luminişul care se întindea înaintea noastră.

Imaginea văzută atunci n-o voi uita niciodată! Atât de neobişnuită, de imposibilă s-a dovedit, că nu ştiu cum să vă fac să o înţelegeţi. Poate nici eu nu voi mai crede, peste câţiva ani, că am văzut-o cu adevărat. Mi se va părea, atunci, un coşmar îngrozitor sau un delir din pricina febrei. Dar acum vă voi descrie-o, fiindcă îmi este încă proaspătă în memorie şi cel puţin un om, cel care stă în iarba înaltă alături de mine, ştie că nu spun minciuni.

În poiana din faţa noastră — lată de câteva sute de iarzi — creşteau un gazon verde şi muşchi până la marginea falezei. În jurul poienii exista un

semicerc de copaci cu ciudate colibe făcute din frunze şi puse una peste alta, pe ramurile arborilor.

Deschizăturile acestor colibe şi crengile copacilor erau înţesate de o mare mulţime de oameni-maimuţă, pe care, după dimensiuni, i-am luat drept femei şi copii din trib. Ei formau fundalul tabloului şi se uitau cu viu interes la scena care ne fascina şi ne uimea.

Pe câmp, chiar la marginea prăpastiei, se adunaseră multe făpturi cu păr roşcat, de dimensiuni impresionante şi îngrozitori la chip. Exista o anumită disciplină în rândul lor, căci nici unul nu ieşea din linia trasată. În faţa lor se afla un grup mic de indieni — mici, cu pieile roşii, care străluceau ca bronzul şlefuit în lumina intensă a soarelui.

Un alb, înalt şi slab, stătea lângă ei, cu capul lăsat în jos, braţele încrucişate, exprimându-şi astfel întreaga oroare şi repulsie. Fără îndoială, era silueta profesorului Summerlee.

Înaintea şi în jurul grupului de prizonieri se găseau câţiva oameni maimuţă, care-i păzeau de aproape şi făceau imposibilă evadarea. Depărtaţi de ceilalţi şi chiar la marginea prăpastiei se vedeau două siluete atât de ciudate, că mi-au atras atenţia. Una dintre ele era a tovarăşului nostru, profesorul Challenger.

Resturile hainei îi atârnau pe umeri, dar cămaşa îi fusese ruptă cu totul, iar barba neagră i se amesteca şi cu părul de pe pieptul puternic. Îşi pierduse pălăria, iar părul său, ce crescuse lung în timpul peregrinărilor noastre, flutura dezordonat în vânt. O singură zi părea să-l fi schimbat dintr-un înalt produs al civilizaţiei moderne într-un sălbatic disperat din America de Sud.

Lângă el stătea stăpânul său, regele oamenilor-maimuţă. În multe privinţe era, cum spusese Lordul John, leit profesorul nostru, doar că avea pârul roşcat, nu negru. Aceeaşi siluetă scundă, lată, umerii masivi, mâinile atârnându-i înainte, barba zburlită, încâlcită cu părul de pe piept. Doar la nivelul frunţii, ţeasta omului-maimuţă se îngusta brusc, fiind în evident contrast cu fruntea lată şi înaltă a europeanului. Din orice alt punct de vedere, regele reprezenta parodia absurdă a profesorului.

Toate astea, descrise pe îndelete, m-au impresionat în doar câteva secunde. Atunci ne gândeam însă la altceva, căci drama se desfăşura sub ochii noştri. Doi oameni-maimuţă apucară un indian din afara grupul şi îl traseră către marginea prăpastiei. Regele ridică mâna ca pentru a da un semnal.

Ei îl apucară de mâini şi de picioare, îl balansară de trei ori înainte şi înapoi cu multă violenţă. Apoi îl azvârliră pe bietul nenorocit în prăpastie. Il aruncaseră cu atâta forţă că se învârti prin aer înainte de a începe să cadă. În timp ce dispărea, întreaga adunare, în afara paznicilor, se repezi la marginea platoului.

Stătură acolo o vreme, fără să scoată o vorbă. Apoi, brusc, izbucni un ţipăt de bucurie. Îşi ridicară în aer braţele lungi şi păroase şi urlară exaltaţi. Apoi se îndepărtară de marginea platoului, se aşezară din nou în linie şi aşteptară victima următoare.

De data asta era Summerlee. Doi dintre paznicii săi îl apucară de încheieturile mâinilor şi îl traseră în faţă, cu brutalitate. Silueta lui subţire şi membrele lungi se agitară, ca o găină ce era târâtă afară din coteţ. Challenger se întoarse spre rege şi dădea din mâini agitat. De bună seamă, îl ruga, îl implora să-l lase în viaţă pe tovarăşul său. Omul-maimuţă îl împinse în lateral cu brutalitate şi clătină din cap. Fu ultimul gest pe care-l făcu, în mod conştient, pe pământ. Puşca lordului John bubui şi regele se prăbuşi, sângele său roşu şiroind pe sol.

— Trage în ei, la grămadă! Trage, băiatule, trage! Strigă tovarăşul meu.

Există ciudăţenii ale sufletului omenesc, la oricine. Sunt bun la inimă din naştere şi de multe ori mi-au dat lacrimile uitându-mă la un iepure rănit. Dar acum voiam sânge. M-am trezit în picioare, golind rezervele de cartuşe, reîncărcând armele, trăgând neîncetat, bucurându-mă şi ţipând cu ferocitate, înveselit de măcelul la care luam parte.

Cu cele patru puşti ale noastre am făcut prăpăd. Cei doi paznici care-l ţinuseră pe Summerlee se aflau la pământ, iar el părea ameţit de uimit ce era, incapabil să priceapă că era liber. Mulţimea numeroasă de oameni-maimuţă fugea uluită, minunându-se de furtuna care se abătuse asupra lor, fără să priceapă ce însemna.

Dădeau din mâini, gesticulau, ţipau, călcau pe cei care căzuseră. Apoi, dintr-un impuls neaşteptat, se repeziră urlând la copacii care le serveau drept adăpost, lăsându-i în urma lor pe semenii lor doborâţi. Deocamdată, prizonierii rămăseseră singuri, în mijlocul poienii.

Mintea rapidă a lui Challenger înţelesese situaţia. Îl apucă pe dezorientatul Summerlee de braţ şi amândoi fugiră către noi. Doi dintre paznici se luară după ei şi fură seceraţi de Lordul John. Alergarăm în poiană, să îi întâmpinăm pe prietenii noştri şi să le dăm câte o armă încărcată.

Dar Summerlee era la capătul puterilor. De abia putea merge clătinându-se. Iar oamenii-maimuţă îşi reveniseră după panica provocată de noi. Veneau prin tufişuri, ameninţându-ne să ne taie calea. Challenger şi cu mine fugeam ţinându-l pe Summerlee de coate, în timp ce Lordul John ne acoperea retragerea.

Trăgeam ori de câte ori vreun cap sălbatic se ivea din tufiş. O milă sau chiar mai mult, bestiile acelea se ţinură aproape de noi. Apoi urmărirea slăbi în intensitate, căci ei pricepuseră ce puteri aveam şi nu mai voiau să înfrunte puştile. Când, în sfârşit, am ajuns la tabără, ne-am uitat în spatele nostru. Nu mai era nimeni.

Aşa ni s-a părut. Ne înşelam însă. De abia am închis poarta de mărăcini a fortăreţei noastre, ne-am strâns mâinile şi ne-am aruncat la pământ gâfâind, lângă izvorul nostru, apoi am auzit nişte paşi şi un plânset de dincolo de gardul cu spini. Lordul Roxton s-a repezit înainte, cu puşca în mână, şi a deschis poarta.

Acolo, cu feţele la pământ, zăceau cei patru indieni supravieţuitori, tremurând de frica noastră, dar implorându-ne să-i apărăm. Dând din mâini într-un gest expresiv, unul dintre ei ne arătă copacii din jur, care

erau foarte periculoşi. Apoi se repezi şi îl prinse de picioare pe Lordul John, de care îşi lipi chipul.

— Pe Sfântul Gheorghe! Strigă Lordul John, trăgându-se mirat de mustaţă. Ce avem noi în comun cu ei? Ridică-te, micuţule, şi dezlipeşte-ţi faţa de cizmele mele.

Summerlee stătea în picioare şi îşi umplea pipa cu tutun.

— Trebuie să-i ajutăm, zise el. Ne-aţi scos din ghearele morţii. Pe cuvântul meu! Aţi făcut o treabă tare bună!

— Admirabil! Strigă Challenger. Admirabil! Nu doar personal, ci colectiv, ştiinţa europeană vă este tare îndatorată pentru generozitatea de care aţi dat dovadă. Nu ezit să spun că dispariţia mea şi a profesorului Summerlee ar fi lăsat un gol apreciabil în zoologia modernă. Tânărul nostru prieten şi dumneata v-aţi comportat minunat!

Ne zâmbi părinteşte, dar ştiinţa europeană s-ar fi mirat să-şi vadă copilul ales, speranţa viitorului, cu părul nepieptănat, barba încâlcită, hainele rupte. Mânca o conservă de carne pe care o ţinea pe genunchi şi stătea cu o bucată rece de miel australian între degete. Indianul se uita la el, apoi, cu un ţipăt slab, se piti la pământ de frică şi se strânse mai tare de piciorul lordului John.

— Nu te teme, băiete! Zise lordul Roxton, bătându-l cu palma pe cap, spre a-l linişti. Nu-ţi suportă prezenţa, Challenger, şi, pe Sfântul Gheorghe! Nici nu mă mir. E-n regulă, băiete, e doar un om, precum toţi cei de aici.

— Într-adevăr, domnule! Strigă profesorul.

— Ei, bine, ai noroc, Challenger, că eşti puţin altfel decât ceilalţi. Dacă nu i-ai fi semănat regelui...

— Pe cuvântul meu, lordule John Roxton, îţi permiţi cam multe!

— Dar aşa stau lucrurile.

— Te rog, domnule, schimbă subiectul. Remarcile dumitale sunt irelevante şi neinteligibile. Întrebarea care se pune este ce vom face cu indienii? Cel mai bine ar fi să-i escortăm acasă la ei, dacă am şti unde vine asta.

— Nu e dificil, am răspuns eu. Ei trăiesc în caverne, pe malul celălalt al lacului central.

— Tânărul nostru prieten ştie unde locuiesc ei. Cred că drumul e destul de lung.

— Peste treizeci de kilometri, am răspuns.

Summerlee mârâi.

— Eu, cel puţin, nu pot ajunge acolo. Apoi, brutele acelea urlă încă pe urmele noastre.

În timp ce vorbea, dinspre pădurea întunecată auzirăm ţipătul unui om—maimuţă. Indienii scoaseră iar strigăte slabe de spaimă.

— Trebuie să plecăm de aici, şi încă repede! Zise Lordul John. Ajută-l pe Summerlee, tinere! Indienii vor căra proviziile. Să plecăm, înainte ca ei să ne vadă!

În mai puţin de jumătate de oră am ajuns la ascunzătoarea noastră din tufiş, unde ne-am adăpostit. Întreaga zi i-am auzit pe oamenii-maimuţă

strigându-se prin pădure, în direcţia taberei noastre, dar nici unul n-a trecut pe lângă noi, iar fugarii obosiţi, albi sau indieni, au dormit pe săturate. Dormeam şi eu în acea după-amiază, când m-am trezit apucat de mânecă şi l-am văzut pe Challenger stând în genunchi lângă mine.

— Ţii un jurnal cu aceste evenimente şi aştepţi, eventual, să fie publicat, domnule Malone, zise el pe un ton solemn.

— Sunt aici în calitate de reporter, am răspuns.

— Exact. Poate că ai auzit nişte remarci mai nepotrivite ale lordului John Roxton care implicau că exista cineva... care semăna cu...

— Da, am auzit.

— Nu trebuie să mai spun că nici o publicitate făcută acestei idei — orice menţiune despre ceea ce s-a întâmplat — ar aduce atingere imaginii mele.

— Voi prezenta numai adevărul.

— Observaţiile lordului John sunt, deseori, pline de fantezie şi el este capabil să le atribuie raselor nedezvoltate respect, demnitate şi trăsături de caracter ce nu există. Mă înţelegi?

— În totalitate.

— Las problema pe seama discreţiei tale.

Apoi, după o pauză îndelungată, adăugă:

— Regele oamenilor-maimuţă era, într-adevăr, o creatură interesantă — avea o personalitate plăcută şi inteligentă. N-ai remarcat asta?

— O făptură absolut remarcabilă, am răspuns eu.

Şi profesorul, oarecum liniştit, se duse să se culce din nou.

CAPITOLUL XIV

ADEVĂRATELE CUCERIRI

Ne imaginaserăm că urmăritorii noştri, oamenii-maimuţă, nu ştiau nimic despre ascunzătoarea noastră din tufişuri, dar curând am priceput că ne înşelasem. Nu se auzea nimic dinspre pădure — nici o frunză nu se clintea prin copaci şi liniştea domnea deplin în jurul nostru — dar ar fi trebuit să fim preveniţi, de la experienţa noastră anterioară, de cât de viclene şi de răbdătoare se dovedeau fiinţele acelea când îşi pândeau prada, până ce li se oferea ocazia să atace.

Orice destin mi-ar fi rezervat viaţa, sunt sigur că nu mă voi afla niciodată mai aproape de moarte ca în acea dimineaţă. Dar să vă povestesc lucrurile în ordinea în care s-au petrecut.

Ne-am trezit toţi epuizaţi după emoţiile groaznice şi lipsa de mâncare de ieri. Summerlee era încă atât de slăbit, că doar cu mare efort stătea în picioare. Dar bătrânul avea mult curaj şi nu accepta înfrângerea.

Am ţinut o consfătuire, la care am hotărât să aşteptăm liniştiţi un ceas ori două unde ne găseam, să ne servim mult-aşteptatul mic dejun, apoi să pornim spre centrul platoului, spre lac şi peşterile unde observasem că

locuiesc indienii. Ne bazam pe faptul că puteam conta pe vorbele bune ale celor salvaţi de noi ca să fim primiţi acolo destul de călduros.

Apoi, cu misiunea îndeplinită şi o cunoaştere mai completă a secretelor Ţinutului Maple White, aveam să ne concentrăm gândurile asupra evadării de acolo şi a întoarcerii. Chiar şi Challenger era gata să admită că îndeplinisem obiectivele pentru care venisem acolo şi principala noastră datorie consta acum în a duce lumii civilizate uimitoarele descoperiri făcute de noi.

Îi cercetam mai atent pe indienii salvaţi de noi. Erau micuţi, activi, supli, bine făcuţi, cu părul negru şi lung legat şi lăsat pe spate, cu îmbrăcăminte din piele prelucrată. Feţele lor nu aveau păr, erau clar conturate, echilibrate şi exprimau bunăvoinţa.

Lobii urechilor le atârnau zdrenţuiţi şi însângeraţi, arătând că fuseseră jefuiţi de anumite ornamente de către cei care-i luaseră prizonieri. Limba lor, deşi de neînţeles pentru noi, era vorbită fluent între ei. Cum arătau unul spre celălalt şi pronunţau cuvântul „accala" deseori, am priceput că era denumirea neamului lor. Uneori, chipurile le erau deformate de ură şi teamă, indicând cu teamă spre pădurea din jur şi zicând „Doda! Doda!". Desigur, era denumirea dată duşmanilor lor.

— Ce faci cu ei, Challenger? A întrebat Lordul John. Ceva îmi este limpede. Micuţul cu părul din frunte ras este şeful lor.

Era evident că omul acela stătea izolat de ceilalţi. Aceştia nu i se adresau decât făcând semne de adânc respect.

Părea cel mai tânăr dintre ei, totuşi se dovedea tare mândru şi semeţ. Când Challenger îi puse mâna pe cap, începu să se mişte ca un cal lovit de pinteni şi, cu ochii negri aruncând fulgere, se dădu la o parte de lângă profesor. Apoi, punându-şi mâna pe piept şi luând o ţinută demnă, zise de mai multe ori „Maretas". Profesorul, fără să se lase impresionat, apucă de umăr indianul cel mai apropiat şi ţinu o prelegere despre el, ca şi cum era un specimen dintr-un borcan, aflat într-o clasă.

— Tipul acestor oameni, zise el cu glas tare, dacă este judecat după capacitatea cutiei craniene, unghiul facial şi orice alt test, nu poate fi considerat ca nedezvoltat. Dimpotrivă, trebuie plasat sus de tot pe scara numeroaselor triburi sud-americane cunoscute. Nu avem cum explica evoluţia unei asemenea rase într-un loc precum acesta. Un mare hău separă, de asemenea, aceşti oameni-maimuţă de animalele preistorice care au supravieţuit pe platou, încât e inadmisibil să credem că s-au dezvoltat aici, unde i-am găsit.

— Dar de unde pot veni? Întrebă Lordul John.

— O întrebare asupra căreia se vor purta, fără îndoială, vii discuţii în societăţile ştiinţifice din Europa şi din America, răspunse profesorul. Părerea mea asupra situaţiei — zise el umflându-şi pieptul enorm şi uitându-se cu insolenţă în jur în timp ce vorbea — este că evoluţia a înaintat în condiţiile particulare ale acestui ţinut până la stadiul de vertebrate, vechile animale supravieţuind alături de cele mai noi.

Aşa găsim aici creaturi moderne precum tapirul — un animal cu o

respectabilă lungime a listei de înaintaşi — cerbul uriaş, mâncătorul de furnici, alături de reptile specifice Jurasicului. Până aici totul e clar. Acum vin oamenii-maimuţă şi indienii. Ce poate crede un savant despre prezenţa lor pe platou? Explicaţia este doar o invazie venită din afara acestuia.

Probabil că existau maimuţe antropoide în America de Sud, care, cu milenii în urmă, şi-au croit drum până aici, apoi au evoluat spre făpturile care — se uită cu severitate la mine — au chipul şi forma corespunzătoare unor fiinţe inteligente, care ar putea supune alte vieţuitoare. Cât despre indieni, nu mă îndoiesc de faptul că ei sunt cei mai recenţi imigranţi din exterior.

Aceştia, forţaţi de foamete sau alungaţi de cuceririle altora, au urcat aici. Faţă în faţă cu ferocele vietăţi pe care nu le mai văzuseră vreodată, s-au ascuns în peşteri precum cele descrise de tânărul nostru prieten, dar s-au luptat din răsputeri cu fiarele, în special cu oamenii-maimuţă, care îi consideră nişte intruşi, ca să-şi păstreze bunurile.

Un război nemilos a măcinat cele două rase inteligente, bazându-se mai ales pe viclenia care animalelor uriaşe le lipseşte. De aceea, numărul acestora este limitat. Ei, bine, domnilor, v-am răspuns corect la întrebare sau există vreun punct asupra căruia aveţi o părere diferită?

Pentru prima dată, profesorul Summerlee era prea deprimat ca să se certe, deşi clătină din cap, făcând semn că nu era defel de acord cu cele spuse. Lordul John se scărpină în părul rar şi remarcă faptul că nu s-ar putea bate cu cineva care ar avea altă greutate sau clasă.

Eu mi-am jucat rolul obişnuit de a aduce lucrurile cât mai pe pământ, făcându-le strict prozaice şi practice, observând că unul dintre indieni lipsea.

— S-a dus să aducă nişte apă, zise lordul Roxton. I-am dat o cutie de conserve goală şi el a plecat.

— La vechea noastră tabără? Am întrebat.

— Nu, la pârâu. E acolo, printre copaci. Nu pot fi mai mult mai mult de câteva sute de iarzi. Dar amărâtul cam întârzie.

— Mă duc să-l caut, am zis.

Mi-am luat puşca de jos şi am pornit spre pârâu, lăsându-mi prietenii să-şi continue masa sărăcăcioasă. Poate vi se pare nesăbuit că, deşi distanţa era scurtă, mi-am lăsat prietenii în adăpostul din tufiş, dar amintiţi-vă că ne găseam la multe mile depărtare de oraşul maimuţelor şi că, din câte ştiam, făpturile acelea nu ne descoperiseră ascunzătoarea, iar cu o puşcă în mână nu mă temeam de ele. Încă nu aflasem cât de viclene şi de puternice erau...

Auzeam murmurul izvorului, undeva, înaintea mea, dar exista o încâlcitură de copaci şi de tufişuri între mine şi acesta. Îmi croiam drum prin aceasta şi nu-i mai vedeam pe tovarăşii mei, când am observat ceva roşu printre tufe. Când m-am apropiat, am observat că era trupul indianului care lipsea.

Zăcea pe o parte, cu membrele smulse, capul răsucit, încât părea să se

uite chiar peste umărul său. Am strigat, să-mi avertizez prietenii, apoi am fugit înainte şi m-am aplecat peste cadavru. Desigur că îngerul meu păzitor s-a aflat foarte aproape de mine, căci teama sau poate foşnetul slab al frunzelor m-a făcut să privesc în sus.

Prin frunzişul des de deasupra mea, două braţe lungi şi musculoase, acoperite de păr roşcat, coborau încet. Încă o clipă şi braţele care se furişau m-ar fi prins de gât! Am sărit înapoi, dar duşmanul a fost mai rapid. Saltul meu l-a împiedicat să mă prindă fără putinţă de scăpare, dar o mână m-a prins de ceafă, alta de faţă.

Mi-am folosit mâinile să-mi eliberez gâtul, iar în clipa următoare laba imensă îmi acoperi faţa cu totul. Am fost ridicat cu uşurinţă de pe sol şi am simţit o forţă de nesuportat apăsându-mă pe ceafă şi pe spate, până ce presiunea pe şira spinării a devenit de nesuportat. Îmi pierdeam cunoştinţa şi mă luptam cu mâna ce mă apucase de sub bărbie.

Uitându-mă în sus, am văzut un chip cu doi ochi albaştri, reci, de nepătruns, care mă priveau. Nu mă mai puteam lupta. Cum făptura mă simţea că slăbesc în strânsoarea ei, doi canini străluciră o clipă, în fiecare parte a gurii sale îngrozitoare. M-a strâns mai tare de bărbie, forţând-o să se ridice şi să se dea spre spate, în faţa ochilor mi se formă o ceaţă slabă, de culoarea opalului şi clopoţele argintii îmi sunau în urechi. Nedesluşit, undeva, departe, am auzit pocnitura unei arme şi de-abia mi-am dat seama de şoc, fiindcă m-am prăbuşit la pământ, unde am rămas nemişcat.

Când m-am trezit mă găseam cu spatele pe iarbă, în adăpostul nostru din tufiş. Cineva adusese apă de la pârâu, iar Lordul John mă stropea pe faţă în timp ce Summerlee şi Challenger mă ajutau să mă ridic, cu chipurile îngrijorate. O clipă am avut imaginea sufletelor lor umane în spatele măştilor de savanţi.

Şocul mă doborâse, mai degrabă decât rana. După o jumătate de ceas, în ciuda durerii de cap şi a gâtului înţepenit, mă ridicasem în picioare şi eram gata de orice.

— Ai trecut de cea mai grea încercare din viaţa ta, tinere, zise Lordul John. Când te-am auzit strigând şi am alergat către tine, ţi-am văzut capul răsucit pe jumătate şi pantalonii plutind în aer, am tras şi am ratat bestia de furios ce eram, dar ea ţi-a dat drumul şi a dispărut. Pe Sfântul Gheorghe! Să fi avut cincizeci de oameni cu puşti! Aş fi curăţat platoul de făpturile astea ticăloase!

Devenise clar că oamenii-maimuţă ne poziţionaseră ascunzătoarea şi că acum ne supravegheau de pretutindeni. În timpul zilei nu ne temeam prea mult de ei, dar noaptea se puteau oricând arunca asupra noastră. Deci, cu cât plecam mai repede din vecinătatea lor, cu atât era mai bine.

Pădurea ne înconjura din trei părţi, iar acolo oricând am fi putut cădea într-o ambuscadă. În a patra direcţie — în care panta cobora treptat către lac — tufele erau scunde, cu câţiva copaci risipiţi şi mai multe poieni. De fapt, pe acolo mersesem în expediţia mea singuratică şi ducea chiar către peşterile indienilor. De aceea, trebuia să urmăm calea respectivă.

Regretam mult ceva. Părăseam vechea tabără şi ne părea rău nu doar după proviziile lăsate acolo, dar şi de faptul că pierdeam legătura cu Zambo, singurul nostru contact cu lumea exterioară. Totuşi, aveam o provizie îndestulătoare de cartuşe, ca şi toate armele, astfel că, o vreme, ne puteam apăra singuri.

Speram ca, în curând, să ne putem întoarce şi relua legătura cu negrul. Ne promisese că avea să stea acolo unde se găsea şi, ştiindu-l credincios, nu ne îndoiam de fel că avea să-şi respecte cuvântul dat.

Era după-amiaza devreme când am început deplasarea. Tânărul şef indian mergea înaintea noastră, ca o călăuză. Refuza, indignat, să care vreo povară. După el urmau cei doi indieni supravieţuitori, cu sărăcăcioasele noastre provizii pe cap. Noi, cei patru albi, mergeam în spatele lor, cu puştile încărcate, gata de luptă.

Când am pornit, din pădurea tăcută din spatele nostru s-a auzit un murmur intens şi brusc. Provenea de la oamenii-maimuţă şi exprima fie bucuria triumfului, căci le părăseam locurile, fie dezamăgirea că plecam întregi de acolo. Uitându-ne spre junglă n-am văzut decât copacii, dar zgomotul acela ne demonstra că duşmanii ne pândeau dintre frunzele lor şi că se aflau foarte mulţi în ascunzători. N-am remarcat să ne urmărească, totuşi, cineva. Curând am ajuns în câmp deschis, unde puterea lor devenea neglijabilă.

Cum umblam în spatele celorlalţi, n-am putut să nu zâmbesc de felul în care arătau cei trei tovarăşi ai mei din faţă. Acesta era luxosul Lord John Roxton care stătea în acea după-amiază în Albani pe covoare persane şi printre tablouri, în lumina roz a lămpilor sale? Acesta era impunătorul profesor ce se umfla în pene stând la masivul lui birou din Enmore Park?

Acesta era austerul şi mult apreciatul savant care se ridica în faţa adunării de la Institutul de Zoologie? Nici haimanalele întâlnite pe aleea Surrey n-ar fi arătat mai jalnic decât ei. Nu eram, e adevărat, decât de o săptămână şi ceva pe platou, dar aceasta se dovedise una severă cu noi, cel puţin pentru mine, care suferisem agresiunea oamenilor-maimuţă.

Toţi prietenii mei îşi pierduseră pălăriile şi îşi legaseră acum batistele la cap, hainele le atârnau zdrenţuite, iar feţele, nebărbierite, le puteau fi cu greutate recunoscute. Summerlee şi Challenger şchiopătau bine, eu de abia îmi târâm picioarele, iar gâtul îmi era ţeapăn din pricina strânsorii criminale din care scăpasem cu greu. Arătam ca vai de noi şi nu mă miram că-i văd pe indieni privindu-ne, uneori, cu spaimă şi mirare întipărite pe feţe.

După-amiaza târziu, am ajuns pe marginea lacului, ieşind din tufişuri şi văzând pânza de apă întinzându-se în faţa noastră. Prietenii noştri băştinaşi scoaseră un strigăt de bucurie şi arătară ceva, în faţa noastră. Se vedea, într-adevăr, o imagine minunată. La suprafaţa apei se deplasa o flotilă de canoe care venea drept către noi.

La început se aflau la câţiva kilometri de noi, dar se apropiară repede şi, curând, îi văzurăm distinct pe vâslaşi. Deodată, ţipară bucuroşi şi se ridicară de pe locurile lor, făcându-ne semne cu vâslele şi suliţele. Apoi,

reîncepând vâslitul, porniră şi mai repede spre noi. Traseră bărcile pe nisip şi alergară în întâmpinarea noastră, aplecându-se până la pământ şi strigând de bucurie că-l revedeau pe tânărul lor şef.

În cele din urmă, unul dintre ei, mai în vârstă, cu un colier la gât şi cu o brăţară din mărgele de sticlă lustruită şi cu pielea unui animal de culoarea chihlimbarului pe umeri, veni alergând spre noi şi îl îmbrăţişă cu tandreţe pe tânărul salvat de noi.

După aceea se uită la noi şi întrebă câteva lucruri, după care înainta spre noi şi ne îmbrăţişă pe rând. Apoi, la porunca lui, întregul trib căzu la pământ, în semn de omagiu. Personal, m-am intimidat şi nu m-am simţit în largul meu că ei ne adorau, iar aceleaşi trăiri le-am citit pe chipurile lui Summerlee şi a Lordului John, dar Challenger parcă a înflorit.

— Poate că sunt tipi nedezvoltaţi, zise el, mângâindu-şi barba şi privindu-i, dar comportarea lor faţă de superiori este o lecţie care ar trebui învăţată de europenii noştri mai avansaţi. Ciudat, cât de corecte sunt instinctele omului care trăieşte în natură!

Era limpede că băştinaşii veniseră pregătiţi de luptă, căci fiecare avea suliţă — un bambus lung cu un os ascuţit în vârf — arc şi săgeţi, ba unii chiar un fel de măciucă sau un topor din piatră prins la şold. Se uitau încruntaţi către pădurea dinspre care venisem şi repetau frecvent cuvântul „Doda".

Am înţeles că nimerisem chiar peste cei plecaţi să-l salveze pe fiul bătrânului şef. Acum se ţinea un sfat, întregul trib stând în cerc, în timp ce noi luaserăm loc pe o stâncă de bazalt şi îi priveam. Vorbiră doi sau trei războinici, iar în final tânărul nostru prieten li se adresă foarte hotărât, după cum pricepeam din gesturile şi trăsăturile sale elocvente, de parcă i-am fi ştiut limba.

— Ce rost are să ne întoarcem? Zicea el. Mai devreme sau mai târziu trebuie să facem asta. Tovarăşii voştri au fost ucişi. Ce dacă ne-am întors întregi? Alţii au fost omorâţi. Nu trăim în siguranţă. Acum ne-am adunat toţi şi suntem pregătiţi.

Arătă către noi.

— Aceşti străini ne sunt prieteni. Sunt mari luptători şi îi urăsc pe oamenii-maimuţă, ca şi noi. Ei poruncesc, spuse, arătând spre cer, tunetului şi fulgerului. Când vom mai avea iar acest noroc? Să mergem înainte şi, fie vom muri azi, fie vom trăi în siguranţă! Altfel cum ne vom întoarce fără să ne fie ruşine, la femeile noastre?

Pieile roşii fură impresionate de cuvintele vorbitorului şi, când termină, izbucniră în aplauze, agitându-şi suliţele prin aer. Bătrânul şef înaintă spre noi şi ne puse câteva întrebări, arătând spre pădure. Lordul John îi făcu semn să aştepte şi se întoarse către noi.

— Voi hotărâţi ce vom face, zise el. În ceea ce mă priveşte, am să le plătesc o datorie oamenilor-maimuţă, iar dacă îi vom şterge de pe faţa pământului, nu văd ce rău vom face. Plec împreună cu micii noştri prieteni indieni. Tu ce spui, tinere?

— Sigur că vin şi eu.

— Iar dumneata, Challenger?
— Voi coopera, bineînţeles.
— Dumneata, Summerlee?
— Se pare că ne îndepărtăm din ce în ce mai mult de obiectul expediţiei noastre, lordule John. Vă asigur că nu m-am gândit, atunci când am părăsit scaunul de profesor din Londra, că voi ataca, împreună cu sălbaticii, colonia maimuţelor antropoide.
— Dar la asta am ajuns, spuse zâmbind Lordul John. Le atacăm, deci ce hotărâre iei?
— Pare un pas discutabil, zise Summerlee, dar, dacă voi toţi mergeţi la luptă, nu văd cum aş putea sta eu deoparte.
— Atunci, ne-am înţeles, spuse Lordul John, întorcându-se spre şeful tribului, făcând un semn afirmativ din cap şi arătându-i puşca.
Bătrânul ne strânse mâinile, pe rând, în timp ce oamenii săi chiuiau mai tare ca oricând. În noaptea aceea era prea târziu ca să mai înaintăm, astfel că indienii ridicară o tabără rudimentară. Peste tot se aprinseră focurile. Unii dintre ei, care dispăruseră în junglă, se întoarseră cu pui de iguanodoni.
Aceştia aveau o pată de bitum pe umeri şi abia când l-am văzut pe un băştinaş înaintând ca un adevărat proprietar şi dându-şi acordul ca animalul să fie tăiat, am priceput că făpturile acelea mari erau proprietate privată, ca o cireadă de vite, iar semnele de pe umerii lor, care ne miraseră, erau marcajul deţinătorului respectivului animal.
Neajutorat, indiferent şi vegetarian, cu membre uriaşe, dar creier minuscul, animalul preistoric putea fi mânat şi de un copil. După câteva minute, creatura enormă fusese tăiată şi bucăţi din ea se prăjeau la peste douăsprezece focuri de tabără, alături de solzoşii peşti ganoizi care fuseseră prinşi cu suliţele din lac.
Summerlee zăcuse pe nisip şi dormise acolo, dar noi, ceilalţi, ne învârteam pe lângă malul lacului, încercând să aflăm mai multe despre lumea aceea ciudată. De două ori găsirăm găuri cu nămol albăstrui, cum văzusem în mlaştina pterodactililor. Acestea erau vechi orificii vulcanice şi, dintr-un motiv anumit, îl interesau foarte mult pe Lordul John.
Ceea ce-l atrăgea pe Challenger, pe de altă parte, era fierberea noroiului din gheizer, astfel că un gaz ciudat forma nişte bule care plesneau la suprafaţa nămolului. El introduse o nuia găurită în acesta şi ţipă bucuros ca un şcolar când reuşi, cu un chibrit aprins, să facă să explodeze o bulă de gaz, dând naştere unei flăcări albastre la capătul tubului său.
Fu şi mai vesel când, întorcând pe dos o pungă de piele pusă la extremitatea nuielei, o umplu cu gaz şi apoi toată construcţia lui se ridică în aer.
— Un gaz inflamabil şi încă unul mai uşor decât aerul. Afirm, fără îndoială, că are o proporţie considerabilă de hidrogen liber. Resursele lui G.E.C. nu s-au epuizat încă, tinere prieten. Pot să-ţi arăt cum o minte valoroasă modelează natura în interesul ei.
Se fălea cu un scop secret, dar nu mai zise nimic despre asta.

Nu mai era nimic de văzut pe malul care mi se părea la fel de minunat precum marea întindere de apă din faţa noastră. Numărul şi zgomotul nostru speriaseră toate făpturile vii şi, în afara câtorva pterodactili care pluteau sus, deasupra capetelor noastre aşteptând hoituri, în jurul taberei liniştea stăpânea pe deplin.

Dar lucrurile altfel stăteau pe apele rozalii ale lacului central. Fierbeau şi se agitau datorită unor forme ciudate de viaţă. Spinări mari, de culoarea ardeziei şi înotătoare dorsale înalte se iveau, apoi dispăreau iar în adânc. Bancurile de nisip îndepărtate erau acoperite de creaturi târâtoare, ţestoase imense, şopârle ciudate, ba chiar o făptură plată precum o rogojină, cu o piele unsuroasă şi neagră, se deplasă fără grabă spre lac.

Ici şi colo se înălţau capetele unor şerpi ce ieşeau din apă, tăind rapid suprafaţa lacului, lăsând un guler de spumă înainte şi o dâră lungă în urmă, ridicându-se şi coborându-se cu eleganţa unor lebede.

Una dintre aceste creaturi s-a urcat pe un banc de nisip, la câteva sute de iarzi în spatele nostru şi şi-a expus trupul ca un butoi şi uriaşele înotătoare de după lungul ei cap de şarpe. Challenger şi Summerlee, care veniseră alături de noi, au izbucnit în duetul lor de admiraţie şi uimire.

— Plesiozaur! Un plesiozaur de apă dulce! A strigat Summerlee. A meritat să trăiesc pentru a vedea aşa ceva! Suntem binecuvântaţi, dragul meu Challenger, mai mult ca oricare alt zoolog, de la începutul lumii şi până astăzi!

Cei doi savanţi n-au mai putut fi traşi de lângă fascinaţia lacului preistoric, până ce noaptea nu s-a lăsat cu toată puterea ei şi focurile sălbaticilor nu au început să pâlpâie, muribunde. Chiar în beznă, stând pe mal, am auzit, din când în când, sforăiturile şi scufundările făpturilor care trăiau în lac.

În zori, tabăra noastră era în picioare şi, după un ceas, plecam în expediţia noastră memorabilă. Deseori visasem că ajungeam corespondent de război. Un război de o sălbăticie nemaiîntâlnită, în care aveam să joc rolul acesta, aşa cum mi-l rezervase destinul.

Numărul nostru crescuse în timpul nopţii şi trupe proaspete din tabăra indienilor veniseră dinspre caverne, astfel că eram cam patru, cinci sute de războinici, când am pornit la luptă. Iscoadele au fost trimise înainte. După ele venea o coloană puternică care-şi croia drum pe panta lungă din zona cu tufişuri, până ce am ajuns la marginea pădurii.

Acolo ne-am răspândit pe o linie lungă cu suliţe şi arcuri. Roxton şi Summerlee şi-au luat poziţiile pe flancul drept, iar Challenger şi cu mine pe cel stâng. Făceam parte dintr-o oştire a epocii de piatră, pe care o însoţeam în luptă având la noi ultimele realizări în materie de arme de foc de pe străzile Saint James şi Ştrand, din Londra.

Nu ne-am aşteptat mult duşmanii. O gălăgie înfiorătoare şi sălbatică veni dinspre junglă şi, deodată, o ceată de oameni-maimuţă ieşi dintre copaci. Aveau bâte şi pietre şi dădeau năvală în centrul liniei indienilor. Era un atac îndrăzneţ, dar şi prostesc, fiindcă uriaşele creaturi cu picioare crăcănate se mişcau încet, în timp ce inamicii lor se dovedeau rapizi ca

pisicile.

Era îngrozitor să vezi fioroasele făpturi cu gurile înspumate şi ochii lucitori, repezindu-se şi lovind, dar fără a-şi nimeri duşmanii care se fereau, în timp ce săgeţile, una după alta, se înfigeau în trupurile lor. Un om-maimuţă uriaş fugi pe lângă mine urlând de durere, cu douăsprezece suliţe înfipte în el.

Mi s-a făcut milă şi l-am ucis cu un glonţ în cap. A căzut printre tufele de aloe. Dar acela a fost singurul glonţ care s-a tras, căci atacul se dusese pe centrul liniei şi indienii nu avuseseră nevoie de ajutorul nostru spre a-l respinge.

Dar lucrurile au devenit mult mai primejdioase când am intrat în pădure Timp de un ceas, ba chiar mai mult după aceea, s-a dus o luptă disperată, din care de abia am scăpat. Ivindu-se din frunziş, oamenii-maimuţă îi zdrobeau cu măciucile pe indieni şi deseori cădeau trei sau patru dintre aliaţii noştri până ce era ucis un duşman.

Loviturile năucitoare ale bâtelor nu iertau pe nimeni dintre cei care le primeau. Una izbi patul puştii lui Summerlee, iar următoarea i-ar fi zdrobit ţeasta dacă un indian n-ar fi intervenit, străpungându-l în inimă. Alţi oameni-maimuţă, din copacii de deasupra noastră, aruncară în noi cu bolovani şi trunchiuri de arbori, ba unii chiar săreau, cu mult curaj, în mijlocul nostru şi se băteau până la moarte.

O dată, aliaţii noştri au cedat şi, dacă n-am fi intervenit cu puştile, nici unul n-ar mai fi scăpat întreg. Dar ei s-au regrupat în jurul bătrânului lor şef şi au pornit din nou la atac, dând dovadă de un mare curaj. Atunci oamenii-maimuţă au început să bată în retragere.

Summerlee rămăsese fără armă, dar eu îmi goleam rezervorul de cartuşe cât de repede puteam, iar dinspre flancul îndepărtat auzeam împuşcăturile continue ale tovarăşilor noştri. Apoi, la un moment dat, s-a instalat panica şi a urmat prăbuşirea.

Ţipând şi urlând, uriaşele creaturi au luat-o la fugă prin frunziş, în timp ce aliaţii noştri strigau fericiţi, cu sălbăticie, luându-se după ei cu mare iuţeală. Toate ciocnirile nenumăratelor generaţii, ura şi cruzimea din îngusta lor istorie, amintirile nenorocirilor şi persecuţiile aveau să fie plătite în acea zi.

Până la urmă, omul avea să rămână stăpân, iar omul-fiară să fie distrus. Oricât ar fi alergat de repede, fugarii se mişcau prea încet ca să scape de sălbaticii indieni şi, dinspre pădurea încâlcită răsunau ţipete de bucurie, vibraţiile arcurilor şi prăbuşirile oamenilor-maimuţă, care erau doborâţi cu săgeţile şi suliţele din copacii unde se ascunseseră.

Îi urmăream pe ceilalţi, când mi-am dat seama că Lordul John şi Summerlee veniră la noi.

— S-a terminat, zise Lordul John. Putem să-i lăsăm pe ei să termine măcelul. Cu cât vom vedea mai puţin, cu atât vom dormi mai bine.

Ochii lui Challenger străluceau la gândul măcelului.

— Am fost privilegiaţi, strigă el, sărind ca un copil. Am participat la una dintre bătăliile decisive ale istoriei — cele care schimbă destinul lumii. Ce

înseamnă, prieteni, cucerirea unei naţiuni de către o alta? Un lucru fără rost. Dar aceste înfruntări sălbatice, când în zorii erelor locuitorii peşterilor îi învingeau pe tigri sau când elefanţii au aflat pentru prima dată că au stăpân, acelea au fost adevărate cuceriri, victorii importante. Cu ajutorul destinului, am văzut şi am ajutat o asemenea înfruntare. De acum, omul va stăpâni acest platou.

Doar încrederea robustă în acest rezultat final justifica tragica înfruntare. Pe măsură ce înaintam prin pădure, găseam oameni-maimuţă străpunşi de nenumărate suliţe şi săgeţi. Ici şi colo, trupurile indienilor zdrobiţi indicau locul unde unul dintre antropoizi se întorsese la luptă şi îşi vânduse scump pielea.

În permanenţă, înaintea noastră răsunau ţipete şi urlete cere arătau direcţia în care se desfăşura urmărirea. Oamenii-maimuţă fuseseră obligaţi să se retragă în cetatea lor, unde încercaseră o ultimă rezistenţă, dar fuseseră din nou învinşi. Am ajuns la timp ca să vedem scena finală a confruntării. Vreo optzeci sau o sută de masculi, ultimii supravieţuitori, fuseseră duşi în poieniţa de pe marginea falezei, unde ne aflasem şi noi, cu două zile înainte. Când am sosit noi, indienii, care formau un semicerc de suliţaşi, îl înconjuraseră pe unul dintre ei şi, după un minut, se terminase cu el.

Treizeci sau patruzeci muriră chiar pe locurile unde stăteau. Ceilalţi, urlând şi zbătându-se, erau aruncaţi în abis şi se prăbuşeau, izbindu-se de pereţii stâncoşi, în bambuşii unde, mai demult, pieriseră prizonierii lor, de la o înălţime de peste două sute de metri.

Era aşa cum spusese Challenger. Domnia omului începuse în Ţinutul Maple White. Masculii fuseseră exterminaţi, oraşul maimuţelor distrus, femelele şi puii luaţi de acolo, ca sclavi, iar rivalitatea, ce existase de-a lungul a nenumărate secole, se încheiase prin acel conflict sângeros. Victoria aceea ne aduse multe avantaje. Aveam din nou posibilitatea de a merge în tabăra noastră şi a ne lua provizii. Puteam comunica iar cu Zambo, ce se speriase de spectacolul prăbuşirii în gol a nenumăratelor maimuţe, care se aruncaseră de sus, din vârful falezei.

— Întoarceţi-vă, dom'le, întoarceţi-vă! Striga el, cu ochii gata să-i sară din cap. Necuratu' vă ia de rămâneţi acolo!

— Iată glasul înţelepciunii, zise, convins, Summerlee. Am trecut prin destule aventuri, care nu se potrivesc nici cu caracterele, nici cu poziţia noastră. Ţi-ai dat cuvântul, Challenger. De acum încolo îţi vei devota toată energia pentru a ieşi din acest ţinut oribil şi a ne întoarce în lumea civilizată.

CAPITOLUL XV

AM VĂZUT LUCRURI UIMITOARE

Scriu în fiecare zi. Sper ca, înainte să termin, să fiu încă în stare să întrevăd o rază de speranţă. Suntem prizonieri aici, fără a fi în stare să evadăm şi suntem tare supăraţi. Totuşi, sper să vină ziua când ne vom bucura că am fost ţinuţi aici împotriva voinţei noastre, spre a vedea mai multe dintre minunile acestei lumi unice, inclusiv făpturile care o populează.

Victoria indienilor şi anihilarea oamenilor-maimuţă a marcat întoarcerea sorţii în favoarea noastră. De atunci încolo am devenit, într-adevăr, stăpânii platoului, căci băştinaşii ne priveau cu un amestec de teamă şi de recunoştinţă, fiindcă ciudatele noastre puteri îi ajutaseră să-şi distrugă duşmanii ereditari.

Pentru binele lor, desigur, ar fi fost bucuroşi să vadă plecând asemenea oameni extraordinari şi imprevizibili, dar nici ei nu ne-au sugerat nici o modalitate pentru a ajunge pe câmpia de sub noi. Existase, din câte am înţeles din gesturile lor, un tunel pe unde se ajungea acolo, dar ieşirea de jos a acestuia fusese acoperită de stânci, după cum ştiam deja.

O dovadă în plus că oamenii-maimuţă şi indienii ajunseseră sus în epoci diferite. Pe acolo urcaseră Maple White şi tovarăşul său. Doar cu un an în urmă avusese loc un îngrozitor cutremur, iar partea de sus a tunelului se prăbuşise, trecerea distrugându-se în totalitate. Acum, indienii clătinau din cap şi dădeau din umeri când ne exprimam prin gesturi dorinţa de a coborî. Poate nu aveau cum, poate nu voiau să ne ajute.

La sfârşitul campaniei victorioase, oamenii-maimuţă supravieţuitori fură duşi în cealaltă parte a platoului (urletele lor erau îngrozitoare) şi aşezaţi în apropierea cavernelor indienilor, unde aveau să fie o rasă de sclavi care muncea sub ochii stăpânilor lor. Era o versiune primitivă a robiei evreilor în Babilon sau a israeliţilor în Egipt.

Noaptea auzeam, dintre copaci, strigăte lungi şi sfâşietoare, ca şi cum un Ezechiel primitiv şi-ar fi plâns măreţia de altă dată şi îşi reamintea timpurile glorioase ale oraşului maimuţelor. Tăietori de lemne şi cărători de apă aveau să fie ei, de acum încolo.

Traversasem platoul cu aliaţii noştri, la două zile după bătălie, şi ne făcusem tabără la baza falezei lor. Voiau să locuim alături de ei, în peşteri, dar Lordul John n-a fost de acord defel, considerând că dacă ne aflam în mâinile lor am fi fost răpuşi prin viclenie.

De aceea, ne-am păstrat independenţa şi armele pregătite în orice clipă, dar aveam cu ei relaţii foarte prieteneşti. Îi vizitam mereu în peşterile lor, nişte locuinţe remarcabile, deşi nu ne-am dat seama dacă le făcuseră oamenii sau natura. Reprezentau găuri într-o stâncă moale, care se găsea între bazaltul vulcanic şi granitul tare de la baza falezei.

Deschizăturile cavernelor se găseau la cam treizeci de metri de sol. Se ajungea la ele pe scări lungi, din piatră, atât de înguste şi de abrupte că

nici un animal mai mare nu le-ar fi putut urca. Înăuntru se dovedeau călduroase şi uscate, prelungindu-se cu coridoare drepte, de diferite lungimi, în interiorul dealului.

Aveau pereţi gri, netezi, decoraţi cu multe desene excelente, făcute cu beţe arse şi reprezentând diferitele animale de pe platou. Dacă orice fiinţă vie avea să dispară din ţinut, viitorul explorator avea să găsească pe pereţii cavernelor evidenţe ample ale ciudatei faune — dinozauri, iguanodoni şi şopârle-peşti care trăiseră atât de recent pe faţa pământului.

Deoarece aflasem că uriaşii iguanodoni era ţinuţi ca animale domestice de proprietarii lor şi reprezentau simple rezerve de carne mergătoare, am înţeles că omul, chiar şi cu armele sale primitive, îşi stabilise stăpânirea asupra făpturilor de pe platou. Curând am descoperit că nu era chiar aşa; i că trăia acolo tolerat de alţii.

În cea de-a treia zi după ce ne-am făcut tabără lângă peşterile indienilor a avut loc tragedia. Challenger şi Summerlee ieşiseră împreuna pe lac, unde câţiva băştinaşi, sub conducerea lor, se ocupau cu harponarea specimenelor de şopârle uriaşe.

Lordul John şi cu mine rămăsesem în tabără, în timp ce un mare număr de indieni stăteau împrăştiaţi pe panta acoperită de iarbă din faţa tavernelor ocupaţi cu diverse treburi. Deodată se auzi un strigăt ascuţit de alarmă şi cuvântul „stoa" spus de sute de guri. De pretutindeni, bărbaţi, femei şi copii veneau fugind către adăposturi, urcau scările şi intrau in caverne cu o viteză de nedescris.

Ne-am uitat în sus şi i-am văzul cum ne făceau semne cu mâinile, de pe stâncile de deasupra, rugându-ne să-i urmăm în refugiile lor. Ne-am luat amândoi puştile cu încărcătoare şi ne-am dus să vedem ce primejdie putea fi. Deodată, de la centura de arbori cea mai apropiată, se iviră doisprezece sau cincisprezece indieni care fugeau să-şi salveze vieţile şi pe urmele lor erau doi dintre monştrii îngrozitori care ne devastaseră vechea tabără şi de care scăpasem în timpul expediţiei mele singuratice.

Ca formă, păreau două ţestoase oribile. Se deplasau prin salturi succesive. Ca mărime atingeau dimensiuni incredibile, fiind mai mari ca orice elefant. Nu-i mai văzusem până atunci, decât noaptea. De fapt, doar atunci umblă, dacă nu sunt deranjaţi chiar în vizuinile lor. Ne uitam uimiţi la ei, căci pielea lor are o curioasă irizaţie, ca la peşti şi, în razele soarelui, căpăta culorile curcubeului.

Nu i-am putut vedea prea mult, căci i-au ajuns din urmă pe fugari şi au început măcelul în mijlocul lor. Metoda lor consta în a-i zdrobi lăsându-se cu toată greutatea pe fiecare indian. Lăsau apoi victima zăcând zdrobită pentru a urmări o alta. Bieţii indieni urlau îngroziţi, dar erau neputincioşi şi alergau cât de repede reuşeau înaintea monstruoaselor creaturi care-i omorau.

Au supravieţuit doar vreo şase până ce tovarăşul meu şi cu mine am reuşit să le venim în ajutor. Dar sprijinul nostru a contat prea puţin şi ne-am trezit şi noi ameninţaţi de aceeaşi primejdie. De la câteva sute de iarzi

distanţă ne-am golit încărcătoarele, trăgând glonţ după glonţ în animalele respective, clar parcă clădeam în ele cu ghemotoace de hârtie.

Structura reptiliană transmite foarte încet informaţiile despre răni şi dinozaurii, neavând un centru special drept creier, ci centri nervoşi risipiţi de-a lungul şirei spinării, nu pot fi doborâţi cu arme moderne. N-am putut face altceva decât să le încetinim înaintarea, distrăgându-le atenţia cu zgomotul şi fulgerele puştilor noastre, astfel ca atât noi, cât şi băştinaşii, să ajungem până la scările care duceau către adăposturi.

Dar unde explozivele gloanţe conice ale secolului al XX-lea eşuaseră, săgeţile otrăvite ale indienilor, îmbibate în zeamă de strophantus, lăsate apoi într-un cadavru în descompunere, puteau reuşi. Asemenea săgeţi nu-i foloseau prea mult vânătorului care atacă bestia, pentru că acţiunea lor era lentă datorită circulaţiei încete a fluidelor prin trupul monstrului şi, înainte ca forţele lui să scadă, le-ar fi venit de hac oamenilor.

Acum însă, cu cei doi monştri asaltându-ne la baza falezei stâncoase, ploaia de săgeţi şi suliţe care se abătu asupra lor de peste tot avu un efect puternic. Într-un minut erau plini de ele, dar, fără a da vreun semn de durere, încercau cu furie neputincioasă să urce scările care duceau la victimele lor, reuşind să se caţăre câţiva iarzi, pentru ca apoi să alunece pe pământ.

În cele din urmă, otrava şi-a făcut efectul. Unul dintre ei a urlat înfricoşător şi şi-a lăsat capul enorm şi plat pe sol. Celălalt sărea în cerc ţipând şi gemând, după care s-a prăbuşit, agonizând câteva minute înainte de a înţepeni şi amuţi.

Cu strigăte de triumf, indienii s-au adunat jos şi au dansat frenetic pentru victoria lor, bucurându-se nebuneşte că doi dintre cei mai primejdioşi duşmani ai lor fuseseră ucişi. În acea noapte au tăiat şi au mutat cadavrele, nu ca să le mănânce — fiindcă otrava era activă încă — ci ca să îndepărteze carnea în descompunere.

Inimile gigantice ale reptilelor însă, mari cât nişte perne, au rămas pe loc şi băteau încet şi ritmic, mărindu-se şi micşorându-se lent, având oribilele lor vieţi independente de trupurile animalelor. Abia în cea de-a treia zi de când bestiile au fost doborâte au încetat să mai bată.

Într-o zi, când voi avea o masă de scris mai bună decât conserva de carne de azi şi mai multe instrumente ajutătoare decât un creion uzat şi un carneţel deteriorat, voi scrie mai multe despre indienii accala — despre viaţa noastră printre ei şi despre ceea ce am văzut pe ciudatul platou Maple White.

Cel puţin, amintirile îmi rămân întipărite în memorie şi, cât voi trăi nu voi uita perioada aceea, cum fac cu toate evenimentele din copilăria mea. Nici o impresie nouă nu le-ar putea şterge pe cele atât de adânc întipărite.

La timpul potrivit voi descrie minunata lumină a lunii care cădea peste uriaşul lac atunci când ichthyosaurus — o creatură ciudată, pe jumătate focă, pe jumătate peşte, cu ochii acoperiţi de oase pe fiecare parte a botului şi un al treilea ochi fixat în vârful capului — s-a prins în năvodul indienilor şi ne-a răsturnat barca înainte de a o trage la mal. În aceeaşi

noapte, un imens şarpe de apă, verde, s-a ivit şi s-a încolăcit repede peste vâslaşul bărcii lui Challenger, ducându-l cu el, în adâncuri.

Voi spune, de asemenea, despre enorma apariţie nocturnă şi albă — nici până azi nu ştim ce fel de animal era sau măcar dacă am avut de-a face cu o reptilă — care trăia într-o mlaştină urât mirositoare dinspre răsăritul lacului şi umbla cu o lucire fosforescentă slabă în jurul lui, prin beznă. Indienii se dovediră atât de speriaţi, că nu se apropiau de locul acela, iar noi, deşi am făcut două expediţii şi l-am văzut de fiecare dată, nu am putut ajunge până la mlaştina adâncă unde vieţuia. Pot afirma doar că era mai mare decât o vacă şi avea un miros puternic de mosc.

Voi povesti şi despre pasărea uriaşă care l-a gonit pe Challenger, urmărindu-l până la un adăpost dintre stânci. Respectiva făptură alerga repede, era mai înaltă ca un struţ, avea un gât ca al vulturului şi un cap fioros. Challenger s-a căţărat iute, dar o lovitură năprasnică de cioc i-a distrus tocul cizmei. De data asta, armele moderne şi-au arătat eficienţa şi uriaşa pasăre, de peste patru metri de la picioare la cap — denumită phororachus, potrivit profesorului — a ajuns în bătaia puştii lordului.

O grămadă de pene şi de membre care se zbăteau îi constituiau trupul, în mijlocul cărora străluceau doi ochi gălbui şi nemiloşi. Sunt curios cum va sta capul ei printre celelalte trofee de la Albany. În sfârşit, sigur voi aminti şi despre toxodon, marele porc de guineea cu zece picioare, cu colţi ieşiţi în afară şi ascuţiţi ca nişte foarfece, pe care l-am ucis în zori, pe malul lacului.

Toate acestea le voi scrie pe îndelete. În aceste zile copleşitoare voi schiţa doar, cu plăcere, minunatele seri de vară, când cerul de un albastru închis se întindea deasupra noastră şi stăteam, ca buni prieteni, întinşi în iarba înaltă dinspre pădure, mirându-ne de păsările ciudate care zburau pe deasupra noastră şi de noile făpturi care se târau până în apropiere, să ne vadă, în timp ce deasupra noastră crengile tufişurilor se aplecau sub povara fructelor suculente, iar sub noi, flori frumoase şi ciudate se iveau dintre ierburi.

Voi scrie despre lungile nopţi cu lună plină, când stăteam pe suprafaţa lucioasă a întinsului lac şi ne uitam uimiţi la valurile neaşteptate făcute de vreun monstru fantastic, sau la lumina verzuie, din adânc, a vreunei creaturi stranii din împărăţia întunericului. Acestea sunt secvenţele pe care mintea mea şi creionul le vor detalia o dată.

Dar, veţi întreba, ce rost aveau aceste experienţe şi întârzieri, când ar fi trebuit să fim ocupaţi, zi şi noapte, cu găsirea unei modalităţi de a reveni în lumea exterioară? Răspunsul meu este că toţi ne băteam capetele cu aşa ceva, dar nu ajungeam la nici un rezultat. Am descoperit un singur lucru: indienii nu aveau să facă nimic pentru a ne ajuta.

În orice altceva ne sprijineau — cineva ar zice chiar că ne erau sclavi devotaţi — dar dacă le ceream să care o punte ca să trecem peste abis sau dacă voiam să împletim din fâşii de piele şi din liane frânghii care să ne folosească în atingerea acelui scop, ne refuzau cu bunăvoinţă, dar şi cu hotărâre. Zâmbeau, clipeau din ochi, clătinau din cap şi cu asta, basta.

Chiar şi bătrânul şef ne refuza cu încăpăţânare şi doar Maretas, tânărul salvat de noi ne privea visător şi ne făcea semn că era trist că nu ne putea îndeplini dorinţa. Chiar de la triumful lor asupra oamenilor-maimuţă, indienii ne credeau fiinţe superioare, făpturi care aduceau victoria cu ţevile armelor noastre ciudate şi erau convinşi că, atât timp cât vom sta în mijlocul lor, norocul le va surâde.

Fiecăruia ni se oferi câte o soţioară şi câte o cavernă, cu condiţia să uităm de neamurile noastre şi să locuim, pentru totdeauna, pe platou. Pe cât erau ei de drăguţi, pe atât de mult voiam noi să plecăm. Simţeam însă că trebuia să ţinem secret planul respectiv, ca nu cumva să încerce să ne ţină la ei cu forţa.

În ciuda pericolului reprezentat de dinozauri (pericol care era ameninţător noaptea, pentru că am spus-o deja, ei umblă mai mult pe întuneric), am fost de două ori, în ultimele trei săptămâni, la fosta noastră tabără, să-l văd pe negrul nostru, care încă stătea jos, la baza falezei uriaşe, aşteptându-ne.

Ochii mei s-au plimbat cu nerăbdare peste întreaga întindere a imensei câmpii, în speranţa de a surprinde ceva care ne-ar fi putut ajuta. Dar rândurile de cactuşi se ridicau până în depărtare, pustii şi goale, până la linia aflată la mare distanţă a stufărişului.

— Vor veni curând, dom' Malone. Înainte ca altă săptămână să treacă indienii vin şi aduc funie, să vă coboare.

Aşa ne striga minunatul nostru Zambo.

Am trăit o experienţă stranie când m-am întors din cea de-a doua vizită, ceea ce a implicat lipsa mea timp de o noapte dintre prietenii mei. Reveneam pe un drum bine cunoscut şi ajunsesem într-un loc aflat la un kilometru şi ceva de mlaştina pterodactililor, când am văzut ceva extraordinar apropiindu-se de mine.

Era un om ce mergea în interiorul unei rame făcute din bambuşi, astfel că stătea într-un fel de cuşcă. Apropiindu-se mai mult, l-am recunoscut pe Lordul John Roxton. Când m-a văzut, a ieşit din ciudatul său dispozitiv de protecţie şi a venit râzând la mine.

— Ei, bine, tinere, zise el, cine ar fi crezut că te voi întâlni aici?

— Dar ce Dumnezeu faci? L-am întrebat.

— Îmi vizitez prietenii, pterodactilii, spuse el.

— De ce?

— Interesante animale, nu? Dar nesociabile! Se poartă urât cu străinii, din câte îţi mai aminteşti. De aceea am făcut cuşca asta, ca să nu fiu „prea presat" de atenţia acordată de ei.

— Dar ce vrei să faci în mlaştină?

Se uită la mine întrebător şi am citit ezitarea pe chipul lui.

— Nu crezi că şi alţii, în afară de profesori, pot da lecţii? Spuse el, în cele din urmă. Îi studiez pe dragii mei pterodactili. Acum ştii destul.

— Nu te supăra, i-am zis.

Redeveni vesel şi izbucni în râs.

— Nu mă supăr, tinere. Mă duc să prind o găină-pterodactil, pentru

Challenger. Iată una dintre îndatoririle mele. Nu, n-am nevoie de însoţitor. În cuşca asta mă aflu în siguranţă, dar tu eşti expus pericolului. Rămas bun! Mă întorc în tabără pe înserate!

M-am întors şi l-am lăsat umblând prin pădure cu neobişnuita lui cuşcă.

Dacă purtarea Lordului John fu ciudată de data asta, cea a lui Challenger era şi mai şi. Aş putea spune că indiencele îl fascinau şi că el purta întotdeauna o frunză mare de palmier cu care le lovea de parcă erau muşte, când îl copleşeau cu prea multă atenţie.

Văzându-l umblând, ca un sultan dintr-o operă bufă, cu acel însemn al autorităţii din mână, cu barba neagră zbârlită în faţa lui, cu picioarele apăsând hotărât solul şi cu o mulţime de indience după el, îmbrăcate în materialele lor închise la culoare, era una dintre imaginile cele mai groteşti pe care mi-o amintesc.

Cât despre Summerlee, el era absorbit de cercetarea păsărilor şi a insectelor şi îşi petrecea tot timpul (în afară de intervalul cel mai consistent, când îl cicălea la cap pe Challenger că nu scăpa de necaz) curăţând şi punând bine exemplarele.

Challenger se obişnuise să se plimbe singur în fiecare dimineaţă, uitându-se în jur cu gravitate şi importanţă, precum cineva care are de soluţionat o problemă grea. Într-o zi, cu frunza de palmier în mână şi alaiul de adoratoare după el, ne concluse la locul lui de muncă secret şi ne împărtăşi planurile sale misterioase. Locul acela era o poieniţă din mijlocul plantaţiei de palmieri, unde se găsea unul dintre acei gheizeri cu nămol fierbinte, pe care i-am descris deja. În jurul acestuia stăteau împrăştiate mai multe curele din piele de iguanodon şi o membrană mare care fusese uscată şi reprezenta stomacul unui uriaş peşte-şopârlă din lac. Marele sac fusese cusut şi doar un mic orificiu fusese lăsat liber, la un capăt al său. Prin deschizătură se introduseseră câţiva bambuşi care aveau câte o extremitate în contact cu nişte pâlnii din lut, ce colectau gazul care făcea bule prin nămolul gheizerului.

Curând, fostul stomac începu să se umfle încet şi să arate o asemenea tendinţă de a se ridica de pe sol, că Challenger strânse bine corzile care-l ţineau legat de trunchiurile copacilor din jur. După o jumătate de ceas se formase un balon de gaz destul de mare, iar felul în care trăgea de curele arăta că se dovedea capabil să ridice diverse greutăţi.

Challenger, ca un tată bucuros lângă primul său născut, zâmbea şi îşi mângâia barba fără să vorbească, pe deplin mulţumit de realizarea sa, uitându-se la creaţia minţii sale. Summerlee fu cel care rupse tăcerea primul:

— Doar nu crezi că o să ne urcăm în aşa ceva, Challenger? Întrebă el, pe un ton acid.

— Intenţionez, dragul meu Summerlee, să-ţi fac o asemenea demonstraţie a puterilor sale încât, după aceea, sunt sigur, vei avea încredere să umbli cu aşa ceva.

— Poţi să-ţi scoţi chiar acum din cap lucrul acesta, răspunse Summerlee, hotărât. Nimic pe lume nu mă va convinge să fac o asemenea prostie.

Lord John, sper că nu te vei comporta nebuneşte.

— Mare ciudăţenie! Se minună el. Aş vrea să văd cum merge.

— O vei face, zise Challenger. Câteva zile mi-am exercitat întreaga putere a minţii asupra problemei care se pune când vrem să coborâm uriaşul perete stâncos. Ne-am mulţumit cu faptul că nu putem coborî direct şi că nu există nici un tunel. Nu putem construi nici un fel de punte care să ne ducă înapoi pe stânca izolată de pe care am venit.

Cum să plecăm? Cu puţin timp în urmă am observat că hidrogenul liber era eliberat din gheizer. Mi-a venit, imediat, ideea cu balonul. Mi-a fost cam greu, e adevărat, să descopăr sacul care să conţină gazele, dar văzând imensele măruntaie ale reptilelor de aici, am soluţionat problema. Iată rezultatul!

Îşi puse o mână pe jacheta lui zdrenţuită şi cu cealaltă arătă înainte.

Sacul pentru gaz se umflase acum şi se rotunjise, trăgând tare de curelele care-l opreau să se ridice de la sol.

— Mare nebunie! Murmură Summerlee.

Pe Lordul John îl încânta ideea.

— Deştept bătrânul, nu? Îmi şopti mie.

Apoi, tare, către Challenger:

— Dar unde-i nacela?

— Nacela va fi următoarea mea preocupare. Am plănuit deja cum să fie făcută şi ataşată. Până atunci vă voi arăta că aparatul meu poate suporta greutatea fiecăruia dintre noi.

— A tuturor deodată?

— Nu. Am plănuit ca fiecare să coboare separat, ca un paraşutist. Balonul va fi adus înapoi cu mijloace pe care le voi perfecţiona fără dificultate. Dacă suportă greutatea unui om şi-l aduce jos încet, voi face tot ce a mai rămas de pus la punct. Acum să vă arăt de ce este capabil.

Aduse o bucată de bazalt de o mărime considerabilă, mai strâmtă la mijloc, pentru a o putea prinde. Funia fusese adusă de noi pe platou, după ce urcasem pe stânca izolată. Avea peste treizeci de metri lungime şi, deşi subţire, se dovedea foarte rezistentă. Pregătise şi un guler din piele, de care se prindeau mai multe corzi.

Gulerul respectiv trebuia pus peste balon, iar curelele care atârnau se strângeau la un loc, sub acesta, astfel ca presiunea oricărei greutăţi să se împrăştie pe o mare suprafaţă. După aceea prinseră blocul de bazalt de curele, iar funia fu lăsată liberă să atârne, cu un capăt prins de balon şi altul ţinut de profesor, care petrecu frânghia de trei ori peste braţul său.

— Acum o voi face! Spuse Challenger, cu un zâmbet ce anticipa rezultatul. Vă voi arăta puterea balonului meu!

După ce zise asta, el tăie curele ce ţineau balonul legat de sol.

Niciodată expediţia noastră nu s-a aflat într-un pericol mai mare de anihilare. Membrana umflată ţâşni în văzduh cu viteză uimitoare. Challenger fu tras de picioare şi ridicat la înălţime. De abia am avut timpul să-l prind de mijloc şi m-am înălţat, la rândul meu. Lordul John mă apucă în ultima clipă de picioare, dar simţeam că şi el părăseşte solul.

O clipă am avut imaginea a patru aventurieri plutind prin văzduh, ca un şir de cârnaţi, deasupra ţinutului pe care-l exploraseră. Dar, din fericire, funia avea o limită de rezistenţă. Nu însă şi infernala maşină de ridicat, cel puţin aparent. Ruptura se produse şi căzurăm grămadă pe pământ, cu frânghia încolăcită peste noi.

Când furăm în stare să ne ridicăm în picioare, văzurăm departe, pe cerul albastru, o pată întunecată ce reprezenta blocul de bazalt umblând cu viteze din ce în ce mai mare pe drumul lui.

— Splendid! Strigă cu îndrăzneală Challenger, frecându-şi braţul rănit. Ce demonstraţie foarte completă şi satisfăcătoare. Nu anticipasem asemenea reuşită! Peste o săptămână, domnilor, vă promit că va fi gata al doilea balon, cu care ne vom începe, confortabil, drumul către casă.

Până aici am scris despre evenimente aşa cum s-au întâmplat. Acum mă învârtesc pe lângă vechea tabără, căci Zambo ne aşteaptă de mult, lăsând în urmă, ca un vis, greutăţile şi primejdiile prin care trecusem. Ne gândeam că aveam să coborâm uşor de pe uriaşul perete stâncos şi că totul va fi bine.

Peste şase săptămâni sau poate peste două luni, aveam să fim în Londra şi e posibil ca această scrisoare să nu ajungă la dumneavoastră înaintea noastră. Deja inimile noastre tânjesc, iar gândurile noastre se îndreaptă către marele oraş la care ţineam atât de mult.

Chiar în aceeaşi după-amiază în care trecusem prin periculoasa aventură cu balonul făcut de Challenger, soarta s-a întors în favoarea noastră. V-am spus că singura persoană de la care primeam un semn de simpatie pentru încercările noastre de a pleca era tânărul şef indian pe care-l salvasem. Nu-şi exprima dorinţa să ne ţină acolo împotriva voinţei noastre.

Ne spusese lucrul acesta prin expresivul său limbaj al semnelor. În acea seară, după căderea întunericului, a venit în mica noastră tabără şi mi-a dat (dintr-un motiv anumit întotdeauna îmi acordase multă atenţie, poate fiindcă eram cel mai apropiat de vârsta lui) o bucăţică din scoarţa unui copac, după care îmi arătă, cu solemnitate şirul cavernelor de deasupra lui. Îşi puse degetul pe buze, ca să sugereze secretul, apoi se furişă înapoi, la ai lui.

Am dus bucata de scoarţă lângă foc şi am examinat-o împreună. Era cam de un sfert de metru pătrat, având desenat un aranjament de linii ciudat, pe care îl reproduc aici:

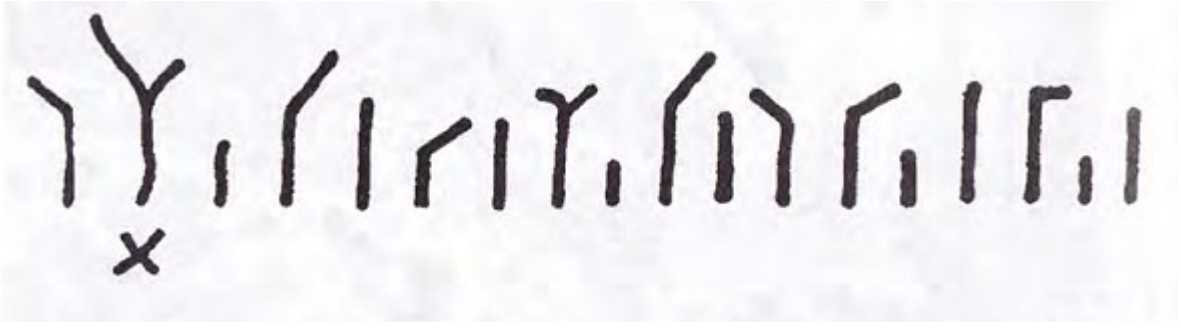

Erau desenate cu un cărbune pe suprafaţa albă şi mi s-au părut, la prima

vedere, nişte note muzicale primitive.

— Orice ar fi, pot jura că sunt importante pentru noi, am zis eu. Am citit asta pe chipul lui, atunci mi le-a dat.

— Dacă nu cumva am dat de un glumeţ primitiv, sugeră Summerlee, ceea ce aş crede că ar ti unul dintre elementele de bază ale dezvoltării omului.

— E clar că avem de a face cu un fel de inscripţie, spuse Challenger.

— Pare un concurs de puzzle, observă Lordul John, întinzându-şi gâtul ca să vadă bine.

Deodată întinse mâna şi apucă respectivul puzzle.

— Pe Sfântul Gheorghe! Strigă el. Cred că m-am prins! Băiatul a ghicit bine din prima. Ia uitaţi-vă! Câte semne sunt pe scoarţă? Optsprezece. Gândiţi-vă că sunt optsprezece guri de peşteră în stânca din faţa noastră.

— Mi-a arătat spre caverne, apoi mi-a înmânat desenul, am spus eu.

— Deci, se potriveşte! E o hartă a peşterilor. Optsprezece dintre ele, toate pe un rând, unele scurte, altele adânci, altele cu ramificaţii, aşa cum le-am văzut. E o hartă, şi iată chiar o cruciuliţă. De ce e pusă acolo? Ne indică galeria cea mai lungă dintre toate.

— Cea care ajunge în lumea de sub noi! Am strigat.

— Cred că tânărul nostru prieten a dezlegat ghicitoarea, zise Challenger. Dacă galeria aceea n-ar duce jos, nu înţeleg de ce o persoană care ne vrea binele, ne-ar fi atras atenţia asupra acesteia. Dar dacă duce dincolo, e posibil să mai avem încă vreo treizeci şi cinci de metri de coborât de la gura cavernei până pe teritoriul de jos.

— Treizeci şi cinci de metri! Mârâi Summerlee.

— Dar frânghia noastră are o lungime mai mare de atât, am strigat. Cu siguranţă că vom putea coborî!

— Dar ce facem cu indienii din cavernă? Obiectă Summerlee.

— Nu există indieni în peşterile de deasupra noastră, am răspuns eu. Sunt folosite ca magazii şi depozite de alimente. De ce să nu mergem chiar acum, să vedem despre ce este vorba?

Există un lemn uscat şi bituminos pe platou — o specie de araucaria, conform botanistului nostru — care este folosit de indieni pentru torţe. Fiecare dintre noi a luat o bucată din acesta şi am pornit, croindu-ne drum pe treptele acoperite de buruieni, spre peştera marcată pe desen. Era, cum am spus, goală, exceptând numărul mare de lilieci uriaşi, ce zburau în jurul nostru în timp ce înaintam.

Fiindcă nu intenţionam să le atragem atenţia indienilor asupra a ceea ce făceam, am mers greu, prin beznă, până ce am străbătut o distanţă considerabilă de galerie. Abia acolo ne-am aprins torţele. Era un tunel uscat, cu pereţi netezi şi cenuşii, acoperiţi cu simboluri de-ale băştinaşilor, cu un plafon arcuit deasupra noastră şi cu un nisip lucitor sub picioare.

Ne-am grăbit să-l străbatem în continuare, până ce, cu un mârâit de amară dezamăgire, a trebuit să ne oprim. Un perete stâncos ne blocase drumul, ivindu-se în faţa noastră. Nici un şoarece nu s-ar fi putut strecura mai departe. Nu aveam cum să scăpăm pe acolo.

Am stat pe loc, necăjiţi din pricina obstacolului neaşteptat. Nu era rezultatul nici unei convulsii a scoarţei terestre, ca în cazul tunelului pe care voisem să urcăm pentru a ajunge pe platou. Aşa fusese întotdeauna galeria respectivă: o fundătură.

— Nu contează, prieteni, zise Challenger, care nu dezarma niciodată. Aveţi încă promisiunea mea fermă că vom pleca folosind balonul.

Summerlee mârâi.

— Nu cumva ne aflăm în altă cavernă? Am sugerat.

— Nu, tinere, spuse Lordul John, cu degetul pe hartă. A şaptesprezecea din dreapta şi a doua din stânga. Asta e peştera, nu încape îndoială.

M-am uitat în locul pe care-l indica el cu degetul pe hartă. Deodată, am strigat, bucuros:

— Cred că am înţeles! Urmaţi-mă!

Ne-am întors grăbiţi pe galeria pe care venisem, cu torţa în mână.

— Aici, am spus, indicând nişte urme pe sol, este unde am aprins torţele.

— Exact.

— Ei, bine, în desen figura o peşteră ramificată, iar prin întuneric am trecut de bifurcaţie înainte de a ne aprinde torţele. Pe partea dreaptă, dacă mergem spre ieşire, vom da de ramificaţia mai lungă.

S-a întâmplat cum spusesem. Nu mersesem treizeci de iarzi până ce am ajuns la o mare deschizătură întunecată, care se găsea în perete. Am intrat acolo şi am văzut că era mai mare decât galeria dinainte. De-a lungul ei am mers grăbiţi mai multe sute de iarzi. Apoi, deodată, prin beznă am distins o luminiţă slabă şi roşiatică.

Mai multe flăcări nemişcate păreau să ne bareze drumul. Ne-am îndreptat repede către ele. Nici un zgomot, nici o diferenţă de temperatură, nici o mişcare nu provenea de la ele. Totuşi, acum o adevărată cortină luminoasa lucea înaintea noastră, poleind cu argint întreaga peşteră şi făcând nisipul asemeni unui praf de nestemate, până ce, apropiindu-ne mai mult, am ajuns la marginea unei prăpăstii circulare.

— Iată luna, băieţi! Strigă Lordul John. Pe Sfântul Gheorghe, am străbătut muntele!

Într-adevăr, luna strălucea peste abisul ce se deschidea înaintea noastră. Ieşirea era micuţă, nu mai mare ca o fereastră, dar ne ajungea. Ne-am băgat capetele pe acolo şi am văzut că ne aştepta o coborâre nu prea dificilă, noi neaflându-ne la o înălţime prea mare.

Nu este de mirare că, de jos, nu observasem locul acela, fiindcă faleza se curba deasupra şi o cercetare mai amănunţită era descurajată de lucrul acesta. Ne-am mulţumit că, utilizând frânghia, puteam coborî până pe câmpia de jos. Ne-am întors veseli, în tabără, să ne facem pregătirile pentru a doua zi.

Le-am făcut repede şi în secret, fiindcă indienii ne puteau opri oricând. Proviziile aveam să le lăsăm acolo, să ne luăm doar armele şi cartuşele. Dar Challenger mai avea nişte lucruri pe care voia cu orice preţ să le ia cu el, în mod special un anumit pachet, de care poate n-am vorbit, şi care ne-a dat mult de furcă.

Ziua a trecut încet, dar când s-a lăsat întunericul, eram gata de plecare. Cu greu ne-am dus lucrurile sus, pe trepte. Apoi, uitându-ne în urmă, am mai privit o dată ciudatul ţinut, care ni se părea unul de vis, cel în care îndrăznisem mult, suferisem multe şi învăţasem nenumărate lucruri — ţinutul nostru, cum îi vom spune de acum încolo, cu drag.

Pe stânga noastră se găseau peşterile cu luminiţele lor roşiatice, vesele, împrăştiate prin beznă. Din vale răsunau glasurile indienilor, care râdeau şi cântau. Mai încolo pădurea, iar spre centru, lucind neclar prin întuneric, se afla marele lac, tatăl straniilor monştri. Chiar când ne uitam, un ţipăt se auzi cu claritate. Era chemarea vreunui animal bizar. Era chiar glasul Ţinutului Mapole White, care-şi lua rămas bun de la noi. Atunci ne-am întors şi am pornit către casă.

Două ceasuri mai târziu, noi, pachetele noastre, tot ceea ce aveam, se găseau la baza falezei stâncoase. În afară de bagajul lui Challenger, nimic nu ne-a făcut probleme. Lăsând acolo tot ceea ce adusesem, am pornit spre tabăra lui Zambo. Era dimineaţă, în zori, când ne-am apropiat de aceasta, dar am dat, spre mirarea noastră, nu de un foc, ci de o duzină de focuri.

Sosise echipa de salvare. Erau douăzeci de indieni cu ţăruşi, funii şi tot ce ne-ar fi trebuit ca să aruncăm o punte peste abis. Cel puţin, nu aveam să mai întâmpinăm greutăţi în a ne transporta bagajele, căci mâine urma să pornim înapoi, către Amazon.

Astfel, într-o stare de mare mulţumire, închei povestirea de faţă. Am văzut minuni mari, iar sufletele ne sunt întărite de ceea ce am îndurat. Fiecare, în felul lui, a devenit un om mai bun şi mai profund. Poate când vom ajunge la Para, ne vom opri să ne odihnim. Dacă aşa vom face, scrisoarea aceasta va ajunge înaintea noastră. Dacă nu, va ajunge la Londra o dată cu mine.

În ambele cazuri, dragă domnule McArdle, sper să ne strângem mâinile cât de curând.

CAPITOLUL XVI

DEFILARE! DEFILARE!

Aş dori să notez aici recunoştinţa noastră faţă de toţi prietenii noştri de pe Amazon, pentru înţelegerea şi ospitalitatea pe care ni le-au arătat pe drumul de întoarcere. În special, i-aş mulţumi lui senior Penalosa şi altor oficialităţi braziliene pentru aranjamentele făcute spre a ne ajuta în timpul călătoriei, ca şi lui senior Pereira din Para, prin prevederea căruia ne-am completat echipamentul pentru a apărea cu decenţă în lumea civilizată ce ne aştepta deja în oraşul respectiv.

Pare urât ca, faţă de întreaga curtoazie care ni s-a arătat, să ne decepţionăm gazdele şi binefăcătorii, dar în împrejurările respective n-am

avut, efectiv, alternativă. Chiar aici le spun că îşi vor pierde timpul şi banii, încercând să meargă pe urmele noastre. Chiar numele au fost modificate în relatările noastre şi sunt sigur că nimeni, chiar dacă le-ar studia aprofundat, n-ar ajunge, străbătând mii de kilometri, în ţinutul nostru necunoscut.

Entuziasmul provocat prin acele părţi ale Americii de Sud care trebuiau traversate de noi ni l-am imaginat a fi pur local şi îi pot asigura pe prietenii noştri din Anglia că nu ştim nimic de zarva pe care doar zvonul experienţelor noastre a provocat-o prin Europa. Până ce *Ivernia* nu s-a aflat la opt sute de kilometri de Southampton, mesajele radio de la ziare şi agenţii oferind mari preţuri pentru o relatare pe scurt a rezultatelor noastre actuale, n-am cunoscut faptul că nu doar lumea ştiinţifică, ci întregul public, fierbea de nerăbdare să afle veştile.

Ne-am înţeles, totuşi, să nu facem nici o declaraţie presei până ce nu ne vom fi întâlnit cu membrii Institutului de Zoologie. Ca delegaţi ai lor, aveam datoria clară de a le prezenta primul raport asupra cercetărilor efectuate. Aşa că, deşi la Southampton ne aşteptau o mulţime de ziarişti, am refuzat să dăm vreo informaţie.

Aceasta a concentrat atenţia publicului asupra întrunirii anunţate pentru 7 noiembrie în sala Institutului de Zoologie, unde ne şi începusem misiunea. Dar, considerându-se prea mică, doar la Salonul Reginei, de pe Regent Street, s-a hotărât a se ţine adunarea. Chiar şi la Salonul Albert promotorii întrunirii au considerat că era prea strâmt pentru întrunire.

Marea adunare se fixase în cea de-a doua seară de la sosirea noastră. În prima, fără îndoială, fiecare dintre noi avusese anumite treburi personale de îndeplinit în mare grabă. De a mea nu vă pot spune încă nimic. N-aş avea cum să o descriu sau să mă gândesc măcar la ea fără o deosebită emoţie.

I-am arătat cititorului, la începutul povestirii, care a fost cauza acţiunii mele. Ar trebui, desigur, să-i arăt şi rezultatele. Va veni ziua când nu voi putea face altfel. Cel puţin am ajuns departe, luând parte la o uimitoare aventură şi nu-i pot fi decât recunoscător forţei care m-a mânat într-acolo.

Acum mă întorc la ultimul moment important al aventurii noastre. Cum îmi scormoneam creierii ca să-l descriu mai bine, ochii mi-au căzut pe articolul din ziarul meu din dimineaţa de 8 noiembrie, cu o excelentă şi completă relatare a prietenului şi colegului meu într-ale jurnalisticii, reporterul Macdona.

Ce să fac altceva decât să-i transcriu povestirea — cu titluri şi tot? Admit că ziarul era exuberant în privinţa respectivului subiect, plin de complimente pentru trimisul său şi a iniţiativei ce a dus la aceasta, dar alte cotidiene relatau mult mai puţin despre eveniment. Iată articolul prietenului Mac:

NOUA LUME
MARE ÎNTRUNIRE LA SALONUL REGINEI
ZARVĂ DE NEDESCRIS

INCIDENT EXTRAORDINAR
CE S-A ÎNTÂMPLAT?
MANIFESTAŢIE NOCTURNĂ ÎN REGENT STREET

(Special)

„Adunarea mult-discutată de la Institutul Zoologic pentru audierea raportului Comitetului de Cercetare trimis anul trecut în America de Sud să verifice afirmaţiile profesorului Challenger despre existenţa, în prezent, a vieţii preistorice pe continentul respectiv s-a ţinut aseară, la Salonul Reginei şi se poate spune cu certitudine că ziua de ieri a devenit o dată de referinţă în istoria ştiinţei.

Discuţiile au fost remarcabile şi senzaţionale, astfel că nimeni dintre cei prezenţi, nu le va uita vreodată (Vai, frate scrib Macdona, ce început monstruos de articol!). Biletele fuseseră distribuite membrilor şi prietenilor lor, dar ultimul termen este unul elastic, astfel că, înainte cu mult de ora 8, cea fixată pentru începerea prezentării, sala era arhiplină.

Mulţi însă, supăraţi că nu putuseră intra, împingeau în uşi la opt fără un sfert, producând chiar o încăierare în care câţiva au fost răniţi, printre ei aflându-se şi inspectorul Scoble de la Divizia H, care şi-a rupt, din nefericire, piciorul.

După ce oamenii de afară au reuşit să pătrundă în sală, creându-se o aglomeraţie şi mai mare, au ocupat şi locurile rezervate presei, astfel că aproape cinci mii de persoane aşteptau venirea călătorilor, după estimările noastre. Când aceştia aveau să apară, urmau să ia loc pe o estradă unde se găseau deja savanţi de prestigiu, nu doar din ţară, ci şi din Franţa şi din Germania. Suedia era reprezentată de profesorul Sergius, faimosul zoolog de la Universitatea din Upsala.

Intrarea celor patru eroi a fost semnalul pentru începerea unei demonstraţii remarcabile de simpatie, întreaga audienţă ridicându-se şi ovaţionându-i minute în şir. Un observator atent ar fi putut observa, totuşi, unele semne de dezacord printre aplauze şi ar fi bănuit că discuţiile urmau să fie vii, dar nu prea armonioase.

Totuşi, nimeni n-ar fi prevăzut extraordinara întorsătură pe care lucrurile au luat-o în realitate. Despre felul în care arătau cei patru călători n-ar trebui spuse prea multe, deoarece fotografiile lor apăruseră, de la o vreme, în toate ziarele... Purtau urmele greutăţilor pe care spuneau că le înduraseră.

Barba profesorului Challenger era, poate, mai aspră, trăsăturile domnului Summerlee ceva mai ascetice, chipul Lordului John Roxton mai uscat, şi toţi trei erau ceva mai bronzaţi decât la plecare, dar starea sănătăţii lor se dovedea excelentă. Cât despre reprezentantul nostru, bine cunoscutul atlet şi jucător internaţional de rugby E.D. Malone, părea antrenat la maximum, şi, în timp ce se uita la mulţime, un zâmbet binevoitor i se vedea pe chipul onest, dar şi lipsit de frumuseţe. (Bine, Mac, lasă că ne întâlnim noi!).

După reinstaurarea liniştii şi aşezarea publicului pe scaune, încheindu-se ovaţionarea călătorilor, preşedintele, ducele de Durham, s-a adresat celor strânşi acolo:

«Nu avea să stea mai mult de o clipă între marea adunare şi petrecerea aşteptată de ei, a zis el. Nu el trebuia să anticipeze ce avea să spună profesorul Summerlee, purtătorul de cuvânt al călătorilor, dar se zvonea că expediţia fusese încununată cu un triumf nemaiîntâlnit. (Aplauze).

Aparent, epoca romantică nu se încheiase şi exista suficient loc pe care imaginaţia fantezistă a scriitorilor să se poată alia cu investigaţiile ştiinţifice actuale ale căutătorului de adevăr. Aş adăuga doar, înainte de a sta jos, că se bucură — şi toţi ar trebui să se bucure — că aceşti domni se întorseseră întregi şi sănătoşi din expediţia lor periculoasă şi dificilă. Nu putea nega că oricare dezastru ce s-ar fi abătut asupra călătorilor ar fi produs o pierdere ireparabilă cauzei ştiinţifice zoologice." (Aplauze furtunoase, la care profesorul Challenger a fost văzut a lua parte).

Ridicarea profesorului Summerlee a reprezentat semnalul pentru o altă izbucnire extraordinară de entuziasm, care s-a mai repetat de câteva ori, din altă pricină. Această pricină nu va fi menţionată în extenso, în aceste coloane, datorită faptului că o relatare completă a tuturor aventurilor expediţiei este publicată ca supliment, sub semnătura trimisului nostru special.

De aceea, câteva indicaţii generale vor ajunge. Descriind geneza călătoriei lor şi plătind un tribut substanţial prietenului său, profesorul Challenger, cuplat cu scuzele pentru neîncrederea în afirmaţiile acestuia, domnul Malone a prezentat itinerariul expediţiei, fără să menţioneze informaţiile care ar fi permis publicului să încerce să ajungă pe acest remarcabil platou.

Descriind, în termeni generali, drumul de la fluviu până la baza falezei stâncoase, el a fermecat cititorii cu povestirea dificultăţilor întâmpinate de expediţie în cursul încercărilor repetate de a urca pe platou şi arată, în final cum au reuşit aceasta, cu preţul vieţii celor doi devotaţi metişi (Acest lucru i s-a datorat lui Summerlee, care a insistat asupra variantei, pentru a evita discuţiile asupra acestei chestiuni).

Conducându-şi, cu măiestrie, audienţa până pe platoul de sus lăsând-o apoi acolo datorită punţii ce s-a rupt, a continuat prin descrierea atracţiilor ţinutului acela uimitor. Despre aventurile personale n-a vorbit prea mult, punând accentul pe bogata recoltă adusă pentru ştiinţă prin observaţiile asupra minunatelor animale, păsări, insecte şi plante de acolo.

Ţinutul, deosebit de bogat în coleoptera şi lepidoptera, patruzeci şi şase de specii noi dintr-una şi nouăzeci şi patru din cealaltă au fost adunate în decurs de câteva săptămâni. Totuşi, în animalele mari şi, mai ales, în cele foarte mari, care se credeau de mult dispărute, interesul publicului s-a dovedit deosebit de concentrat, în mod firesc.

A dat şi o listă cu acestea şi nu crede că va fi mult extinsă când locul acela va fi cercetat pe îndelete. Călătorii au văzut cel puţin o duzină de făpturi, majoritatea de la distanţă, care nu corespund nici unui animal

cunoscut până în prezent. Cu timpul, vor fi clasificate şi examinate. Spre exemplu un şarpe, a cărui piele întinsă, de culoare purpurie, avea şaptesprezece metri lungime sau o creatură albă, presupusă a fi mamifer, care se vedea fosforescentă prin întuneric. De asemenea, o molie mare şi neagră, a cărei muşcătură este considerată de indieni ca fiind otrăvitoare.

Lăsând deoparte aceste noi forme de viaţă, platoul este bogat în animale preistorice, datând, în unele cazuri, din jurasicul timpuriu. Printre acestea poate fi menţionat giganticul şi grotescul stegosaurus, văzut o dată de domnul Malone adăpându-se din lac, şi desenat în caietul cu schiţe al aventurierului american, care a pătruns prima oară în această lume necunoscută.

Au fost descrişi, de asemenea, iguanodonul şi pterodactilul, două dintre primele minunăţii întâlnite acolo. S-a încercat prezentarea unor îngrozitori dinozauri carnivori, care nu o singură dată i-au urmărit pe membrii expediţiei şi care sunt cele mai extraordinare creaturi din toate cele întâlnite pe platou.

S-a trecut apoi la imensa şi ferocea pasăre, phororachus, şi la uriaşul elan care încă rătăceşte pe acel meleag aflat pe înălţimi. Întregul entuziasm al publicului a fost stârnit în special când s-a schiţat misterul lacului central Trebuia să te ciupeşti ca să crezi că nu visezi cele spuse de profesorul care, cu glas rece şi măsurat descria peştii-şopârlă imenşi, cu trei ochi, ca şi uriaşii şerpi de apă care trăiesc în apele lacului.

A urmat prezentarea indienilor, extraordinara colonie de maimuţe antropoide, care poate fi privită ca o fază superioară pithecantropusului de Java, de aceea apropiindu-se mai mult ca orice altceva de ipotetica lipsă, în procesul evolutiv al vieţii, către om. În sfârşit, a descris, cu oarecare veselie, ingeniosul, dar primejdiosul aparat de zbor, invenţia profesorului Challenger, încheind cu metoda găsită de echipă pentru a reveni în lumea civilizată.

Sperasem ca întrunirea să se termine acolo şi că prezentarea mulţumirilor şi felicitărilor, începută de profesorul Sergius de la Universitatea din Upsala, să fie urmată de altele, dar curând a devenit evident că evenimentele aveau să ia alt curs. Semne de opunere fuseseră observate în cursul serii, iar acum, dr. James Illingworth, din Edinburg, se ridică în mijlocul sălii. Dumnealui întrebă dacă n-ar trebui să se facă un amendament înainte de a se lua o hotărâre.

Preşedintele: „Da, domnule, dacă ar trebui să existe un amendament".

Dr. Illingworth: „Excelenţă, trebuie să fie un amendament".

Preşedintele: "Atunci să îl facem, imediat".

Profesorul Summerlee (ridicându-se imediat în picioare): „Vă pot explica, excelenţă, că omul acesta este duşmanul meu personal, încă de la controversa noastră din Jurnalul Ştiinţific Trimestrial", privitoare la natura lui bathybius?

Preşedintele: „Mă tem că nu pot ţine cont de problemele personale. Puteţi începe!

Dr. Illingworth nu se auzi prea bine în timp ce făcea observaţii,

opunându-se ferm prietenilor exploratorilor. Câţiva încercară să-l determine sa stea jos. Fiind un bărbat foarte puternic şi având un glas impunător, el domina totuşi tumultul şi reuşi să îşi termine discursul.

Era evident, încă din momentul în care se ridicase, că avea un anumit număr de prieteni şi simpatizanţi în sală, deşi formau o minoritate în rândul publicului. Atitudinea celei mai mari părţi a audienţei ar putea fi descrisă drept una de neutralitate, dar şi de atenţie încordată.

Dr. Illingworth şi-a început observaţiile exprimându-şi înalta apreciere faţă de activitatea ştiinţifică a profesorilor Challenger şu Summerlee. Regreta mult că vreo prejudecată personală putea fi bănuită în remarcile sale, care erau dictate, în întregime, de dorinţa aflării adevărului ştiinţific.

De fapt, poziţia lui era substanţial aceeaşi cu cea adoptată de profesorul Summerlee la ultima întrunire. Atunci, profesorul Challenger făcuse anumite afirmaţii care fuseseră atacate de către colegul său. Acum acest coleg venea chiar el să prezinte afirmaţii asemănătoare şi se aştepta ca nimeni să nu i le atace. Era rezonabil?

(„Da", „Nu" şi o întrerupere prelungită, în timpul căreia profesorul Challenger fu auzit de la boxa presei cerându-i voie preşedintelui să-l dea afară, în stradă, pe dr. Illingworth.) Cu un an în urmă, un om afirmase ceva. Acum patru oameni întăreau spusele lui, ba chiar adăugau lucruri uimitoare.

Ce altă dovadă mai trebuie că problemele ridicate erau revoluţionare şi incredibile? Existaseră exemple recente de călători întorcându-se din necunoscut cu anumite poveşti care fuseseră prea repede acceptate. Avea să adopte Institutul de Zoologie aceeaşi poziţie? Vorbitorul admitea că membrii expediţiei erau oameni de caracter. Dar firea umană este complexă. Chiar şi profesorii puteau greşi, din dorinţa de notorietate.

Ca moliile, ne place să zburăm la lumină. Era greu să se opună rivalilor săi, iar ziariştii se dovedeau favorabili unei „lovituri" senzaţionale, în care fantezia să joace un rol important. Fiecare membru al grupului avea propriul interes să obţină cât mai mult din rezultatele călătoriei efectuate.

(Ruşine! Ruşine!) Nu voia să-i atace. (Ba da! Se strigă şi şedinţa se întrerupse.) Coroborarea acestor povestiri neobişnuite era, într-adevăr, cea mai fragilă descriere. La ce se limita? La câteva fotografii. Era posibil ca în epoca manipulării să se accepte fotografiile drept dovezi?

Ce altceva? Aveam povestea unei evadări şi a coborârii cu frânghia, care explica lipsa unor exemplare de animale mai mari. Ingenios, dar neconvingător. Se subînţelege că Lordul John Roxton afirmase că deţinea ţeasta unui phororachus. Fireşte, ar fi vrut să o vadă şi el.

Lordul John Roxton: „Tipul acesta mă face mincinos?" (Zgomot mare)

Preşedintele: „Ordine! Ordine! Dr. Illingworth, trebuie să te direcţionez spre a-ţi încheia observaţiile cu o concluzie şi să ne prezinţi amendamentul dumitale."

Dr. Illingworth: „Excelenţă, mai am multe de spus, dar mă supun cerinţei preşedintelui. În timp ce profesorului Summerlee i se mulţumea pentru interesanta expunere, am înţeles că întreaga chestiune va fi ca lipsită de

dovezi şi mă voi referi la posibilitatea creării unui comitet de investigaţii lărgit.

E greu de descris confuzia cauzată de acest amendament. Mulţi dintre cei prezenţi şi-au exprimat indignarea faţă de asemenea blam aruncat asupra călătorilor, prin manifestări zgomotoase şi strigăte precum:

— Nu acceptaţi asta!

— Daţi-l afară!

Pe de altă parte, nemulţumiţii — şi nu se poate nega că erau destul de numeroşi — strigau să se adopte amendamentul, urlând:

— Ordine! Ordine!

— Corectitudine!

Pe băncile din spate s-a dezlănţuit o încăierare şi studenţii la medicină au început să se bată. Doar prezenţa moderatoare a unui număr mare de doamne a prevenit izbucnirea unei revolte. Totuşi, a urmat o pauză neaşteptată, apoi s-a făcut, brusc, linişte. Profesorul Challenger s-a ridicat în picioare. Comportamentul lui şi prezenţa sa aveau ceva tare impunător, iar când a făcut semn din mână că vrea să vorbească au tăcut toţi, aşteptând să afle ce avea să le spună.

— Din amintirile multora dintre cei prezenţi, zise profesorul Challenger, scene similare, nebuneşti şi huliganice au marcat ultima adunare la care m-am adresat savanţilor. Atunci profesorul Summerlee m-a ofensat şi, deşi acum este temperat şi plin de căinţă, chestiunea nu poate fi uitată în întregime.

Am ascultat în seara asta exprimându-se sentimente similare, ba chiar mai aprinse, de la persoana care tocmai s-a aşezat şi deşi trebuie un efort conştient ca să te cobori la nivelul mintal al persoanei respective, voi încerca să o fac, pentru a alunga orice umbră de îndoială care ar putea exista în minţile unor oameni. (Râsete şi întreruperi). Nu am nevoie să reamintesc faptul că, deşi profesorul Summerlee, ca şef al comitetului de cercetare, a vorbit personal în seara asta, totuşi eu rămân principalul promotor al chestiunii discutate şi că, în principal, mie mi se cuvin laudele pentru reuşită. I-am condus pe cei trei domni în locul respectiv şi i-am convins, după cum aţi auzit, de acurateţea afirmaţiilor mele anterioare.

Am sperat că, la întoarcere, nimeni nu ne va ataca atât de intens cu privire la concluziile noastre comune. Însă prevenit de experienţa mea anterioară, nu m-am întors fără asemenea dovezi ce ar putea convinge orice om rezonabil. Cum a explicat profesorul Summerlee, aparatele noastre de fotografiat au fost stricate de oamenii-maimuţă când ne-au distrus tabăra şi majoritatea negativelor s-au deteriorat.

S-au auzit atunci râsete, strigăte ironice şi cineva din spate a spus cu glas răsunător răsunător:

— Mai zi-ne o poantă ca asta!

— I-am menţionat pe oamenii-maimuţă, şi-a reluat profesorul discursul, şi nu mă pot abţine să spun că aceleaşi sunete pe care le aud acum urechile mele îmi readuc în memorie experienţele cu acele creaturi stranii. (Râsete), în ciuda distrugerii atâtor negative nepreţuite, au mai rămas

încă nişte fotografii care arată condiţiile de viaţă de pe platou. Ne vor acuza că am falsificat aceste poze?

— Da! Strigă un glas, după care urmă o întrerupere considerabilă care se încheie prin scoaterea din sală a câtorva oameni.

— Negativele au fost prezentate comisiei de experţi. Mai au oare călătorii vreo dovadă? În condiţiile evadării lor era, fireşte, imposibil, să plece cu multe bagaje, dar au salvat colecţia de fluturi şi de gândaci a profesorului Summerlee, care conţinea numeroase noi specii. Aceasta nu este o dovadă?

— Nu! Strigară câteva glasuri.

— Cine spune că nu?

Dr. Illingworth (ridicându-se): „Părerea noastră este că o asemenea colecţie se putea face şi în alte locuri decât pe un platou preistoric". (Aplauze).

Profesorul Challenger: „Fără îndoială, domnule, trebuie să ne înclinăm în faţa autorităţii dumitale ştiinţifice, deşi numele dumitale îmi este necunoscut. Trecând, deci, de fotografii şi de colecţia entomologică, ajung la informaţia adusă de noi despre punctele neelucidate până în prezent. De exemplu, obiceiurile unui pterodactil..."

— Mare lucru! Strigă un glas, stârnind iarăşi zarvă.

— Spun şi vă repet, obiceiurile unui pterodactil... Vă pot expune din portofolio chiar o imagine a făpturii făcută după un model viu care vă va convinge că...

Dr. Illingworth: „Nici o imagine nu ne-ar convinge de nimic".

Profesorul Challenger: „Deci n-aţi accepta decât o creatură în carne şi oase?"

Dr. Illingworth: „Desigur".

Profesorul Challenger: „Deci doar asta aţi accepta ca dovadă?"

Dr. Illingworth (râzând): „Numai aşa ceva ar fi o dovadă de netăgăduit".

În acest moment a intervenit senzaţia serii — una atât de dramatică încât a rămas fără egal în istoria cuceririlor ştiinţifice. Profesorul Challenger a ridicat mâna în aer ca un semnal, şi imediat colegul nostru, domnul E.D. Malone s-a sculat de pe scaun şi s-a dus în spatele estradei.

După o clipă a revenit, însoţit de un negru uriaş, aducând o ladă pătrată. Evident, era foarte grea. A fost dusă fără grabă în faţa adunării şi pusă înaintea scaunului profesorului. Orice zgomot se stinse în rândul publicului, toţi fiind absorbiţi de spectacolul din faţa lor. Profesorul Challenger luă capacul lăzii, se uită înăuntru şi pocni din degete de câteva ori, fiind auzit de presă zicând:

— Hai, afară, micuţule!

O clipă mai târziu, cu un pârâit şi un scârţâit, o creatură oribilă şi înfiorătoare apăru din ladă şi se cuibări pe marginea acesteia Chiar şi căderea neaşteptată a ducelui de Durham peste orchestră, care se petrecu în momentul acela, nu putu distrage atenţia concentrată a publicului numeros.

Faţa făpturii era cel mai cumplit chip pe care un maestru pictor medieval

l-ar fi putut concepe. Răutăcioasă, îngrozitoare, cu doi ochi mici si roşii ca doi cărbuni aprinşi. Gura lungă şi sălbatică, pe jumătate deschisă avea două rânduri de dinţi ca ai rechinilor. Umerii ca ai unui cocoşat, purtau pe ei ceva ca un acoperământ cenuşiu.

Era chiar imaginea groazei, iar publicul începu să se agite cineva ţipă două doamne din rândurile din faţă leşinară şi cei de pe estradă vrură să-l urmeze pe preşedinte, refugiindu-se în mijlocul orchestrei. Daca în clipele acelea nu intervenea nimeni, panica ar fi devenit generală. Profesorul Challenger ridică mâna pentru a se face linişte, dar gestul lui sperie creatura de lângă el. Ciudatul acoperământ de pe umeri i se zbârli se întinse şi se transformă într-o pereche de aripi membranoase. Profesorul o prinse de picioare, dar prea târziu ca să o poată opri. Se ridicase de pe marginea lăzii şi dădea din aripile ei membranoase lungi de trei metri, în timp ce un miros cumplit, de putregai, invadă sala.

Ţipetele oamenilor, care se alarmau la apropierea acelor ochii arzători şi a ciocului ucigaş, înnebuniră creatura. Zbura din ce în ce mai repede lovindu-se de pereţi şi de candelabre.

— Fereastra! Dumnezeule, închideţi fereastra aceea urlă profesorul de pe estradă, dansând şi dând din mâini spre a se face înţeles. Dar protestele lui venea prea târziu! Făptura, lovindu-se de perete ca o molie uitată într-o lampă cu gaz, ajunse la fereastra deschisă, îşi îngrămădi trupul prin ea şi ieşi. Profesorul Challenger se prăbuşi pe scaun, cu capul în mâini în timp ce publicul răsuflă uşurat fiindcă incidentul se încheiase.

Atunci — vai, cum ar putea descrie cineva ce s-a întâmplat atunci – când entuziasmul majorităţii se uni cu reacţia întregi majorităţi dând naştere la un val de ovaţii care se porni din spatele sălii, câştigând în volum pe măsură ce se apropia de călători. Publicul, ajungând pe estradă, îi luă pe eroi şi îi scoase din încăpere, într-un adevărat triumf. (Bravo, Mac).

Chiar dacă audienţa nu a făcut chiar dreptate, a îmbunătăţit mult situaţia exploratorilor. Toţi se mişcau, ţipau, gesticulau. O mare mulţime de oameni îi felicitau pe cei patru eroi.

— Sus cu ei! Sus cu ei! Strigau o sută de glasuri.

O clipă mai târziu, cei patru au apărut deasupra mulţimii. În zadar cereau să li se dea drumul. Erau ţinuţi sus, şi meritau să fie ovaţionaţi. Le-ar fi fost greu să-i lase jos chiar dacă ar fi vrut, într-atât de mult se înghesuiau oamenii în jurul lor.

— Regent Street! Regent Street! Strigau ei.

Se produse un vârtej prin mulţime şi un curent slab, al unora care-i duceau pe umeri pe cei patru, porni spre stradă. Ajunşi acolo, scena deveni extraordinară. Îi aşteptau nu mai puţin de o sută de mii de oameni. Mulţimea înghesuită se întindea de la Hotelul Langham până la Circul Oxford. Cei patru aventurieri erau continuu ovaţionaţi.

— Defilare! Defilare! Se striga.

Blocând străzile dintr-un capăt în celălalt, mulţimea porni înainte, luând-o pe Regent Street, Pali Mall, St. James's. Toată circulaţia din centrul Londrei fu oprită şi multe ciocniri se raportară între demonstranţi, pe de o parte,

poliţie şi taximetrişti pe de alta. În cele din urmă, abia la miezul nopţii cei patru călători fură lăsaţi la intrarea în casa Lordului John Roxton din Albany, iar mulţimea, exuberantă, cântând în cor «Mulţi ani trăiască!», îşi încheie programul cu «Dumnezeu s-o apere pe Regină!»

Astfel s-a terminat una dintre cele mai remarcabile seri, cum n-au mai fost în Londra de multă vreme de atunci".

Prea bine, prietene Macdona. Articolul acesta poate fi considerat ca o relatare corectă, deşi înflorită, a discuţiilor din timpul şedinţei. Cât despre principalul incident, a fost o surpriză uluitoare pentru public, dar nu şi pentru noi.

Cititorul îşi aminteşte cum l-am întâlnit pe Lordul John Roxton în cuşca lui protectoare, vrând să-i aducă o „ciudăţenie", cum zicea el, profesorului Challenger. Am sugerat şi necazul pe care ni l-a pricinuit bagajul profesorului atunci când am plecat de pe platou şi, când am descris drumul de întoarcere, poate am amintit dificultatea avută ca să-l hrănim cu peşte putrezit pe flămândul şi înfiorătorul nostru însoţitor.

N-am spus mai multe despre el înainte, desigur, fiindcă dorinţa profesorului a fost să nu apară zvonuri despre netăgăduitul argument pe care îl aduceam cu noi, până în momentul în care avea să-şi înfrunte duşmanii.

Un cuvânt despre soarta pterodactilului din Londra. Nu se poate spune nimic sigur despre el. A existat mărturia a două femei speriate că s-a aşezat pe acoperişul de la Salonul Reginei şi a rămas acolo, ca o statuie îngrozitoare, câteva ore. În ziua următoare s-a aflat din ziarele de seară că Private Miles, de la paza Coldstream-ului, care era de serviciu în afara clădirii Marlborough, a fugit din postul său şi de aceea a fost chemat în faţa Curţii Marţiale.

El a povestit că şi-a lăsat puşca şi a luat-o la goană spre Mall pentru că, uitându-se în sus, a văzut chiar pe necuratul, între el şi lună. Acest argument n-a fost acceptat de Curtea Marţială, însă omul putea să aibă dreptate.

Altă mărturie pe care m-aş baza ar fi cea de pe S.S. Friesland, un vas de linie americano-olandez. Se spune că la ora nouă, în dimineaţa următoare, punctul de plecare găsindu-se la zece mile de navă, au trecut pe lângă ceva între o capră zburătoare şi un liliac monstruos, care se îndrepta destul de repede spre sud-vest. Dacă instinctul îl conducea spre casă în linie dreaptă, nu avem de ce să ne îndoim că undeva, pe întinderile vaste ale Atlanticului, ultimul pterodactil european şi-a găsit sfârşitul.

Iar Gladys — vai, Gladys a mea! — Cea al cărei nume îl dădusem lacului, care acum trebuie redenumit Central, căci ea şi-a pierdut nemurirea obţinută prin mine. Nu văzusem întotdeauna că avea o fire prea dură? Nu simţisem, chiar când eram mândru că mă supuneam poruncii ei, că doar o dragoste firavă putea trimite iubitul la moarte sau în mare primejdie?

Nu-i văzusem, în gândurile mele cele mai sincere, chipul frumos, clar şi sufletul umbrit de egoism şi de nestatornicie? Iubea ea eroismul şi spectaculosul doar pentru ceea ce însemnau ele în sine sau pentru gloria

ce ar fi putut, fără nici un sacrificiu, să se reflecte asupra ei însăşi? Sau aceste gânduri sunt doar înţelepciunea zadarnică venită după ce lucrurile s-au întâmplat?

A fost lovitura vieţii mele. Pentru moment, m-a transformat într-un cinic. Dar deja acum, când scriu, a trecut o săptămână, şi am avut importanta discuţie cu Lordul John Roxton şi — ei, bine, lucrurile s-ar putea chiar înrăutăţi.

Să vă povestesc, pe scurt. Nici o scrisoare, nici o telegramă nu mi-au parvenit la Southampton şi am ajuns la micuţa vila de la Streatham pe la zece noaptea, puţin alarmat. Ce se întâmplase cu ea? Unde erau toate visurile mele în care apărea cu braţele deschise, chipul zâmbitor, lăudându-mă pentru că-mi riscasem viaţa ca să câştig bunăvoinţa sa?

Deja coborâsem din înălţimi şi eram cu picioarele pe pământ. Totuşi, câteva motive încă mă mai puteau ridica până la nori. Am alergat pe poteca din grădină, am ciocănit la uşă, am auzit glasul ei dinăuntru, am deschis şi am intrat în sufragerie. Stătea jos, pe o canapea, în umbra aruncată de abajurul lămpii de lângă pian. Din trei paşi am traversat camera şi i-am luat mâinile într-ale mele.

— Gladys! Am strigat. Gladys!

Se uită la mine uimită. Părea deranjată, într-un fel. Expresia ochilor ei, privirea ei dură, de sus, poziţia buzelor ei însemnau ceva nou pentru mine. Îşi retrase mâinile dintr-ale mele.

— Ce înseamnă asta? A întrebat.

— Gladys! Am strigat. Ce s-a întâmplat? Eşti Gladys a mea. Nu eşti tu mica mea Gladys Hungerton?

— Nu, zise ea. Sunt Gladys Potts. Să te prezint soţului meu.

Ce absurdă e viaţa! M-am trezit, fără să vreau, înclinându-mă şi strângând mâinile unui omuleţ chelios care stătea în fotoliul care altă dată îmi era doar mie destinat. Rânjeam unul la celălalt.

— Tata ne-a permis să locuim aici, până când casa noastră va fi gata, zise Gladys.

— Desigur, am răspuns eu.

— N-ai primit scrisoarea mea, la Para?

— N-am primit nimic de la tine.

— Vai, ce păcat! Asta a fi clarificat lucrurile.

— Sunt destul de clare şi aşa.

— I-am povestit lui William despre tine, zise ea. Nu avem secrete. Îmi pare rău de cele întâmplate. Dar lucrurile n-ar fi decurs aşa dacă n-ai fi plecat la capătul lumii şi nu m-ai fi lăsat aici, singură. Nu mai eşti supărat, nu?

— Nu, deloc. Cred că acum o să vă las.

— Serveşte ceva răcoritor, spuse omuleţul şi adăugă, confidenţial: Aşa se întâmplă întotdeauna, nu? Şi trebuie să fie aşa, altfel ai fi poligam, nu? Înţelegi tu.

Râdea ca un idiot în timp ce eu mă îndreptam spre uşă.

Tocmai ieşisem, când am simţit un impuls nemaipomenit şi m-am întors

către rivalul meu care mă învinsese. Părea nervos din pricina mişcării mele rapide.

— Îmi răspunzi la o întrebare? I-am zis.

— Dacă pot, spuse el.

— Cum ai reuşit? Ai căutat vreo comoară ascunsă, ai descoperit al treilea pol, ai fost pe vreo corabie de piraţi sau ai zburat peste Canalul Mânecii? În ce a constat romantismul dumitale? Cum ai cucerit-o?

Se uită la mine cu o expresie de disperare întipărită pe chipul său binevoitor, comun.

— Nu crezi că este o întrebare prea intimă? Întrebă el.

— Nu e decât o întrebare, am strigat. Ce eşti? Ce profesiune ai?

— Sunt funcţionar la un notariat. Asistent la Johnson şi Marivale, pe aleea Chancery, numărul 41.

— Noapte bună! I-am zis şi am dispărut, ca orice erou neconsolat şi cu inima sfărâmată, în beznă, supărat şi furios, precum un cazan aflat sub presiune.

Încă o scenă scurtă şi am terminat. Astă noapte am cinat cu toţii în locuinţa Lordului John Roxton. După aceea am stat şi am fumat, ca buni prieteni, vorbind despre aventurile prin care trecusem. Era ciudat să revezi binecunoscutele chipuri şi siluete sub vechea lor formă.

Iată-l pe Challenger, cu zâmbetul său îngăduitor, cu ochii pe jumătate închişi, intoleranţi, barba agresivă, pieptul imens, umflându-se în pene şi pufăind în timp ce îşi expunea principiile ştiinţifice în faţa lui Summerlee. Iar Summerlee, de asemenea, cu barba lui gri de ţap, chipul obosit, dezbătând arzător problemele impuse de Challanger.

În sfârşit, iată şi gazda noastră, cu chipul lui aspru, de vultur, cu ochii îngheţaţi, albaştri, având mereu o sclipire de umor şi cutezanţă în adâncul lor. Aceasta este ultima imagine a lor pe care o mai prezint.

După cină, în altarul său sacru, încăperea luminată de foc şi cu adevărate trofee, Lordul John Roxton avea ceva să ne spună. Scoase o veche cutie cu ţigări pe care o puse în faţa lui pe masă.

— Există ceva, zise el, despre care poate că trebuia să vă vorbesc înainte dar am vrut să lămuresc lucrurile, mai întâi. N-avea nici un rost să speraţi degeaba si apoi să fiţi dezamăgiţi. Acum ne bazăm pe fapte, nu pe speculaţii. Vă amintiţi ziua în care am găsit colonia de pterodactili din mlaştină? Ei, bine, pe pământ se afla ceva care mi-a atras atenţia. Poate că v-a scăpat, de aceea vă voi spune ce anume. Era o deschizătură vulcanică plină cu noroi albăstrui.

Profesorul a făcut un semn afirmativ din cap.

— În toată lumea, pe unde am umblat, n-am avut de a face decât cu un singur loc unde se afla o deschizătură vulcanică plină cu noroi albăstrui. Era la mina de diamante De Beers, din Kimberly. Aşa că, vedeţi, mi-a zburat gândul la diamante. Mi-am inventat ceva ca să îndepărtez animalele acelea urât mirositoare şi am petrecut o zi întreagă acolo cu o săpăligă. Iată ce am strâns.

Îşi deschise cutia de ţigări şi răsturnă pe masă vreo douăzeci sau treizeci de diamante neprelucrate, de la mărimea unui bob de fasole la cea a unei castane.

— Poate credeţi că ar fi trebuit să vă spun atunci. Aşa ar fi trebuit, numai că există multe capcane pentru cel neglijent şi pietrele acestea pot fi de orice mărime, dar de mică valoare atunci când sunt prelucrate. De aceea le-am adus acasă şi, chiar din prima zi, m-am dus la bijutierul Spink şi l-am întrebat ce valoare ar avea după o prelucrare primară.

Scoase o cutie de pilule din buzunar şi ne arătă un diamant strălucitor, una dintre cele mai frumoase nestemate pe care le-am văzut vreodată.

— Iată rezultatul, spuse el. Bijutierul apreciază lotul la cel puţin două sute de mii de lire sterline aur. Desigur, le vom împărţi în mod egal. Nu vreau să aud altă variantă. Challenger, ce vei face cu cele cincizeci de mii ale tale?

— Dacă insişti într-adevăr cu propunerea ta generoasă, răspunse profesorul, voi fonda un muzeu, realizând unul dintre vechile mele visuri.

— Iar dumneata, Summerlee?

— Mă voi retrage de la catedră şi voi avea timp pentru clasificarea finală a fosilelor calcaroase.

— O voi folosi pe a mea, spuse Lordul John Roxton, ca să pregătesc o expediţie bine echipată pentru a merge iar pe dragul nostru platou. Cât despre tine, tinere, desigur că nu vrei altceva decât să te însori.

— Încă nu, i-am răspuns. Cred că, dacă mă accepţi, aş merge mai curând cu dumneata.

Lordul John Roxton nu mă mai întrebă nimic, ci îmi întinse mâna sa bronzată peste masă.

Sfârşit